

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA KROSNA

Załącznik nr 1

do Uchwały Rady Miasta Krosna Nr LIX/1340/14

z dnia 27 czerwca 2014 r.

***Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta
Krosna***

Załącznik nr 1

do uchwały Rady Miasta Krosna Nr XXXIV/...../16

z dnia 28 października 2016 r.

Brol Systemy Przestrzenne

Ul. Śnieguliczki 21, 04-867 Warszawa

Główny projektant:

mgr inż. Zbigniew Bronowicki

Brol Systemy Przestrzenne Zbigniew Bronowicki

Ul. Strusia 4c/27, 05-500 Piaseczno

Główny projektant:

mgr inż. Zbigniew Bronowicki

Warszawa 2014/**2016**

I. WSTĘP	6
1. POŁOŻENIE MIASTA	8
2. PODSTAWOWE DANE O MIEŚCIE	9
3. HISTORIA MIASTA	9
4. KOMPOZYCJA PRZESTRZENNA MIASTA	12
II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	14
1. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE	14
1.1. Położenie geograficzne	15
1.2. Powiązania przyrodnicze i ekologiczne	16
1.3. Rzeźba terenu	17
1.4. Budowa geologiczna	18
1.5. Surowce mineralne	19
1.6. Warunki wodne	22
1.6.1. Wody powierzchniowe	22
1.6.2. Zagrożenie powodziowe	23
1.6.3. Wody podziemne	24
1.6.4. Plan gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły	25
1.6.5. Zanieczyszczenie wód	27
1.7. Warunki glebowe	30
1.8. Klimat	31
1.9. Zanieczyszczenie powietrza	32
1.10. Zagrożenie hałasem	35
1.11. Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym	37
1.12. Szata roślinna i świat zwierząt	39
1.12.1. Najcenniejsze tereny zieleni urządzonej	41
1.12.2. Ogrody działkowe	44
1.12.3. Najcenniejsze obszary pod względem przyrodniczym	44
1.12.4. Fauna	45
1.12.5. Zasoby przyrody nieożywionej	45
1.12.6. Stan szaty roślinnej i zwierzęcej	45
1.13. Ochrona środowiska przyrodniczego – obszary i obiekty chronione	47
1.13.1. Obszar Natura 2000 PLH 180030 – Wisłok Środkowy z dopływami	47
1.13.2. Użytek ekologiczny	49
1.13.3. Stanowisko dokumentacyjne - projektowane	50
1.13.4. Pomniki przyrody	50
2. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-KULTUROWE	51
2.1. Środowisko kulturowe	53
2.1.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa podkarpackiego (stan na (listopad 2011 2016) 1 r.) wraz ze strefami ochronnymi	53
2.1.2. Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków (stan na (listopad 2011 r. 2016 r.) 1)	60
2.1.3. Stanowiska archeologiczne	77
2.1.4. Obszary chronione wskazane do ochrony w „Gminnym programie opieki nad zabytkami miasta Krosna” przyjętym uchwałą Rady Miasta Krosna Nr XIX/308/07 z dnia 28 grudnia 2007r.	80
2.2. Demografia	81
2.3. Warunki i jakość życia	87

<i>(2.4. Prognoza demograficzna)1</i>	94
<i>(2.5. Podsumowanie sytuacji demograficznej miasta)1</i>	96
(2.4. 2.6.)1 Komunikacja	96
(2.5. 2.7.)1 Infrastruktura techniczna	98
(2.5.1. 2.7.1.)1 Zaopatrzenie w wodę	98
(2.5.2. 2.7.2.)1 Odprowadzanie ścieków i wód opadowych	100
(2.5.3. 2.7.3.)1 Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów	102
(2.5.4. 2.7.4.)1 Cmentarze	104
(2.5.5. 2.7.5.)1 Elektroenergetyka	104
(2.5.6. 2.7.6.)1 Zaopatrzenie w gaz	105
(2.5.7. 2.7.7.)1 Zaopatrzenie w ciepło	105
(2.8. Własność gruntów)1	107
III. UWARUNKOWANIA PLANISTYCZNE I STRATEGICZNE	108
1. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO	108
2. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KROSNA NA LATA (2004 – 2013) 2014 – 2022)1	112
3. GŁÓWNE PROJEKTY MIASTA NA KTÓRE SĄ LUB BYŁY POZYSKIWANE ŚRODKI ZEWNĘTRZNE – PROJEKTY (CZĘŚCIOWO) 1 ZREALIZOWANE	129
4. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	132
IV. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA	137
1. ZASADY I ZAKRES USTALEŃ STUDIUM	137
2. CELE ROZWOJU MIASTA	144
3. KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO MIASTA	147
4. UKŁAD FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY, USTALENIA	150
4.1. Obszar centrum administracyjno – usługowego Krosna (AU) – teren oznaczony symbolem 1.AU	153
4.2. Obszar zabudowy śródmiejskiej (M1) – tereny oznaczone symbolami 1.M1, 2.M1, 3.M1	154
4.3. Obszar zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług (M2) – tereny oznaczone symbolami 1.M2, 2.M2, 3.M2, 4.M2, 5.M2, 6.M2, 7.M2	156
4.4. Obszar intensywnej zabudowy jednorodzinnej i usług (M3) – tereny oznaczone symbolami 1.M3, 2.M3, 3.M3, 4.M3, 5.M3, 6.M3, 7.M3, 8.M3 1	157
4.5. Obszar ekstensywnej zabudowy jednorodzinnej i usług (M4) – tereny oznaczone symbolami 1.M4, 2.M4, 3.M4, 4.M4, 5.M4	161
4.6. Obszar koncentracji usług centrotwórczych (U1) – tereny oznaczone symbolami 1.U1, 2.U1, 3.U1, 4.U1, 5.U1, 6.U1, 7.U1 1	163
4.7. Obszar rozwoju aktywności gospodarczej związanej z magazynami, logistyką, usługami, usługami wystawienniczymi i inkubatorami technologii oraz produkcji (opartej na wysokich technologiach, w tym z zakresu wysokich technologii) 1 (U2) – tereny oznaczone symbolami 1.U2, 2.U2, 3.U2, 4.U2, (4.U2/a) 1	164
4.8. Obszar rozwoju aktywności gospodarczej związanej z produkcją, składami, magazynami i usługami (U3) – tereny oznaczone symbolami 1.U3, 2.U3, 3.U3, 4.U3	166
4.9. Obszary koncentracji usług publicznych (UP) – tereny oznaczone symbolami 1.UP, 2.UP, 3.UP, 4.UP	168
4.10. Obszar usług sportu i rekreacji (US) – tereny oznaczone symbolami 1.US, 2.US, 3.US	170

4.11. Obszar rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m ² (UC) – tereny oznaczone symbolami 1.UC, 2.UC, 3.UC	171
4.12. Obszar infrastruktury technicznej (I) – tereny oznaczone symbolami 1.I, 2.I, 3.I, 4.I, 5.I, 6.I, 7.I	172
4.13. Obszar cmentarzy (ZC) – tereny oznaczone symbolami 1.ZC	173
4.14. Obszar ogrodów działkowych (ZD) – tereny oznaczone symbolami 1.ZD	174
4.15. Obszar lasów i zadrzewień (ZL) – tereny oznaczone symbolami 1.ZL	175
4.16. Obszar zieleni naturalnej (ZP) – tereny oznaczone symbolami 1.ZP	175
4.17. Obszar zieleni urządzonej (ZP1) – tereny oznaczone symbolami 1.ZP1, 2.ZP1, 3.ZP1	175
5. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	177
5.1. Obszary objęte prawną ochroną przyrody	179
5.2. Obszary ochrony istniejących zasobów przyrody	182
5.3. Obszary wspomagające system przyrodniczy miasta	183
5.4. Obszary o szczególnym znaczeniu dla upiększenia Starego Miasta	184
5.5. Polityka kształtowania i ochrony środowiska przyrodniczego	184
6. POLITYKA OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW, DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ I KSZTAŁTOWANIA KRAJOBRAZU MIASTA	189
6.1. Zakres ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa podkarpackiego, wraz z zasięgiem ochrony konserwatorskiej obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa podkarpackiego	193
6.2. Zakres ochrony obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków	193
6.3. Zasady ochronne w poszczególnych strefach	194
7. POLITYKA KSZTAŁTOWANIA SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO	197
7.1. Zakres i podstawowe zasady działania	200
7.2. Zasady kształtowania sieci drogowej	200
7.3. Zasady polityki parkingowej	203
7.4. Lotnisko	204
7.5. Komunikacja zbiorowa	204
7.6. Ruch rowerowy	205
(7.7. Komunikacja kolejowa	206
8. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY	208
8.1. Zaopatrzenie w wodę	208
8.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków komunalnych i sphywów opadowych	209
8.3. Sieć elektroenergetyczna	210
8.4. Sieć telekomunikacyjna	212
8.5. Sieć ciepłownicza	212
8.6. Sieć gazowa	213
8.7. Gospodarka odpadami	214
8.8. Cmentarze	214
9. POLITYKA WYPOSAŻENIA MIASTA W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ	214
10. ASPEKTY OBRONNE NA OBSZARZE MIASTA	217
11. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO, W TYM O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU	

ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW ZADAŃ RZĄDOWYCH.....	217
12. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	220
12.1. Wyodrębnienie obszarów do sporządzenia planów miejscowych	220
12.2. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	221
12.3. Obszary, dla których miasto zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	222
12.4. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	223
13. OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ I ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M ²	228
14. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	229
15. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	229
16. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	232
17. TERENY I OBSZARY GÓRNICZE	232
18. OBSZARY WYMAGAJĄCE SZCZEGÓLNYCH SPOSOBÓW ZAGOSPODAROWANIA O OGRANICZONYCH MOŻLIWOŚCIACH INWESTYCYJNYCH	235
19. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, REKULTYWACJI LUB REHABILITACJI	236
20. TERENY ZAMKNIĘTE.....	238
V. UZASADNIENIE I SYNTEZA.....	238

I. WSTĘP

Decyzja Rady Miasta Krosna z dnia 25 lutego 2011r. o podjęciu uchwały Nr VIII/109/2011 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krosna związana była z koniecznością aktualizacji polityki przestrzennej miasta w zakresie:

- umożliwienia rozwoju przestrzennego poszczególnych terenów w mieście wraz z rozwojem niezbędnej infrastruktury technicznej,
- wykonania niezbędnych zmian w zakresie kierunków rozwoju układu komunikacyjnego miasta,
- skorygowania głównych priorytetów dalszego rozwoju miasta,
- skorygowania zakresu ochrony zabytków, dóbr kultury i zasobów środowiska przyrodniczego,
- dostosowania ustaleń obowiązującego Studium do przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm.), które weszły w życie po zmianach Studium.

Wykonane zmiany obowiązującego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krosna przyjęte przez Radę Miasta Krosna w latach 2006 i 2010 nie dokonywały znaczących zmian w kierunkach polityki przestrzennej miasta i miały charakter zmian punktowych kierujących sposoby zagospodarowania przestrzennego wybranych terenów. Po latach obowiązywania Studium potrzeba dokonania zmian kierunków zagospodarowania poszczególnych dzielnic miasta oraz zmian docelowego układu komunikacyjnego miasta wymaga ponownej analizy uwarunkowań i potrzeb rozwojowych w ujęciu całościowym, bez ograniczania się do wybranych elementów przestrzeni miejskiej. Największa potrzeba wiąże się ze wskazaniem nowych terenów inwestycyjnych, zmianami w docelowym układzie komunikacyjnym miasta oraz uwzględnieniem zmian w ochronie elementów środowiska kulturowego i przyrodniczego. Niniejsze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krosna, jest ofertą terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych, która kierowana jest do mieszkańców, inwestorów i wszystkich, którzy korzystają z walorów miasta. Główną ideą tego dokumentu jest odpowiedź na pytanie, jak w sposób racjonalny i zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju gospodarować

przestrzenią miasta, z uwzględnieniem działań pozwalających tworzyć nowe miejsca pracy i nie dopuszczających do odpływu ludzi i kapitału na tereny sąsiednie.

Podstawowe uwarunkowania i cele rozwoju przedstawione w niniejszym Studium nawiązują do dotychczasowych kierunków polityki przestrzennej miasta w zakresie aktualnych potrzeb i zamierzeń inwestycyjnych miasta. Zmiany w tekście i załącznikach graficznych dotyczą nowych elementów i uaktualnień wykonanych dla całego jego obszaru. Dla elementów obowiązującego dotychczas Studium i jego zmian, które są nadal aktualne zachowano dotychczasowe zapisy tworząc dokument ujednolicony.

(Niniejsza zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Krosna jest wykonywana na podstawie uchwały Nr VI/106/15 Rady Miasta Krosna z dnia 27 lutego 2015 r. Zmiana studium zgodnie z cytowaną uchwałą obejmuje obszar miasta w granicach administracyjnych. Zmiany wprowadzone w studium uchwalonym na podstawie uchwały Nr LIX/1340/14 Rady Miasta Krosna z dnia 27 czerwca 2014 r. obejmują tylko niezbędne elementy zagospodarowania miasta, które uległy dezaktualizacji w okresie jego obowiązywania. Elementy te obejmują m. in. punktowe zmiany w kierunkach rozwoju wyznaczonych w studium oraz aktualizację wskaźników i parametrów urbanistycznych wyznaczonych dla nich. Zmiany studium dotyczą również kierunków rozwoju układu komunikacyjnego miasta oraz zasad ochrony środowiska, w tym kulturowego oraz ochrony przyrody. Wprowadzone zmiany w tym zakresie wynikają zarówno ze zmienionych założeń polityki miasta jak również zmienionych przepisów prawa. Zmiany uregulowań prawnych szczególnie widoczne są w przypadku obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i obszarów osuwania się mas ziemnych. Zmiany punktowe w zasięgu terenów o określonych funkcjach są natomiast wyłącznie spowodowane wnioskami inwestorskimi osób fizycznych jak i wnioskami wewnętrznymi Miasta.

Innym rodzajem zmian wprowadzonych w studium są zmiany wynikające ze zmienionych przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.), wprowadzonych ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), w tym bilansu terenów i maksymalnego zapotrzebowania miasta na tereny budowlane wraz z uszczegółowieniem danych i prognoz demograficznych dla miasta Krosna.

Aktualność zmiany studium uchwalonej w 2014 r. umożliwia wykonanie jednolitego tekstu studium oraz wskazanie zmian na załącznikach graficznych do studium. Wszystkie zmiany studium zostały oznaczone tekstem pochylonym w kolorze czerwonym, znajdującym się w nawiasie i opatrzonym cyfrą 1 „(.....)1”.)

1. POŁOŻENIE MIASTA

Miasto Krosno położone jest w południowo-wschodniej Polsce, w południowo-zachodniej części woj. podkarpackiego, na Pogórzu Karpackim, nad rzeką Wisłok. Od 30 czerwca 1975r. do 31 grudnia 1998r. było stolicą województwa krośnieńskiego. W chwili obecnej jest miastem na prawach powiatu, a także siedzibą władz powiatu krośnieńskiego obejmującego swym zasięgiem tereny dziesięciu okolicznych gmin. Krosno stanowi również rdzeń Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krosno, który tworzy wraz z sześcioma sąsiednimi gminami. Ponadto Krosno znajduje się w Euroregionie Karpackim, w skład którego wchodzi przygraniczne tereny Polski, Słowacji, Ukrainy, Węgier i Rumunii.

Przez Krosno przebiega droga krajowa nr 28 Zator – Medyka. W odległości 5 km od miasta przebiega międzynarodowa droga E371 (w Polsce oznaczona nr 19), wiodąca z Polski przez Przetęcz Dukielską na południe Europy. Odległość miasta Krosna od stolicy województwa podkarpackiego Rzeszowa wynosi zaledwie 55 km.

W układzie pasmowo-węzłowym województwa podkarpackiego miasto znajduje się w paśmie podwyższonej aktywności społeczno-gospodarczej, biegnącym z zachodu na wschód wzdłuż linii kolejowej Stróże – Zagórz i drogi krajowej łączącej główne ośrodki położone w kotlinach śródgórskich m.in. Nowy Sącz – Gorlice – Jasło – Krosno – Sanok oraz na szlaku handlowym wiodącym na Bałkany (przez przetęcz Dukielską). Węzłowe położenie obejmuje szlaki komunikacyjne, związki infrastruktury technicznej i ekonomicznej. Położenie miasta stwarza potencjalne możliwości rozwojowe dla podmiotów działających zarówno w sferze produkcyjnej, społecznej, usługowej, jak też w obsłudze ekonomicznej, transportowej, turystycznej itp. Dodatkowym atutem miasta jest lotnisko. Istotna rola miasta Krosna w regionie i w kraju wiąże się z jego potencjałem społecznym, kulturowym i produkcyjno-usługowym.

(Krosno stanowi również rdzeń Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krosno, który tworzy układ wraz z sześcioma sąsiednimi gminami, Gminą Jedlicze, Gminą Chorkówka,

Gminą Miejsce Piastowe, Gminą Krościenko Wyżne, Gminą Korczyna i Gminą Wojaszówka.)¹

2. PODSTAWOWE DANE O MIEŚCIE

Krosno zajmuje obecnie obszar ok. 43,48 km². Administracyjnie jest gminą miejską na prawach powiatu. W strukturze przestrzennej miasta wyodrębniono 6 dzielnic i 6 osiedli. Miasto zamieszkuje ~~(47471~~ 46934)¹ mieszkańców według danych Głównego Urzędu Statystycznego na początek roku ~~(2012~~ 2014)¹.

3. HISTORIA MIASTA

Pierwsza wzmianka, wymieniająca Krosno jako jedną z 34 małopolskich posiadłości nadanych biskupstwu lubuskiemu, pojawia się w dokumencie sygnowanym przez Leszka Czarnego w 1282r. Najstarsze jednak ślady istnienia osady w widłach rzeki Wisłoka i potoku Lubatówka pochodzą z badań archeologicznych i odnoszą się do wieku X i XI. Data pierwszej lokacji miasta nie jest znana, można jednak przypuszczać, że najstarszy zachowany dokument królewski Kazimierza Wielkiego z 1367 r., dotyczący sprzedaży wójtostwa krośnieńskiego, wzorowany był na wcześniejszym akcie lokacyjnym. Należy więc przyjąć, że około połowy XIV w. Kazimierz Wielki przekształcił Krosno z osady w lokowane na prawie magdeburskim miasto, do którego sprowadzono liczną grupę osadników niemieckich.

Krosno, od początku istnienia było miastem królewskim pieczętującym się herbem Piastów Kujawskich (pół orła i pół lwa z koroną nad nimi). Już w XIV wieku, z fundacji króla, obwarowane zostało murem obronnym. Jeszcze za życia Kazimierza Wielkiego rozpoczęto wznoszenie kamiennych fortyfikacji opasujących całe wzgórze. Pełny obwód obwarowań murowanych i częściowo ziemnych powstał jednak za panowania Władysława Jagiełły. Do miasta prowadziły dwie bramy: od południowego-wschodu - Węgierska, a od północnego-zachodu - Krakowska. Dobrze ufortyfikowany, bezpieczny gród stwarzał doskonałe warunki rozwoju rzemiosła i handlu. Pierwszym znanym cechem w mieście jest cech rzeźników, którego statut pochodzi z 1403r. Do połowy XV stulecia ukonstytuowały się również cechy piekarzy, szewców, krawców, kowali a także sukienników i foluszników. Krosno stało się w tym czasie znaczącym ośrodkiem produkcji płócien i barchanów.

Średniowieczne miasto zaopatrzone było w wodociąg i kanalizację, co niewątpliwie wskazuje na dużą rangę grodu i zamożność jego mieszkańców. Przywilej Kazimierza Jagiellończyka z 1461 r. wskazywałby, że Krosno – po Krakowie i Lwowie - było trzecim miastem zaopatrzonym w takie urządzenia. Ostatnio prowadzone badania archeologiczne pozwoliły jednak, w oparciu o metodę dendrochronologiczną, przesunąć powstanie tych urządzeń nawet na połowę XIV stulecia. Remontami i utrzymaniem w dobrym stanie całej struktury nawadniania i kanalizacji zajmował się rurmistrz. Z badań prowadzonych przez krośnieńskich archeologów wynika, że z systemu tego korzystano aż do początku XIX w.

XV stulecie to dla Krosna także początek rozwoju handlu. Oprócz wewnętrznego obrotu towarami, na cotygodniowych targach poniedziałkowych, miasto miało swój udział w wielkim handlu przywozowo-wywozowym i tranzytowym. Główne szlaki handlowe prowadziły na Ruś Halicką, Węgry i kraje południowej Europy. Na odbywających się trzy razy w roku jarmarkach dorocznych przeprowadzano największe transakcje. Handlowano głównie miejscowym suknem i płótnami, końmi, bydłem, wyrobami kotlarskimi oraz importowanymi wyrobami z miedzi, żelaza i węgierskim winem, na którym kilka krośnieńskich rodzin kupieckich zbiło fortuny.

Mimo klęsk żywiołowych (wielka powódź w roku 1497, pożar przedmieścia w 1474 i miasta w 1500), najazdów wojsk Tomasza Tarczaya (1473 i 1474), zarazy, która wyludniła niemalże miasto - wiek XVI był najpomyślniejszym okresem rozwoju Krosna. Miasto posiadało własny blech, folusz, cegielnię, młyn, łaźnię, korzystało z przywileju królewskiego na poszukiwanie wapnia, posiadało komorę celną i prawo składowania towarów. Na wysoki poziom życia w Krośnie, nazywanym wówczas parva Cracovia, duży wpływ miała również działalność szkoły parafialnej. W latach 1400–1600 w Akademii Krakowskiej studiowało 173 krośnian, co potwierdzają wpisy w Album studiosorum.

Szesnastowieczne Krosno słynęło nie tylko zamożnością mieszkańców, gospodarnością czy zasięgiem kontaktów handlowych – było także jednym z ludniejszych miast Małopolski: liczbę mieszkańców miasta w tym okresie szacuje się na około 4 tysiące. Nic więc dziwnego, że widok Krosna znalazł się w dziele J. Brauna i F. Hoghenberga - *Miasta świata (Civitates orbis terrarum)*, wydany w Kolonii w 1617 r., czy dziele Andrzeja Cellariusza - *Regni Poloniae Magniqe Ducatus Lithuaniae omniumque regionum subiectionum novissima descriptio*, wydany w 1659 r. w Amsterdamie.

Na początku XVII stulecia w mieście funkcjonowało około 11 cechów zbiorowych zrzeszających rzemieślników 79 zawodów produkcyjno-usługowych. Poza tradycyjnymi specjalnościami związanymi z podstawowymi funkcjami miasta pracowali tu również złotnicy, malarze, grzebiennicy, iglarze, płatnerze, brukarze, białoskórnicy, lutnicy, mydlarze. Zdecydowanie największe dochody przynosił miastu jednak handel, i to zarówno wymiana towarowa, jak i obsługa przyjezdnych. W tym czasie w Krośnie osiedliło się wielu kupców węgierskich, głównie handlujących winem i Szkotów, zajmujących się wielkim handlem, wśród których najwybitniejszą postacią był Wojciech Portius. Nie brakowało również lwowskich Ormian i Rusinów. Zdecydowanie największą grupę stanowili jednak kupcy pochodzenia żydowskiego, pomimo faktu iż Krosno posiadało przywilej *de non tolerandis Judeis*.

Stopniowa utrata wcześniejszej pozycji miasta rozpoczęła się w 2 połowie XVII wieku. Klęski żywiołowe, najazdy wojsk szwedzkich, siedmiogrodzkich i tatarskich, zarazy, rekwirunki wojenne spowodowały, że stan Krosna pod koniec XVII stulecia był rozpaczliwy. W okresie rozbiorów, pod panowaniem Austriaków, niegdyś bogate i znaczne miasto przeżywało okres wyraźnego zubożenia. Stało się jednym z wielu małych miasteczek galicyjskich. Jedynym rzemiosłem, które w tym czasie przeżywało swój rozwój, było tkactwo. Uprawa lnu i konopi, rozwinięta na szeroką skalę, zapewniła pracę wielu podkrośnieńskim warsztatom tkackim, a najsilniejszymi ośrodkami tego przemysłu stały się Korczyzna i Kombornia. W okolicach Krosna działało wtedy kilka tysięcy domowych warsztatów. Dopiero w 2 połowie XIX wieku, w okresie autonomii galicyjskiej, obejmującej czas od 1867 r. do wybuchu I wojny światowej, Krosno zaczęło się dźwigać z upadku. Zauważalny szybki wzrost znaczenia miasta związany był niewątpliwie z tworzącym się przemysłem naftowym. Pierwsza spółka naftowa została założona w 1856r. przez Ignacego Łukasiewicza, Tytusa Trzecieckiego i Karola Klobassę. Wzniesienie rafinerii ropy w Chorkówce spowodowało z czasem przyływ kapitału zagranicznego. W wyniku nowego podziału administracyjnego utworzono powiat krośnieński, którego w 1867 roku Krosno zostało siedzibą. Na przełomie XIX i XX w. powstało w mieście wiele towarzystw, szkół i instytucji m.in. Towarzystwo Zaliczkowe, Krajowa Szkoła Tkacka, Seminarium Nauczycielskie, Szkoła Realna, Towarzystwo Mieszczkańskie „Zgoda”, Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, Fabryka Blichu i Apretury, rafineria nafty, Pierwsza Krajowa Fabryka Zegarów Wieżowych. Stan taki trwał do wybuchu I wojny. W trakcie działań

wojennych Krosno poniosło znaczne straty. Rabowana i bombardowana kilkakrotnie ludność miasta cierpiała zarówno od wojsk austriackich, jak i carskich. W okresie międzywojennym Krosno przekształcało się stopniowo w ważny ośrodek przemysłowy.

W tym czasie uzyskano pozwolenie na zorganizowanie międłarni i tkalni lnu, w latach 20-tych powstały Polskie Huty Szkła Spółka Akcyjna, w 1928 roku rozpoczęto budowę lotniska i przeniesiono z Bydgoszczy szkołę lotniczą, dla której w latach 30-tych wzniesiono hangary. Pomyślny rozwój Krosna przerwała II wojna światowa. Wywieziono bądź zdemastowano urządzenia huty szkła, rafinerii, zakładów lniarskich, przez co przemysł krośnieński został całkowicie zniszczony.

Odbudowę zniszczonego podczas II wojny przemysłu rozpoczęto niemalże zaraz po wyzwoleniu we wrześniu 1944r. Uruchomiono hutę szkła i zakłady lniarskie, rozpoczęto prace naukowo-badawcze z zakresu geologii i wiertnictwa, powstała Fabryka Amortyzatorów „Polmo” i Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego. Duże znaczenie dla miasta miał przemysł naftowy.

4. KOMPOZYCJA PRZESTRZENNA MIASTA

Miasto Krosno do dnia dzisiejszego zachowało założenia urbanistyczne o wyjątkowych walorach. Szczególnie znaczenie dla kompozycji przestrzennej miasta mają cenne zespoły zabudowy staromiejskiej oraz zespoły koncentracji budynków zabytkowych. Znaczące nasycenie struktury miasta obiektami zabytkowymi stwarza solidną podstawę dla rozwoju turystyki miejskiej i kulturowej. Krosno, zwane niegdyś parva Cracovia, czyli „małym Krakowem”, do dziś urzeka pięknem średniowiecznych kościołów i zabytkowych kamieniczek. Jest jednym z piękniejszych miast południowo-wschodnich terenów Polski. Do najcenniejszych zabytków należą:

- późnogotycka fara (połowa XIV wieku i 1638 – 46, m.in. W. Petroni) z wczesnobarokowym wyposażeniem i obrazami, gotyckimi rzeźbami,
- renesansowa kaplica Portiusów i wczesnobarokowa dzwonnica (1637 – 51),
- późnogotycki kościół Franciszkanów (XV – pocz. XVI w., częściowo rekonstruowany 1899 – 1904) z renesansowymi nagrobkami (J.M. Padovano) i dobudowana wczesnobarokowa kaplica grobowa Oświęcimów (1647, W. Petroni, stiuki J.B. Falconi),
- zachowane skrzydło klasztoru Franciszkanów (1591, przebud. XVIII/XIX w.),

- późnobarokowy kościół i klasztor Kapucynów (1771 – 1811 i 1853),
- rynek z kamienicami podcieniowymi z XVI – XVIII w., przebudowany XIX –XX w.

Zespół staromiejski położony jest w centralnej części miasta. Wokół niego rozciąga się część śródmiejska miasta charakteryzująca się dużym zróżnicowaniem cech przestrzennych. Zagospodarowanie tego rejonu miasta stanowi mozaikę zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej oraz usługowej. Jest to rejon koncentracji usług publicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. W południowej części śródmieścia pomiędzy ulicą Tysiąclecia, a lotniskiem położona jest dzielnica przemysłowa miasta. W otoczeniu śródmieścia promieniście rozlokowane są dzielnice zabudowy podmiejskiej o dominacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Szczególnie intensywnie zagospodarowane tą funkcją są osiedle Turaszówka, dzielnice Zawodzie, Białobrzegi i Suchodół. Coraz więcej zespołów zabudowy o tym charakterze znajduje się również w dzielnicy Krościenko Niżne. Peryferie miasta stanowią tereny otwarte bez zabudowy. Obszary szczególnie cenne dla środowiska przyrodniczego miasta są związane z rzeką Wisłok i potokiem Lubatówka oraz z mniejszymi potokami.

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Uwarunkowania rozwoju miasta to szereg powiązanych ze sobą zjawisk mających bezpośredni wpływ na procesy zachodzące w środowisku przyrodniczym, kulturowym i społecznym miasta. W toku prac nad Studium podjęto szeroką analizę tych elementów, które mają najistotniejszy wpływ na kształtowanie się przestrzeni i jakość życia mieszkańców Krosna. Rozpoznanie zasobów miasta i głównych problemów jego rozwoju w kontekście sformułowanych celów rozwoju, pozwala na syntetyczne zdefiniowanie podstawowych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego miasta.

1. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

Podstawowe uwarunkowania rozwoju miasta wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego to:

- występowanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego (obszary górnicze). Wyczerpywanie się zasobów złóż wymaga z jednej strony zapewnienia bezpiecznych warunków eksploatacji do czasu jej zakończenia, wiążącego się z ograniczeniem w zagospodarowaniu terenów. Natomiast z drugiej strony, w miarę likwidacji kolejnych otworów eksploatacyjnych, powinno następować stopniowe zagospodarowywanie terenów górniczych na inne cele,
- położenie w zasięgu zbiornika wód podziemnych „Dolina Wisłoka” stanowiącego perspektywiczne źródło zaopatrzenia w wodę wysokiej jakości, wymagającego równocześnie szczególnej ochrony czystości jego zasobów,
- występowanie w granicach miasta obszarów osuwiskowych ograniczających możliwości ich zainwestowania,
- możliwość zaopatrzenia mieszkańców miasta w wodę z górnych odcinków Wisłoka i Jasiołki, których zasoby wodne wykazują stosunkowo niski stopień zanieczyszczenia w ich górnych odcinkach,
- możliwość wykorzystania zasobów wodnych Wisłoka na terenie miasta do celów rekreacyjnych,
- występowanie zagrożenia powodziowego na znacznych terenach w dolinach rzeki Wisłoka i potoku Lubatówka, spowodowanego nieregularnością przepływów i brakiem obwałowań nad Wisłokiem. Brak pełnego zabezpieczenia miasta przed

powodnią znacząco ogranicza możliwości zainwestowania terenów zagrożonych powodzią,

- zbyt niski udział w powierzchni ogólnej miasta lasów, zadrzewień oraz parków i innych terenów ogólnodostępnej zieleni urządzonej,
- występowanie licznych źródeł zanieczyszczeń powietrza i hałasu, pochodzących z działalności przemysłowej skoncentrowanej w dzielnicy przemysłowej, systemu ogrzewania budynków, transportu samochodowego oraz rozproszonej działalności gospodarczej, powodujących konieczność poprawy jakości powietrza i klimatu akustycznego poprzez:
 - dalszą modernizację przemysłu i reorganizację sieci monitoringu jakości powietrza,
 - modernizację systemu ogrzewania miasta w kierunku zmniejszenia zużycia ciepła oraz większego udziału paliw ekologicznie czystszych w produkcji ciepła, w tym gazu ziemnego i węgla o obniżonej zawartości siarki,
 - modernizację układu komunikacyjnego miasta,
 - dalszy rozwój transportu zbiorowego, ruchu rowerowego i pieszego,
 - uporządkowanie działalności gospodarczej prowadzonej poza dzielnicą przemysłową w kierunku redukcji zanieczyszczeń powietrza, hałasu oraz ilości i długości przejazdów samochodowych generowanych przez tę działalność.

1.1. Położenie geograficzne

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski J. Kondrackiego, Krosno leży w mezoregionie Kotliny Jasielsko – Krośnieńskiej (513.67), stanowiącym część makroregionu Pogórza Środkowobeskidzkiego. Według bardziej rozpowszechnionego podziału geomorfologicznego Polski miasto położone jest w środkowej części Dołów Jasielsko – Sanockich w dolinie rzeki Wisłok. W granicach miasta wysokości bezwzględne wahają się od 252,2 m n.p.m. do 330,0 m n.p.m. Na terenie Krosna można wyróżnić dwie główne jednostki geomorfologiczne: Dolinę Wisłoka i Wierzchowinę trzeciorzędową.

1.2. Powiązania przyrodnicze i ekologiczne

Elementy systemu przyrodniczego miasta składają się z obszarów węzłowych, korytarzy powiązań przyrodniczych i obszarów je wspomagających. Obszary węzłowe powinny posiadać trwałą strukturę biotyczną, zasilającą cały system. Poszczególne elementy środowiska naturalnego wchodzące w skład systemu przyrodniczego miasta powinny być powiązane ze sobą siecią korytarzy ekologicznych zapewniających swobodną migrację gatunków flory i fauny. Połączenia te powinny mieć trwały charakter łącząc poszczególne elementy w silny układ przyrodniczy. Trwałą strukturę użytkowania posiadają tereny zabagnione, wnętrza dolin rzecznych i kompleksy leśne, dlatego zwykle stanowią one podstawę systemów przyrodniczych, pełniąc w nich funkcję obszarów węzłowych i korytarzy powiązań przyrodniczych. Do terenów wspomagających system przyrodniczy zalicza się tereny wykazujące trwale wysoki procent powierzchni biologicznie czynnej. Potencjał biotyczny tych terenów jest różny, nie zawsze wysoki. Zalicza się do nich tereny zieleni urządzone, ogrody działkowe czy trwałe użytki zielone.

Na terenie miasta zachowały się korytarze powiązań przyrodniczych, oparte na dolinach rzeki Wisłoka i potoku Lubatówka. Pełnią one funkcję korytarzy powiązań przyrodniczych o znaczeniu ponadlokalnym zapewniającym powiązania systemu przyrodniczego miasta z terenami sąsiednimi. Szczególnie duże znaczenie dla zachowania bioróżnorodności środowiska przyrodniczego całego regionu ma dolina Wisłoka objęta granicami Obszaru Natura 2000 PLH 180030 – „Wisłok Środkowy z dopływami”.

Poza korytarzami powiązań ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym na terenie miasta występuje również szereg powiązań o znaczeniu lokalnym opartych na dolinach potoków przepływających przez miasto. Ilość i rozmieszczenie przestrzenne korytarzy powiązań przyrodniczych decyduje o tym, że system powiązań przyrodniczych jest w wystarczającym stopniu rozbudowany. Ograniczona ilość barier przestrzennych utrudniających swobodną migrację roślin i zwierząt decyduje o jego stosunkowo wysokiej funkcjonalności. Deficyt stanowią natomiast w mieście obszary węzłowe zasilające system przyrodniczy miasta. Do obszarów węzłowych, trwale zasilających system przyrodniczy można zaliczyć jedynie kompleks leśny w dzielnicy Turaszówka oraz obszary zakoli na rzece Wisłok. Sytuacja taka powoduje, że system przyrodniczy miasta musi być zasilany z terenów sąsiednich. Wysoki deficyt występuje również w zakresie terenów wspomagających system przyrodniczy miasta. Powierzchnia terenów zieleni urządzonej

w mieście jest zdecydowanie zbyt mała w stosunku do ogólnej powierzchni miasta oraz ilości jego mieszkańców.

1.3. Rzeźba terenu

Krosno położone jest w Kotlinie Jasielsko – Krośnieńskiej, będącej centralną (środkową) częścią Dołów Jasielsko – Sanockich. Międzygórskie obniżenie Dołów Jasielsko – Sanockich, wyraźnie rozgranicza łańcuch Karpat tj. piętrzące się na południu pasma Beskidu Niskiego od Podkarpacia, które stanowi na tym odcinku wznoszące się na północy Pogórze Strzyżowsko – Dynowskie. Według J. Kondrackiego, Kotliną Jasielsko – Krośnieńską to rozległe obniżenie o powierzchni około 400 km², odwadniane na północ przez Wisłokę i Wisłok, których dorzecza przegradza niski dział wodny, wzniesiony tylko kilkanaście metrów nad dna dolin Wisłoka w Krośnie i odległej o kilka kilometrów Jasiołki – dopływu Wisłoki. Kotlinowe obniżenie powstało w centralnym synklinorium karpackim, wypełnionym mało odpornymi na denudację warstwami krośnieńskimi. W zachodniej części, koło Jasta do płynącej z południa Wisłoki wpada od zachodu Ropa, a od wschodu Jasiołka. Zbiegowi doliny tych rzek odpowiada styk trzech pogórzy: Ciężkowickiego na północnym-zachodzie, Strzyżowskiego na północnym-wschodzie i Jasielskiego na południu, otaczających Kotlinę Jasielską. Przez wschodnią część regionu, Kotlinę Krośnieńską przepływa Wisłok. Od północy zamyka ją Pogórze Dynowskie, od południa i wschodu Pogórze Bukowskie. Rozciągłość Kotliny Jasielsko – Krośnieńskiej wynosi 47 km, a szerokość od 5 do 10 km. Jej dno wypełniają osady rzeczne, a nawet jeziorne. Kotlinę Krośnieńską łączy szerokie obniżenie z doliną Stobnicy na Pogórzu Dynowskim koło miasta Brzozów. Kotliną Jasielsko – Krośnieńską i przyległe pogórza są najstarszym w Polsce rejonem wydobywania ropy naftowej, której zasoby przez ponad 100 lat eksploatacji uległy wyczerpaniu.

Ukształtowanie powierzchni bezpośrednio wpływa na fakt, że na terenie miasta występuje zagrożenie zjawiskami osuwisk mas ziemnych. ~~(W mieście zarejestrowano 4 aktywne osuwiska, dla których założono karty rejestracyjne. W kartach rejestracyjnych ujęto następujące osuwiska:~~

- ~~• 18-61-011-1, położonym w centrum Starego Miasta wzdłuż ulicy Podwale,~~
- ~~• 18-61-011-2, położonym w rejonie skrzyżowania ulic Prusa i Reymonta,~~
- ~~• 18-61-011-3, położonym na osiedlu Zawodzie przy ulicy Zagórze,~~

- ~~• 18-61-011-4, położonym na osiedlu Zawodzie przy ulicy Zagórze.~~

~~Poza zarejestrowanymi osuwiskami na obszarze miasta występują również inne obszary zagrożone ruchami masowymi i osuwaniem się mas ziemnych. Wszystkie rejony miasta zagrożone tym zjawiskiem zostały oznaczone na rysunku studium.~~

~~Zasięg obszarów osuwania się mas ziemnych i terenów zagrożonych ruchami masowymi, został oznaczony na załącznikach graficznych do Studium nr 2 i 3b. Obszary te podzielono na osuwiska aktywne ciągle, osuwiska aktywne okresowo oraz osuwiska nieaktywne i tereny zagrożone ruchami masowymi. Podstawą wyznaczenia tych terenów były opracowane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy „Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi dla miasta Krosna”. Na mapach oprócz zasięgu osuwisk i zasięgu terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi wskazano również podstawowe elementy rzeźby wewnątrz osuwiskowej. Podano też wysokość form (w podziale na niskie, średnie wysokie i bardzo wysokie) oraz stan zachowania formy (w podziale na wyraźną i słabo zachowaną) wraz z typologią obiektów obejmującą czoła osuwisk i progi wewnątrz osuwiskowe, szczeliny, zagłębienia wewnątrz osuwiskowe oraz rumosze i blokowiska. Każde osuwisko i teren zagrożony ruchami masowymi otrzymał numer identyfikacyjny zgodny z bazą danych SOPO.~~

~~Wykaz osuwisk w obszarze miasta: 61110, 61111, 61112, 61113, 61114, 61115, 61116, 61117, 61118, 61119, 61120, 61121, 61222, 61124, 61125, 61126, 61127, 61128, 61129, 61130, 61131, 61132, 61133, 61134, 61135, 61136, 61137, 61138, 61139, 61140, 61141, 61142, 61144, 61147, 61160, 61161, 61162, 61163, 61164, 61165, 61168, 61169, 61170, 61171, 61172, 61173, 61174, 61175, 61176, 61177, 61178, 61179.~~

~~Wykaz terenów zagrożonych ruchami masowymi w obszarze miasta: 7794, 7795, 7796, 7797, 7798, 7799, 7800, 7801, 7802, 7803, 7804, 7805.)¹~~

1.4. Budowa geologiczna

Krosno położone jest w obrębie Karpat Wschodnich, będących fragmentem łuku karpackiego. W budowie geologicznej dominują utwory fliszowe, które osadzały się w okresie od kredy do paleogenu. Osady fliszu zostały intensywnie zaburzone tektonicznie w miocenie. Obszar Krosna położony jest w zasięgu jednostek tektoniczno – facjalnych - skolskiej, śląskiej i podśląskiej. Jednostka skolska obejmuje osady od kredy górnej do trzeciorzędu. Osady kredy górnej reprezentowane są przez piaskowce pyłowe, lokalnie

skorupowe należące do warstw inoceramowych. Osady trzeciorzędu dolnego wykształcone zostały w postaci piaskowców cienkoławicowych, łupków menilitowych i piaskowców grubo ławicowych (warstwy hieroglifowe, menilitowe i krośnieńskie dolne). Natomiast osady datowane na przełom paleogenu i neogenu stanowią krośnieńskie górne. Jest to kompleks osadów piaskowcowych przechodzących ku górze w naprzemianległe piaskowce i łupki o zmiennych proporcjach. Jednostkę śląską budują osady piaskowcowo-łupkowe od dolnej kredy, aż do oligocenu. Reprezentowane są one przez:

- dolnokredowe: łupki cieszyńskie, piaskowce grodziskie, warstwy wierzowskie, warstwy ligockie,
- górnokredowe warstwy godulskie,
- górnokredowo-eoceńskie warstwy istebniańskie,
- eoceńskie piaskowce ciężkowickie, łupki zielone i margle globigerynowe oraz warstwy menilitowe z rogowcami,
- oligoceńskie warstwy krośnieńskie.

Jednostka podśląska nasunięta jest na warstwy krośnieńskie płaszczowiny skolskiej. Reprezentują ją utwory kredy i eocenu, a mianowicie dolnokredowe warstwy węglowickie, górnokredowe łupki godulskie i margle węglowickie i eoceńskie łupki pstre.

W obrębie miasta utwory fliszowe w przeważającej części pokryte są osadami czwartorzędowymi o różnej genezie. Reprezentowane są one głównie przez utwory zwietrzelinowe, koluwalne i rzeczne. Dolinę Wisłoka wypełniają utwory tarasów rzecznych. Są to głównie żwiry z piaskami, gliny oraz namuły. Osady te mogą osiągać miąższość kilkunastu metrów. W północnej części miasta występują również pokrywy lessów piaszczystych i glin o zróżnicowanej genezie.

1.5. Surowce mineralne

Krosno jest najstarszym w Polsce rejonem wydobycia ropy naftowej. Eksploatacja złóż prowadzona jest od schyłku XIX stulecia. Baza surowców mineralnych na obszarze miasta obejmuje eksploatowane złoża ropy naftowej i gazu ziemnego „Krościenko”, „Potok” i „Turaszówka”. Złoża eksploatowane są przez Kopalnię ropy naftowej i gazu ziemnego „Turaszówka”.

Złoże Turaszówka

Eksploatacja ropy naftowej ze złoża „Turaszówka” prowadzona jest od 1930 roku. Rzędna powierzchni terenu na obszarze złoża wynosi 250 - 267 m n.p.m. W odległości ok. 250 m na północny-wschód od złoża przepływa rzeka Wisłok. Złoże zostało udokumentowane w obrębie piaskowca ciężkowickiego (I i II). Złoże posiada obszar i teren górniczy „Turaszówka I” o powierzchni 20,4 ha. Koncesja na wydobycie ropy naftowej udzielona została przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na podstawie decyzji nr 53/92 z dnia 10 grudnia 1992r.

Złoże Krościenko

Złoże zlokalizowane jest na granicy Krosna i gminy Krościenko Wyżne. Rzędna powierzchni terenu na obszarze złoża wynosi 294 - 310,5 m n.p.m. W odległości 150 - 250 m od południowo-zachodniej granicy złoża płynie rzeka Wisłok. Ropa naftowa i towarzyszący jej gaz ziemny udokumentowane zostały w obrębie trzeciorzędowych piaskowców ciężkowickich (I i II). Złoże obejmuje dwa horyzonty roponośne i jest zawodnione. Eksploatacja prowadzona jest pompami wglębnymi. Ropa po wydobyciu kierowana jest do dalszej przeróbki w Rafinerii Jedlicze. Kopalina główna wykorzystywana jest dla celów energetycznych i w przemyśle rafineryjnym. Gaz ziemny używany jest na miejscu na potrzeby własne kopalni. W trakcie eksploatacji złoża ropy wydobywana jest również woda złożowa. Woda ta po doczyszczeniu jest zatłaczana ponownie do złoża poprzez specjalnie przygotowane odwierty. Złoże posiada obszar i teren górniczy „Krościenko I”. Koncesja na wydobycie ropy naftowej udzielona została przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na podstawie decyzji nr 51/92 z dnia 10 grudnia 1992r.

Złoże Potok

Złoże zlokalizowane jest na granicy Krosna i gminy Jedlicze. Zostało udokumentowane w obrębie utworów kredy i trzeciorzędu w miejscowości Potok. Teren złoża objęty jest obszarem górniczym „Potok”. Koncesja na wydobycie ropy naftowej udzielona została przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na podstawie decyzji nr 54/92 z dnia 10 grudnia 1992r.

Granice terenów i obszarów górniczych wraz z ich nazwami, zasięg udokumentowanych złóż, odwierty górnicze czynne i zlikwidowane, odwierty do zatłaczania wody oraz ropociągi i wodociągi kopalniane zostały oznaczone

na załączniku 3B do Studium pt. „Kierunki ochrony środowiska kulturowego, krajobrazu i przyrody”. Na załączniku tym zaznaczono również lokalizację pozostałych obiektów infrastruktury związanych z działalnością górnictwem, w tym zbiorników na gaz ziemny, zbiorników na ropę naftową, zbiorników na wodę złożową, separatorów, łapaczek, tłoczni ropy naftowej i innych obiektów. Obiekty te oznaczono jedynie piktogramem ze względu na fakt, że skala opracowywanego Studium uniemożliwia dokładne oznaczenie obiektów w przestrzeni miasta. Sposób wskazania na załączniku graficznym 3B obiektów infrastruktury górniczej w świetle obowiązujących przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wydaje się wystarczający. Szczegółowe zasady lokalizacji obiektów górniczych i sposobu realizacji wydobycia nie są przedmiotem Studium i są w sposób wystarczający regulowane przez obowiązujące przepisy odrębne. Zasady zagospodarowania w obrębie terenów i obszarów górniczych, złóż oraz w pobliżu obiektów górniczych określono w rozdziale Studium pt. „17. Tereny i obszary górnicze”.

W chwili obecnej na terenie miasta Krosna znajdują się czynne odwierty:

- Złoże Turaszówka – Amelia – 21 (A21), 67 (A67), 10 (A10), 76 (A76), 14 (A14), 12 (A12), 33 (A33), 112 (A112), ~~(26 (A26))~~1, 27 (A27), 37 (A37), 59 (A59), ~~(60 (A60))~~1, 113 (A113 – do zatłaczania wody), 64 (A64), 78 (A78), Kościuszko – 7 (K7), ~~(Ewa-7 (E7))~~1, 8 (E8), 13 (E13), 15 (E15),
- Złoże Krościenko – Krosno – 1 (K-1), McAllan 1 (McA-1), 3(McA-3), Karola 1 (Ka-1), 2 (Ka-2), 4 (Ka-4), Kronem 47 (K-47), 56 (K-56), 15 (K-15), 42 (K-42), 12 (K-12), 41 (K-41), 4 (K-4), 31 (K-31).

Podczas prawidłowo prowadzonej eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego nie występują znaczące zagrożenia dla środowiska przyrodniczego. Mogą one wystąpić jedynie w sytuacjach awaryjnych związanych, np. z erupcjami ropy i wody złożowej, niekontrolowanymi ucieczkami gazu czy pożarami. W ciągu długotrwałej eksploatacji złóż zasoby ropy naftowej i gazu ziemnego uległy stopniowemu wyczerpaniu. Prowadzona obecnie eksploatacja znajduje się w fazie końcowej i należy liczyć się z możliwością jej zakończenia w ciągu najbliższych lat. Po zakończeniu eksploatacji odwierty będą likwidowane poprzez wykonanie korków cementowych oraz korków likwidacyjnych na głębokości 0 - 30 m. Przestrzeń między korkami będzie wypełniona gęstą płuczką. Tym samym teren zostanie doprowadzony do stanu pierwotnego i przekazany właścicielom.

Baza surowcowa Krosna ogranicza się w zasadzie do surowców bitumicznych – ropy naftowej i gazu ziemnego (kopaliny związane są z głębokimi strukturami geologicznymi). Związane jest to z zagospodarowaniem powierzchni miasta. W przypadku dużych aglomeracji miejskich (którą stanowi również miasto Krosno), surowce mineralne związane z utworami powierzchniowymi tracą znaczenie przemysłowe ze względu na brak możliwości prowadzenia ich eksploatacji. W przypadku Krosna do takich właśnie kopalin zaliczyć można gliny zwietrzelinowe i łupki krośnieńskie (surowiec ilasty dla przemysłu ceramiki budowlanej), które zostały udokumentowane w granicach Krosna. Złoża te jednak formalnie nie istnieją ze względu na usunięcie ich z bilansu zasobów, co było spowodowane przeznaczeniem obszarów położonych w zasięgu złóż na inne cele niż eksploatacja, głównie związane z realizacją zabudowy przemysłowej i rekreacyjnej.

1.6. Warunki wodne

1.6.1. Wody powierzchniowe

Miasto Krosno położone jest w obrębie dorzecza Sanu, będącego prawobrzeżnym dopływem Wisły. Północną część Krosna, z południowego-wschodu na północny-zachód, przecina rzeka Wisłok – lewobrzeżny dopływ Sanu, która ma charakter rzeki górskiej. Przez Krosno przepływa również potok Lubatówka, którego długość w granicach administracyjnych miasta wynosi w km 0+000 – 4+700. Rzeka Wisłok charakteryzuje się deszczowo - śnieżno - gruntowym sposobem zasilania z maksymalnym odpływem w miesiącach wiosennych i letnich. Dolina rzeki Wisłok jest płaska a jej szerokość jest nieproporcjonalna do ilości wody niesionej przez rzekę. Wisłok wraz z dopływami odwadnia teren miasta.

Na terenie miasta Krosna, poza wymienionymi powyżej, występują również potoki:

- Badoń w km 0+000 – 2+900 – potok uregulowany,
- Śmierdziączka w km 0+000 – 2+400 – potok nieuregulowany,
- Ślączka w km 0+000 – 1+040 – potok nieuregulowany,
- odcinkowo Marcinek, Marzec, Małka, Olszyny i inne mniejsze ciekły powierzchniowe.

W systemie zarządzania gospodarką wodną obszar miasta przynależy do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Na terenie miasta występuje rozbudowana sieć urządzeń melioracyjnych, w tym sieci drenarskiej. Urządzenia melioracyjne są eksploatowane przez Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie.

1.6.2. Zagrożenie powodziowe

~~(Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wyznaczone zostały na podstawie opracowania pn. „Określenie zagrożenia powodziowego w zlewni Wisłoka” stanowiącego I etap studium ochrony przeciwpowodziowej, zatwierdzonego do stosowania przez Dyrektora RZGW w Krakowie, zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie prawa wodnego. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią odpowiadają zasięgowi zalewu wodą Q1%. Zasięg terenów zalewowych został wyznaczony w studium ochrony przeciwpowodziowej za pomocą modelowania jednowymiarowego. W ramach tego opracowania w celu uszczegółowienia zasięgu wód powodziowych w granicach miasta Krosna, dodatkowo wykonano modelowanie dwuwymiarowe (2D). Wymiarowanie to pozwala na dokładniejszą prezentację przebiegu wezbrania o określonym prawdopodobieństwie przewyższenia, zwłaszcza w zakresie głębokości i prędkości przemieszczania się wody w terenach zurbanizowanych. Zasięg wód powodziowych określony w modelowaniu dwuwymiarowym różni się od zasięgu zatwierdzonych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Wyniki uzyskane w trakcie modelowania dwuwymiarowego należy traktować jako maksymalny zasięg zalewu wodą Q1%.~~

~~Na załącznikach graficznych do Studium wskazano zarówno obszary szczególnego zagrożenia powodzią jak również obszary maksymalnego zasięgu zalewu wodą Q1%.~~

~~Zasięg obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w mieście Krosno został wyznaczony na podstawie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego. Mapy zostały opracowane na podstawie Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa). Za opracowanie map zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469) odpowiada Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zostały opracowane w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK) przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB – Centra Modelowania Powodzi i Suszy w Gdyni, Poznaniu,~~

Krakowie i we Wrocławiu. W 2013 r. mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, przekazane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB, zostały opublikowane na Hydroportalu MZP i MRP. W 2014 r. mapy podlegały sprawdzaniu i weryfikacji. Uwagi zgłaszane przez organy administracji były rozpatrywane i w uzasadnionych przypadkach uwzględniane. Przekazanie przez Prezesa KZGW ostatecznych wersji map jednostkom administracji, o którym mowa w art. 88f ust. 3 ustawy Prawo wodne nastąpiło w dniu 15 kwietnia 2015 r. i od tej pory są traktowane jako oficjalne dokumenty planistyczne stanowiące podstawę do podejmowania działań związanych z planowaniem przestrzennym i zarządzaniem kryzysowym. W mieście Krosno obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, oznaczonymi w niniejszym studium, są obszary wyznaczone w oparciu o zasięg zalewu od Wisłoka i Lubatówki, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%) oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%). W studium informacyjnie uwzględniono również obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%) oraz tereny zagrożone zalaniem w przypadku całkowitego zniszczenia obwałowań. Zakres obostrzeń obejmujących tereny położone w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią określono w Rozdziale 15 studium pt. obszary szczególnego zagrożenia powodzią i obszary osuwania się mas ziemnych.)¹

1.6.3. Wody podziemne

Wody podziemne na obszarze Krosna występują w utworach czwartorzędowych, trzeciorzędowych, trzeciorzędowo - kredowych oraz kredowych fliszu karpackiego.

Czwartorzędowy poziomy wodonośny występuje w utworach akumulacji rzecznej i stożkach napływowych. Poziomy wodonośny występujący w utworach akumulacji rzecznej ma ograniczony zasięg i jest związany z dolinami Wisłoka i Stobnicy. Warstwa wodonośna zbudowana jest tu z otczaków, żwirów i piasku o różnej granulacji. Posiada słabą izolację od powierzchni i występuje na głębokości do 5 m. Wydajność potencjalnych studni waha się od 2 do 5 m³/h. W obrębie poziomego wodonośnego związanego z czwartorzędowymi utworami dolin rzecznych Wisłoka i Stobnicy wyodrębniono główny zbiornik wód podziemnych – GZWP nr 432 – Dolina rzeki Wisłok. Jest to płytki zbiornik

położony w obrębie utworów czwartorzędowych słabo lub zupełnie niezolowany od powierzchni. Zasoby wodne zbiornika nie zostały jeszcze w pełni udokumentowane.

Poziom trzeciorzędowy, trzeciorzędowo - kredowy i kredowy fliszu karpackiego związany jest głównie z piaskowcami grubo- i średnioławicowymi warstw krośnieńskich dolnych, warstw istebniańskich, warstw lgockich jednostki śląskiej, warstw krośnieńskich górnych oraz warstw menilitowych jednostki skolskiej. Odrębność hydrauliczna zróżnicowanych pod względem wieku utworów praktycznie zanikła na skutek silnego zaangażowania tektonicznego tych utworów. Najbardziej zawodniona jest strefa przypowierzchniowa fliszu, mocno zwietrzała i spękana. Tworzy ona nieciągły poziom wodonośny o zróżnicowanych właściwościach. Występują tu wody typu porowo - warstwowego i szczelinowego. Zwierciadło wody zalega na różnych głębokościach. Nawiercone na głębokości do kilkunastu metrów jest swobodne lub słabo napięte, głębiej napięte. Głębokość występowania głównego poziomu wodonośnego jest zróżnicowana i wynosi od 0 do 30 m. Wydajność studni waha się od 2 do 5 m³/h. Sporadycznie występują większe wydajności (powyżej 5 m³/h).

Na obszarze miasta stwierdzono również występowanie wód wgłębnych wysoko zmineralizowanych towarzyszących złożom ropy naftowej i gazu ziemnego. Wody te są zazwyczaj wodami chlorkowo – sodowymi występującymi w głębokich strukturach geologicznych. Głównie są to wody o mineralizacji ogólnej od 2,8 do 44,5 g/dm³ typu chlorkowo-sodowego, zawierające J, Fe, Br, HBO₂.

~~(W zakolu rzeki Wisłok na granicy obszaru górniczego „Krościenko I” projektuje się wykonanie otworu poszukiwawczego wód mineralnych na cele rekreacyjne i balneologiczne. W zakolu rzeki Wisłok projektuje się wykonanie otworu poszukiwawczego – rozpoznawczego wód leczniczych, które zostaną wykorzystane w głównej mierze na cele rekreacyjne i balneologiczne.)¹~~

1.6.4. Plan gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły

Ramowa Dyrektywa Wodna (2000), ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej w Europie, nakłada na wszystkie kraje członkowskie obowiązek osiągnięcia do 2015r. dobrego stanu wód. Określa również sposób dokonywania ocen stanu wód. Oprócz oceny wg zasad wprowadzonych przez RDW, wykonywane są oceny jakości wód powierzchniowych z uwzględnieniem ich

przeznaczenia oraz sposobu wykorzystania, wynikające z innych dyrektyw Unii Europejskiej z obszaru wodnego. Plan zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, uwzględniający RDW, został przyjęty w 2011r. (M.P. z 2011r. Nr 49 poz. 549).

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły miasto Krosno zostało zaliczone do Regionu wodnego Górnej Wisły obejmującego południową część rejonu świętokrzyskiego, fragment Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej, zapadlisko przedkarpackie, Karpaty Zewnętrzne i fragment Karpat Wewnętrznych (Tatry).

Zgodnie z informacjami zawartymi w Planie Miasto Krosno znajduje się w zasięgu jednolitych części wód (JWPD):

Jednolite części wód rzecznych

- PLRW2000122263149, Ślącza (scalona część wód GW0817), typ JCWP - potok fliszowy (12), status – naturalna część wód, ~~(ocena stanu – zły, ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona, uzasadnienie derogacji – brak)1,~~
- PLRW200012226329, Lubatówka (scalona część wód GW0817), typ JCWP – potok fliszowy, status – silnie zmieniona część wód, ~~(ocena stanu – zły, ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona, uzasadnienie derogacji – brak)1,~~
- PLRW200012226332, Marcinek (scalona część wód GW0817), typ JCWP – potok fliszowy, status – naturalna część wód, ~~(ocena stanu – zły, ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona, uzasadnienie derogacji – brak)1,~~
- PLRW2000142263337, Wisłok od Zbiornika Besko do Czarnego Potoku (scalona część wód GW0817), typ JCWP – mała rzeka fliszowa, status – silnie zmieniona część wód, ~~(ocena stanu – zły, ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona, uzasadnienie derogacji – brak)1,~~

Jednolite części wód podziemnych

- PLGW2200157, ocena stanu ilościowego – dobry, ocena stanu chemicznego – dobry ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona, uzasadnienie derogacji – brak.

1.6.5. Zanieczyszczenie wód

Wody występujące w przyrodzie poddawane są oddziaływaniu presji antropogenicznej, która powoduje pogorszenie ich stanu ilościowego i jakościowego. Zanieczyszczenie wód jest zjawiskiem powszechnym, a główną jego przyczyną jest obecność w wodzie różnego rodzaju substancji, które mogą pochodzić ze źródeł naturalnych lub sztucznych. Najbardziej podatne na zanieczyszczenie są wody powierzchniowe, dużo mniej wody podziemne, których stopień antropogenicznego zagrożenia zależy przede wszystkim od głębokości ich występowania. Sztuczne źródła zanieczyszczeń wód można podzielić na źródła punktowe, powierzchniowe i liniowe. Do punktowych źródeł zanieczyszczeń zalicza się w szczególności oczyszczalnie ścieków komunalnych, oczyszczalnie ścieków przemysłowych, składowiska odpadów oraz magazyny substancji niebezpiecznych. Największy wpływ na stan wód powierzchniowych w województwie podkarpackim ma emisja pochodząca z sektora komunalnego. Ścieki komunalne wnoszą do wód powierzchniowych znaczące ładunki substancji biogenych (głównie związki azotu i fosforu), które powodują eutrofizację wód. Województwo podkarpackie jest jednym z mniej uprzemysłowionych województw w Polsce, jednak na jego obszarze istnieją zakłady, które stanowią potencjalne źródło zanieczyszczenia wód substancjami szczególnie szkodliwymi. Zagrożenie dla wód ze strony punktowych źródeł substancji niebezpiecznych ma najczęściej charakter incydentalny (np. poważne awarie), tak jak miało to miejsce podczas powodzi w 2010r., kiedy doszło do uwolnienia substancji ropopochodnych do wód i gruntu w rejonie Jedlicza. Zagrożenie dla wód powierzchniowych stanowić mogą również nieuporządkowane, tzw. "dzikie wysypiska" odpadów, a w szczególności miejsca, w których pozbyto się odpadów niebezpiecznych. Istotnym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych w regionie są także spływy obszarowe z terenów miejskich oraz rolniczych. Powodują one zanieczyszczenie wód substancjami ropopochodnymi, związkami biogenymi oraz pestycydami. Wpływ presji punktowych i obszarowych źródeł rolniczych na stan wód powierzchniowych zależy głównie od ukształtowania powierzchni terenu, sposobu zagospodarowania przestrzennego zlewni rzek, charakteru i wielkości produkcji rolnej, jak również od rocznych sum opadów na danym terenie. Oszacowanie wielkości ładunku zanieczyszczeń wnoszonych do rzek ze spływami powierzchniowymi jest trudne z uwagi na duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych w regionie. Najsilniejszej presji ze strony

powierzchniowych źródeł rolniczych na wody powierzchniowe, należy się spodziewać na obszarach o największej koncentracji ziem użytkowanych rolniczo. Innym typem źródeł zanieczyszczeń są źródła liniowe, do których zalicza się przede wszystkim drogowe i kolejowe ciągi komunikacyjne. W przypadku źródeł liniowych, największe zagrożenie dla wód stanowi transport substancji niebezpiecznych, które mogą zostać uwolnione do środowiska w wyniku sytuacji awaryjnych.

Badania i ocena jakości wód powierzchniowych wykonywane są w ramach systemu Państwowego monitoringu środowiska. ~~(Podstawą oceny stanu wód w 2010 r. jest realizacja „Programu Państwowego monitoringu środowiska województwa podkarpackiego na lata 2010-2012”, który opracowany został w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Rzeszowie w 2009r. i zatwierdzony przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.)~~¹ Celem monitoringu wód powierzchniowych jest uzyskanie informacji dla potrzeb planowania w gospodarowaniu wodami o stanie ekologicznym i stanie chemicznym wód powierzchniowych, stopniu narażenia wód na eutrofizację ze źródeł komunalnych i rolniczych oraz ocena wymagań określonych dla wód przeznaczonych do użytkowania i podlegających ochronie wynikającej z rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych.

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się przez nadanie im jednej z pięciu klas jakości: I klasa - stan bardzo dobry, II klasa - stan dobry, III klasa - stan umiarkowany, IV klasa - stan słaby, V klasa - stan zły. W przypadku potencjału ekologicznego części wód silnie zmienionych lub sztucznych I klasa oznacza maksymalny potencjał, II klasa - dobry potencjał, III klasa - umiarkowany potencjał, IV klasa - słaby potencjał i V klasa - zły potencjał ekologiczny.

Stan chemiczny określany jest na podstawie wskaźników chemicznych, które charakteryzują występowanie w wodach substancji priorytetowych i innych substancji zanieczyszczających, wymienionych w rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych (2008). Stan chemiczny klasyfikowany jest jako „dobry” lub „poniżej dobrego”. Oceny stanu wód powierzchniowych dokonuje się poprzez porównanie wyniku klasyfikacji stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Stan wód wyznaczany jest przez gorszy z tych stanów.

~~(Zgodnie z danymi zawartymi w „Raporcie o stanie środowiska województwa podkarpackiego w 2010r.” wydanym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie stan wód w zlewni Wisłoka określony na podstawie pomiarów w punktach kontrolno-pomiarowych Jasiołka – Jedlicze i Jasiołka – Jasło przedstawia się następująco:~~

- ~~• klasyfikacja elementów biologicznych – klasa III,~~
- ~~• klasyfikacja grup wskaźników fizykochemicznych, w tym stan fizyczny – klasa I, warunki tlenowe – klasa I, zasolenie – klasa I, zakwaszenie – klasa I, substancje biogenne – klasa I,~~
- ~~• potencjał ekologiczny – umiarkowany,~~
- ~~stan chemiczny – dobry.)~~¹

Monitoring stanu chemicznego (jakościowego) wód podziemnych realizowany jest w formie monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Monitorowaniem diagnostycznym objęte są jednolite części wód podziemnych, które dostarczają średniorocznie powyżej 100m³ na dobę wody przeznaczonej do spożycia, czyli w warunkach Polski wszystkie jednolite części wód podziemnych. Natomiast monitoringiem operacyjnym są objęte jednolite części wód podziemnych uznane za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu.

Dobry stan wód to taki, w którym stan osiągnięty przez jednolite części wód podziemnych zarówno w ujęciu ilościowym, jak i chemicznym, jest określony jako „dobry”. Ponieważ jednolite części wód podziemnych, wyznaczone w granicach województwa podkarpackiego, nie mają statusu zagrożonych, badania stanu wód prowadzone są tu tylko w sieci monitoringu diagnostycznego. Miasto Krosno posiada punkt monitoringu Krosno 406. ~~(Zgodnie z pomiarami wykonanymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie w 2010r. jakość wód podziemnych w punkcie Krosno 406 zakwalifikowano do klasy IV (stan słaby). Dane dotyczące stanu zanieczyszczenia wód w mieście zawarto w raporcie o stanie środowiska w województwie podkarpackim za rok 2014 r. Stan badanych jednolitych części wód przedstawiał się następująco:~~

Jednolite części wód rzecznych

- ~~PLRW2000122263149, Ślęczka (scalona część wód GW0817), stan elementów BIOL - III, stan elementów HYMO - I, stan elementów FCH - I, ocena stanu ekologicznego – umiarkowany, ocena stanu chemicznego – brak danych, stan JCWP - zły,~~

- *PLRW200012226329, Lubatówka (scalona część wód GW0817), stan elementów BIOL - III, stan elementów HYMO - II, stan elementów FCH - I, ocena stanu ekologicznego – umiarkowany, ocena stanu chemicznego – brak danych, stan JCWP - zły,*
- *PLRW200012226332, Marcinek (scalona część wód GW0817), stan elementów BIOL - III, stan elementów HYMO - I, stan elementów FCH - I, ocena stanu ekologicznego – umiarkowany, ocena stanu chemicznego – brak danych, stan JCWP - zły,*
- *PLRW2000142263337, Wisłok od Zbiornika Besko do Czarnego Potoku (scalona część wód GW0817), stan elementów BIOL - III, stan elementów HYMO - II, stan elementów FCH - II, ocena stanu ekologicznego – umiarkowany, ocena stanu chemicznego – dobry, stan JCWP - zły.)¹*

1.7. Warunki glebowe

Stan gleb w granicach miasta jest na ogół dobry, podstawowymi czynnikami degradacji gleb są zjawiska erozyjne, zakwaszenie gleb, zanieczyszczenie gleb substancjami chemicznymi i eksploatacja surowców. Zanieczyszczenia mają charakter punktowy (emisja zakładów przemysłowych i składowisko śmieci) oraz liniowy (wzdłuż szlaków komunikacyjnych o znacznym natężeniu ruchu).

Na terenie Krosna przeważają gleby brunatne kwaśne, rzadziej wylugowane, wytworzone z glin ilastych i pyłów, średnio-głębokie i głębokie, jak również bielcowe pyłowe. Spotyka się również czarne ziemie torfowe, będące pozostałością po dawnych jeziorach. Krosno położone jest na terenie o stosunkowo wysokiej przydatności rolniczej. Na terenie miasta udział użytków rolnych o glebach III i IV klasy bonitacyjnej jest stosunkowo wysoki. Najwięcej gleb rolnych zaliczających się do III klasy bonitacyjnej występuje w obrębie dzielnic: Turaszówka, Krościenko Niżne, Suchodół. Gleby I klasy nie występują wcale, natomiast gleby II klasy występują jedynie w dzielnicy Krościenko Niżne. Pomimo znacznej żyzności gleb, klasy bonitacyjne V i VI mają również znaczny udział w ogólnej powierzchni użytków rolnych położonych w granicach miasta. W dolinach rzeki Wisłok zalegają urodzajne mady, które klasyfikuje się od II do V klasy bonitacyjnej.

W związku z tym, że Krosno jest stosunkowo gęsto zaludnionym i uprzemysłowionym miastem, rolnictwo nie pełni istotnej funkcji w przestrzeni miasta,

a jego znaczenie będzie malało. Ekspansja przestrzenna miasta odbywa się kosztem terenów rolnych. Nasilające się stale wpływy różnorodnych form działalności przemysłowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- realizacją nowych tras komunikacyjnych,
- terenami przylegającymi do zakładów przemysłowych,
- miejscami składowania odpadów.

1.8. Klimat

Obszar miasta Krosna posiada cechy klimatu podgórskiego, który charakteryzuje się następującymi parametrami:

- średnia temperatura roku – 7°C,
- średnia dobowa temperatura – ok. -2,8°C w styczniu i 18,0°C w lipcu,
- długość okresu wegetacyjnego – 180 - 190 dni,
- liczba dni z pokrywą śnieżną – 100 - 105 dni,
- roczne sumy opadów – 770 mm,
- średnia maksymalna temperatura – -0,6°C w styczniu i 22,7°C w lipcu,
- najniższa wartość wilgotności względnej – 73 %,
- najwyższa wartość wilgotności względnej – 86-87 %,
- liczba dni z przymrozkami – 100 - 130,
- liczba dni z mrozem - 50 - 70.

W Krośnie notuje się stosunkowo dużo dni pochmurnych i w związku z tym warunki nasłonecznienia są raczej niekorzystne. Średnie nasłonecznienie w ciągu dnia wynosi około 5 godzin. W okresie zimowym czas trwania nasłonecznienia wynosi przeciętnie 1 godzinę dziennie. W ciągu roku przeważają głównie wiatry północno-zachodnie.

1.9. Zanieczyszczenie powietrza

Zanieczyszczenia powietrza stanowią gazy, ciecze i ciała stałe obecne w powietrzu, ale nie będące jego naturalnymi składnikami lub też substancje występujące w ilościach wyraźnie zwiększonych w porównaniu z naturalnym składem powietrza.

Do podstawowych substancji zanieczyszczających atmosferę zaliczyć należy: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i tlenki azotu, tlenek węgla, zanieczyszczenia pyłowe (szczególnie o średnicy cząstek poniżej 10 mikrometrów) oraz składniki pyłu takie jak: metale ciężkie i wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne. Źródła zanieczyszczeń powietrza podzielić można na naturalne (pożary lasów, wybuchy wulkanów, erozja skał i gleb, pył kosmiczny, gleby i skały ulegające erozji, burze piaskowe, tereny zielone, z których pochodzą pyłki roślinne) oraz na źródła antropogeniczne związane z działalnością człowieka. Największymi antropogenicznymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza są: procesy energetycznego spalania paliw oraz przemysłowe procesy technologiczne (tzw. emisja punktowa), transport (tzw. emisja liniowa) oraz sektor komunalno – bytowy (tzw. emisja powierzchniowa). Pod względem emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł przemysłowych województwo podkarpackie znajduje się na jednym z ostatnich miejsc w kraju. ~~(Według danych GUS w 2010r. (podobnie jak w roku 2009) województwo zajmowało 14 miejsce (przed województwem podlaskim i warmińsko-mazurskim) ze względu na całkowitą emisję zanieczyszczeń gazowych oraz 13 miejsce w kraju (przed województwem podlaskim, warmińsko-mazurskim i lubuskim) ze względu na emisję zanieczyszczeń pyłowych. Pod względem emisji pyłowych i gazowych województwo podkarpackie zajmuje odpowiednio 13 i 14 miejsce w kraju (dane WIOS Rzeszów za 2014 r.).)~~¹ Szacunkowo 1,7% emitowanych do powietrza zanieczyszczeń w Polsce pochodzi z terenu województwa podkarpackiego.

~~(Do największych punktowych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza na obszarze województwa podkarpackiego (zgodnie z prowadzoną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie bazą informacji o korzystaniu ze środowiska Ekoinfonet) należą:~~

- ~~• PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Elektrociepłownia Rzeszów,~~
- ~~• "Fenice Poland" Sp. z o.o. Jednostka Operatywna Rzeszów,~~
- ~~• Cukrownia ROPCZYCE S.A,~~
- ~~• EVONIK CARBON BLACK POLSKA Sp. z o.o.~~

- ~~Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Jaśle Sp. z o.o.~~
- ~~Fibris S.A. w Przemyśle,~~
- ~~O-I Produkcja Polska S.A.~~
- ~~Elektrociepłownia Mielec,~~
- ~~Federal Mogul Gorzyce Sp. z o.o.~~
- ~~Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Tarnobrzegu,~~
- ~~Elektrownia Stalowa Wola S.A.~~
- ~~Kronospan Mielec Sp. z o.o.~~

~~W 2010 r. najwięcej zanieczyszczeń gazowych wprowadzonych zostało do powietrza na terenie powiatu stalowowolskiego, mieleckiego, miasta Rzeszów oraz powiatu jasielskiego. Najwięcej zanieczyszczeń pyłowych wyemitowano w powiecie mieleckim, mieście Rzeszowie, powiecie stalowowolskim, sanockim, ropczycko-sędziszowskim i jasielskim.)¹~~

Według danych GUS w województwie podkarpackim zainstalowane jest 825 urządzeń szczególnie szkodliwych dla czystości powietrza. Raport o stanie środowiska w województwie podkarpackim za rok 2014 nie precyzuje miejsca lokalizacji tych urządzeń.

Państwowy monitoring środowiska w ramach podsystemu monitoringu powietrza obejmuje działania mające na celu określenie jakości powietrza atmosferycznego. Ocena jakości powietrza realizowana jest w oparciu o wojewódzkie systemy monitoringu jakości powietrza, nadzorowane przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska.

W województwie podkarpackim w ~~(2010 r. 2014 r.)~~¹ w skład systemu monitoringu powietrza wchodziło ~~(15 10)~~¹ stacji pomiarowych nadzorowanych przez WIOŚ w Rzeszowie. Jakość powietrza badana była w zakresie zanieczyszczeń, względem których Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska zobowiązany jest do dokonywania corocznej oceny jakości powietrza w regionie: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla, ozonu, benzenu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2.5, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu i benzo(a)pirenu. Dodatkowo w wyznaczonych punktach pomiarowych, prowadzono badania: formaldehydu, węglowodorów i WWA w pyle PM10. *(W mieście Krosno punkt pomiarowy znajduje się przy ulicy Kletówki. Pomiaru wykonywane w punkcie mają charakter manualny i pasywny. Pomiaru wykonywane*

w mieście nie obejmowały wszystkich substancji emitowanych do atmosfery. Wnioski wynikające z pomiarów dla miasta Krosna to:

- Dwutlenek siarki - przekroczenie dopuszczalnych norm nie zostało zarejestrowane, przy czym w mieście zanotowano najwyższe w województwie stężenie 1 godzinne substancji na poziomie 49 – 53% normy,
- Dwutlenek azotu - przekroczenie dopuszczalnych norm nie zostało zarejestrowane, przy czym stężenia średnioroczne substancji przekraczały 50% normy,
- Benzen - przekroczenie dopuszczalnych norm nie zostało zarejestrowane, przy czym w mieście zanotowano najwyższe w województwie stężenie średnioroczne substancji na poziomie poniżej 30% normy,
- Pył zawieszony PM10 - przekroczenie dopuszczalnych norm nie zostało zarejestrowane, w mieście stężenie średnioroczne substancji wynosiło 73 - 85% normy,
- Pył zawieszony PM2,5 - przekroczenie dopuszczalnych norm nie zostało zarejestrowane, w mieście stężenie średnioroczne substancji wynosiło 100% normy, osiągało stężenia graniczne,
- Arsen, kadm - przekroczenie dopuszczalnych norm nie zostało zarejestrowane, w mieście stężenie średnioroczne substancji wynosiło 50% normy,
- Nikiel - przekroczenie dopuszczalnych norm nie zostało zarejestrowane, w mieście stężenie średnioroczne substancji wynosiło 50% normy, przy czym stężenie substancji było najwyższe w województwie,
- Ołów - przekroczenie dopuszczalnych norm nie zostało zarejestrowane, w mieście stężenie średnioroczne substancji wynosiło 4% normy,
- Benzo(a)piren - dopuszczalne normy substancji zostały przekroczone.

Pomimo tego, że wyniki pomiarów dla miasta wskazują przekroczenie dopuszczalnych norm jedynie dla benzo(a)pirenu zawieszony w pyłe PM10 stan sanitarny powietrza w mieście nie jest satysfakcjonujący. Stężenie zanieczyszczeń wszystkich substancji podlegających pomiarom jest wysokie, zbliżające się najczęściej do obowiązujących norm

lub przekraczające o połowę dopuszczalną normę. Miasto Krosno podejmuje działania na rzecz poprawy stanu zanieczyszczenia powietrza. Rada Miasta Krosna podjęła w 2014 r. uchwałę w sprawie „Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla miasta Krosna”. W Programie zostały zawarte działania mające na celu ograniczenie zanieczyszczenia powietrza spowodowanego przez niską emisję, tj. pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz benzo(a)pirenu.

~~Wyniki oceny jakości powietrza w mieście Krosno opracowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie za rok (2010–2014)¹ wykazały, że:~~

~~1. Zanieczyszczenia gazowe tj. dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen i ozon (w kryterium ochrony zdrowia) oraz dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i ozon (w kryterium ochrony roślin) osiągały niskie wartości stężeń. Nie stwierdzono przekroczeń obowiązujących dla tych substancji wartości kryterialnych w powietrzu, zarówno ze względu na ochronę zdrowia, jak i ochronę roślin. Pozwoliło to na zakwalifikowanie miasta do klasy A.~~

~~2. W okresie kilkuletnim w mieście, podobnie jak w regionie utrzymuje się duże zanieczyszczenie powietrza pyłem zawieszonym PM10 mierzonym w kryterium ochrony zdrowia.~~

~~3. Istotny wpływ na stopień zanieczyszczenia powietrza w mieście ma pył PM2.5. W ocenie za rok 2010 miasto Krosno zostało zaliczone do klasy C. Dla strefy podkarpackiej, obejmującej również obszar Krosna, niezbędne będzie opracowanie i wdrożenie naprawczego Programu Ochrony Powietrza w zakresie pyłu PM2.5 uwzględniającego zidentyfikowane rejony przekroczeń.~~

~~4. Dla metali w pyłe PM10 (arsen, kadm, nikiel, ołów) wartości odniesienia w mieście zostały dotrzymane.~~

~~5. Średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 na obszarze miasta przekroczyły wartość docelową.)¹~~

1.10. Zagrożenie hałasem

Głównymi źródłami hałasu kształtującymi klimat akustyczny środowiska są hałas komunikacyjny (drogowy, kolejowy, lotniczy) oraz hałas przemysłowy.

Największą uciążliwością akustyczną w zakresie hałasu przemysłowego odznaczają się niewielkie zakłady produkcyjne, usługowe i prowadzące działalność rozrywkową,

w których najczęstszym źródłem hałasu są źródła: punktowe (maszyny, urządzenia chłodnicze, wentylacyjne i klimatyzacyjne) oraz liniowe (taśmociągi, instalacje, hale produkcyjne).

*(Według danych zawartych w Raporcie o stanie środowiska w województwie podkarpackim za rok 2014 r. w mieście nie prowadzono pomiarów hałasu. Nie można tym samym stwierdzić, czy dopuszczalne normy hałasu w środowisku zostały zachowane. Największe zagrożenie emisją hałasu w mieście wykazują drogi będące podstawą układu komunikacyjnego miasta, tj. droga krajowa Nr 28 (ulice Bema, Jana Pawła II, Podkarpacka i Bieszczadzka) oraz ulice położone w korytarzu dróg wojewódzkich Nr 990 i 991 (ulice Rzeszowska, Lwowska, Niepodległości i Korczyńska).)*¹ W układzie komunikacyjnym miasta znaczne obłożenie ruchem komunikacyjnym wykazują również ulice Krakowska, Piłsudskiego, Żółkiewskiego, Podwale, Tkacka, Okrzei i Legionów. Są to ulice wykazujące największe prawdopodobieństwo przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu w środowisku. ~~(Pomiary hałasu drogowego w Krośnie przeprowadzono w 9 punktach pomiarowo-kontrolnych (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie). Równoważny poziom hałasu w porze dnia (LAeqD) określono w 8 punktach, zaś w porze nocy (LAeqN) w 1. Długookresowy średni poziom dźwięku (LDWN, LN) wyznaczono w 1 punkcie pomiarowo-kontrolnym. Łączna długość reprezentatywnych odcinków wyniosła 3 km, co stanowi 2% wszystkich dróg w mieście. Z przeprowadzonych badań wynika, że w każdym z wytypowanych punktów pomiarowo-kontrolnych przekroczone zostały dopuszczalne standardy akustyczne w stosunku do funkcji spełnianej przez teren. Otrzymane wyniki pomiarów wskazują na wyraźną korelację między poziomem hałasu, a natężeniem ruchu. Największe przekroczenia dopuszczalnych poziomów odnotowano w rejonach o największym natężeniu ruchu pojazdów ogółem.~~

~~W odniesieniu do pomocniczej subiektywnej skali ocen odczucia uciążliwości hałasu Państwowego Zakładu Higieny, uzyskane wyniki badań wskazują na dużą ($63 < LAeq < 70$ dB) oraz bardzo dużą ($LAeq > 70$ dB) uciążliwość hałasu komunikacyjnego panującą w najbliższym otoczeniu analizowanych ulic Krosna. Równoważny poziom hałasu dla poszczególnych ulic w mieście kształtował się następująco dla dopuszczalnego poziomu LAeqD 60 dB:~~

- ~~• Kolejowa przekroczenie 5,5 dB,~~
- ~~• Piłsudskiego przekroczenie 10,7 dB,~~

- ~~• Żółkiewskiego przekroczenie 6,8 dB,~~
- ~~• Staszica przekroczenie 2,5 dB,~~
- ~~• Niepodległości przekroczenie 5,4 dB,~~
- ~~• Lwowska przekroczenie 10,6 dB,~~
- ~~• Grodzka przekroczenie 3,3 dB,~~
- ~~• Podkarpacka przekroczenie 3,0 dB.~~

~~Zanotowano również przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu LAeqN 50 dB o 5,4 dB na ulicy Podkarpackiej. Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku LDWN 60 db został przekroczony o 7,4 dB na ulicy Krakowskiej. Równoważne poziomy hałasu pochodzące z tych dróg mogą osiągać poziomy graniczne dopuszczalnych norm hałasu w środowisku.)¹~~

1.11. Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym

Promieniowanie elektromagnetyczne jest bardzo rozległe i obejmuje różne długości fal, począwszy od fal radiowych, przez fale promieni podczerwonych, zakres widzialny i fale promieni nadfioletowych, aż do bardzo krótkich fal promieni rentgenowskich i promieni gamma. Z całego spektrum promieniowania elektromagnetycznego w sposób istotny oddziałują na organizmy tylko te fale, które są pochłaniane przez atomy, cząsteczki i struktury komórkowe. Z uwagi na sposób oddziaływania promieniowania na materię widmo elektromagnetyczne można podzielić na promieniowanie jonizujące i niejonizujące:

- promieniowanie jonizujące, występuje w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych,
- promieniowanie niejonizujące, występuje wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego, elektronicznego itp.

Nadmierne dawki promieniowania działają szkodliwie na wszystkie organizmy żywe, dlatego też ochrona przed szkodliwym promieniowaniem jest jednym z ważnych zadań ochrony środowiska.

Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są:

- stacje radiowe i telewizyjne,
- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia, stacje transformatorowe,
- stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej,
- zespoły sieci i urządzeń elektrycznych w gospodarstwie domowym (np. kuchenki mikrofalowe),
- urządzenia radiolokacyjne i radionawigacyjne,
- urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne pracujące w zakładach przemysłowych oraz ośrodkach medycznych.

Najważniejsze źródła PEM oddziałujące na środowisko na terenie miasta to urządzenia i sieci energetyczne. Największe oddziaływanie, mogące powodować przekroczenia poziomów dopuszczalnych, występuje od napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia. W rozkładzie sieci energetycznych na terenie Krosna występują linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia.

Oprócz linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia na terenie miasta poważnymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego są stacje bazowe telefonii komórkowej. Instalacje te emitują niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, generowane przez anteny stacji w czasie ich pracy, a moc promieniowana izotropowo jest różna w zależności od wielkości stacji bazowej (często również powyżej 100 W). Częstotliwość emitowania pól elektromagnetycznych waha się w granicach od 30 kHz do 300 GHz.

W przypadku stacji bazowych telefonii komórkowej, pola elektromagnetyczne są wypromieniowywane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludzi. Wokół budowanych stacji bazowych telefonii komórkowych istnieje możliwość tworzenia obszarów ograniczonego użytkowania. Na terenie miasta Krosna do tej pory nie wystąpiła potrzeba tworzenia takich obszarów. Należy mieć na uwadze, że oddziaływanie promieniowania niejonizującego na środowisko będzie stale wzrastać, szczególnie w rejonach, gdzie istnieją dogodne warunki do lokalizacji. Największe oddziaływanie na człowieka występuje w paśmie 50 Hz. Wynika to między innymi z faktu, że większość urządzeń w zakładach pracy i w gospodarstwach domowych jest zasilana z sieci energetycznej. Trzeba przy tym podkreślić, że w tej kategorii występuje

niekontrolowany wzrost liczby źródeł. Z przyczyn technicznych ich ewidencja nie jest możliwa do przeprowadzenia.

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól, którą pozyskuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Monitoring ten prowadzony jest przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. ~~(Zgodnie z informacją zawartą w raporcie za 2010 rok „Stan środowiska w województwie podkarpackim”, w mieście na podstawie wykonanych pomiarów nie stwierdzono przekroczeń mogących zagrażać zdrowiu jego mieszkańców. Według danych z raportu o stanie środowiska w województwie podkarpackim za rok 2014 pomiary promieniowania były prowadzone na obszarze osiedla Śródmieście. Wyniki pomiarów nie wskazywały na przekroczenie dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego.)¹~~

1.12. Szata roślinna i świat zwierząt

Wielowiekowy rozwój osadnictwa na terenie Krosna spowodował znaczne przekształcenia środowiska przyrodniczego, do tego stopnia, że w chwili obecnej jedynie niewielkie fragmenty jego obszaru posiadają szatę roślinną zbliżoną do naturalnej, a zubożony świat zwierząt jest zdominowany przez gatunki synantropijne. Zachowane fragmenty lasów i zadrzewień reprezentują jednak ciągle dość duże zróżnicowanie warunków siedliskowych (podmokłe tereny w dolinie Wisłoka, strome zbocza doliny o różnych ekspozycjach, wierzchowina trzeciorzędowa).

Krosno jest miastem o bardzo niskim wskaźniku lesistości, (0,6% powierzchni miasta wg danych z Nadleśnictwa Dukla). Wszystkie lasy są własnością prywatną. Poszczególne lasy występują na bardzo małym obszarze (po kilkanaście arów) i zwykle występujące w formie zadrzewień śródpolnych. Szczególnie cenne dla funkcjonalności systemu przyrodniczego miasta są zadrzewienia położone w bezpośrednim sąsiedztwie Wisłoka. W składzie gatunkowym zadrzewień występują głównie jesion, olcha, topola, grab, wiąz oraz sporadyczne dąb. Jedyne kompleks leśny o zwartej strukturze biotycznej, znacznej powierzchni i dobrze wykształconych siedliskach położony jest w dzielnicy Turaszówka. Ma on jednak charakter plombowy i nie może pełnić funkcji węzła ekologicznego zasilającego system przyrodniczy miasta. Jego funkcja ogranicza się

w chwili obecnej do roli glebo- i wodochronnej oraz pozytywnego wpływu na krajobraz dzielnicy Turaszówka.

Tereny otwarte o charakterystycznej dla regionu atrakcyjnej rzeźbie terenu położone na peryferiach miasta są pozostałością po prowadzonej w przeszłości gospodarce rolnej. Ze względu na ich antropogeniczne pochodzenie, nie można ich zaliczyć do elementów środowiska mogących tworzyć system przyrodniczy miasta. Należy założyć, że tereny te stanowią rezerwy inwestycyjne miasta, które w przyszłości zostaną całkowicie przekształcone antropogenicznie.

Zieleń urządzona - są to obszary różnej wielkości i rangi stworzone przez człowieka. Na terenie miasta Krosna należą do nich: parki, zieleńce, cmentarze, ogrody działkowe i przydomowe, zieleń obiektów sportowych, zieleń osiedlowa oraz zieleń izolacyjna zakładów przemysłowych, tras komunikacyjnych i zieleń przyuliczna. Znaczenie tych obszarów jest wielorakie. Tereny zieleni urządzonej kształtują warunki przestrzenne i zdrowotne życia w mieście, modyfikują klimat lokalny, wpływają na walory estetyczne krajobrazu, są miejscem wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców. Stara, zabytkowa zieleń, kształtowana wraz z rozwojem miasta posiada - wraz z architekturą, której towarzyszy - walor historyczny. Na strukturę terenów zieleni urządzonej składają się przede wszystkim drzewa i krzewy, sadzone pojedynczo lub w grupach, uzupełnione różankami i klombami barwnie kwitnących bylin i roślin jednorocznych. Trudno jednoznacznie wskazać dominujące zbiorowiska roślinności urządzonej w mieście. Na terenach zieleni przyulicznej dominują lipy, różnorodne odmiany klonów, kasztanowce i rzadziej dęby oraz różnorodne pod względem wzrostu, pokroju i barwy odmiany: berberysów, tawuł, cisów, cyprysików, jałowców i żywotników. Należy zaznaczyć, że do końca lat 90 w zieleni przyulicznej dominowały topole. Zmiana składu gatunkowego zieleni przyulicznej ma wyraźnie pozytywny wpływ na przestrzeń miasta. W zespołach zieleni parkowej i innych zespołach zieleni urządzonej dominują głównie takie gatunki drzew jak: świerk srebrny, różne odmiany sosny, jarzębina, brzoza, klon oraz krzewy: forsycja, jaśminowiec, cis, jałowiec. Zieleń osiedlowa, w przeważającej części młoda, kształtowana z reguły przypadkowo nie odznacza się tak wysokimi walorami, stanowi jednak ważny element w strukturze przyrodniczej miasta. Na terenach tych dominują młode nasadzenia: brzozy, jesiony, klony w odmianach, jarzębiny, z gatunków iglastych: świerki pospolite kłujące w odm. sinej, sosny, modrzewie, żywotniki i cyprysiki. Biorąc pod uwagę powierzchnie

terenów zieleni urządzonej do powierzchni miasta oraz liczby jego mieszkańców jednoznacznie należy stwierdzić, że powierzchnia terenów zieleni urządzonej jest niewystarczająca.

W przypadku miasta Krosna istotną funkcję w systemie przyrodniczym pełnią istniejące ogrody działkowe. Funkcje te są związane głównie ze wspomaganiem systemu przyrodniczego miasta poprzez zachowanie powierzchni biologicznie czynnej. Stan zagospodarowania poszczególnych ogrodów jest zróżnicowany, nie zawsze dobry.

Podsumowując powyższe stwierdza się, że podstawowymi elementami przestrzennymi istniejącego systemu przyrodniczego miasta są:

- doliny rzeczne i doliny boczne wraz z roślinnością nadbrzeżną – stanowiące podstawę powiązań przyrodniczych miasta,
- istniejący kompleks leśny w dzielnicy Turaszówka ,
- istniejące tereny publicznej zieleni urządzonej, w tym zespoły zieleni objęte ochroną prawną,
- tereny ogródków działkowych,
- tereny rolne z zadrzewieniami śródpolnymi oraz położone pomiędzy terenami zadrzewionymi,
- inne tereny otwarte predysponowane do tworzenia terenów publicznej zieleni urządzonej w formie parków miejskich.

1.12.1. Najcenniejsze tereny zieleni urządzonej

Ogród Klasztorny O.O. Kapucynów

Ogród znajduje się w centrum miasta przy klasztorze o.o. Kapucynów (1794-1811). Otoczony jest murem z kamienia krośnieńskiego i surowego betonu, a od frontu kościoła z otynkowanej cegły. Przed bramą główną znajduje się niewielkie skupienie starodrzewu z przewagą wiązu górskiego. Dendroflora pochodzi z końca drugiej połowy XX w. W składzie florystycznym znajduje się 30 gatunków i odmian, m. in. miłorząb dwuklapowy, tulipanowiec amerykański, surmia katalpa, wiele cisów, cyprysik groszkowy, daglezia zielona, jodła pospolita, żywotnik zachodni, sosna czarna i pospolita, aktinidia chińska, magnolia japońska i pośrednia, jodła koreańska, dąb czerwony, azalia zawsze zielona, oliwnik szerokolistny, złotokap. W ogrodzie rosną również drzewa owocowe oraz drzewa obcego pochodzenia.

Ogród Jordanowski przy ulicy Grodzkiej

Ogród znajduje się w centrum miasta nad wysokim brzegiem potoku Lubatówka. Powstał na początku I połowy XX w. Z tego okresu pochodzą najstarsze drzewa. W składzie florystycznym dominuje jesion wyniosły, robinia akacjowa, lipa, kasztanowiec. Ponadto rosną: klon zwyczajny, paklon i dąb. Ogród pełni funkcje parku miejskiego, który w ostatnim czasie został zrewitalizowany. W trakcie prac rewitalizacyjnych wbudowano nowe alejki i przejścia z kostki brukowej oraz nowe place zabaw wraz z urządzeniami i boiska sportowe do gier zespołowych, zamontowano nowe kosze i ławki parkowe, rozbudowano istniejący budynek świetlicy, poszerzając w znacznym zakresie jego funkcję użytkową. Odnowiono również ogrodzenie z elementów siatki metalowej. Od potoku Lubatówka ogród oddzielony jest wałem ziemnym. Na stan zdrowotny drzewostanu negatywnie wpływają zanieczyszczenia, których głównym czynnikiem jest system komunikacyjny miasta. Największe natężenie ruchu w okolicy parku przebiega ulicą Grodzką od strony północnej do skrzyżowania z ulicami Walslebena i Niepodległości. Inwentaryzacja zieleni na obszarze Ogrodu Jordanowskiego była prowadzona od 90 lat do 2002r. W oparciu o te opracowania prowadzono kompleksowe zabiegi pielęgnacyjne. Dodatkowo w 2010r. wprowadzono nowe nasadzenia zieleni średniej i wysokiej.

Park miejski przy ulicy Okrzei

Park znajduje się na stoku wzniesienia, na rzucie zbliżonym do kwadratu. Wewnątrz parku położona jest wielka elipsowata polana, otoczona licznymi drzewami liściastymi, jak: brzoza, klon, jesion, lipa. Do elipsy przylega pięć zewnętrznych dróg parkowych. W centrum polany zlokalizowany jest plac zabaw dla dzieci z urządzeniami rekreacyjnymi. Drzewostan parku pochodzi z pierwszej połowy XX w. W jego składzie gatunkowym przeważają: klon zwyczajny, brzoza brodawkowata, sosna pospolita, grab pospolity, lipa drobnolistna i szerokolistna, jesion wyniosły. Domieszką są dąb szypułkowy, dąb czerwony, klon jawor odmiana purpurowa i klon polny, czereśnia ptasia, kasztanowiec biały, modrzew europejski, robinia akacjowa, klon jesionolistny, świerk pospolity i sosny czarne. Park miejski od 2010r. pełni rolę parku przygody (park linowy).

Park przy ulicy Piastowskiej

Niewielki park rozplanowany jest w otoczeniu pałacu z pierwszej połowy XX w. Dominują w nim gatunki liściaste, głównie jesion wyniosły, lipa drobnolistna, brzoza brodawkowata i grab pospolity. Z gatunków obcych występuje sosna czarna i platan

klonolistny, klon cukrowy, dąb czerwony i topola amerykańska oraz krzewy różaneczników. Rośnie w nim również duża grupa brzozy oraz 50 gatunków i odmian innych drzew i krzewów, m.in.: świerk pospolity i kłujący, cis pospolity, klon jawor, klon zwyczajny i paklon, topola czarna, lipa drobnolistna i szerokolistna, robinia akacjowa, hortensja ogrodowa, jabłoń ogrodowa i winorośl. Na terenie parku pod drzewami i przy głównych drogach znajdują się liczne głązy narzutowe. Część terenów wchodzących w skład historycznego założenia parkowego została zabudowana budynkami fabrycznymi, magazynami, placami składowymi i blokami mieszkalnymi.

Stary Cmentarz przy ulicy Krakowskiej

Cmentarz usytuowany jest w centrum miasta w pobliżu zespołu staromiejskiego. Na terenie cmentarza zachowały się do dziś historyczne nagrobki oraz starodrzew. Stan zachowanych nagrobków oraz drzewostanu nie jest zadowalający i wymaga podjęcia działań rewitalizacyjnych.

Ciąg spacerowy nad potokiem Lubatówka

Ciąg położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie potoku Lubatówka, gdzie występują siedliska roślin łągowych. Szczególnie cenne krajobrazowo i przyrodniczo są występujące tu zbiorowiska drzew. Drzewa porastają terasy potoku, które okresowo są zalewane wodami potoku. Wśród gatunków drzew występujących w dolinie potoku maksymalne możliwości rozwojowe i odporność na czynniki niekorzystne osiągają wierzby, jesiony i topole oraz klony. W składzie gatunkowym dominują drzewa w wieku 20-40 lat. Na stan zdrowotny drzewostanu niekorzystnie wpływają zanieczyszczenia, których głównym sprawcą jest system komunikacyjny miasta. Najsilniejsze natężenie ruchu jest w sąsiedztwie ulic Podwale i Piłsudskiego. Do dnia dzisiejszego zakończono regulację potoku Lubatówka. Zakończono również odbudowę bulwaru na jego prawym brzegu.

Teren rekreacyjno – dydaktyczny „Minirezerwat Przyrody Jaś”

Granicami terenu objęto działki nr ewid. 2472, 2473, 2500/2, 2500/4, 2502/1 w obrębie Krościenko Niżne. Na terenie przeważają zespoły zieleni naturalnej stanowiącej siedliska gatunków chronionych traszek, żab, jaszczurek owadów, ptaków i ssaków. Projekt Minirezerwat Przyrody obejmuje czynną ochronę płazów i otrzymał pierwszą nagrodę w konkursie na Indywidualną Ekologiczną Nagrodę Bayera w 2000r. Nadzór

merytoryczny nad „Minirezerwatem” sprawuje Zespół Karpackich Parków Krajobrazowych w Krośnie.

1.12.2. Ogrody działkowe

Powierzchnia ogrodów działkowych w Krośnie jest stosunkowo duża. Są one zlokalizowane w różnych częściach miasta i charakteryzują się zróżnicowanym stanem zagospodarowania. Ogrody działkowe w granicach miasta to:

- położone pomiędzy ulicą Prusa, a południową granicą miasta,
- położone przy ulicy Okrzei,
- położone przy ulicy Zielonej,
- położone przy ulicy Ściegiennego,
- położone przy ulicy Baczyńskiego,
- położone przy ulicy Chopina,
- położone przy ulicy Jeleniówka,
- położone przy ulicy Białobrzeskiej (w północnej części miasta oraz w pobliżu rzeki Wisłok),
- położone pomiędzy ulicami Okrzei i Zieloną,
- położone na przedłużeniu ulicy Spokojnej,
- położone u zbiegu ulic Podkarpackiej i Zręcińskiej.

1.12.3. Najcenniejsze obszary pod względem przyrodniczym

Do najcenniejszych obszarów o znaczącym potencjale przyrodniczym miasta należy zaliczyć:

- koryto rzeki Wisłok wraz z zadrzewieniami położonymi na obu brzegach rzeki oraz na terasach rzecznych i zboczach doliny wznoszących się ponad korytem,
- tereny położone wzdłuż potoków Lubatówka i Olszyny z zadrzewieniami położonymi przy ich korytach,
- kompleks leśny w dzielnicy Turaszówka,
- tereny położone wzdłuż potoku Badoń, ze szczególnie cennymi siedliskami objętymi granicami użytku ekologicznego „Dolina potoku Badoń”.

1.12.4. Fauna

Zwierzęta występujące na terenie Krosna można pogrupować w zależności od środowiska, w którym występują. W granicach miasta występują rejonu zwartej zabudowy miejskiej, krajobrazy rolnicze i innego typu tereny otwarte, obszary leśne oraz zbiorowiska wokół cieków czy zbiorników wodnych. Każdy z wymienionych typów krajobrazu charakteryzuje się swoistym składem gatunkowym zwierząt choć oczywiście istnieje także pewna ilość gatunków wspólna dla kilku, a czasem nawet wszystkich wymienionych siedlisk. Na terenie miasta występują takie zwierzęta jak: sarna, zając, bażant, kuropatwa, lis, bobry, jastrzębie, myszołowy, sroki, wrony, bociany.

1.12.5. Zasoby przyrody nieożywionej

Charakterystyczne elementy rzeźby powierzchni ziemi w Krośnie to:

- wzgórze Starego Miasta – stanowiące integralną całość wraz z zabudową Starówki,
- zakole Wisłoka naprzeciwko ul. Bursaki,
- ostaniec „Malinowa Góra”,
- stanowisko łupka karpackiego przy ulicy Ślącza.

1.12.6. Stan szaty roślinnej i zwierzęcej

Degradacja szaty roślinnej i zwierzęcej jest wynikiem przede wszystkim rozwoju gospodarczego miasta. Rozwój osadnictwa na terenie dzisiejszego Krosna spowodował przekształcenie środowiska przyrodniczego. W chwili obecnej tylko niewielkie fragmenty terenu posiadają szatę roślinną zbliżoną do naturalnej, a zubożały świat zwierząt jest zdominowany przez gatunki synantropijne. W przypadku fauny, zagrożenia stanowią zanieczyszczenie wód w wyniku zrzutu ścieków bezpośrednio do wód powierzchniowych, melioracje oraz ruchliwe drogi, które przecinają obszary kompleksów leśnych, stawów i cieków, zamieszkiwane przez dziko żyjące zwierzęta. W wyniku zanieczyszczenia wód przez zrzut ścieków, szczególnie zagrożone są zwierzęta zasiedlające, czasowo lub przez całe swoje życie, cieki i zbiorniki wodne. Na przestrzeni kilku ubiegłych lat obserwuje się co prawda spadek tego typu negatywnych oddziaływań na środowisko, jednak nadal można spotkać nielegalne odprowadzenia ścieków komunalnych, głównie dokonywane przez właścicieli posesji zlokalizowanych w pobliżu niewielkich cieków wodnych. Bardzo poważnym zagrożeniem dla fauny są wszelkiego rodzaju melioracje, osuszania terenów

podmokłych oraz regulacje i zanieczyszczanie cieków wodnych. Przeprowadzanie regulacji zubaża w dużym stopniu skład gatunkowy, niszczy miejsca rozrodu wielu gatunków oraz ma bardzo niekorzystny wpływ na przylegające biotopy. W okresie wiosennym szczególnym zagrożeniem dla wielu zwierząt jest wypalanie traw. Giną wówczas znaczne ilości płazów, niektóre ptaki oraz prawie wszystkie gatunki bezkręgowców zasiedlające otwarte siedliska trawiaste. Wprowadzenie do niewielkich akwenów zbyt dużej obsady ryb doprowadzić może do ich szybkiej eutrofizacji.

Czynniki negatywnie oddziałujące na środowisko leśne można sklasyfikować z uwzględnieniem:

- pochodzenia, jako: abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne,
- charakteru oddziaływania, jako: fizjologiczne, mechaniczne i chemiczne,
- długości oddziaływania, jako chroniczne i okresowe,
- roli, jaką odgrywają w procesie chorobowym, jako: predyspozycyjne, inicjujące i współuczestniczące.

Do najważniejszych czynników abiotycznych należy zaliczyć czynniki atmosferyczne (anomalie pogodowe, czynniki termiczno – wilgotnościowe, wiatr) oraz właściwości gleby i warunki fizjograficzne. Czynniki biotycznymi są: struktura drzewostanów (skład gatunkowy oraz niezgodność z siedliskiem), szkodniki owadzie, grzybowe choroby infekcyjne, a także nadmierne występowanie roślinożernych ssaków. Na antropogeniczne czynniki stresowe składają się zanieczyszczenia powietrza (energetyka, transport, gospodarka komunalna), zanieczyszczenia wód i gleb (przemysł, gospodarka komunalna, rolnictwo), przekształcenia powierzchni ziemi, pożary lasu, szkodnictwo leśne i niewłaściwa gospodarka leśna. Aktualnie największym zagrożeniem dla lasów na obszarze miasta są zagrożenia antropogeniczne, związane przede wszystkim z zanieczyszczeniem powietrza oraz ze szkodnictwem leśnym. Zanieczyszczenia powietrza wiążą się z działalnością przemysłową, transportem, działalnością komunalną - przede wszystkim z emisją pyłów i takich związków gazowych jak SO_2 i NO_2 . Substancje te wpływają negatywnie na wszystkie komponenty ekosystemów leśnych i są czynnikami inicjującymi procesy chorobowe lasów, prowadząc w skrajnych przypadkach do ich całkowitego zamierania. Co więcej, ich negatywny wpływ wzrasta szczególnie podczas opadów, kiedy to w wyniku reakcji chemicznych stają się one czynnikami zakwaszającymi.

Czynnikami negatywnie wpływającymi na stan siedlisk wilgotnych, w przypadku Krosna są głównie siedliska położone w dolinach rzek i potoków, przede wszystkim zanieczyszczenie wód, regulacje koryt cieków wodnych, melioracje i presja antropogeniczna związana z ruchem rekreacyjnym.

Istnienie i funkcjonowanie siedlisk pochodzenia antropogenicznego jest zależne i bezpośrednio związane z działalnością człowieka. Likwidacja, czy degradacja tych siedlisk zawsze jest wynikiem zmian w sposobie zagospodarowania terenów, na których występują.

1.13. Ochrona środowiska przyrodniczego – obszary i obiekty chronione

1.13.1. Obszar Natura 2000 PLH 180030 – Wisłok Środkowy z dopływami

Charakterystyka Obszaru

Obszar obejmuje dolinę rzeki Wisłok wraz z dopływami. Wisłok jest największym dopływem Sanu. Ma 204 km długości i dorzecze o powierzchni 3528 km². Wyływa na wysokości 770 m n.p.m. w Beskidzie Niskim. Wisłok zaliczany jest do małych rzek fliszowych. Większość zlewni Wisłoka to region o charakterze rolniczo – przemysłowym, o średnim natężeniu czynników zagrażających środowisku. W wielu miejscach bezpośrednio do rzeki dochodzą pola uprawne. Brzegi Wisłoka są porośnięte wąskim pasem zadrzewień. Niezajęte pod pola uprawne powierzchnie pokryte są łąkami. Szerokość koryta waha się od 5-10m w górnej części, do około 20 metrów w części dolnej. Głębokość jest również zmienna i waha się od 0,15 do 3 m. Przebieg rzeki jest urozmaicony, na przemian występują długie odcinki z szybszym prądem wody i odcinki głębsze, wolno płynące. W korycie rzeki występują nielicznie pasy roślinności zanurzonej, głównie rdestnic.

Wartość przyrodnicza i znaczenie Obszaru

Obszar jest ostoją wielu cennych z przyrodniczego punktu widzenia gatunków ryb. Stwierdzono tu ponad 30 gatunków ryb, w tym dziesięć gatunków objętych ochroną gatunkową, w tym: minóg strumieniowy, kiełb Kesslera, kiełb białołętwy, piekielnica, różanka, głowacz białołętwy, głowacz przęgopłętwy, koza, śliz, piskorz. Ichtyofauna górnego Wisłoka od Beska do Krosna zdominowana jest przez kiełbia, klenia, strzeblę potokową i piekielnicę. Na odcinku dolnym, do zalewu w Rzeszowie najliczniejsze są świnka, kleń, brzana, płoć i ukleja. Ichtyofauna z dolnego odcinka Stobnicy jest podobna

do rybostanu wielu cieków tej wielkości w dorzeczu Wisłoka. Dominantami są płoć, kleń, kietb i ukleja. Z ryb wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w rzekach ostoje "Wisłok Środkowy z Dopływami" występują (lub bardzo prawdopodobne jest występowanie): minóg strumieniowy, kietb białopłetwy, kietb Kesslera, boleń, brzanka, głowacz białopłetwy, różanka, koza, piskorz. Ponadto Wisłok jest jedną z ważniejszych rzek przewidzianych do restytucji łososia, troci wędrowniej i certy. W Wisłoku, w ostoje "Wisłok Środkowy z Dopływami" brzanka zaliczona została do gatunków rzadkich. Dość licznie występuje na odcinku do Krosna. W badaniach stanowiła do 3% łowionych ryb. W stosunku do populacji krajowej wielkość populacji brzanki w ostoje oceniono na poniżej 1%. Siedlisko przyrodnicze brzanki zachowało dobry stan. Populacja nie jest izolowana, choć zapora w Rzeszowie wymaga udroźnienia, aby populacje ryb z Wisłoka miały możliwość kontaktu z populacjami z Sanu. Wartość obszaru dla ochrony brzanki uznano za znaczącą. Głowacz białopłetwy zaliczony został do gatunków bardzo rzadkich. Dość licznie występuje jedynie na krótkim odcinku poniżej zbiornika w Besku osiągając ok. 1% liczebności ichtiofauny. Niżej spotykany jest wyjątkowo. Poniżej Strzyżowa łowione były pojedyncze osobniki. W Stobnicy głowacz białopłetwy występuje na całym omawianym odcinku, ale nielicznie. W stosunku do populacji krajowej wielkość populacji głowacza białopłetwego oceniono na poniżej 1%. Siedlisko przyrodnicze zachowało dobry stan. Populacja nie jest izolowana. Wartość obszaru dla ochrony gatunku uznano za znaczącą. Różanka w ostoje "Wisłok Środkowy z Dopływami" występuje od zapory w Besku do Rzeszowa oraz w Stobnicy. Zaliczona została do gatunków bardzo rzadkich. Liczniejszy (ok. 1%) udział w liczebności ma w zbiorniku rzeszowskim. W Stobnicy występuje na całym omawianym odcinku, ale bardzo nielicznie. W stosunku do populacji krajowej wielkość populacji oceniono jako nieistotną. Boleń w ostoje "Wisłok Środkowy z Dopływami" występuje w Wisłoku od zapory w Besku do Rzeszowa. Boleń zaliczony został do gatunków częstych, ale jego udział w górnej części ostoje jest mniejszy niż 1%. W dolnym odcinku, szczególnie powyżej zbiornika rzeszowskiego jest liczniejszy (ok. 3% udziału w liczebności). W obrębie ostoje zagęszczenie bolenia nie jest duże, ale spotykany jest na całym odcinku i w odłowach badawczych pojawia się regularnie. W stosunku do populacji krajowej wielkość populacji bolenia w ostoje oceniono na poniżej 1%. Siedlisko przyrodnicze zachowało się w doskonałym stanie. Populacja nie jest izolowana. Wartość obszaru dla ochrony gatunku uznano za dobrą. Informacje o występowaniu

kiełbia białopłetwego w środkowym Wisłoku wymagają weryfikacji naukowej. Prawdopodobnie występuje na całym odcinku Wisłoka. W zalewie rzeszowskim nie występuje. Ze względu na niepełne dane informacje o gatunku są szacunkowe. W stosunku do populacji krajowej wielkość populacji kiełbia białopłetwego w ostoi "Wisłok Środkowy z Dopływami" oceniono na poniżej 1%. Siedlisko przyrodnicze zachowało się w przeciętnym stanie. Populacja nie jest izolowana. Wartość obszaru dla ochrony gatunku uznano za znaczącą. Na Podkarpaciu z literatury znanych jest niewiele stanowisk piskorza. Zebrane dane wskazują zbiornik rzeszowski jako miejsca występowania piskorza. W stosunku do populacji krajowej wielkość populacji w ostoi "Wisłok Środkowy z Dopływami" oceniono na poniżej 1%. Siedlisko przyrodnicze piskorza jest w doskonałym stanie. Wartość obszaru dla ochrony gatunku uznano za dobrą. Nieliczne informacje o występowaniu kozy w rzekach Podkarpacia wskazują na małą jej liczebność. Gatunek ten występuje w Wisłoku od zapory w Besku do ujścia, a także w Stobnicy. Ze względu na niepełne dane, informacje o gatunku są szacunkowe. Koza zaliczona została do gatunków bardzo rzadkich. W stosunku do populacji krajowej wielkość populacji oceniono jako nieistotną. Ustne informacje wskazują na występowanie minoga strumieniowego w środkowym Wisłoku i Stobnicy. Ze względu na niepełne dane, informacje o gatunku są szacunkowe. Minóg strumieniowy zaliczony został do gatunków bardzo rzadkich. W stosunku do populacji krajowej wielkość populacji w ostoi "Wisłok Środkowy z Dopływami" oceniono jako nieistotną. Oprócz wyżej omówionych gatunków w ostoi "Wisłok Środkowy z Dopływami" występuje kiełb Kesslera, a wartość ostoi dla tego gatunku jest znacząca. W przypadku skutecznych prac restytucyjnych prawdopodobne jest pojawienie się w Wisłoku łososa. Obszar stanowi także dużą, izolowaną ostoję gatunków łąk zmiennowilgotnych. Licznie występują też modraszki z rodzaju *Maculinea*, w tym szczególnie cenny *M. nausithous*.

1.13.2. Użytek ekologiczny

Istniejący użytek ekologiczny pod nazwą „Dolina potoku Badoń”

Użytek został powołany do życia na podstawie uchwały Nr XXVI/542/04 Rady Miasta Krosna z dnia 28 października 2004r. w sprawie utworzenia użytku ekologicznego na terenie miasta Krosna w dzielnicy Suchodół. Uchwała Rady Miasta została (*dwukrotnie trzykrotnie*)¹ zmieniona (uchwała Nr XXXVII/730/05 Rady Miasta Krosna z dnia 31 sierpnia

2005r. i uchwała Nr LV/1018/06 Rady Miasta Krosna 30 sierpnia 2006r. (*oraz Nr LIV/1266/14 Rady Miasta Krosna z 27 marca 2014 r.*)¹). Uchwała z (~~2006~~ 2014)¹ r. ostatecznie określiła granice i powierzchnię użytku. Obecnie powierzchnia użytku wynosi (~~5,8264~~ 4,87)¹ ha. Granice użytku obejmują obszar położony na zboczach potoku płynącego pomiędzy ulicami: Wiejską i Prusa oraz kompleks starodrzewu porastającego skarpe powyżej ul. Debrza. Głównym celem ochrony jest zachowanie zbiorowiska o charakterze łągowym, które stanowi siedlisko wielu zwierząt (m.in. jest miejscem rozrodu płazów) i gatunków roślin, w tym objętych ochroną prawną: pierwiosnek wyniosły (*Prymula elatior*), marzanka wonna (*Asperula odorata*), cebulica dwulistna (*Scilla bifolia*).

1.13.3. Stanowisko dokumentacyjne - projektowane

Projektowane stanowisko dokumentacyjne położone jest przy ul. Ślącza „łupek karpacki - menilitowy”. Ochronie powinno podlegać odsłonięcie - współrzędne geograficzne 21°41'20" długości wschodniej oraz 49°41'30" szerokości północnej. Odsłonięcie znajduje się na działkach nr ewid. 1755, 1756, 1758, 2167 w obrębie Krościenko Niżne.

1.13.4. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody istniejące

- Wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*) w obrębie Śródmieście, rosnący na działce o nr ewid. 2090 – obwód pierśnicy 320 cm, wysokość 18 m, wiek 250 - 300 lat. Pomnik został wpisany do rejestru pomników przyrody decyzją z dn. 15.11.1978r. Nr RLS III/7141/49/78 poz. 103,
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnący na działce nr ewid. 1151/3 położonej w obrębie Białobrzegi – obwód pierśnicy 337cm, wysokość 28 m, średnica korony 18 m. Pomnik został ustanowiony uchwałą Nr XXXIX/763/05 Rady Miasta Krosna z dnia 30 września 2005r.
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o imieniu „ANTEK”, rosnący na działce nr ewid. 957/12 położonej w obrębie Turaszówka – obwód pierśnicy 463 cm, wysokość 22 m, średnica korony 17 m. Pomnik został ustanowiony uchwałą Nr XXXIX/764/05 Rady Miasta Krosna z dnia 30 września 2005r.

- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnący na działce nr ewid. 2693/2 położonej w obrębie Białobrzegi – obwód pierśnicy 315 cm, wysokość 20 m, średnica korony 18 m. Pomnik został ustanowiony uchwałą Nr XIII/169/11 Rady Miasta Krosna z dnia 27 maja 2011r.
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o imieniu „FRANIO” rosnący na działce nr ewid. 2290, położonej w obrębie Krościenko Niżne – obwód pierśnicy 410 cm, wysokość 25 m, średnica korony 20 m. Pomnik został ustanowiony uchwałą Rady Miasta Krosna Nr LV/1017/06 z dnia 30 sierpnia 2006r.
- Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) rosnąca na działce nr ewid. 1879 położonej w obrębie Śródmieście – obwód pierśnicy 367 cm, wysokość 19 m, średnica korony 7 m. Pomnik został ustanowiony uchwałą Nr XIII/168/11 Rady Miasta Krosna z dnia 27 maja 2011r.
- Świerk pospolity (*Picea bies*) rosnący w obrębie działki oznaczonej numerem ewidencyjnym 1949 stanowiącej własność Gminy Krosno, położonej w dzielnicy Śródmieście (ul. Powstańców Warszawskich) o obwodzie pierścieniowym 258 cm, wysokości 22,5 m i średnicy korony 13 m. Pomnik został ustanowiony uchwałą nr XXXVI/656/12 Rady Miasta Krosna z dnia 28 grudnia 2012 r.

2. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-KULTUROWE

Uwarunkowania kulturowe:

Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego w sferze kulturowej to przede wszystkim konieczność zachowania tych wartości, które stanowią o tożsamości miasta i jego atrakcyjnym wizerunku, ale również obowiązek tworzenia nowej przestrzeni o wysokich walorach, harmonijnie skomponowanej z istniejącymi zasobami dziedzictwa kulturowego. W rozwoju przestrzennym miasta należy zatem uwzględnić:

- wybitne wartości zasobów dziedzictwa kulturowego Starego Miasta, w szczególności jego układu urbanistycznego ukształtowanego w średniowieczu i zmodernizowanego w okresie renesansu, wymagające podporządkowania wszystkich działań inwestycyjnych wymaganiom konserwatorskim,

- unikalną kompozycję przestrzenną Starego Miasta opartą na renesansowej głównej osi urbanistycznej, z uwzględnieniem wcześniejszych zasad rozplanowania,
- zachowaną do dziś charakterystyczną panoramę Zespołu Starego Miasta z historycznymi dominantami kościołów, atrakcyjnie wyeksponowaną dzięki zachowaniu niezabudowanych terenów nad Wisłokiem i potokiem Lubatówka oraz skarp wzgórza Staromiejskiego,
- wartościowe układy przestrzenne z przełomu XIX/XX wieku obejmujące układ przestrzenny dawnego Centrum Administracyjno - Kulturalnego powiązanego z główną osią miasta oraz dawnym zespołem osiedla naftowego Działki,
- liczne zespoły i obiekty zabytkowe oraz historyczne o różnych wartościach, mające znaczenie dla tożsamości kulturowej miasta oraz dawnych jednostek osadniczych o charakterze wiejskim,
- istniejące od 1932 r. lotnisko.

Uwarunkowania demograficzne:

Uwarunkowania demograficzne są jednym z podstawowych czynników wpływających na rozwój wydzielonych administracyjnie jednostek terytorialnych. Uwarunkowania te oddziałują zarówno na możliwość dalszego rozwoju funkcji osadniczych, jak również możliwość rozwoju gospodarczego. Decydują one również o wymaganym zakresie rozbudowy infrastruktury społecznej umożliwiającej funkcjonowanie mieszkańców w świetle założonych kryteriów i celów rozwojowych.

Podstawowe uwarunkowania demograficzne do dalszego rozwoju miasta Krosna:

- rozwój demograficzny Krosna przebiegać będzie głównie w oparciu o biologiczny rozwój ludności,
- na terenie miasta uwidaczniać się znacznie powoli powszechnie notowany proces starzenia się ludności,
- następować będzie dalszy odpływ ludności w wieku 18 - 30 lat. Zjawisko to uważa się za bardzo niekorzystne zarówno dla kształtowania się struktur demograficznych jak i generalnie dla rozwoju całego miasta. Miasto zostaje pozbawione najlepiej wykształconej i najbardziej prężnej grupy ludności, co ogranicza w efekcie przyszłe możliwości jego rozwoju,

- zahamowanie przyrostu rzeczywistego ludności w dłuższym okresie. Proces ten jest szczególnie niekorzystny dla perspektyw rozwoju miasta w okresach długoterminowych. Istotny pozytywny wpływ na ten proces mogą mieć przemiany w strukturze przemysłu i usług powodujące dalsze tworzenie miejsc pracy oraz uruchomienie nowych terenów budowlanych dla budownictwa jednorodzinnego, które mogą stanowić atrakcyjną ofertę dla osób napływających do miasta z zewnątrz. Mogą one również wpłynąć na zahamowanie odpływu mieszkańców miasta,
- *(procesy suburbanizacyjne – emigracja mieszkańców do gmin położonych w niewielkiej odległości od miasta.)¹*

2.1. Środowisko kulturowe

2.1.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa podkarpackiego (stan na ~~listopad 2011~~ 2016)¹ r.) wraz ze strefami ochronnymi

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa podkarpackiego:

- kościół parafialny murowany z 1928r., ul. Decowskiego 2 (Nr rejestru A-131/89), ochrona w granicach działki,
- klasztor murowany z 1591r., ogrodzenie i bramka murowane z 1904r, brama dzwonna murowana z 1904r., studnia klasztorna kamienna z 1900 - 1910r., ul. Franciszkańska 5 (Nr rejestru A-130/05), ochrona w granicy działki,
- kaplica Oświęcimów murowana z 1647 - 1648r., ul. Franciszkańska 5 (Nr rejestru A-10/47), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- oficyna murowana z 1904r., ul. Franciszkańska 5 (Nr rejestru A-130/05), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- kościół klasztorny murowany z 1402r., ul. Franciszkańska 5 (Nr rejestru A-10/47), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- *(dom murowany z 1900 - 1925 r., ul. Franciszkańska 9 (Nr rejestru A-1258/2014),)¹*

- pałac Kaczkowskich murowany wraz z parkiem z 1875 - 1899r., ul. Grodzka 41 (Nr rejestru A-128/89), ochrona całego zespołu pałacowo – parkowego oraz zespołu zabudowy starej huty,
- dom Caritas murowany z 1890 - 1910r., ul. Grodzka (2)1 (Nr rejestru A-202/90), ochrona w granicach działek,
- dom Sokoła murowany z 1898 - 1899r., ul. Grodzka 15 (Nr rejestru A-109/87), ochrona w granicach działki,
- dom murowany z 1897r., ul. Grodzka 4 (Nr rejestru A-81/2004), ochronie podlega część działki,
- dom murowany z 1890 - 1910r., ul. Grodzka 6 (Nr rejestru A-145/88), ochrona w granicy działki,
- dom murowany z 1893 - 1894r., ul. Kapucyńska 1 (Nr rejestru A-304/93), ochrona w granicach działek,
- dom murowany z 1933r., ul. Kazimierza Wielkiego 1 (Nr rejestru A-243/91), ochrona w granicach działki, obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- kamienica murowana z lat 1925 - 1949, ul. Kazimierza Wielkiego 2 (Nr rejestru A-880/12), ochrona w granicach działki, obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dworzec kolejowy murowany z 1884r., ul. Kolejowa (29)1 (Nr rejestru A-75/2003), ochrona w granicach murów obwodowych budynku,
- dom murowany z 1904 - 1905r., ul. Kościuszki 14 (Nr rejestru A-116/88), ochrona w granicy działki,
- Stary Cmentarz z 1786r., ul. Krakowska (Nr rejestru A-41/84),
- kapliczka kamienna MB Niepokalanej z 1863r., ul. Krakowska 151 (Nr rejestru B-135/05),
- dom murowany z 1875 - 1899r., budynek magazynowy, ul. Lewakowskiego 1 (Nr rejestru A-278/08), ochrona w granicach działki,
- dom murowany z 1914r., ul. Lewakowskiego 16 (Nr rejestru A-179/89), ochrona w granicy działki,

- dom murowany z 1902r., ul. Lewakowskiego 22 (Nr rejestru A-231/91), ochrona w granicach działki,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Lewakowskiego 24 (Nr Rejestru A-203/90), ochrona w granicach działki,
- dom drewniany z 1850 - 1899r., ul. Lewakowskiego 35 (Nr rejestru A-132/89), ochrona w granicy działki,
- dom murowany z 1875 - 1899r., ul. Lewakowskiego 4 (Nr Rejestru A-311/94), ochrona w granicach działki,
- dom murowany z 1920r., ul. Lewakowskiego 6 (Nr rejestru A-98/86),
- dom murowany z 1930 - 1939r., ul. Lwowska 15 (Nr rejestru A-154/06), ochronie podlega obiekt i część działki,
- dom murowany z 1920 - 1929r., pomnik kamienny (popiersie Chopina) z 1920 - 1929r., ul. Lwowska 19 (Nr rejestru A-171/06), ochrona w granicy działki,
- dom murowany z 1905 - 1909r., ul. Lwowska 24 (Nr rejestru A-36/83),
- dom A. Lenika murowany z 1898r., ul. Lwowska 6 dawne 14 (Nr rejestru A-292/93), ochrona w granicy działki,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Łukasiewicza 1 (Nr rejestru A-136/89), ochrona w granicach działki,
- dom murowany z 1900 - 1925r. i budynek gospodarczy, ul. Łukasiewicza 5 (Nr rejestru A-107/87),
- dom „dworek” murowany z 1900 - 1925r., ul. Mickiewicza 8 (Nr rejestru A-205/90), ochrona w granicy działki,
- poczta murowana z 1907r., ul. Mielczarskiego 9 (Nr rejestru A-263/92), ochrona w granicy działki,
- dom drewniany z 1900 - 1925r. (*i budynek gospodarczy*)¹, ul. Mostowa 5 (Nr rejestru A-60/85), ochrona w granicach działki (zagroda),
- willa „Zacisze” z 1875 - 1899r., ul. Nadbrzeźna 2 (Nr rejestru A-152/89), ochrona w granicach działki,
- dom murowany z 1900 - 1910r., ul. Naftowa 18 (Nr rejestru A-274/92), ochrona w granicy działki,

- dom murowany z 1850 - 1899r., ul. Niepodległości 47 (Nr Rejestru A-100/86), ochrona w granicy działki,
- figura przydrożna Najświętsze Serce P kamienna z 1894r., ul. Orzeszkowej 17 (Nr rejestru B-397/11),
- kapliczka przydrożna MB Niepokalanej kamienna z 1906r., ul. Paderewskiego (Nr rejestru B-275/09),
- *(budynki ubezpieczalni murowane z 1900 - 1925r., ul. Paderewskiego 4 i 4a (Nr rejestru A-108/87))1*
- ~~*(dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Paderewskiego 2 i 4 (Nr rejestru A-108/87))1,*~~
- *(dom „Towarzystwa Zgoda” murowany z 1909 r., ul. Piłsudskiego 14 (Nr rejestru A-1230/2014),)1*
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Piłsudskiego 15 (Nr rejestru A-396/97), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- pałac biskupi z 1550 - 1599r., ul. Piłsudskiego 16 (Nr rejestru A-52/52), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1890 - 1910r., ul. Piłsudskiego 19 (Nr rejestru A-221/90), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1850 - 1875r., ul. Piłsudskiego 23 (Nr rejestru A-215-08), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- kościół parafialny murowany z 1342r., plebania murowana z 1634 - 1896r., dzwonnica kościelna murowana z 1637 - 1651r., ~~*(ogrodzenie i bramka murowane z 1886r.)1*~~ ul. Piłsudskiego 5 (Nr rejestru A-9/48), ochrona w granicach ogrodzenia,
- kościół klasztorny murowany z 1771 - 1811r., klasztor murowany z 1771 - 1811r., ogród klasztorny z 1800 - 1825r., ogrodzenie i brama murowane/kamienne z 1800 - 1850r., Plac Konstytucji 3 Maja 2 (Nr rejestru A-11/48), ochrona w granicach ogrodzenia,

- dom murowany z 1900 - 1925r., Plac Konstytucji 3 Maja 3 (Nr rejestru A-118/88), ochrona w granicy działki,
- dom murowany z 1922r., ul. Podkarpacka 1 (Nr rejestru A-137/89), ochrona w granicach działki,
- pałac Trzecieckich, murowany oraz park z 1808r., ul. Popiełuszki 65 (Nr rejestru A-130/89), ochrona w granicach zespołu dworsko – parkowego,
- dom murowany z 1890 - 1910r., ul. Portiusa 2/Rynek (Nr rejestru A-21/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom Dunikowskiego murowany z 1890 - 1910r., ul. Prochownia 4 (Nr rejestru A-175/89), ochrona w granicy działki,
- dwa domy murowane z 1600 - 1650r., Rynek 1 (Nr rejestru A-1/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1800 - 1899r., Rynek 10 (Nr rejestru A-282/08), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1800 - 1899r., Rynek 11 (Nr rejestru A-9/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1800 - 1899r., Rynek 12 (Nr rejestru A-10/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany, Rynek 13 (Nr rejestru A-11/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany, Rynek 14 (Nr rejestru A-12/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany, Rynek 15 (Nr rejestru A-13/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1800 - 1899r., Rynek 16 (Nr rejestru A-529/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany, Rynek 17 (Nr rejestru A-15/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,

- dom murowany z 1800 - 1899r., Rynek 18 (Nr rejestru A-16/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1800 - 1899r., Rynek 19 (Nr rejestru A-2/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1800 - 1899r., Rynek 1a (Nr rejestru A-17/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1600 - 1699r., Rynek 2 (Nr rejestru A-3/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1800 - 1899r., Rynek 20 (Nr rejestru A-18/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1800 - 1899r., Rynek 21 (Nr rejestru A-19/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1800 - 1899r., Rynek 22 (Nr rejestru A-20/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1800 - 1899r., Rynek 23/Piłsudskiego 1 (Nr rejestru A-22/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1500 - 1525r., Rynek 24 (Nr rejestru A-23/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1500 - 1525r., Rynek 25 (Nr rejestru A-24/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1500 - 1525r., Rynek 26 (Nr rejestru A-25/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1500 - 1525r., Rynek 27 (Nr rejestru A-26/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1500 - 1525r., Rynek 28/Słowackiego (Nr rejestru A-27/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1600 - 1699r., Rynek 3 (Nr rejestru A-4/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,

- dom murowany z 1600 - 1699r., Rynek 4 (Nr rejestru A-485/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1500 - 1525r., Rynek 5 (Nr rejestru A-6/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1500 - 1525r., Rynek 6 (Nr rejestru A-7/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1490 - 1510r., Rynek 7 (Nr rejestru A-277/60), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1500 - 1525r., Rynek 8 (Nr rejestru A-8/82), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1800 - 1850r., Rynek 9/Sienkiewicza 2 (Nr rejestru A-328/95), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1913r., ul. Sienkiewicza 12 (Nr rejestru A-239/91), obiekt znajduje się w zasięgu historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Skargi 3 (Nr rejestru A-336/95), ochrona w granicy działki,
- kościół św. Wojciecha drewniany z 1450/1903r., ul. Spokojna 1 (Nr rejestru A-146/89), ochrona w granicach działki,
- obelisk kamienny z 1832r., ul. Spokojna 1 (Nr rejestru A-146/89),
- dom murowany z 1890 - 1910r., ul. Stapińskiego 6 (Nr rejestru A-217/90), ochrona w granicy działki,
- dom murowany z 1909r., ul. Staszica 1 (Nr rejestru A-151/89), ochrona w granicach działki,
- dom murowany z 1906r., ul. Staszica 10 (Nr rejestru A-31/2000), ochrona w granicach działek,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Staszica 3 i 5 (Nr rejestru A-291/93), ochrona w granicy działki,
- *(szkoła zawodowa murowana z 1900 - 1925 r., ul. Szpetnara 9 (Nr rejestru A-111/87),)1*

- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Wojska Polskiego 10 (Nr rejestru A-123/88), ochrona w granicy działki,
- dom drewniany z 1890 - 1910r., ul. Wojska Polskiego 12 (Nr rejestru A-129/89), ochrona w granicy działki,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Wojska Polskiego 14 (Nr rejestru A-125/89), ochrona w granicy działki,
- dom „Wojnarówka” murowany z 1890 - 1899r., ul. Wojska Polskiego 22 (Nr rejestru A-133/89), ochrona w granicy działki,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Wojska Polskiego 4 (Nr Rejestru A-127/88), ochrona w granicach działki,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Wojska Polskiego 6/8 (Nr rejestru A-124/88), ochrona w granicach działek,
- most na Badoniu murowany z 1892r., ul. Wyszyńskiego (Nr rejestru A-215/90),
- zespół staromiejski (Nr rejestru A-376/09),
- figura przydrożna kamienna z 1905r., ul. Żółkiewskiego 41 (Nr rejestru B-11/99),
- cmentarz żydowski, ul. Goszczyńskiego (Nr rejestru A-338/95),
- *(Podwale mury miejskie 1367 r., 1402 r., 1530-1565, 1657 r. C-3/06; C-2/06 302.)1*

2.1.2. Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków (stan na ~~listopad 2011r.~~ 2016 r.)¹)

Wykaz obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków:

- *(dom drewniany, XIX/XX w. Asnyka 2,*
- *dom drewniany, XIX/XX w. Asnyka 6,*
- *dom drewniano-murowany, XIX/XX w. Asnyka 31,*
- *drewniany, XIX/XX w., Asnyka 45,*
- ~~*figura przydrożna kamienna z 1900 – 1925r., ul. Baczyńskiego 10, kapliczka 1913 r., Bema/Wyspiańskiego,*~~
- *dom murowany, XIX/XX w., Bema,*
- ~~*kapliczka, ul. Bema (naprzeciw nr 14),*~~
- *cmentarz choleryczny Białobrzaska,*
- *kapliczka, z 1881 r., Białobrzaska 57,)¹*

- kapliczka kamienna z 1869r., ul. Białobrzaska (~~87~~, 72,
- ~~kapliczka, ul. Białobrzaska 72,~~
- Kapliczka, z 1870 r., Białobrzaska (w pobliżu posesji 107,
- ~~kapliczka kamienna z 1836r., ul. Bieszczadzka 105,~~
- kapliczka z 1835 r., Bieszczadzka (w pobliżu posesji nr 116),)1
- dom drewniany, (1 ćw. XX w.)1 ul. Bieszczadzka (~~30~~, 50,)1
- hala targowa murowana (, ob. Centrum Dziedzictwa Szkła w Krośnie,)1 z 1875 - 1899r., ul. Blich 2,
- dom murowany (z 1900 r.,)1 ul. Blich 3,
- ~~(dom murowany, ul. Bohaterów Westerplatte 5,)1~~
- kapliczka murowana z 1800 - 1825r., ul. Bursaki (1/Kapucyńska 2,
- dom murowany 1 ćw. XX w. Bursaki 7,
- dom murowany pocz. XX w. Chrobrego 2,)1
- dom drewniany, (1 ćw. XX w.)1 ul. Chrobrego 19,
- dom murowany (pocz. XX w.)1, ul. Chrobrego 3,
- ~~(dom murowany pocz. XX w. Chrobrego 13,)1~~
- dom murowany z 1875 - 1899r., ul. Czajkowskiego 1 (/Plac Konstytucji 3 Maja,)1
- dom murowany z 1900 - 1949r., ul. Czajkowskiego 13 ((d. nr 13 i nr 15),
- ~~dom murowany z 1900 - 1930., ul. Czajkowskiego 15,)1~~
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Czajkowskiego 19 (/ Olejarska,)1
- dom murowany z 1905., ul. Czajkowskiego 21,
- ~~(dom murowany XIX/XX w. Czajkowskiego 25,~~
- ~~dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Czajkowskiego 30,)1~~
- dom drewniany. (1900-1925)1, ul. Czajkowskiego 35,
- dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Czajkowskiego 5,
- dom murowany (1900-1925)1, ul. Czajkowskiego 8,
- ~~(dom murowany, ul. Czajkowskiego róg Olejarskiej,~~
- pomnik poległych w I wojnie św. 1 ćw. XX w. Decowskiego,
- dom drewniany XIX/XX w. Decowskiego 1,)1
- plebania murowana z 1900 - 1925., ul. Decowskiego (2,
- figura przydrożna św. Floriana 1900-1925 Decowskiego 32,)1

- kapliczka drewniana z 1900 - 1925r., ul. Decowskiego 10,
- dawna szkoła ludowa murowana (1875-1900)1, ul. Decowskiego 107,
- dom drewniany (1899-1910)1, ul. Decowskiego 60,
- *(dom drewniany pocz. XX w. Decowskiego 59,)1*
- dom drewniany (XIX/XX w.)1, ul. Dębowa 1,
- budynek gospodarczy drewniany (pocz. XX w.)1, ul. Dębowa 1,
- *(kapliczka pocz. XX w. Dębowa 8,*
- *dom drewniany XIX/XX w. Dębowa 33,*
- *dom drewniany XIX/XX w. Dębowa 47a,*
- *kapliczka 1940 Dębowa 51a,*
- *dom murowany pocz. XX w. Dębowa 53,)1*
- dom drewniany (XIX/XX w.)1, ul. Dębowa 57,
- *(kapliczka 1875-1899 Dębowa 57,)1*
- kapliczka kamienna (1878 r.)1, ul. Dębowa 66,
- dom drewniany (XIX/XX w.)1, ul. Dębowa 88,
- *(dom drewniany, ul. Dębowa naprzeciw nr 48,)1*
- dom drewniany z 1927r., ul. Długa 79,
- *(szkoła (bud. nr 1) szkoła rolnicza, murowana, ob. PWSZ w Krośnie 1890–1899)1,*
ul. Dmochowskiego (12,
- *Dmochowskiego 12 (bud.nr 2) internat szkoły rolniczej, murowany, ob. PWSZ*
w Krośnie 1890–1899,
- *spichlerz murowany, ob. PWSZ w Krośnie 1890–1899 Dmochowskiego 12,*
- *Dmochowskiego 12 budynek tzw. rządcówki z zespołu d. szkoły rolniczej,*
murowany, ob. PWSZ w Krośnie,
- ~~*oficyna, ul. Dmochowskiego,*~~
- ~~*rządcówka, ul. Dmochowskiego,*~~
- ~~*czworaki, ul. Dmochowskiego,*~~
- ~~*spichlerz, ul. Dmochowskiego,*~~
- ~~*dawna szkoła murowana z 1890–1899r., ul. Dmochowskiego 10,*~~
- ~~*dawna szkoła murowana z 1890–1899r., ul. Dmochowskiego 12,*~~
- ~~*kapliczka, ul. Drzymały,*~~

- *kapliczka 1862 Drzymały 14,)*1
- dom drewniany z 1900 - 1925r., ul. Drzymały 17,
- ~~(dom drewniany z 1900 - 1925r., ul. Drzymały 2,)~~1
- dom drewniany z 1905., ul. Drzymały 33,
- ~~(kapliczka kamienna z 1869r., ul. Białobrzaska 65 (d. Findera),~~
- ~~kapliczka kamienna z 1881r., ul. 87 (d. Findera),)~~1
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Franciszkańska 1,
- kamienica murowana z 1900 - 1925r., ul. Franciszkańska 10,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Franciszkańska 13,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Franciszkańska 15,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Franciszkańska 17,
- kamienica murowana z 1900 - 1925r., ul. Franciszkańska 19,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Franciszkańska 3,
- krzyż kamienny/żel. z 1764r., ul. Franciszkańska 5,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Franciszkańska 9,
- *(dom drewniany XIX/XX w. Gałczyńskiego 37,*
- *Gałczyńskiego 74 dom drewniany XIX/XX w.,)*1
- kapliczka kamienna z 1890r., ul. Gałczyńskiego 74,
- ~~(dom drewniany, ul. Graniczna 20,~~
- ~~dom drewniany, ul. Graniczna 24b,~~
- ~~dom drewniany, ul. Graniczna 28,~~
- ~~dawny budynek szpitalny murowany z 1900 - 1939r., ul. Grodzka,)~~1
- fabryka włókiennicza murowana z 1892r, ul. Grodzka *(12,)*1
- figura *(Chrystusa)*1 kamienna z 1936r, ul. Grodzka *(47,)*1
- figura św. Rodziny kamienna, ul. Grodzka ~~(naprzeciw kostnicy w pobliżu posesji nr~~
*68a,)*1
- willa murowana *(1900-1910)*1, ul. Grodzka 11,
- ~~(budynek Starostwa Powiatowego, murowany l. 20-30 XX w dom murowany)~~1, ul.
Grodzka 17,
- dom murowany *(1900-1910)*1, ul. Grodzka 19,
- dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Grodzka 22,

- dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Grodzka 27,
- *(figura Chrystusa z 1936r., ul. Grodzka 47)*¹
- *(kapliczka murowana z 1836r., ul. Grodzka 27,)*¹
- kapliczka murowana z 1836r., ul. Grodzka 31,
- dom murowany/drewniany z 1900 - 1939r., ul. Grodzka 37,
- dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Grodzka 35,
- I hala produkcyjna huty szkła murowana z 1920 - 1950r., ul. Grodzka 39,
- budynek administracyjny huty szkła murowany z 1900 - 1939r., ul. Grodzka 39,
- dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Grodzka 43,
- *(budynek szpitala miejskiego, murowany; d. oddział położniczy 1900-1939 Grodzka 45,*
- *budynek prosektorium z zespołu szpitala, murowany I. 20-30 XX w. Grodzka 45,)*¹
- dawny główny budynek szpitala murowany z 1900 - 1939r., ul. Grodzka 45a,
- dawny budynek oddziału zakaźnego *(murowany)*¹ z 1900 - 1939r., ul. Grodzka 47,
- dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Grodzka 55,
- dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Grodzka 58,
- ~~*(dom murowany/drewniany z 1900 - 1939r., ul. Grodzka 78,)*¹~~
- dom drewniany z 1895 - 1910r., ul. Grodzka 9,
- *(kapliczka 1891 Grunwaldzka 2,*
- ~~*dom murowany z 1908r., ul. Grunwaldzka 12,*~~
- *dom ludowy i biblioteka, murowany, ob. rada dzielnicy Suchodół z 1908r., ul. Grunwaldzka 12,)*¹
- szkoła murowana z 1898r., ul. Grunwaldzka 15,
- kamienica murowana z 1900 - 1925r., ul. Kapucyńska 3,
- dom murowany *(pocz. XX w.)*¹, ul. Kapucyńska 4,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Kapucyńska 5,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Kapucyńska 6,
- kamienica murowana z 1900 - 1925r., ul. Kapucyńska 7,
- ~~*(dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Kazimierza Wielkiego 4,*~~
- *Szkoła Żeńska, murowana, ob. PWSZ w Krośnie 1902 Kazimierza Wielkiego 4,)*¹

- kolegium jezuickie murowane z 1660 - 1667r. *(ob. PWSZ w Krośnie)*1, ul. Kazimierza Wielkiego 6 ~~(i-8)~~1,
- kaplica Emaus murowana z 1775 - 1799r., ul. Kletówki 23,
- *(dom drewniany 1 ćw. XX w. Kletówki 24,*
- *dom murowany 1930–1939 Kletówki 29,)*1
- dom drewniany z 1920 - 1929r., ul. Kletówki 33,
- ~~*(dom drewniany z 1920–1929r., ul. Kletówki 37,*~~
- ~~*dom drewniany z 1930–1999r., ul. Kletówki 41,*~~
- ~~*dom drewniany z 1920–1929r., ul. Kletówki 45,*~~
- ~~*dom drewniany z 1920–1929r., ul. Kletówki 49,*~~
- ~~*dom drewniany/murowany z 1900–1925r., ul. Kletówki 50,)*1~~
- dom *(drewniany murowany)*1 z 1920 - 1929r., ul. Kletówki 54,
- dom *(drewniany/murowany murowany)*1 z 1920 - 1929r., ul. Kletówki 58,
- ~~*(dom drewniano/murowany z 1920–1929r., ul. Kletówki 60,*~~
- ~~*dom murowany z 1900–1925r., ul. Kletówki 62,)*1~~
- dom drewniany z 1900 - 1910r., ul. Kletówki 64,
- ~~*(dom murowany z 1920–1929r., ul. Kletówki 66,*~~
- ~~*dom murowany z 1920–1929r., ul. Kletówki 68,*~~
- ~~*dom murowany z 1920–1929r., ul. Kletówki 72,*~~
- ~~*dom drewniany z 1900–1910r., ul. Kletówki 78,*~~
- ~~*dom drewniany z 1900–1910r., ul. Kletówki 82,*~~
- *figura NMP 1911 Kochanowskiego/Jana Pawła II 31,*
- ~~*figura przydrożna kamienna z 1900–1925r., ul. Kochanowskiego,)*1~~
- dom murowany z ~~(1920–1939r. 1890-1910,)~~1 ul. Kochanowskiego16,
- budynek kolejowy murowany *(z 1884 r.,)*1 ul. Kolejowa *(29)*1,
- dom murowany *(z 1890-1910)*1, ul. Kolejowa 13,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Kolejowa 23,
- ~~*(dom murowany z 1925–1949r. Dom Kultury „Górnik”, murowany; ob. Regionalne Centrum Kultur Pogranicza 1925–1949,)*1~~ ul. Kolejowa 5,
- dom murowany *(1930-1950)*1, ul. Kolejowa 7,
- dom murowany *(1930-1950)*1, ul. Kolejowa 9,

- *(dom drewniany pocz. XX w. Konopnickiej 4)1*
- budynek gospodarczy murowany z 1900 - 1925r., ul. Konopnickiej 4,
- kapliczka *(1 ćw. XX w.)1*, ul. Kopernika 6(~~a~~),1
- kapliczka kamienna z 1881r, ul. Kopernika 11,
- ~~(dom murowany z 1932r., ul. Kopernika 52,~~
- ~~dom drewniany z 1890 - 1910r., ul. Kopernika 80,)1~~
- kapliczka kamienna z 1883r., ul. Kopernika 84,
- kapliczka kamienna z 1900 - 1925r., ul. Korczyńska *(11,)1*
- *(dzwonnica kościelna, drewniana 1925-1939 Korczyńska 18a,*
- *kapliczka 1946 Korczyńska (w pobliżu posesji nr 55),*
- ~~kapliczka murowana, ul. Korczyńska,~~
- ~~dom drewniany, ul. Korczyńska 22,~~
- ~~dom drewniany, ul. Korczyńska 62,~~
- *dom murowany pocz. XX w. Kościuszki 2,)1*
- dom murowany *(l. 20-30 XX w.)1*, ul. Kościuszki 25,
- *(dom murowany 1900-1925 Kościuszki 27,*
- ~~dom murowany/drewniany, ul. Kościuszki 25,)1~~
- dom murowany *(XIX/XX w.)1*, ul. Kościuszki 41,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Kościuszki 45,
- ~~(dom murowany, ul. Kościuszki/Lukasiewicza,~~
- ~~pomnik kamienny, ul. Krakowska,~~
- ~~willa murowana, ul. Krakowska naprzeciw szkoły nr 10,~~
- ~~kapliczka murowana z 1912r., ul. Krakowska obok bloku nr 45,~~
- ~~dom drewniany, ul. Krakowska 113,~~
- ~~dom murowany, ul. Krakowska 122,~~
- ~~kapliczka kamienna z 1863r., ul. Krakowska 147,)1~~
- dom drewniany *(z 1863r.)1*, ul. Krakowska 154,
- kapliczka kamienna z 1767r., ul. Krakowska 20 ~~(-18,)1~~
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Krakowska 25,
- dom drewniany *(pocz. XX w.)1*, ul. Krakowska 264,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Krakowska 3,

- kapliczka murowana z 1933r., ul. Krakowska 37,
- ~~(kapliczka murowana z 1767r., ul. Krakowska 39,)1~~
- kapliczka kamienna z ok. 1912r., ul. Krakowska 45,
- ~~(dom murowany pocz. XX w. Krakowska 42,)1~~
- dom murowany z 1925 - 1949r., ul. Krakowska 5,
- dom murowany ~~(z 1925 - 1949r. l. 30 XX w.)1~~, ul. Krakowska 7/Czuchry 1,
- dom murowany ~~(XIX/XX w.)1~~, ul. Krakowska 9,
- ~~(kapliczka murowana z 1912r., ul. Krakowska 37,~~
- ~~kapliczka murowana z 1912r., ul. Krakowska 45,~~
- ~~(obiekt przemieszczony, pierwotnie przy posesji Suchodolska 78) figura Chrystusa 1936 Krakowska 70,~~
- ~~dom murowany 1 ćw. XX w., ul. Krakowska 78,~~
- ~~pomnik poległych w I wojnie św. 1 ćw. XX w., ul. Krakowska (w pobliżu posesji nr 95),~~
- ~~dom drewniany pocz. XX w., ul. Krakowska 100,~~
- ~~dom drewniany pocz. XX w., ul. Krakowska 138,~~
- ~~dom murowany pocz. XX w., ul. Krakowska 140,~~
- ~~kapliczka z 1880r., ul. Krakowska 181,~~
- ~~dom drewniany XIX/XX w., ul. Krakowska 302,~~
- ~~dom drewniany XIX/XX w., ul. Kręta 11,)1~~
- dom murowany ~~(z 1900 - 1925r. pocz. XX w.)1~~, ul. Kręta 14,
- dom murowany z 1920r., ul. Lewakowskiego 14,
- dom drewniany z 1894r., ul. Lewakowskiego 51,
- dom murowany z 1920 - 1939r., ul. Lwowska 1,
- ~~(dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Lwowska 10,)1~~
- dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Lwowska 10,
- dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Lwowska 12,
- dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Lwowska 14,
- dom murowany ~~(l. 20-30 XX w.)1~~, ul. Lwowska 16,
- dom murowany ~~(l. 30 XX w.)1~~, ul. Lwowska 17,
- kapliczka ~~(1 poł. XIX w.)1~~, ul. Lwowska 24,

- dom murowany (2 ćw. XX w.)1, ul. Lwowska 3,
- ~~(dom drewniany, ul. Lwowska 4,)1~~
- dom murowany (1925–1950)1, ul. Lwowska 8,
- dom murowany z 1925 - 1949r., ul. Lwowska 9,
- ~~(kapliczka, ul. Łęgowa-skrzyżowanie ulic Drzymały i Zawodzie,~~
- ~~dom murowany pocz. XX w., ul. Łukasiewicza 22,)1~~
- klasztor murowany (S.S. Misjonarek św. Piotra Klawera,)1 z 1929 - 1930r., ul. Łukasiewicza (62)1,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Łukasiewicza 100,
- dom ~~(murowany drewniany)1~~ z 1900 - 1925r., ul. Łukasiewicza 108,
- dom murowany (1900–1925)1, ul. Łukasiewicza 114,
- dom drewniany (1900–1925)1, ul. Łukasiewicza 116,
- dom murowany (1930-1940)1, ul. Łukasiewicza 27,
- ~~(dom murowany l. 20 XX w., ul. Łukasiewicza 47,)1~~
- dom murowany (1900-1925)1, ul. Łukasiewicza 51,
- dom drewniany (1900-1925)1, ul. Łukasiewicza 53,
- ~~(dom murowany z 1900—1925r. willa „Marta”, murowana l. 30 XX w.,)1~~ ul. Łukasiewicza 65,
- dom murowany ~~(z 1900—1925r. pocz. XX w.)1~~, ul. Łukasiewicza 69,
- ~~(dom murowany pocz. XX w., ul. Łukasiewicza 71,)1~~
- kapliczka kamienna z 1827r., ul. Łukasiewicza ~~(78 82(d. 78),)1~~
- dom drewniany z 1890r., ul. Łukasiewicza 82,
- dom Kulczyckich murowany (1890-1910)1, ul. Łukasiewicza 87,
- dom murowany (1900-1925)1, ul. Łukasiewicza 89,
- dom murowany (1900-1925)1, ul. Łukasiewicza 90,
- ~~(dom murowany z 1913r., ul. Łukasiewicza 93,)1~~
- dom murowany (pocz. XX w.)1, ul. Łukasiewicza 96,
- figura NMP (1959)1, ul. Maczka/Popiełuszki,
- ~~(dom drewniany z 1900—1925r., ul. Moniuszki 21,)1~~
- dom drewniany z 1900 - 1925r., ul. Moniuszki 22,
- ~~(kapliczka kamienna z 1819r., ul. Moniuszki 22,~~

- ~~kapliczka kamienna z 1819r., ul. Moniuszki 41,)1~~
- dom drewniany (1 ćw. XX w.)1, ul. Moniuszki 45,
- kapliczka kamienna z 1890 - 1910r., ul. Moniuszki (50 56,)1
- figura Chrystusa drewniana (1 ćw. XX w.)1, Nad Lubatówką 7,
- ~~(budynek przemysłowy murowany, ul. Naftowa za budynkiem nr 18,~~
- ~~budynek przemysłowy murowany, ul. Naftowa za budynkiem nr 30,)1~~
- dom murowany (1 ćw. XX w.)1, ul. Naftowa 30,
- (6 budynków przemysłowych, murowanych 1 ćw. XX w. Naftowa (na ptn. od posesji nr 30),)1
- dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Niepodległości 10,
- dom murowany (~~z 1900—1939r.~~ XIX/XX w.)1 ul. Niepodległości 2,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Niepodległości 50,
- ~~(dom murowany z oficyną, ul. Ogrodowa 1,)1~~
- dom murowany (pocz. XX w.)1, ul. Ogrodowa 11,
- dom murowany (pocz. XX w.)1, ul. Ogrodowa (~~6 lub~~)1 8,
- (dom murowany pocz. XX w. Ogrodowa 3 (d. 1),
- oficyna drewniana – murowana pocz. XX w. Ogrodowa 3 (d. 1),)1
- dom drewniany (pocz. XX w.)1, ul. Okrzei 22,
- (park miejski 1930-1939 Okrzei,)1
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Ordynacka 1,
- dom dawny hotel Victoria murowany z 1900 - 1925r., ul. Ordynacka 2,
- dom murowany (1900-1925)1, ul. Ordynacka 3,
- dom murowany (1900-1925)1, ul. Ordynacka 5,
- dom murowany (XIX/XX w.)1, ul. Ordynacka 6,
- ~~(dom drewniany z 1875—1899r., ul. Orzeszkowej 17,)1~~
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Orzeszkowej 20,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Orzeszkowej 36,
- kapliczka kamienna z 1889r., ul. Orzeszkowej 8,
- dom z basztą murowany z 1900 - 1925r., ul. Paderewskiego 1,
- (dom murowany 1 ćw. XX w. Paderewskiego 2,
- ~~dom murowany z 1900—1939r., ul. Parkowa 2,~~

- *Ogród Jordanowski 1900-1925 Parkowa,)*¹
- dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Piastowska 23,
- dom drewniany z 1900 - 1939r., ul. Piastowska 3,
- ~~*(dom murowany, ul. Piastowska 37,*~~
- *dom murowany Piastowska 29,)*¹
- dom drewniany z 1900 - 1939r., ul. Piastowska ~~(38~~ *40 (d.38),)*¹
- dom drewniany z 1900 - 1939r., ul. Piastowska 46,
- dom murowany z 1900 - 1939r., ul. Piastowska 66,
- dom drewniany *(1 ćw. XX w.)*¹, ul. Pigoń 12,
- dom murowany *(1900-1925)*¹, ul. Piłsudskiego 10,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Piłsudskiego 11,
- dom murowany z 1918r., ul. Piłsudskiego 13,
- dom Tow. Zgoda murowany z 1909r., ul. Piłsudskiego 14,
- dom murowany *(1890-1910)*¹, ul. Piłsudskiego 18,
- *(Piłsudskiego 21 dom murowany 1850-1875 Piłsudskiego 21,)*¹
- dom murowany *(1940-1950)*¹, ul. Piłsudskiego 22,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Piłsudskiego 31,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Piłsudskiego 51,
- dom murowany *(1900-1925)*¹, ul. Piłsudskiego 53,
- dom murowany *(1 ćw. XX w.)*¹, ul. Piłsudskiego 60,
- *(dom murowany 1 ćw. XX w. Piłsudskiego 68,*
- *budynek przemysłowy drewniano-murowany (d. huta szkła) 1 ćw. XX w. Piłsudskiego 74,)*¹
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Piłsudskiego 8,
- dom murowany *(1900-1925)*¹, ul. Piłsudskiego 9,
- *(Pl. Konstytucji 3 Maja (w pobliżu zespołu klasztornej O.O. Kapucynów) cmentarz wojenny radziecki 1944-1945,)*¹
- figura NMP kamienna *(z zespołu klasztornej O.O. Kapucynów 2 poł. XIX w.)*¹, Plac Konstytucji 3 Maja ,
- pomnik Łukasiewicza *(1932 r.)*¹, Plac Konstytucji 3 Maja,

- dom murowany z 1800 - 1825r., (*d. drukarnia W. Lenika,*)1 Plac Konstytucji 3 Maja 1,
- ~~(mury obronne murowane z 1530 – 1565r., ul. Podwale,~~
- ~~pomnik 1000-lecia Państwa Polskiego I. 60 XX w.,)1~~
- dom murowany (*1875-1900*)1, ul. Podwale 1,
- dom murowany (*1875-1910*)1, ul. Podwale 10,
- dom murowany (*z 1925 r.*)1, ul. Podwale 3,
- ~~(dom murowany, ul. Podwale 6,)1~~
- dom murowany (*1925-1930*)1, ul. Podwale 8,
- ~~(oficyna dworska murowana z 1850 – 1899r., ul. Popietuszki,~~
- ~~destylarnia ropy naftowej I. Łukasiewicza, murowana; ob. Dom, przed 1861 r., ul. Popietuszki 73,~~
- ~~d. gumno z zespołu pałacowego tzw. oficyna, murowane po 1860 r., ul. Popietuszki 79,~~
- ~~budynek mieszkalny z zespołu cegielni, murowany pocz. XX w., ul. Popietuszki 80,~~
- ~~dom dyrektora cegielni, murowany pocz. XX w., ul. Popietuszki 82,~~
- ~~budynek mieszkalny z zespołu cegielni, murowany 1918-1919, ul. Popietuszki 98,~~
- ~~dom murowany pocz. XX w., ul. Popietuszki 119,~~
- ~~budynek zarządu cegielni, murowany ok. 1900 r., ul. Popietuszki 123,~~
- ~~budynek garncarni i kaflarni z zespołu cegielni, murowany I. 80-te XIX w., ul. Popietuszki 125,~~
- ~~dom murowany z 1900 – 1925r., ul. Popietuszki 125,~~
- ~~budynek przemysłowy murowany, ul. Popietuszki 78a,~~
- ~~dom murowany, ul. Popietuszki 78a,~~
- ~~budynek przemysłowy murowany, ul. Popietuszki 80,~~
- ~~dom murowany, ul. Popietuszki 82,~~
- ~~dom murowany z 1900 – 1925r., ul. Popietuszki 84,~~
- ~~dom murowany, ul. Popietuszki 98,~~
- ~~kamienica XIX/XX w., ul. Portiusa 4,)1~~
- figura NMP kamienna (*XIX/XX w.*)1, ul. Portiusa 5,
- organistówka murowana (*1700-1725*)1, ul. Portiusa 5,

- *(dom drewniany 1875-1900, ul. Powstańców Śląskich 13,*
- *szkoła murowana 1875-1925, ul. Powstańców Śląskich 37,)*1
- *figura przydrożna kamienna (św. Rodziny)1 z 1912r., ul. Powstańców Śląskich (45,*
- *dom murowany 1890-1910, ul. Powstańców Śląskich 45,*
- *dom drewniany XIX/XX w. , ul. Powstańców Śląskich 82,)*1
- *dom drewniany (1890-1910)1, ul. Powstańców Śląskich 103,*
- ~~*(dom drewniany, ul. Powstańców Śląskich za numerem 103,*~~
- ~~*dom murowany z 1890—1910r., Powstańców Śląskich 104,)*1~~
- *dom drewniany (1875-1900)1, ul. Powstańców Śląskich 23,*
- *figura przydrożna kamienna (NMP)1 z 1933r., ul. Powstańców Śląskich 3,*
- *dom drewniany (1900-1910)1, ul. Powstańców Śląskich 5,*
- ~~*(dom drewniany, ul. Powstańców Śląskich 57a,*~~
- ~~*szkoła murowana, ul. Powstańców Śląskich 75,*~~
- ~~*dom murowany, ul. Powstańców Śląskich 79,*~~
- ~~*kapliczka kamienna z 1912r., ul. Powstańców Śląskich 89,*~~
- ~~*pomnik, ul. Powstańców Warszawskich,*~~
- ~~*kapliczka kamienna z 1807r., ul. Powstańców Warszawskich 30,*~~
- ~~*kapliczka kamienna z 1887r., ul. Powstańców Warszawskich 32,*~~
- *dom drewniany XIX/XX w., ul. Powstańców Warszawskich 7,*
- *kapliczka 1807r., ul. Powstańców Warszawskich 46,*
- *kapliczka 1887r., ul. Powstańców Warszawskich 52,)*1
- *dom murowany (1900-1925)1, ul. Powstańców Warszawskich 56,*
- *dom murowany (1925 r.)1, ul. Powstańców Warszawskich 58,*
- ~~*(pomnik poległych w I wojnie św. 1 ćw. XX w. , ul. Powstańców Warszawskich (przy posesji nr 58),*~~
- *krzyż przydrożny, drewniany 1 poł. XX w., ul. Powstańców Warszawskich 63,)*1
- *dom murowany (1890-1910)1, ul. Powstańców Warszawskich 69,*
- ~~*(dom drewniany z 1850—1899r., ul. Powstańców Warszawskich 81,)*1~~
- *dom drewniany z 1850 - 1899r., ul. Powstańców Warszawskich 85,*
- ~~*(dom drewniany XIX/XX w. , ul. Powstańców Warszawskich 89a,*~~
- ~~*dom drewniany z 1920—1925r., ul. Powstańców Warszawskich 89,)*1~~

- kapliczka drewniana z 1850 - 1875r., ul. Powstańców Warszawskich 91,
- ~~(kapliczka drewniana z 1850-1875r., ul. Powstańców Warszawskich 93,~~
- ~~dom drewniany z 1920-1925r., ul. Powstańców Warszawskich 95,)1~~
- dom murowany (l. 20-te XX w.)1, ul. Powstańców Warszawskich 99,
- ~~(dom drewniano-murowany pocz. XX w. , ul. Prusa 2,~~
- ~~dom drewniany, ul. Prusa 10,)1~~
- dom drewniany (1875-1900)1, ul. Prusa 12,
- dom drewniany z 1875 - 1899r., ul. Prusa 34,
- ~~(dom drewniany z 1875-1899r., ul. Prusa 35,)1~~
- dom drewniany (1890-1900)1, ul. Prusa 4,
- ~~(dom drewniany XIX/XX w. , ul. Prusa 6a,)1~~
- stodoła drewniana z 1900 - 1925r., ul. Prusa 74,
- dom drewniany (1880-1900)1, ul. Prusa 78,
- dom drewniany z 1900 - 1925r., ul. Prusa 82,
- ~~(dom drewniany z częścią gospodarczą dom murowany, 1900-1910)1, ul. Prusa 87,~~
- dom drewniany (1880-1900)1, ul. Prusa 89,
- ~~(dom murowany pocz. XX w. , ul. Prusa 94,)1~~
- figura przydrożna (NMP)1 kamienna z 1875 - 1899r., ul. Reymonta 11(/ Prusa,
- ~~dom drewniany murowany, ul. Prusa/Reymonta,~~
- ~~dom murowany 1 ćw. XX w. , ul. Pużaka 20,)1~~
- dom murowany z 1920 - 1929r., ul. Pużaka 53,
- dom drewniany (1890-1900)1, ul. Reymonta 5,
- ~~(dom drewniany, ul. Reymonta 6,)1~~
- kapliczka murowana (k. XIX w.)1, ul. Reymonta (4a)1/ Nad Badoniem,
- ~~(dom drewniany, ul. Różana za Powstańców Śląskich 73,~~
- ~~dom drewniany XIX/XX w. , ul. Różana 10a,)1~~
- dom murowany (1900-1925)1, ul. Sienkiewicza 13,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Sienkiewicza 4,
- dom murowany (l. 30 XX w.)1, ul. Sikorskiego 1,
- dom murowany (l. 30 XX w)1, ul. Sikorskiego 16,
- ~~(dom murowany, ul. Sikorskiego 2,)1~~

- dom drewniany *(l. 30 XX w.)*1, ul. Sikorskiego 20,
- dom drewniany *(l. 20-30 XX w.)*1, ul. Sikorskiego 4,
- dom murowany *(1925)*1, ul. Sikorskiego 32,
- dom murowany *(l. 30 XX w.)*1, ul. Sikorskiego 8,
- ~~*(dom murowany z 1900—1925r. bursa Seminarium Nauczycielskiego, murowana; ob. szkoła podstawowa nr 1, 1900-1925)*~~1, ul. Skargi 1,
- ~~*(dom murowany z 1905r. gmach Szkoły Realnej; ob. liceum ogólnokształcące nr 1, z 1905 r.)*~~1, ul. Skargi 2,
- dom murowany *(1900-1925)*1, ul. Skargi 5,
- dom murowany z 1908r., ul. Słowackiego 10,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Słowackiego 16,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Słowackiego 2,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Słowackiego 20,
- dom murowany *(1900-1925)*1, ul. Słowackiego 22,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Słowackiego 4,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Słowackiego 6,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Słowackiego 8,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Słowackiego 9,
- ~~*(dzwonnica kościelna drewniana z 1925—1939r., ul. Spokojna 1,*~~
- ~~*dom drewniany XIX/XX w. , ul. Stapińskiego 14,*~~
- ~~*dom drewniany 1 ćw. XX w. , ul. Stapińskiego 20 (d. 26),)*~~1
- dom murowany *(pocz. XX w.)*1, ul. Stapińskiego 21,
- ~~*(kapliczka kamienna z 1891r., ul. Stapińskiego 26,*~~
- ~~*dom drewniany z 1932r., ul. Stapińskiego 26,*~~
- ~~*dom drewniany z 1890—1910r., ul. Stapińskiego 33,*~~
- ~~*dom drewniany z 1900—1925r., ul. Stapińskiego 34,)*~~1
- dom drewniany z 1900 - 1925r., ul. Stapińskiego 37,
- ~~*(kapliczka kamienna z 1899r., ul. Stapińskiego 47 (obok),)*~~1
- dom drewniany z 1932r., ul. Stapińskiego 73,
- ~~*(kapliczka 1891r. , ul. Stapińskiego 73,)*~~1
- kapliczka *(z 1899 r.)*1, ul. Stapińskiego 41,

- ~~(dom murowany z Gmach Rady Powiatowej, murowany; ob. UM Krosno,)~~1 1904 - 1905r., ul. Staszica 2,
- dom murowany (1900-1925)1, ul. Staszica 21,
- dom murowany z 1900 - 1914r., ul. Staszica 22,
- dom murowany (1900-1925)1, ul. Staszica 23,
- kapliczka murowana z 1890r., ul. Stroma (w pobliżu posesji nr 1,) 1,
- ~~(kapliczka murowana z 1891r., ul. Suchodolska,~~
- ~~figura przydrożna kamienna z 1936r., ul. Suchodolska 78,~~
- ~~dom drewniany, ul. Szarych Szeregów 89a,)~~1
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Szczepanika 1,
- dom murowany z 1826r., ul. Szczepanika 2,
- ~~(kapliczka kamienna z 1888r., ul. Chopina,~~
- dom drewniany XIX/XX w. Chopina 23,
- ~~dom drewniany z 1900 - 1925r., ul. Chopina 44,~~
- ~~kapliczka murowana z 1850 - 1899r., ul. Chopina 46,~~
- dom murowany pocz. XX w. , ul. Chopina 73,)1
- kapliczka kamienna z 1903r., ul. Chopina 80,
- (dom drewniany pocz. XX w. , ul. Chopina 95,
- dom murowany pocz. XX w. , ul. Chopina 97,
- dom drewniany pocz. XX w. , ul. Chopina 114,
- kapliczka 1850-1899, ul. Chopina 15,
- dom drewniany 1900-1925 Szuby 2 (d. Marchlewskiego,))1
- dom drewniany (XIX/XX w.)1, ul. Szuby (d. Marchlewskiego) 23,
- kapliczka kamienna z 1884r., ul. Szuby (d. Marchlewskiego) 38,
- ~~(dom drewniany z 1875 - 1899r., ul. Szuby (d. Marchlewskiego) 38,)1~~
- dom drewniany z 1890 - 1910r., ul. Szuby (d. Marchlewskiego) 40,
- ~~(dom drewniany, ul. Ściegiennego 17,)1~~
- dom drewniany (1925)1, ul. Ściegiennego 23 (obok 27),
- dom drewniany (4 ćw. XIX w.)1, ul. Ślącza 3,
- (figura MB 1901r. , ul. Ślącza 8a/Żeromskiego,)1
- dom drewniany (pocz. XX w.)1, ul. Ślącza 9,

- dom murowany (1900-1925)1, ul. Tkacka 28,
- dom murowany (1900-1925)1, ul. Tkacka 30,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Tkacka 7,
- ~~(figura przydrożna kamienna 1900–1925r., Turaszówka,)1~~
- dom murowany z 1925 - 1949r., ul. Walslebena 10,
- ~~(dom murowany z 1893r., ul. Walslebena 11,)1~~
- dom murowany z 1925 - 1949r., ul. Walslebena 12,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Walslebena 5,
- dom murowany z 1925 - 1949r., ul. Walslebena 6,
- dom murowany (1925-1949)1, ul. Walslebena 7,
- ~~(szkoła murowana z 1898r., ul. Wiejska,~~
- ~~dom murowany z 1908r., ul. Wiejska,)1~~
- dom drewniany (pocz. XX w.)1, ul. Wiejska 12,
- dom drewniany (1 ćw. XX w.)1, ul. Wiejska 17,
- kapliczka murowana z 1850 - 1875r., ul. Wiejska 19,
- dom drewniany z 1900 - 1925r., ul. Wiejska 19,
- dom drewniany (l. 20-30 XX w.)1 ul. Wiejska 23,
- ~~(dom drewniany, ul. Wiejska 32,~~
- ~~kapliczka drewniana, ul. Wiejska 32,~~
- ~~kapliczka murowana z 1875–1899r., ul. Wiejska 36,)1~~
- dom drewniany z 1900 - 1925r., ul. Wiejska 40,
- kapliczka murowana z 1890 - 1910r., ul. Wiejska 40,
- figura przydrożna kamienna 1925r., ul. Wiejska 40,
- ~~(figura przydrożna kamienna 1924r., ul. Wiejska 5 (droga boczna przy ul. Prusa 60,)1~~
- kapliczka kamienna z 1887r., ul. Wieniawskiego 61,
- dom drewniany (pocz. XX w.)1, ul. Wierzbowa 12,
- kapliczka kamienna z 1862r., ul. Wierzbowa 12,
- kapliczka kamienna z 1907r., ul. Wierzbowa 50,
- ~~(dom drewniany 1 ćw. XX w. , ul. Wisze 3,)1~~
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Wojska Polskiego 1,

- *(figura NMP 1945-1960, , ul. Wojska Polskiego 4,)1*
- dom murowany *(z 1950 r.)1*, ul. Wojska Polskiego 15,
- dom murowany *(1 ćw. XX w.)1*, ul. Wojska Polskiego 32,
- figura MNP, ul. Wojska Polskiego 4, *(i-6,)1*
- dom murowany *(z ~~1925~~ ~~1949r.~~ l. 30 XX w.)1*, ul. Wolności 6,
- dom murowany *(z ~~1925~~ ~~1949r.~~ l. 20-30 XX w.)1*, ul. Wolności 8,
- dom drewniany *(pocz. XX w.)1*, ul. Wyspiańskiego 42,
- stodoła drewniana *(pocz. XX w.)1*, ul. Wyspiańskiego 42,
- dom drewniany z 1920 - 1939r., ul. Wyspiańskiego 66,
- *(cmentarz rzymsko-katolicki, ob. komunalny po 1913 r. , ul. Wyszyńskiego,*
- *pomnik poległych w I wojnie św. 1 ćw. XX w. , ul. Wyszyńskiego/ Suchodolska,*
- *~~pomnik kamienny, ul. Wyszyńskiego,)1~~*
- dom drewniany *(1 ćw. XX w.)1*, ul. Wyszyńskiego 36,
- dom drewniany *(1 ćw. XX w.)1*, ul. Wyszyńskiego 66,
- kapliczka murowana *(1 ćw. XX w.)1*, ul. Wyszyńskiego 72,
- figura św. Antoniego z *(~~1912r.~~ 1921r.)1*, ul. Wyszyńskiego 75,
- *(dom murowany (lata 20-30 XX w.), ul. Wyzwolenia 7,)1*
- dom murowany *(1 ćw. XX w.)1*, ul. Zagórze 1,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Zjazdowa 3,
- dom murowany z 1900 - 1925r., ul. Zjazdowa 6,
- *(dom drewniany z 1875 ~~1899r.~~, ul. Zręcińska 138,)1*
- figura serce Pana Jezusa z 1938r., Żeromskiego naprzeciw nr 13, *(w pobliżu posesji nr 22,)1*
- *(figura MB z 1901r., Żeromskiego/Ślączka,)1*
- dom drewniany *(XIX/XX w.)1*, ul. Żeromskiego 116,
- *(dom drewniany, ul. Żeromskiego 13,)1*
- dom murowany *(1 ćw. XX w.)1*, ul. Żółkiewskiego 17.

2.1.3. Stanowiska archeologiczne

Wykaz stanowisk archeologicznych:

- AZP 110-73/2 (śląd osadn. z wcz. średn.),

- AZP 110-73/15 (śląd osadn. z ep. kamien.,śląd osadn. prah.),
- AZP 110-73/16 (śląd osadn. z ep. kamien.),
- AZP 110-73/17 (osada z p. fazy wcz. śred.),
- AZP 110-73/40 (śląd osadn. z wcz. średn.),
- AZP 110-74/27-32 (p. osadn. prah.),
- AZP 110-74/27-33 (śląd osadn. neolityczny),
- AZP 110-74/27-35 (śląd osadn. z wcz. EB),
- AZP 110-74/27-36 (śląd osadn. z ep. kam.),
- AZP 110-74/27-37 (śląd osadn. z wcz. EB),
- AZP 110-74/27-43 (śląd osadn. z wcz. EB),
- AZP 110-74/27-39 (śląd osadn. z wcz. średn.),
- AZP 110-74/27-43 (śląd osadn. z wcz. średn.),
- AZP 110-74/27-45 (śląd osadn. k. cer. wst. rytej),
- AZP 110-74/27-46 (śląd osadn. prah.),
- AZP 110-74/27-48 (cm.. szkieł. k. cer. sznurowe),
- AZP 110-74/27-50 (p. osadn. k. łużyckiej),
- AZP 110-74/27-53 (p. osadn. z wcz. średni.),
- AZP 110-74/27-54 (osada z wcz. średni.),
- AZP 110-74/27-55 (obiekt sakr. z wcz. średni.),
- AZP 110-74/27-56 (p. osadn. k. łużyckiej),
- AZP 110-74/27-57 (p. osadn. k. przeworskiej),
- AZP 110-74/27-58 (p. osadn. neolityczny),
- AZP 110-74/27-60 (cm. szkieł. z wcz. średni.),
- AZP 110-74/27-61 (p. osadn. z wcz. średni.),
- AZP 110-74/27-62 (śląd osadn. neolityczny),
- AZP 110-74/27-63 (śląd osadn. k. przeworskiej),
- AZP 110-74/27-64 (śląd osadn. prah.),
- AZP 110-74/27-65 (śląd osadn. k. łużyckiej),
- AZP 110-74/27-66 (śląd osadn. k. cer. sznurowe),
- AZP 111-74/27-34,
- AZP 111-74/35,

- AZP 111-74/36,
- AZP 111-74/37,
- AZP 111-74/38,
- AZP 111-74/39,
- AZP 111-74/40,
- AZP 111-74/41,
- AZP 111-74/42,
- AZP 111-74/43,
- AZP 111-74/44,
- AZP 111-74/45,
- AZP 111-74/46,
- AZP 111-74/47,
- AZP 111-74/48,
- AZP 111-74/49,
- AZP 111-74/50,
- AZP 111-74/51,
- AZP 111-74/52,
- AZP 111-74/53,
- AZP 111-74/54,
- AZP 111-74/55,
- AZP 111-74/56,
- AZP 111-74/57,
- AZP 111-74/58,
- AZP 111-74/59,
- AZP 111-74/60,
- AZP 111-74/61,
- AZP 111-74/62,
- AZP 111-74/63,
- AZP 111-74/64,
- AZP 111-74/65,
- AZP 111-74/66,

- AZP 111-74/67,
- AZP 111-74/68,
- AZP 111-74/69,
- AZP 111-74/70,
- AZP 111-74/71,
- AZP 111-74/72.
- AZP 111-74/73.

Stanowiska wpisane do rejestru zabytków województwa podkarpackiego

Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków:

- stanowisko nr 34 AZP 110-74/67 zespół staromiejski, ochrona – relikty architektury murowanej, pochodzenie – okres nowożytny, nr rejestru C-5/2009,
- stanowisko nr 1 AZP 110-74/51 relikty murów miejskich, ochrona – relikty murów miejskich i skrzydła klasztorne, pochodzenie – średniowiecze/nowożytność, nr rejestru C-3/2006,
- stanowisko nr 34 AZP 110-74/67 relikty murów miejskich, ochrona – relikty murów miejskich, skarpa, dziedziniec, cmentarz, pochodzenie – okres średniowiecze, nr rejestru C-2/2006,
- stanowisko nr 1 AZP 110-74/51 osada, ochrona – relikty dwóch budowli kamiennych, pochodzenie – wczesne i późne średniowiecze, nr rejestru C-1/2000,
- stanowisko nr 2 AZP 110-74/49 osada, ochrona – ul. Wielkiego Proletariatu 20 – obecnie ul. Grodzka, pochodzenie – okres lateński, nr rejestru A-a 11/90,
- stanowisko nr 3 AZP 110-74/52 osada, ochrona – wzniesienie „Góra Garncarska”, pochodzenie – okres rzymski, nr rejestru A-a 7/90.

2.1.4. Obszary chronione wskazane do ochrony w „Gminnym programie opieki nad zabytkami miasta Krosna” przyjętym uchwałą Rady Miasta Krosna Nr XIX/308/07 z dnia 28 grudnia 2007r.

Wykaz obszarów:

- strefa ochrony panoramy Starego Miasta – obejmująca tereny mające wpływ na panoramę Starego Miasta,
- strefa w rejonie ulic Kościuszki, Łukasiewicza i Paderewskiego pochodząca z okresu industrializacji. Obszar objęty granicami strefy łączy cechy rozwiązania

urbanistycznego typowego dla „miasta ogrodu” i elementów przemysłowych oraz zabudowy podmiejskiej o starszej tradycji,

- strefa w rejonie ulic Grodzkiej, Staszica, Parkowej, Walslebena i Lwowskiej pochodząca z okresu industrializacji łącząca cechy dzielnicy reprezentacyjnej – budowle publiczne i willowe z elementami zieleni komponowanej,
- obszar Krośnieńskich Hut Szkła „Krosno” SA, wskazany do ochrony ze względu na konieczność zachowania wartościowych obiektów z możliwością adaptacji do nowej funkcji,
- obszar dawnej rafinerii wskazany do ochrony ze względu na konieczność kontynuacji istniejących wartościowych form architektonicznych,
- zespół parkowy i szkoła w Suchodole wskazany do ochrony ze względu na konieczność kontynuacji istniejących wartościowych form architektonicznych,
- zespół komponowanej architektury i zieleni starego szpitala wskazany do ochrony ze względu na konieczność kontynuacji istniejących wartościowych form architektonicznych,
- cmentarz przy ulicy Wyszyńskiego w granicach wyznaczonych przez szpalery drzew, ze względu na konieczność ochrony rozplanowania przestrzennego cmentarza,
- dawne zaplecze mieszkalne lotniska pochodzące z okresu międzywojennego ze względu na konieczność wkomponowania obiektów historycznych w zespoły nowej zabudowy związanej z funkcjonowaniem lotniska,
- obszary zabudowane cechujące się znacznym nasyceniem dawnej historycznej zabudowy ze względu na konieczność kontynuacji istniejących wartościowych form architektonicznych.

2.2. Demografia

~~(Miasto Krosno według danych Głównego Urzędu Statystycznego na początek roku 2012 zamieszkuje 47471 mieszkańców, co stanowi 2,26% ogółu populacji całego województwa podkarpackiego. W liczbie tej przeważa ilość kobiet – 25062 mieszkanek, co daje średnią relację 113 kobiet na 100 mężczyzn. Średnia gęstość zaludnienia w mieście wynosi 1092 osób na km².)~~

~~Krosno jest najmniejszym miastem na prawach powiatu w województwie podkarpackim, jego średnia gęstość zaludnienia nie jest jednak najmniejsza i nie odbiega od średniej innych miast. Jeśli chodzi o dynamikę ilości ludności zamieszkującej Krosno to od roku 1996 zauważyć można powolny spadek ilości mieszkańców, co wiąże się niewątpliwie ze zmianami strukturalnymi i odpływem ludzi – zwłaszcza z powodu bezrobocia. Dane charakteryzujące ruch naturalny ludności w Krośnie na przełomie 2011 i 2012r. przedstawiają się w sposób następujący: małżeństwa 320, urodzenia żywe 469, zgony 391. Przyrost naturalny na 1000 ludności wynosił 1,6.~~

~~W porównaniu z innymi miastami regionu Krosno zanotowało minimalnie dodatni przyrost naturalny. Liczba ta jednak nie jest zbyt duża i jest to jedynie nieznacznie dodatnia wartość. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy może być migracja ludności zarówno ta o charakterze wewnętrznym jak i ta zagraniczna. W roku 2010 do miasta napłynęło ogółem 477 osób. W tym samym okresie odpłynęło 593 osób. Saldo wyniosło zatem minus 116. Powyższe dane jednoznacznie wskazują, że proces odpływu ludności z miasta trwa. Jego tempo zaczęło jednak spadać w ostatnich latach, o czym świadczy ruch ludności w poprzednich latach, np. w 2002 saldo migracyjne wynosiło aż minus 247 osób. Zwolnienie tempa odpływu ludności z miasta jest wynikiem działań restrukturyzacyjnych rynku pracy w mieście, podejmowanych w ostatnich latach. Nie bez znaczenia w korzystnych zmianach salda migracyjnego jest również rozbudowa infrastruktury związanej z oświatą i edukacją w mieście oraz powiększenie obszaru inwestycyjnych związanych z zabudową mieszkaniową.~~

~~Kolejnym ważnym wskaźnikiem sytuacji demograficznej, a szerzej społecznej miast jest relacja ilości osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Relacje te dla miasta Krosna w roku 2009 przedstawiają się następująco:~~

- ~~● ilość osób w wieku przedprodukcyjnym – 8109 osoby,~~
- ~~● ilość osób w wieku produkcyjnym – 30978 osób,~~
- ~~● ilość osób w wieku poprodukcyjnym – 8384 osoby,~~
- ~~● ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym – 53,2, dla porównania analogicznie ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym dla całego województwa wynosi – 56,1.~~

~~Dynamika zmian relacji grup ludności produkcyjnej i nieprodukcyjnej wskazuje na typowy dla rejonów peryferyjnych wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym przy dość~~

~~aktywnym spadku ilości osób w wieku przedprodukcyjnym tzn. młodych oraz równie silnym wzroście osób w wieku poprodukcyjnym tzn. już nie zdolnych do pracy. Potwierdza to ogólna tendencję starzenia społeczeństwa i małego przyrostu naturalnego. Potwierdzenie tych prawidłowości można szukać także w analizie struktury wiekowej populacji Krosna. W strukturze wieku dominuje grupa 30-latków, 40-latków, a także 50-latków i osób powyżej 65 roku życia. Dane te potwierdzają zatem mały udział liczby osób najmłodszych, czyli w wieku przedprodukcyjnym.~~

Zgodnie z danymi GUS w roku 2014 r. w mieście Krosno zamieszkiwało 46 934 osoby. Rozkład liczby ludności w latach 2003 – 2014 wskazuje na stały proces zmniejszania się liczby ludności w mieście, pomimo występujących okresowo niewielkich wzrostów ludności. Pomimo działań miasta podejmowanych na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców miasta oraz spadku bezrobocia, zmniejszenia ilości ludności w mieście nie udało się zahamować. Spadek liczby ludności w mieście ma negatywny wymiar dla dalszego rozwoju miasta, zarówno w zakresie rozwoju społecznego, jak i gospodarczego.

LUDNOŚĆ OGÓŁEM	
	osoba
2003	48 025
2004	48 060
2005	47 817
2006	47 723
2007	47 479
2008	47 534
2009	47 534
2010	47 516
2011	47 348
2012	47 307
2013	47 223
2014	46 934

Zmiany demograficzne miasta Krosna obrazuje dobrze rozkład wskaźnika przyrostu naturalnego w ostatnich latach. Został on zamieszczony w poniższej tabeli.

Przyrost naturalny			
Lata	Urodzenia żywe	Zgony ogółem	Przyrost naturalny
2004	394	411	-17

2005	409	386	23
2006	406	378	28
2007	433	390	43
2008	468	394	74
2009	433	396	37
2010	469	391	78
2011	424	379	45
2012	445	415	30
2013	407	385	22
2014	422	425	-3

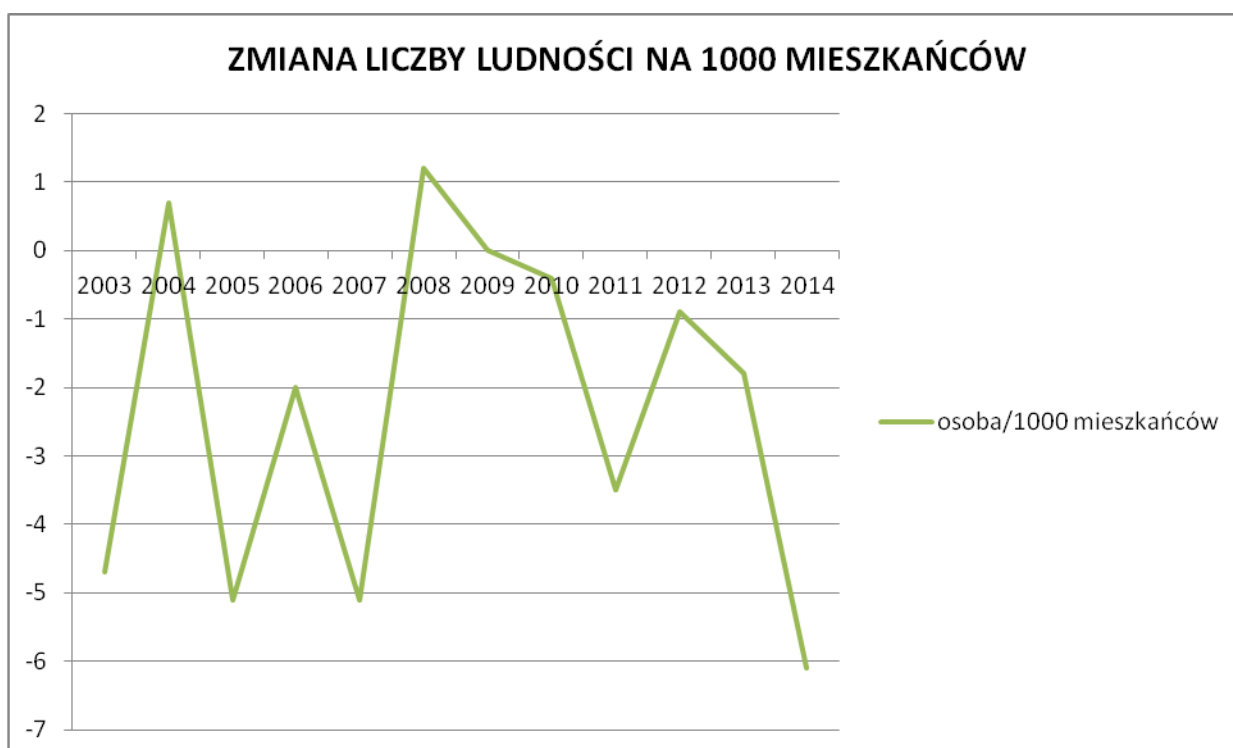
Jak wskazują dane tabelaryczne wskazane powyżej, przyrost naturalny w mieście na przestrzeni ostatnich lat osiągał niskie poziomy, jednak nie osiągał wartości ujemnych. Wyjątek od tej sytuacji stanowi rok 2004, w którym przyrost naturalny wyniósł -17 osób oraz rok 2014 w, w którym jego wartość osiągnęła poziom -3 osoby. Po kryzysie demograficznym z roku 2004 działania miasta spowodowały zatrzymanie niekorzystnego rozwoju demograficznego miasta, czego wynikiem jest wzrost przyrostu naturalnego. Niepokojące dane dotyczą roku 2014. Ponowny spadek przyrostu naturalnego do poziomów poniżej zera może wskazywać na ponowienie się kryzysu demograficznego miasta, co spowodowałoby spowolnienie dalszego rozwoju miasta.

Odzwierciedlenie niskiego przyrostu naturalnego oraz ubytku liczby mieszkańców miasta jest również wskaźnik zmiany liczby ludności na 1000 mieszkańców. Jego rozkład w ostatnich latach został przedstawiony w poniższej tabeli.

ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI NA 1000 MIESZKAŃCÓW	
	osoba
2003	-4,7
2004	0,7
2005	-5,1
2006	-2,0
2007	-5,1

2008	1,2
2009	0,0
2010	-0,4
2011	-3,5
2012	-0,9
2013	-1,8
2014	-6,1

Dominacja ujemnych wartości wskaźnika w ostatnich latach potwierdza niekorzystny układ przyrostu naturalnego warunkujący sytuację demograficzną w mieście. Wartości wskaźnika wykazują znaczne fluktuacje w okresach rocznych.

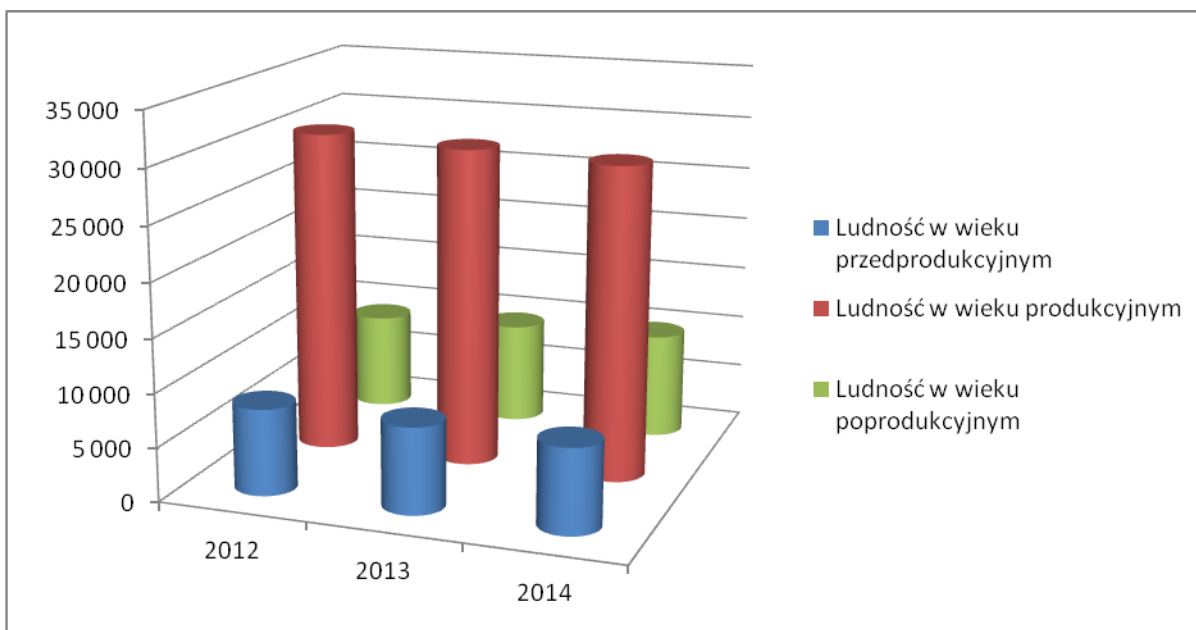
Fluktuacje te wskazują, że zmniejszenie liczby ludności w mieście oprócz przyczyn związanych z przyrostem naturalnym spowodowane są również innymi czynnikami. Jednym z głównych czynników powodujących silne różnice wskaźnika w okresach między rocznych jest migracja ludności. Wskaźniki dotyczące tego zjawiska zawiera poniższa tabela.

MIGRACJE (osoba)							
lata	zameldowania ogółem	zameldowania z zagranicy	wymeldowania ogółem	wymeldowania za granicę	saldo migracji	saldo migracji na 1000 osób	saldo migracji zagranicznych na 1000 osób
2013	355	7	525	26	-170	-3,6	-0,40
2014	332	6	590	41	-258	-5,5	-0,74

Wskaźniki migracji w latach 2013 i 2014 były bardzo niekorzystne dla miasta. Saldo migracji jest ujemne i osiąga niskie wartości. Wyjazdy ludności z miasta spowodowane są przede wszystkim chęcią poprawy sytuacji ekonomicznej ludności oraz wyjazdami związanymi z edukacją i nauką. Wyjazd mieszkańców w celach edukacyjnych i ekonomicznych najczęściej ma charakter stały. Dodatkowym negatywnym czynnikiem dotyczącym migracji jest fakt, że najczęściej osobami migrującymi z miasta są osoby młode i dobrze wykształcone, które znajdują się w wieku produkcyjnym lub wchodzą w ten wiek. Ponadto występuje niekorzystne zjawisko suburbanizacji, czyli osiedlania się mieszkańców miasta na obszarach sąsiednich gmin. Migracje i niski przyrost naturalny (ujemny w roku 2014) powodują niekorzystne zjawiska w strukturze wiekowej populacji miasta. Dane dotyczące tej struktury zamieszczono w poniższej tabeli.

LICZBA LUDNOŚCI WEDŁUG AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ			
Lata	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym
2012	8 068	30 198	9 041
2013	8 052	29 686	9 485
2014	7 901	29 189	9 844

Dane tabelaryczne wskazują, że najliczniej reprezentowana jest ludność w wieku produkcyjnym. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym jest zdecydowanie mniejsza od ludności w wieku produkcyjnym.

Sytuacja zobrazowana na powyższym wykresie wskazuje, że w mieście bardzo silne jest zjawisko starzenia się społeczeństwa, które powszechnie występuje w Polsce. Dominacja ludności w klasach produkcyjnych, z jednoczesnym bardzo niskim udziałem klas przedprodukcyjnych wskazuje, że w przyszłości obciążenie demograficzne (w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym) społeczeństwa miasta Krosna będzie wzrastać. W ostatnich latach nastąpił znaczny wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Wysokie obciążenie demograficzne, w połączeniu z występującym również w mieście wysokim obciążeniem ekonomicznym może spowodować zjawisko braku zastępowalności pokoleniowej, która jest jednym z najgroźniejszych zmian w strukturze demograficznej miasta. Długotrwałe utrzymywanie się takich zjawisk może doprowadzić do zahamowania rozwoju miasta i powstania silnej recesji społeczno – ekonomicznej w mieście.)¹

2.3. Warunki i jakość życia

O rzeczywistej kondycji życia mieszkańców danego regionu, a także o jego potencjale rozwojowym i atrakcyjności zewnętrznej świadczy poziom życia mieszkańców oraz stan i jakość infrastruktury społeczno – technicznej regionu. Jest to o tyle istotne, iż potencjał małej społeczności zależy w stopniu bezpośrednim właśnie od najbliższych udogodnień, uwarunkowań „dnia codziennego”. I tak jednym z najbardziej kluczowych

czynników jest liczba zasobów mieszkaniowych. W roku 2010 do użytkowania w mieście Krośnie oddano 182 mieszkania o przeciętnej powierzchni użytkowej 87,9 m². *(Obecnie powierzchnia użytkowa mieszkania dla miasta Krosna wzrosła do 89,5 m². Wzrosła również liczba oddanych mieszkań. Według danych GUS w roku 2015 w mieście oddano 225 mieszkań. Powyższe dane wskazują, że wzrost liczby oddawanych mieszkań w mieście jest zjawiskiem ciągłym i utrzymującym się na stabilnym poziomie. Wyjątek stanowi jedynie rok 2013, w którym liczba oddanych mieszkań wynosiła jedynie 132.*

~~Liczba mieszkań oddanych w Krośnie do użytkowania stanowi 3,3% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w całym województwie podkarpackim. Ogólna liczba mieszkań w mieście wynosi 16583 i wzrosła w ciągu 7 lat o wartość 1693, co daje przeciętny wzrost roczny 241 mieszkań. Liczba oddawanych do użytkowania mieszkań w roku 2010 w porównaniu z wzrostem z poprzednich lat wskazuje, że dynamika tego wzrostu osłabła. Powodem tego oprócz warunków ekonomicznych na rynku jest również zmniejszenie popytu na sprzedaż nowych mieszkań oraz nieznaczny przyrost naturalny populacji Krosna.)¹~~

Zasoby mieszkaniowe Krosna stanowi budownictwo, w którym wyodrębnić można trzy zasadnicze typy zabudowy wykształcone w wyniku kilkusetletniej historii miasta i procesów urbanizacyjnych. Pierwszy z nich to śródmiejska zabudowa mieszkaniowa i mieszkaniowo - usługowa skupiona wokół historycznego centrum. Zlokalizowane są tu typowe dla śródmieść dużych miast kamienice oraz charakterystyczne dla dawnych rozwijających się przedmieść wille i domy mieszkaniowe. Część tych obiektów jest zabytkowa, wiele z nich posiada walory historyczne o różnej wartości. Drugi typ zabudowy to osiedla wielorodzinnych bloków mieszkalnych powstałych wraz z powojennym rozwojem miasta, niosącym duże zapotrzebowanie na mieszkania realizowane zgodnie z ówczesnymi poglądami na kształtowanie struktury miasta. Trzeci typ stanowi zabudowa peryferyjnych części miasta, charakterystyczna dla osadnictwa podmiejskiego zarówno pod względem formy jak i funkcji. Obejmuje ona tereny dawnych wsi włączonych do granic administracyjnych miasta. W Krośnie występuje zatem struktura zabudowy mieszkaniowej charakterystyczna dla miast, których początek datuje się w średniowieczu, a późniejszy rozwój oparty o lokalny przemysł doprowadził do rozbudowy tkanki miejskiej. Końcowym etapem rozwoju, obejmującym ostatnie dziesięciolecia i związanym

ze wzrostem znaczenia miasta, jest dynamiczna urbanizacja powodująca wchłonięcie okolicznych obszarów wiejskich.

Kolejnym miernikiem jakości życia mieszkańców Krosna jest stan infrastruktury wodno - kanalizacyjno - gazowej. I tak w roku (~~2010~~ 2014)¹ na obszarze miasta Krosna:

- długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągów wynosiła (~~172,1~~ 184,9)¹ km sieci (wzrost w ciągu (~~7~~ 10 lat o ~~50,7~~ 63,5 km 29,5%),)¹
- długość czynnej sieci kanalizacyjnej (~~105,9~~ 152,9)¹ km (wzrost w ciągu (~~7~~ 10)¹ lat o (~~4,2~~ 51,2)¹ km (4%)¹),
- długość czynnej gazowej sieci rozdzielczej (~~232,3~~ 242,5)¹ km (wzrost w ciągu (~~7~~ 10 lat o ~~22,8~~ 33 km 9,8%).)¹

Analiza powyższych wskaźników jednoznacznie wskazuje, że sieć wodociągowa i gazowa rozwijają się bardzo szybko i wyczerpują zapotrzebowanie miasta na te media. Rozwój sieci kanalizacyjnej jest jednak zbyt niski i wymaga przyśpieszenia.

Następnym wyznacznikiem jakości życia, bardziej o charakterze społecznym jest stan szkolnictwa i perspektywy edukacyjne. Ten parametr życia publicznego ma szczególne znaczenie właśnie przy spojrzeniu na perspektywy rozwojowe danej społeczności lokalnej. W roku (~~2010~~ 2014)¹ w mieście Krosno funkcjonowało (~~10~~ 14)¹ przedszkoli, o łącznej liczbie miejsc (~~1416~~ 1578)¹. W tym samym roku w mieście funkcjonowało:

- 13 szkół podstawowych, z (~~2798~~ 2852)¹ uczniami,
- (~~7~~ 8)¹ gimnazjów, z (~~1691~~ 1623)¹ uczniami,
- (~~10~~ 8)¹ liceów ogólnokształcących w tym dla dorosłych i uzupełniające dla dorosłych z (~~3505~~ 2992)¹ uczniami,
- (~~4~~ 6)¹ zasadnicze szkoły zawodowe z (~~942~~ 733)¹ uczniami,
- (~~8~~ 10)¹ ponadgimnazjalnych techników, w tym techników dla dorosłych z (~~2537~~ 2570)¹ uczniami,
- (~~2~~ 5)¹ szkoły artystyczne z (~~187~~ 311)¹ uczniami,
- (~~6~~ 4)¹ szkół policealnych z (~~822~~ 628)¹ słuchaczami,
- (~~3~~ szkoły wyższe z 4429 studentów.)¹

Zmiany liczby uczniów i szkół w mieście w ciągu ostatniego dziesięciolecia jednoznacznie wskazują, że zapotrzebowanie w poszczególnych jednostkach oświatowych

jest wystarczające. Niewielki deficyt występuje jedynie w zakresie opieki przedszkolnej. Zdecydowany deficyt zapotrzebowania występuje natomiast w zakresie miejsc w żłobkach. *(W mieście funkcjonują jedynie 2 żłobki o łącznej liczbie miejsc 75. W roku 2016 w mieście istnieje 7 oddziałów żłobków. Łączna liczba miejsc w oddziałach wynosi 175 miejsc.)*¹

Istotnym miernikiem jakości i warunków życia lokalnej społeczności jest także stan służby zdrowia oraz placówek szeroko pojętej kultury. W roku ~~(2010)~~ 2014¹ w mieście Krosno funkcjonowało:

- 1 szpital,
- ~~(25 31)~~ 1 zakładów opieki zdrowotnej w tym ~~(22 28)~~ 1 niepubliczne,
- ~~(16 18)~~ 1 praktyk lekarskich,
- ~~(28 33)~~ 1 aptek,
- ~~(2 3)~~ 1 domy pomocy społecznej,
- 8 bibliotek,
- Regionalne Centrum Kultur Pogranicza,
- ~~(2 spółdzielcze domy kultury,~~
- ~~5 dzielnicowych domów ludowych,)~~¹
- 2 kina stałe z 784 miejscami na widowni,
- ~~(4 3)~~ 1 muzea,
- 1 galeria sztuki ~~(21 wystaw)~~¹,
- 25 klubów sportowych z ~~(2446 1675)~~ 1 członkami,
- 2 stadiony,
- 2 hale sportowe,
- 2 pływalnie,
- 1 lodowisko,
- 1 skatepark.

W 2012 roku otworzono Centrum Dziedzictwa Szkła.

Ilość obiektów służących obsłudze mieszkańców miasta w zakresie rekreacji, sportu i kultury w znacznym stopniu zaspokajają potrzeby całej społeczności miasta.

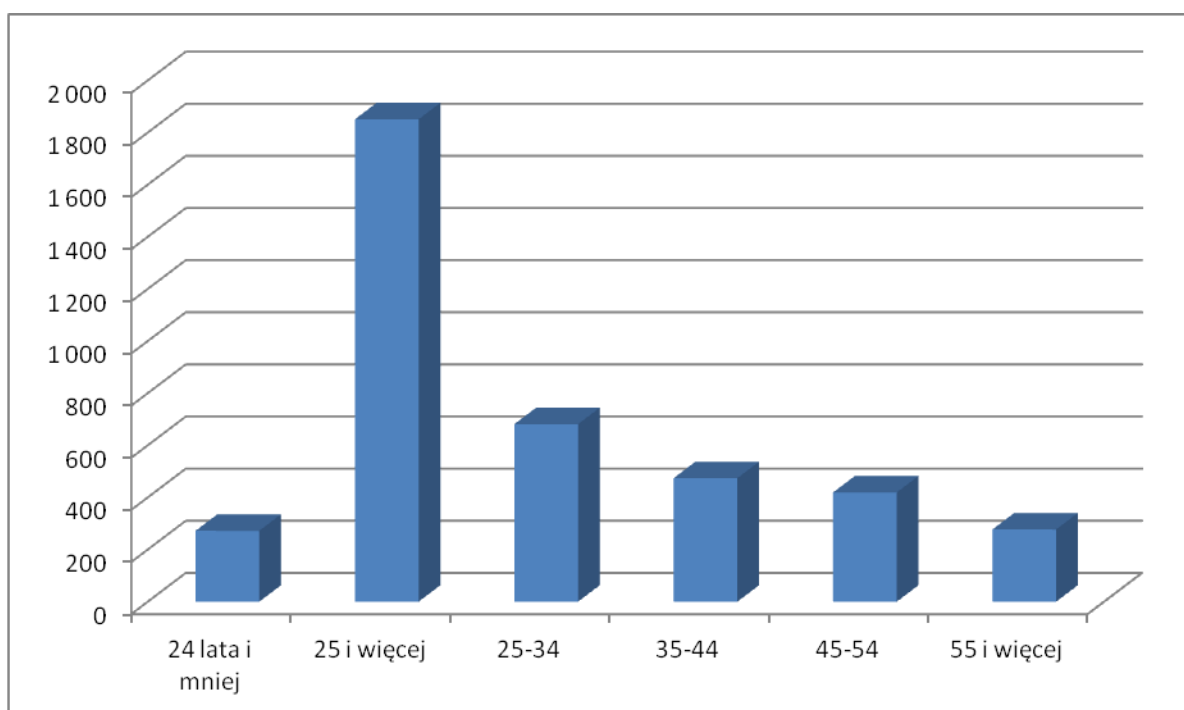
Jednym z najważniejszych czynników warunkujących jakość życia mieszkańców Krosna jest stan rynku pracy w mieście.

Całościowe rozwiązywanie problemów rynku pracy wymaga kompleksowego działania i współdziałania nie tylko urzędów pracy, ale wszystkich partnerów rynku pracy, tj. administracji państwowej, instytucji gospodarczych, społecznych, samorządowych mających wpływ na kształtowanie się i rozwój tego rynku. Dla sytuacji na rynku pracy w mieście jak i całym regionie kluczowy był okres II połowy lat dziewięćdziesiątych. Wówczas to dały o sobie znać reformy związane z przechodzeniem od gospodarki planowanej centralnie do gospodarki rynkowej, charakteryzującej się efektywnością działania, konkurencyjnością ekonomiczną, w której praca ludzka stała się specyficznym towarem podlegającym także prawom rynku. W efekcie tych zjawisk coraz bardziej palącym problemem jest bezrobocie jako brak wykorzystania w pełni racjonalnie czynnika pracy oraz jako zjawisko negatywne społecznie. Pojawiająca się na rynku coraz większa konkurencja zmusiła wszystkie podmioty gospodarcze do obniżania cen swoich wyrobów, poszukiwania sposobów obniżania kosztów wytwarzania. Wówczas to wiele jednostek gospodarczych, mimo podjęcia postępowań naprawczych prowadzonych przez organy założycielskie, uległo likwidacji, bądź restrukturyzacji, powodującej między innymi znaczne zmniejszenie poziomu zatrudnienia. Równoległe z tym zjawiskiem obserwowano stagnację w dziedzinie powstawania nowych zakładów pracy powodującą brak przyrostu miejsc pracy. W tym samym czasie, liczba młodzieży wchodzącej w wiek "produkcyjny" znacznie przewyższała liczbę osób osiągających wiek "poprodukcyjny". Musiało to zaowocować dynamicznym wzrostem liczby bezrobotnych, determinowanym dodatkowo masowymi zwolnieniami pracowników w zakładach. Nasilenie zwolnień grupowych ujawniło znaczne rezerwy zasobów pracy w większości przedsiębiorstw i instytucji. *(Stopa bezrobocia w 2010 r. w Krośnie wynosiła około 7,4%. W roku 2014 spadła do wartości 6,9%)¹. Procent bezrobotnych obniżył się o (ponad)1 3 punkty procentowe w stosunku do roku 2002r. ~~(Pomimo znacznego obniżenia stopy bezrobocia w mieście ciągle zarejestrowanych jest 2305 osób bezrobotnych (mężczyźni 1071 i kobiety 1234). Znaczna jest również liczba osób ubogich korzystających z pomocy społecznej, bo aż 3514 osób w 2010r. Pomimo spadku stopy bezrobocia w mieście ciągle zarejestrowanych jest 2123 osób bezrobotnych.~~*

<i>Bezrobotni ogółem wg wykształcenia w roku 2014</i>					
<i>ogółem</i>	<i>wyższe</i>	<i>policealne oraz średnie zawodowe</i>	<i>średnie ogólnokształcące</i>	<i>zasadnicze (zawodowe)</i>	<i>gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe</i>
2 123	476	620	217	526	284

Dodatkowym niekorzystnym czynnikiem w strukturze bezrobocia w mieście jest dominacja osób w młodym wieku wchodzących dopiero w wiek produkcyjny.

<i>Bezrobotni ogółem wg wieku w roku 2014</i>						
<i>ogółem</i>	<i>24 lata i mniej</i>	<i>25 i więcej</i>	<i>25-34</i>	<i>35-44</i>	<i>45-54</i>	<i>55 i więcej</i>
2 123	272	1 851	681	474	419	277

Struktura bezrobocia w mieście jest głównym powodem wpływającym na nasilanie się zjawiska migracji zewnętrznych mających decydujący wpływ na niekorzystną strukturę wieku społeczeństwa miasta Krosna oraz zmniejszania się ilości mieszkańców miasta.

~~Na sytuację w Krośnie ma także wpływ sytuacja na rynku pracy w całym powiecie krośnieńskim, jako że wiele osób mieszka na obszarze powiatu i pracuje na terenie miasta. Wysoki wskaźnik bezrobocia w mieście spowodowany jest w dużej mierze endogenicznym charakterem rynku pracy, tj. migracje w poszukiwanie miejsc pracy poza Krosnem. Sytuacja ekonomiczna miasta nie jest jednak zła. Działalność gospodarczą w mieście prowadzi 5435 podmiotów gospodarczych, w tym aż 5273 podmioty działają w sektorze prywatnym. Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą jest 4037 osób fizycznych, 384 spółek handlowych, 17 fundacji i 170 stowarzyszeń gospodarczych według danych za 2010r. Różne formy wspomagania przedsiębiorczości podejmują również władze miasta.~~

~~Obniżanie stopy bezrobocia i dobry stan sfery gospodarczej miasta zobrazowany w poniższej tabeli, bez zmian w strukturze bezrobocia w mieście nie poprawi struktury demograficznej społeczeństwa Krosna.~~

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	5 593
sektor publiczny – ogółem	158
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	120
sektor publiczny - przedsiębiorstwa państwowe	0
sektor publiczny - spółki handlowe	11
sektor publiczny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0
sektor prywatny - ogółem	5 433
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	3 989
sektor prywatny - spółki handlowe	479

sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	55
sektor prywatny – spółdzielnie	19
sektor prywatny – fundacje	21
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	202

Główne czynniki wpływające na wysoki stan bezrobocia w mieście to:

- ~~• dokonywanie zwolnień pracowników wskutek racjonalizowania zatrudnienia oraz z przyczyn ekonomicznych, a szczególnie z powodu zaniechania działalności gospodarczej;~~
- ~~• zahamowanie rozwoju dużych zakładów pracy, np. Krośnieńskich Hut Szkła „Krosno” S.A.;~~
- ~~• pozasezonowa redukcja zatrudnienia;~~
- ~~• migracja pracowników, zatrudnianie pracowników pochodzących spoza granic miasta;~~
- *brak miejsc pracy dla absolwentów szkół ponadpodstawowych i wyższych.*¹

Podstawowe działania miasta w kierunku obniżenia stopy bezrobocia w mieście to:

- wspieranie przedsiębiorczości,
- zwiększenie zasobów terenów inwestycyjnych w mieście,
- podwyższanie poziomu edukacji w szkołach,
- sprowadzanie do miasta działalności opartej na wysokich technologiach,
- zwiększenie działań na rzecz promocji miasta.

(Działania miasta w walce z bezrobociem, opisane powyżej, przynoszą widoczne skutki. Stopa bezrobocia ulega ciągłemu spadkowi.)

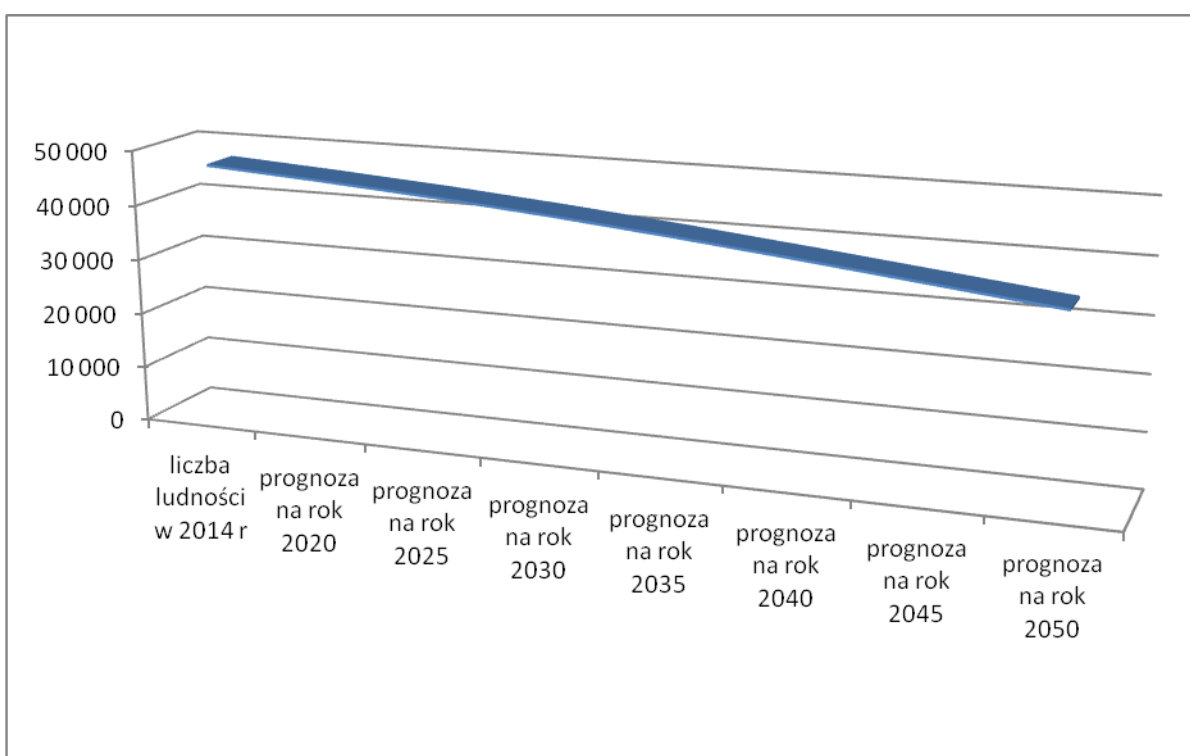
2.4. Prognoza demograficzna

PROGNOZA DEMOGRAFICZNA WEDŁUG DANYCH GUS (osoba)	
liczba ludności w 2014 r.	46 934
prognoza na rok 2020	45 644
prognoza na rok 2025	44 172

prognoza na rok 2030	42 431
prognoza na rok 2035	40 445
prognoza na rok 2040	38 260
prognoza na rok 2045	35 961
prognoza na rok 2050	33 635

Charakterystyka struktury demograficznej miasta przedstawiona powyżej spowodowała bardzo niekorzystną prognozę demograficzną miasta. Zgodnie z danymi GUS prezentowanymi w powyższej tabeli w najbliższym okresie perspektywicznym ludność miasta podlegać będzie drastycznemu obniżeniu.

Proces ten dodatkowo będzie miał charakter stały. Prognoza GUS nie przewiduje okresowego zahamowania zjawiska zmniejszania się populacji mieszkańców Krosna (zgodnie z poniższym wykresem).

2.5. Podsumowanie sytuacji demograficznej miasta

Wskaźniki opisujące strukturę demograficzną miasta są niekorzystne. Niskie wskaźniki przyrostu naturalnego oraz wysokie wskaźniki migracji powodują stały znaczący spadek ludności miasta. Obniżenie ludności miasta w okresie do roku 2050 będzie miało drastyczne skutki dla rozwoju miasta. Zmniejszanie się liczby ludności w młodszych klasach wieku wchodzących w wiek produkcyjny i dobrze wykształconych spowoduje zjawisko starzenia się społeczeństwa miasta i tym samym silny wzrost obciążenia demograficznego i ekonomicznego. Nasilenie się tych procesów może spowodować zahamowanie rozwoju miasta. Zmiany demograficzne wynikające z przedstawionych powyżej prognoz mogą mieć negatywny wpływ zarówno na rozwój społeczny miasta, ale również rozwój gospodarczy. W perspektywie długoterminowej nasilenie opisanych zjawisk spowoduje w pierwszej kolejności zahamowanie rozwoju mieszkalnictwa. Rezerwy mieszkaniowe w mieście nie będą wykorzystywane. Zmniejszenie liczby mieszkańców miasta w dalszej kolejności spowoduje znaczące braki w wykwalifikowanej kadrze pracowniczej dla nowo powstających zakładów pracy. Atrakcyjność inwestycyjna miasta w miarę spadku liczby ludności i w związku z odpływem osób dobrze wykształconych będzie się zmniejszać. Obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta oraz zmniejszanie się liczby jego mieszkańców doprowadzi w konsekwencji do zmniejszenia liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w mieście.

Podstawowe działania miasta powinny obejmować poprawę warunków życia mieszkańców miasta przede wszystkim w sferze ekonomicznej. Do działań priorytetowych powinno należeć ograniczenie bezrobocia wśród osób młodszych i dobrze wykształconych. Podjęcie działań w tym zakresie będzie głównym czynnikiem hamującym migrację ludności zewnętrznej ludności z miasta.)¹

(2.4. 2.6.)¹ Komunikacja

Miasto Krosno ma rozbudowany układ komunikacyjny. Ze względu na status miasta jako powiatu grodzkiego wszystkie drogi przebiegające przez miasto są zarządzane przez Prezydenta Miasta. Powiązania komunikacyjne z zewnętrznym układem komunikacyjnym zapewniają ulice położone w korytarzu drogi krajowej Nr 28 (ulice Bema, Jana Pawła II, Podkarpacka i Bieszczadzka) pełniące w mieście funkcję dróg klasy głównej oraz ulice położone w korytarzu dróg wojewódzkich Nr 990 i 991 (ulice Rzeszowska,

Lwowska, Niepodległości i Korczyńska) pełniące funkcję dróg zbiorczych. Pozostałe ulice mające podstawowe znaczenie w układzie komunikacyjnym miasta to:

- ulice o docelowych klasach technicznych dróg zbiorczych - ulice Krakowska, Piłsudskiego, Legionów, Bursaki, Chopina, Baczyńskiego, Zręcińska, Żółkiewskiego, Okrzei, Jagiellońska, Pużaka, Czajkowskiego, Kletówki, Kolejowa, Tysiąclecia, Hutnicza, Lwowska, Niepodległości, Wojska Polskiego, Sikorskiego, Drzymały, Lniarska, Biało-brzeska, Witosa,
- ulice o docelowych klasach technicznych dróg lokalnych - droga do szpitala wojewódzkiego boczna od ulicy Korczyńskiej, ulica Zielona, ulica dojazdowa do składowiska odpadów, ulice Konopnickiej, Wierzbowa, Wisze, Ślącza, Żeromskiego, Wieniawskiego, Powstańców Warszawskich, Powstańców Śląskich, Bohaterów Westerplatte, Grodzka, Wyszyńskiego, Suchodolska, Wiejska, Prusa, Pigionia, Batorego, Lelewela, Traugutta, Odrzykońska, Kruczkowskiego, Decowskiego, Popiełuszki, Wyspiańskiego, Klonowa, Składowa.

Zadania z zakresu infrastruktury drogowej zrealizowane w ostatnich latach w granicach miasta to:

- rozwój regionalnej infrastruktury drogowej poprzez modernizację ulicy Żółkiewskiego w Krośnie,
- budowa mostu na ulicy Asnyka w Krośnie,
- przebudowa ulicy Rzeszowskiej w Krośnie,
- przebudowa obwodnicy miasta Krosna w ciągu drogi krajowej nr 28 (~~–skrzyżowanie ul. Podkarpackiej, Pużaka i Zręcińskiej,)~~¹
- poprawa powiązań komunikacyjnych poprzez przebudowę skrzyżowania na ulicy Bohaterów Westerplatte w Krośnie wraz z przebudową ciągu gminnych dróg dojazdowych,
- zwiększenie atrakcyjności miasta Krosna poprzez poprawę powiązań komunikacyjnych dróg dojazdowych do terenów inwestycyjnych i lotniska wzdłuż ulic: Zręcińska – Lotników,
- rozwój transportu publicznego w Krośnie i okolicznych gminach poprzez zakup nowego taboru autobusowego oraz wdrożenie biletu elektronicznego w Miejskiej Komunikacji Samochodowej sp. z o.o. Po rozbudowie zaplecza transportu

zbiorowego obecnie zapewnia on dojazdy zarówno wewnątrz miasta jak i połączenia międzymiastowe regionalne i krajowe. Komunikację miejską zapewnia spółka miejska odpowiedzialna za organizację transportu. Powiązania zewnętrzne zapewniane są poprzez linie kolejowe, autobusowe i linie busów,

- przebudowa ulic Chopina, Bursaki, Legionów, Piłsudskiego od ul. Wieniawskiego do mostu na potoku Lubatówka w Krośnie *(oraz innych dróg miejskich,)*¹
- *(budowa odcinków drogi (G) w rejonach terenów inwestycyjnych miasta.)*¹

~~(2.5. 2.7.)~~1 Infrastruktura techniczna

~~(2.5.1. 2.7.1.)~~1 Zaopatrzenie w wodę

Sieć wodociągowa Krosna jest zasilana wodą z trzech niezależnych ujęć:

- z rzeki Jasiołki w Szczepańcowej,
- z rzeki Wisłok w Iskrzyni,
- ze zbiornika wodnego Besko na rzece Wisłok w Sieniawie.

ZUW w Szczepańcowej jest najstarszym zakładem wodociągowym wybudowanym w latach 1938-39 w celu zaopatrzenia w wodę obiektów lotniska. Zakład ten do 1974 r. był głównym źródłem wody dla Krosna. W latach 1960-74 produkcja wody przewyższała projektowaną wydajność ZUW, wynoszącą 4000 m³/d. Aktualnie Szczepańcowa jest najmniejszym zakładem dostarczającym przeciętnie 3500-3800 m³/d, co stanowi około 20 – 22 % średniodobowego zapotrzebowania wody dla Krosna. Woda pobierana jest z ujęcia brzegowego na rzece Jasiołce, skąd grawitacyjnie dopływa na 4 stawy retencyjne o łącznej pojemności rzędu 20 000 m³. Układ technologiczny wyposażono w dodatkowe urządzenia służące procesom dezynfekcji w postaci lampy UV oraz instalacje do wytwarzania i dawkowania dwutlenku chloru jako elementów wspomagających dezynfekcję chlorem.

Kolejnym źródłem zaopatrzenia w wodę miasta Krosna jest ujęcie w Iskrzyni. Budowę ujęcia ukończono w 1976 r. Maksymalna projektowana zdolność produkcyjna ujęcia wynosi 14 000 m³/d a średniodobowa 9000 m³/d. Aktualnie Iskrzynia dostarcza około 6000-6600 m³/d wody, co stanowi około 38% ogólnej dostawy wody dla miasta. Z uwagi na częste zmętnienie, podwyższoną barwę oraz ogólne zanieczyszczenie ujmowanej wody z rzeki Wisłok wymagane jest prowadzenie procesu ciągłej koagulacji. Układ technologiczny wyposażono w dodatkowe urządzenia służące procesom dezynfekcji

w postaci lampy UV oraz instalację do wytwarzania i dawkowania dwutlenku chloru jako elementów wspomagających dezynfekcję chlorem.

Trzecim źródłem zaopatrzenia w wodę jest ujęcie w Sieniawie. Ujęcie zostało zaprojektowane w 1977 r. jako wodociąg zbiorowy dla Iwonicza Zdroju, Rymanowa i sąsiednich miejscowości. W tym czasie ZUW został przewymiarowany, zaprojektowano urządzenia i wyposażenie o zdolności produkcyjnej 36 000 m³/d. Zakład w latach 2011 – 2013 przeszedł gruntowną modernizację, której celem było dostosowanie wydajności Zakładu oraz jakości produkowanej wody do obecnych uwarunkowań zapotrzebowania w wodę, a także dyrektyw unijnych w zakresie wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (2000/60/WE) oraz w zakresie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (98/83/WE), szczególnie w zakresie technologicznym. Nowymi elementami w układzie technologicznym stały się utlenianie wstępne (dwutlenek chloru), zbiorniki pokoagulacyjne wyposażone w automatyczne zgarniacze, instalacje dawkowania koagulantów i flokulantów, filtry z dodatkowym wypełnieniem węglowym, nowy zbiornik wody czystej, instalacja dezynfekcji dwutlenkiem chloru, lampa UV oraz budynek pras osadu pokoagulacyjnego. Modernizacja dostosowała Stację do nowych zdolności produkcyjnych wynoszących 17 000 m³/d. Nowy układ technologiczny rzutuje również na koszty eksploatacji obiektu. W Stacji Uzdatniania Wody zlokalizowane jest również duże i dobrze wyposażone laboratorium chemiczno – bakteriologiczne kontrolujące wszystkie wymagane przepisami wskaźniki jakości wody. Laboratorium to wykonuje również oznaczenia jakościowe wody dla pozostałych stacji uzdatniania.

Z bilansu zdolności produkcyjnych funkcjonujących ujęć i zakładów uzdatniania oraz zużycia wody wynika, że możliwości dostawy wody są wykorzystywane obecnie w 60%. Wydajność istniejących zakładów wodociągowych oraz przepustowość magistrali dosyłowych ze znacznym nadmiarem pokrywa prognozowane zapotrzebowanie wody dla Krosna i pozwala tym samym na rozbudowę sieci rozdzielczej oraz zasilanie w wodę sąsiednich gmin. Zwiększenie produkcji wody posiada uzasadnienie ekonomiczne, gdyż pozwalałoby na zmniejszenie kosztów eksploatacji zakładów uzdatniania.

Magistrale wodociągowe doprowadzające wodę do miasta są ze sobą połączone w układ pierścieniowo - promienisty o wysokim stopniu niezawodności zaopatrzenia w wodę. Całkowita długość przewodów magistralnych wynosi ok. 86,8 km w tym na terenie miasta Krosna 51,6 km. System wodociągowy jest wyposażony w dwukomorowy

zbiornik wyrównawczy o łącznej pojemności 3600 m³ (2 x 1800 m³). Zbiornik ten jest usytuowany w dzielnicy Zawodzie. Rozdzielcza sieć wodociągowa obejmująca również gminy ościenne ma długość 255 km, natomiast w samym mieście 179,1 km. System wodociągowy obsługuje prawie 98 % mieszkańców Krosna.

Sieć rozdzielcza i przyłączenia są sukcesywnie rozbudowywane. Wszystkie intensywnie zurbanizowane tereny Krosna będą zaopatrywane w wodę z miejskiej sieci wodociągowej. Część „starych” przewodów wodociągowych podlega stopniowej wymianie z uwagi na znaczne zużycie, powodujące częste awarie.

~~(2.5.2. 2.7.2.)1~~ Odprowadzanie ścieków i wód opadowych

Tereny o skoncentrowanej zabudowie mieszkalnej oraz rejon lokalizacji zakładów przemysłowych zostały wyposażone w miejski system kanalizacji sanitarnej i opadowej. Ścieki socjalno - bytowe i przemysłowe oraz część spływów opadowych są kierowane do komunalnej oczyszczalni. Szacuje się, że z kanalizacji sanitarnej korzysta około 75% mieszkańców Krosna. Główną oś układu miejskiej kanalizacji stanowi kolektor A zbierający ścieki ze wszystkich kanałów głównych wprowadzając je do oczyszczalni. Kolektor A na odcinku pomiędzy kolektorami E i F, a kanałem H posiada średnicę 1000 mm, w dalszym przebiegu średnica tego przewodu wynosi 1200 mm. Na terenie Krosna funkcjonują dwa połączone ze sobą rodzaje kanalizacji - ogólnospławna i rozdzielcza. Kanalizacja typu ogólnospławnej długości około 3,7 km zbiera ścieki z obszarów osiedla Tysiąclecia i terenów przemysłowych. Są to rejon obsłużone przez kolektor A:

- kolektor K (dn 300 mm) - rejon ul. Hutniczej, część ul. Krakowskiej i Szuby.

Pozostałe główne miejskie kanały działają w systemie rozdzielczym. Należą do nich:

- kolektor B (dn 300 mm) – biegnący wzdłuż prawego brzegu potoku Marzec
- kolektor C (dn 400-800 mm) - tereny na północ od rzeki Wisłok,
- kolektor E (dn 500-1000 mm) – biegnący wzdłuż prawego brzegu potoku Lubatówka,
- kolektor F (dn 300-600 mm) - tereny ul. Legionów i Bursaki,
- kolektor H (dn 600 mm) – zbierający ścieki sanitarne z części dzielnicy Polanka (rejon ulic Ks. Popiełuszki i Drzymały),
- kolektor W (dn 500-600 mm) - biegnącego przy lewym brzegu potoku Lubatówka (obszar ulic: Czajkowskiego, Łukasiewicza, Kletówki, Paderewskiego, Pużaka,

Lewakowskiego, Kolejowa, Naftowa oraz część ul. Tysiąclecia i Krakowskiej.

Sieć kanalizacyjna Krosna posiada długość ok. ~~(211 152,9)~~1 km. Szacuje się, że około 6000 punktów zrzutu ścieków stanowią przyłącza z zabudowy mieszkaniowej a 600 to zrzuty z budynków użyteczności publicznej, zakładów przemysłowych, usługowych oraz obiektów typu biurowego. Kanalizacja rozdzielcza i część kanalizacji sanitarnej posiada kilkudziesięcioletnie przewody betonowe w pogarszającym się stanie technicznym stopniowo podlegające wymianie lub bezwykopowej modernizacji. Natomiast nowsze, wykonane z tworzyw sztucznych (PCV), działają prawidłowo i nie wymagają obecnie remontów, Do krośnieńskiej oczyszczalni ścieków odprowadzane są również ścieki z gmin ościennych Korczyna, Krościenko Wyżne, Miejsce Piastowe, Chorkówka, Dukla, Iwonicz Zdrój, Jedlicze, Wojaszówka tworząc Aglomerację Krosno (wg KPOŚK) obejmującą ponad 100000 RLM.

Planuje się skanalizowanie w systemie rozdzielczym wszystkich intensywniej zainwestowanych obszarów w dzielnicach otaczających Śródmieście: Krościenko Niżne, Suchodół, Polanka, Południe, Turaszówka, Białostrzegi, Zawodzie.

Ścieki oczyszczane są w oczyszczalni miejskiej położonej w granicach miasta. Oczyszczalnia miejska Krosno - Białostrzegi (mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów) w pełni zaspokaja potrzeby miasta Krosna i jego okolic (gminy: Chorkówka, Korczyna, Krościenko Wyżne, Miejsce Piastowe, Wojaszówka, Iwonicz Zdrój). Przepustowość oczyszczalni w okresach deszczowych wynosi 52 690 m³/d, w okresach bezdeszczowych 35 410 m³/d.

Aktualnie prowadzona jest zmiana systemu kanalizacyjnego z ogólnospławnego na rozdzielczy przy jednoczesnej renowacji przewodów, która spowoduje znaczne zmniejszenie dopływu wód opadowych i infiltracyjnych oraz zwiększy niezawodność funkcjonowania całego układu systemu doprowadzania i oczyszczania ścieków.

Obecnie rozdzielczy system kanalizacji obsługuje już nie tylko peryferyjne dzielnice Krosna, gdzie zanieczyszczenie spływów opadowych nie jest duże, ale również zlewnię potoku Lubatówka. Istnieją jeszcze spływy opadowe z terenów silnie zurbanizowanych i przemysłowych, które są obecnie wprowadzane do kanalizacji ogólnospławnej i razem ze ściekami kierowane do oczyszczania mechanicznego, dlatego nie powodują one pogorszenia jakości wód powierzchniowych. Sytuacja ta ulegnie zmianie po

projektowanym całkowitym rozdzielaniu kanalizacji w rejonie osiedla Tysiąclecia i terenów przemysłowych w południowej części Krosna. Liczne badania wykazały, że pierwsze spływy opadowe z terenów intensywnie zurbanizowanych, przemysłowych oraz ciągów komunikacyjnych należy zaliczyć do wyraźnie zanieczyszczonych ścieków. W celu dotrzymania standardów środowiskowych w ramach realizacji systemu rozdzielczego kanalizacji przewidziano dodatkowe koszty związane z koniecznością realizacji urządzeń podczyszczających.

~~(2.5.3. 2.7.3.)1~~ Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów

~~(Miasto Krosno posiada plan gospodarki odpadami, który sukcesywnie jest wdrażany. W Krośnie funkcjonuje selektywna zbiórka odpadów użytecznych (szkło, PET, metale i papier) od mieszkańców, zorganizowana przez MPGK Sp. z o.o. Odpady powstające na terenie miasta Krosna kierowane są do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ulicy Białobrzeskiej.~~

~~Stan izolacyjności infrastruktury w zakładzie jest dobry. Zakłada się również możliwość rozbudowy istniejącej infrastruktury z zakresu składowania i unieszkodliwiania odpadów, wskazując w niniejszym studium rezerwę terenową na te cele.~~

~~W skład Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Krośnie wchodzi linia ręcznej segregacji odpadów, instalacja wydzielenia frakcji biodegradowalnej z odpadów komunalnych oraz instalacja przygotowania zawiesiny biofrakcji do procesu fermentacji w komorach fermentacyjnych w oczyszczalni ścieków. Do zakładu kierowane są niesegregowane odpady komunalne, odpady z targowisk oraz odpady pochodzące z selektywnej zbiórki (papier, tektura, metal, szkło i tworzywa sztuczne). Wysegregowane na linii ręcznego sortowania surowce wtórne przekazywane są specjalistycznym firmom do powtórnego wykorzystania (recykling). Balast z tej linii przekazywany jest jako surowiec do produkcji paliwa alternatywnego. Odpady komunalne po zważeniu i ewidencji trafiają do zasobni, skąd transportowane są na bieżąco przenośnikiem kanałowym do sita bębnowego gdzie następuje ich podział na trzy frakcje:~~

- ~~• frakcja drobna < 20 mm zawierająca części mineralne wykazujące inertny charakter, co pozwala na jej odzysk jako warstwy inertny w procesie składowania odpadów,~~

- ~~frakcja średnia 20 – 80 mm wykorzystywana do przygotowania tzw. zawiesiny biofrakcji,~~
- ~~frakcja gruba >80 mm, która w zależności od składu morfologicznego kierowana jest na linię ręcznego sortowania lub do sprasowania celem unieszkodliwienia na składowisku.~~

~~W procesie technologicznym przygotowania zawiesiny biofrakcji do procesu fermentacji w wydzielonych komorach fermentacyjnych w miejskiej oczyszczalni ścieków wykorzystywana jest frakcja 20 – 80 mm charakteryzująca się wysoką zawartością odpadów organicznych, stanowiących cenne źródło surowca w procesie fermentacji. W trakcie procesu następuje m. in. oddzielenie złomu oraz odpadów nie będących odpadami biodegradowalnymi. Następnie odpady poddawane są rozdrobieniu i rozwłóknieniu, w wyniku czego powstaje zawiesina biofrakcji, która na bieżąco wywożona jest do oczyszczalni ścieków przy ul. Drzymały w Krośnie. W zmodernizowanych, zamkniętych komorach fermentacyjnych zlokalizowanych na terenie oczyszczalni zawiesina biofrakcji wspólnie z osadami ściekowymi poddawana jest procesowi fermentacji. Produkowany gaz przetwarzany jest na energię elektryczną i ciepłą. Frakcja ciężka, po procesie sedymentacji trafia do wielkogabarytowego kontenera. W 2011r. linia została zmodernizowana. Dobudowano podający stół vibracyjny gdzie ręcznie oddzielane są odpady niebędące odpadami biodegradowalnymi (np., puszki, dezodoranty). Miasto Krosno realizuje wojewódzki plan gospodarki odpadami oraz wdrożyło nowe przepisy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. W myśl nowych przepisów gmina przejęła obowiązki w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi od mieszkańców. W Krośnie funkcjonuje selektywna zbiórka odpadów u źródła oraz funkcjonuje Gminny Punkt Odbioru Odpadów przy Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów, zarządzanym przez MPGK Krosno Sp. z o.o. Segregowane odpady to głównie: szkło, PET, metale i papier, odpady zielone, elektrośmieci, przeterminowane bądź bezużyteczne lekarstwa, baterie, odpady wielkogabarytowe i odpady budowlane. Sposób prowadzenia segregacji „u źródła” jest uzależniony od rodzaju zabudowy – jednorodzinnej bądź wielorodzinnej. Odpady powstające na terenie miasta kierowane są do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ulicy Biało-brzeskiej.)¹~~

~~(2.5.4. 2.7.4.)1~~ Cmentarze

Na terenie miasta zlokalizowanych jest pięć cmentarzy:

- cmentarz komunalny, przy ulicy Wyszyńskiego,
- cmentarz komunalny, przy ulicy Baczyńskiego/Popiełuszki,
- cmentarz komunalny, przy ulicy Wyspiańskiego,
- Cmentarz Żydowski, przy ulicy Sarny,
- Stary Cmentarz, przy ulicy Krakowskiej.

Istniejące cmentarze nie zapewniają potrzeb miasta w zakresie grzebalnictwa. Stary Cmentarz oraz Cmentarz Żydowski mają charakter zabytkowy i nie mogą służyć zaspokojeniu potrzeb miasta w tym zakresie. Deficyt miejsc grzebalnych powoduje konieczność rozbudowy istniejących cmentarzy komunalnych. Działania miasta w tym zakresie są konsekwentne.

~~(2.5.5. 2.7.5.)1~~ Elektroenergetyka

Obiekty i sieć elektroenergetyczna na obszarze Krosna i w jego bezpośrednim otoczeniu zasilane są przez linie wysokiego napięcia 110 kV oraz linię 400 kV relacji Tarnów-Iskrzynia.

Krosno zasilane jest w energię elektryczną poprzez istniejące na terenie miasta Główne Punkty Zasilania:

- GPZ Krosno - Białobrzegi 110/30/15,
- GPZ Krosno Podkarpacka 110/15,
- GPZ Krosno - Wisze 110/15,
- GPZ Krośnieńskich Hut Szkła „Krosno” S.A. i stacji transformatorowo - rozdzielczej na terenie byłej F.A. Polmo.

Dostawy energii elektrycznej do odbiorców odbywają się sieciami średniego napięcia 30 kV oraz 15 kV za pośrednictwem stacji transformatorowych średnich i niskich napięć. Rezerwy napięcia pozwalają na rozbudowę istniejącej sieci i włączenie do niej nowych odbiorców. Problemy może przysporzyć konieczność modernizacji linii średniego i niskiego napięcia, które w wielu przypadkach będą musiały zostać przebudowane, skablowane i dostosowane do rozbudowującego się systemu. W zależności od rozwoju zainwestowania miasta szczególnie w rejonach nowej zabudowy konieczna będzie weryfikacja dotychczasowych rozwiązań.

Zwiększone zapotrzebowanie na energię elektryczną może skutkować również koniecznością realizacji dodatkowej linii 110 kV na terenie miasta. W chwili obecnej przebieg tej linii nie jest znany. Wydaje się, że najbardziej korzystną lokalizacją projektowanej linii jest pas technologiczny linii 400 kV oraz wykorzystanie istniejącego GPZ. Realizację projektowanej linii należy uwzględnić w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

~~(2.5.6. 2.7.6.)1~~ Zaopatrzenie w gaz

Zaopatrzenie miasta w gaz odbywa się za pomocą następujących gazociągów wysokoprężnych:

- dn 300 Strachocina-Warzyce P. nom. 6,4 MPa,
- dn 300 Warzyce - Turaszówka P. nom. 4,0 MPa,
- dn 300 ze stacji w Targowiskach.

Na terenie miasta funkcjonują obecnie cztery stacje gazowe:

- ul. Korczyńska (1000 N m³/h),
- ul. Krakowska (3000 N m³/h),
- Turaszówka (kopalnia) (1000 N m³/h),
- Turaszówka (3000 Nm³/h).

Krosno jest w 98% zgazyfikowane. Istniejące rezerwy w sieci pozwalają na dalszą jej rozbudowę i przyłączenie nowych odbiorców.

~~(2.5.7. 2.7.7.)1~~ Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie w ciepło miasta odbywa się za pomocą kilku różnych źródeł ciepła: ciepłowni miejskiej, kotłowni w zakładach przemysłowych oraz innych indywidualnych źródeł ciepła.

Ciepłownia miejska MPGK Krosno Sp. z o.o. przy ul Sikorskiego 19 w Krośnie

Ciepłownia miejska w Krośnie zlokalizowana na wschodnich obrzeżach miasta, wytwarza energię cieplną na potrzeby c.o. i c.w.u.

Ciepłownia wyposażona jest w 5 kotłów wodnych, przepływowych, wodnorurkowych, wysokotemperaturowych, opalanych miałem węglowym, o łącznej mocy zainstalowanej 46,43 MW. W roku 2004 został zmodernizowany jeden kocioł,

następnie w latach 2006 - 2007 przeprowadzono prace modernizacyjne trzech kotłów podwyższając ich efektywność i sprawność. Dzięki zainstalowaniu systemu odpylania kotłów ograniczono emisję gazów szkodliwych dla środowiska średnio o 18 %.

Ciepłownia pracuje zgodnie z warunkami pozwolenia zintegrowanego ustalonymi w Decyzji Prezydenta Miasta Krosna z dnia 5 lutego 2007r. znak: OS.VII.7642-1/06/07 (z późniejszymi zmianami) określającej warunki korzystania ze środowiska w tym wielkość dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń oraz warunki ich odprowadzania do powietrza atmosferycznego.

Energia ciepła dostarczana jest do odbiorców poprzez miejską sieć ciepłowniczą o parametrach 140/70°C , o długości ponad 23 km.

Aktualne kierunki rozwoju ciepłowni miejskiej zostały określone na:

- pozyskiwanie nowych odbiorców energii ciepłej (w strefie potencjalnego rozwoju zabudowy mieszkaniowej i aktywności gospodarczej),
- rozbudowę i modernizację sieci ciepłowniczej (zastępowanie sieci wybudowanej w technologii tradycyjnej kanałowej na sieć w systemie rur preizolowanych),
- poszerzanie oferty usług ciepłowniczych,
- wprowadzanie nowych technologii w zakresie wytwarzania energii ciepłej,
- modernizację systemu ciepłowniczego.

W chwili obecnej MPGK Krosno jest w trakcie realizacji technicznej projektu: „ Budowa bloku kogeneracyjnego ciepła (6,8 MW_t) i energii elektrycznej (1,255 MW_e) opalanego biomasą w Ciepłowni Łężańska w Krośnie”.

Głównym celem realizowanego przedsięwzięcia, stosownie do Dyrektywy 2001/77/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 września 2001r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych energii, jest wybudowanie bloku kogeneracyjnego składającego się z kotła na olej termalny (opalanego biomasą) i turbogeneratora ORC, którego celem jest produkcja ciepła w skojarzeniu z produkcją energii elektrycznej, przy wykorzystaniu paliwa odnawialnego, spełniającego wymogi wysokosprawnej kogeneracji.

W wyniku planowanego przedsięwzięcia nie zmieni się ogólna ilość produkowanej energii ciepłej, ale pojawi się nowy produkt jakim jest energia elektryczna. Nowoczesne źródło energii zmieni sposób produkcji ciepła w dotychczasowym źródle w ten sposób, że blok kogeneracyjny stanie się wiodącą jednostką wykorzystywaną w pierwszej

kolejności w ciągu całego roku, a obecnie funkcjonujące jednostki wytwórcze będą załączane w drugiej kolejności, co w znaczący sposób zwiększy efektywność energetyczną ciepłowni.

Budowa układu skojarzonej produkcji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o biomasę przyczyni się do znacznej redukcji emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń powstających podczas spalania węgla kamiennego, poprzez zmianę technologii produkcji energii cieplnej i zastosowanie biomasy w nowej instalacji. Zakończenie budowy planowane jest na koniec roku 2012.

(2.8. Własność gruntów

Przeważającą formą własności nieruchomości w mieście Krosno jest własność osób fizycznych. Pomimo dominującej własności nieruchomości osób fizycznych, miasto Krosno posiada znaczący udział we własności nieruchomości. Łącznie jest właścicielem ok. 1033 ha nieruchomości, co stanowi około 24% ogólnej powierzchni miasta. Nieruchomości należące do miasta, oprócz gruntów znajdujących się pod drogami, lotniskiem oraz infrastrukturą techniczną, stanowią także działki ewidencyjne zabudowane i niezabudowane.

Położenie znacznej części tych gruntów powoduje, że są one atrakcyjne inwestycyjnie. Szczególnie dotyczy to gruntów położonych w obrębach ewidencyjnych Suchodół i Przemysłowa. Znaczna część nieruchomości miejskich znajduje się w wieczystym użytkowaniu lub zarządzie trwałym jednostek organizacyjnych. Niewielka część tych nieruchomości ma nieuregulowany stan prawny lub znajduje się w użytkowaniu wieczystym Skarbu Państwa. Grunty Skarbu Państwa, położone w granicach administracyjnych miasta, zajmują powierzchnię ok. 406 ha (tj. około 9% ogólnej powierzchni miasta). Nieruchomości te, tak jak w przypadku nieruchomości miejskich, mają różne formy władania. Część z nich oddana została w wieczyste użytkowanie lub zarząd trwały.)¹

III. UWARUNKOWANIA PLANISTYCZNE I STRATEGICZNE

1. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Informacje z planu w zakresie miejsca i funkcji miasta w strukturze funkcjonalno

– przestrzennej województwa:

- Obszar gminy położony jest:
 - w centrum południowego pasma podwyższonej aktywności społeczno – gospodarczej i na początku kształtującego się pasma aktywności wzdłuż połączenia drogowego Krosno – Strzyżów – Rzeszów,
 - w strefach:
 - koncentracji potencjału gospodarczego i przyspieszonych procesów rozwojowych,
 - ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych,
 - ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego,
 - rozwoju turystyki i wypoczynku,
- Kierunki przekształceń:
 - rozwój działalności produkcyjnej w przemyśle: chemicznym, metalowym, meblowym,
 - koncentracja potencjału budowlanego w dużych podmiotach jak również w małych i średnich firmach budowlanych,
 - rozwój budownictwa mieszkaniowego,
 - powstawanie nowoczesnych centrów handlowych, rozwój pośrednictwa handlowego, sieci magazynowych i składowych głównie na peryferiach miasta,
 - rozwój turystyki w oparciu o potencjał zabytków historii i architektury oraz zagospodarowanie turystyczno – rekreacyjnego,
 - zmniejszanie różnic w warunkach kształcenia między poszczególnymi obszarami województwa – rozwój szkolnictwa wyższego,
 - rozwój instytucji i kultury,

Zgodnie z ustaleniami planu miasto Krosno będzie ośrodkiem o znaczeniu subregionalnym, który po restrukturyzacji istniejącego potencjału przemysłowego

i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw i przy wykorzystaniu bazy infrastruktury społecznej, technicznej i ekonomicznej będzie pełnić wielorakie funkcje.

Informacje z planu w zakresie środowiska przyrodniczego i kulturowego:

- elementy istniejące:
 - *(Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 432 „Dolina rzeki Wisłok”,*
 - *obszary górnicze złoża gazu ziemnego i ropy naftowej: „Potok, „Turaszówka 1”, „Krościenko I”,*
 - *obszary zalewowe przewidziane do ochrony projektowanymi wałami rzecznyymi,*
 - *strefa występowania obszarów osuwiskowych,*
 - *historyczny układ urbanistyczny miasta Krosna – obiekty i zespoły obiektów zabytkowych przewidziane do szczególnej ochrony:*
 - *Kościół parafialny rzymsko - katolicki pod wezwaniem św. Trójcy, murowany, elementy późnogotyckie, renesansowe, wczesnobarokowe, przebudowany w XVI i XVII w.,*
 - *Zespół kościelny o.o. Franciszkanów, kościół murowany z ok. XIII w., klasztor murowany z XV/XVI w.,*
 - *dawny pałac Biskupów Przemyskich, murowany z 1808 r., park krajobrazowy z pierwszej poł. XIX w., pałac murowany z 1808 r., park krajobrazowy w Polance,*
 - *Zespół pałacowo – parkowy w Polance,*
 - ~~*Kościół pod wezwaniem św. Trójcy,*~~
 - ~~*Zespół kościelny o.o. Franciszkanów,*~~
 - ~~*dawny pałac Biskupów Przemyskich,*~~
 - ~~*Zespół pałacowo – parkowy w Polance,*~~
 - ~~*historyczny układ urbanistyczny miasta (rewaloryzacja i rewitalizacja),*~~
 - *szlaki kulturowe (m.in. Szlak Architektury drewnianej, Szlak Naftowy – tzw. Szlak Łukasiewicza.*
 - ~~*Transgraniczny Szlak Rowerowy „Beskidzkie Muzea”,*~~
 - ~~*Transgraniczny Szlak Świątyń Karpackich,*~~
 - ~~*Szlak Architektury Drewnianej Województwa Podkarpackiego,*~~
 - *Szlak Naftowy,)*¹

- elementy projektowane:
 - ochrona i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego terenów przygranicznych w zakresie unikatowej architektury drewnianej,
 - prowadzenie przekrojów pomiarowo – kontrolnych sieci regionalnej krajowego monitoringu *(rzek na Wisłoku powyżej miasta Krosna (zadanie w trakcie realizacji), rzeki Wisłok powyżej miasta,)*¹
 - prowadzenie pomiarów obserwacyjno – pomiarowych sieci krajowej monitoringu zwykłych wód podziemnych pkt nr 406 Krosno *((zadanie w trakcie realizacji))*¹,
 - ochrona przed niewłaściwym zagospodarowaniem przestrzennym i udokumentowanie *(m obszar GZWP 432 „Dolina rzeki Wisłok”, obszaru Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 432 „Dolina rzeki Wisłok” wraz ze strefami ochronnymi ONO i OWO – studia programowo przestrzenne dla tych obszarów,)*¹
 - ochrona korytarzy ekologicznych *((w rozumieniu obowiązującej ustawy o ochronie przyrody))*¹ o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i regionalnym wzdłuż doliny Wisłoka *(zadanie w trakcie realizacji))*¹,
 - monitoring jakości powietrza w punktach pomiarowych sieci krajowej i regionalnej,
 - utworzenie szlaków kulturowych o znaczeniu ponadregionalnym (proponowane Szlak Kultury Żydowskiej, Karpacki Szlak Architektury Drewnianej),
 - *(ochrona historycznego układu urbanistycznego wymagającego szczególnej ochrony, kontynuacja procesów rozpoczętych w zakresie ochrony miasta oraz wprowadzania nowych zadań – tworzenie planów rewaloryzacji i rewitalizacji dla miasta, wprowadzenie stref ochrony (zadanie w trakcie realizacji),*
 - *ochrona i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego terenów przygranicznych w zakresie unikatowej architektury drewnianej (zadanie w trakcie realizacji).)*¹

Informacje z planu w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji:

- elementy istniejące:
 - linia elektroenergetyczna 110 kV i stacja redukcyjna GPZ,
 - droga krajowa nr 28 relacji Wadowice – Jasło – Krosno – Sanok – Przemyśl – Medyka – granica państwa (*– zadanie częściowo zrealizowane, kontynuacja prac w ramach „Programu „przebudowa i rozbudowa obwodnicy miasta Krosna w ciągu drogi krajowej nr 28 na odcinku od km 226+594 do km 237+962 wraz z dobudową drugiej jezdni – IV etap”*)¹,
 - droga wojewódzka nr 990 – relacji Twierdza – Krosno,
 - droga wojewódzka nr 991 – relacji Lutcza – Krosno,
 - linia kolejowa (*nr 108*)¹ relacji Stróże – Jasło – Krościenko,
 - (*lotnisko lokalne w Krośnie, wraz ze strefą o funkcjach specjalnych związanych z lotniskiem,*
 - ~~○ linia WN 400 kV Tarnów – Iskrzynia,~~
 - ~~○ obszar górniczy złoża ropy naftowej i gazu ziemnego „Turaszówka I” i „Krościenko I”,~~
 - ~~○ obszary zalewowe przewidziane do ochrony projektowanymi wałami rzecznyymi,~~
 - ~~○ linie WN i stacje GPZ,~~¹
 - gazociąg(*i*)¹ wysokoprężn(*y e*)¹,
 - światłow(~~ód~~ *ody*)¹ główn(*y e*)¹,
 - centrala telekomunikacyjna,
 - (*strefa o funkcjach specjalnych związanych z lotniskiem,*
 - *budowa Zakładu Utylizacji Odpadów –zadanie zrealizowane.*)¹
- elementy projektowane:
 - (*modernizacja drogi krajowej nr 28*)¹,
 - modernizacja drogi wojewódzkiej nr 991 (*relacji Lutcza - Krosno*)¹,
 - modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej (*nr 108, relacji Stróże – Jasło – Krościenko*)¹,
 - modernizacja i rozbudowa lokalnego lotniska w Krośnie (*(zadanie w trakcie realizacji)*),

- ~~o utworzenie strefy ochrony sanitarnej ujęcia powierzchniowego wody Zwiężyca dla Rzeszowa,~~
- o budowa linii 400 kV Tarnów – Iskrzynia (zadanie zrealizowane),)1
- o budowa linii 2 x 110 kV odcinek od linii „Krosno – Białobrzegi – Frysztak” do stacji „Iskrzynia”,
- o budowa GPZ „Krosno – Białobrzegi” i linii 110 kV do zasilania stacji,
- o modernizacja i budowa wałów przeciwpowodziowych wzdłuż rzeki Wisłok i potoku Lubatówka,
- o regulacja rzek i potoków na obszarze miasta,
- o (utworzenie strefy ochrony sanitarnej ujęcia powierzchniowego wody Zwiężyca dla Rzeszowa.)1

Informacje z planu w zakresie infrastruktury społeczno – gospodarczej:

- elementy projektowane
 - o rozwój Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie ((zadanie częściowo zrealizowane) (zadanie w trakcie realizacji)1,
 - o rozbudowa budynku Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Krośnie oraz uzyskanie bazy podległych filii (zadanie zrealizowane),
 - o utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy (zadanie zrealizowane),
 - o budowę salonu wystaw artystycznych ((zadanie zrealizowane))1,
 - o budowę krytej pływalni ((zadanie zrealizowane))1.

2. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KROSNA NA LATA ~~(2004—2013)~~ 2014 – 2022

~~Cele Strategiczne i działania w ramach poszczególnych celów strategicznych~~

~~A. Ład przestrzenny~~

~~Krosno – miasto szans rozwojowych. Stworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju Krosna poprzez uporządkowanie przestrzeni miejskiej, wyznaczenie kluczowych stref, opracowanie i uchwalenie planów, budowę efektywnego układu komunikacyjnego oraz udostępnienie nowych terenów inwestycyjnych.~~

~~A.1. tworzenie ładu urbanistycznego i architektonicznego.~~

~~A.2. dbałość o estetykę miasta.~~

~~A.3. rewitalizacja zespołu staromiejskiego.~~

~~A.4. urządzanie terenów zielonych.~~

~~A.5. budowa i modernizacja ciągów komunikacyjnych.~~

~~A.6. budowa i przebudowa niewralgicznych obiektów infrastruktury drogowej.~~

~~A.7. zwiększenie ilości miejsc parkingowych w mieście.~~

~~A.8. udostępnienie nowych terenów inwestycyjnych.~~

~~A.9. udział w modernizacji infrastruktury lotniska wraz z zapleczem i przyległymi terenami.~~

~~B. Przedsiębiorczość~~

~~Krosno – miasto sukcesu gospodarczego. Wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjału tkwiącego w ludziach dla dynamicznego rozwoju małych i średnich, firm tradycyjnego i nowoczesnego przemysłu, turystyki i innych usług dla wzrostu zamożności mieszkańców miasta i zmniejszenia bezrobocia.~~

~~B.1. eliminowanie barier w prowadzeniu działalności gospodarczej.~~

~~B.2. rozwój instytucji otoczenia biznesu i poprawa ich funkcjonowania.~~

~~B.3. stworzenie zaplecza dla „inkubowania” nowych przedsiębiorstw.~~

~~B.4. podejmowanie wspólnych działań przez samorząd i lokalnych przedsiębiorców.~~

~~B.5. stworzenie systemu pozyskiwania i obsługi inwestorów krajowych i zagranicznych.~~

~~B.6. wspieranie rozwojowych branż przemysłu: szklarskiego, lotniczego, mechanicznego i meblarskiego.~~

~~B.7. odtworzenie tradycyjnych gałęzi przemysłu i rzemiosła: tkactwa, obuwnictwa.~~

~~B.8. rozwój infrastruktury turystycznej i sektora usług.~~

~~B.9. rozwój edukacji przedsiębiorczości.~~

~~B.10. ukierunkowanie edukacji pod kątem potrzeb rynku pracy i przedsiębiorców.~~

~~B.11. międzynarodowa współpraca w zakresie wymiany doświadczeń między przedsiębiorcami.~~

~~B.12. udoskonalenie systemu informacji i promocji gospodarczej miasta.~~

~~C. Sfera społeczna~~

~~Krosno – miasto zadowolonych mieszkańców. Zapewnienie mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa, stworzenie warunków dla pełnego rozwoju osobistego, szerokie udostępnienie atrakcyjnej oferty zagospodarowania wolnego czasu. Podnoszenie rangi Krosna jako regionalnego ośrodka kultury, nauki i sportu.~~

~~C.1. przeciwdziałanie bezrobociu.~~

~~C.2. zwiększenie skuteczności działań służb porządkowych i ratowniczych.~~

- ~~C.3. wdrożenie systemu pomocy dla grup defaworyzowanych.~~
- ~~C.4. przeciwdziałanie patologiom.~~
- ~~C.5. utrzymanie dostępności do świadczeń medycznych.~~
- ~~C.6. modernizacja systemu miejskiej komunikacji publicznej.~~
- ~~C.7. równomierny rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej w mieście.~~
- ~~C.8. rozwój bazy dla działalności kulturalnej.~~
- ~~C.9. rozwój funkcji kulturalnych, w szczególności wystawienniczych i koncertowych.~~
- ~~C.10. rozwój Krosna jako regionalnego ośrodka szkolnictwa i nauki.~~
- ~~C.11. unowocześnianie systemu edukacji i bazy edukacyjnej dla potrzeb szkolnictwa.~~
- ~~C.12. pielęgnowanie kształcenia w tradycyjnych zawodach.~~
- ~~C.13. wspieranie kształcenia ustawicznego.~~
- ~~C.14. wspieranie osób wybitnie uzdolnionych.~~
- ~~C.15. zwiększenie zasobów mieszkaniowych gminy (budownictwo mieszkaniowe i socjalne).~~
- ~~C.16. współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu realizacji zadań w sferze społecznej.~~

D. Ekologia

~~Osiągnięcie wysokiej świadomości ekologicznej mieszkańców i dużej ilości innowacyjnych wdrożeń z zakresu ochrony środowiska.~~

- ~~D.1. uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w mieście.~~
- ~~D.2. optymalizacja zużycia wody.~~
- ~~D.3. ograniczenie wszelkich emisji zanieczyszczających środowisko.~~
- ~~D.4. modernizacja technologii ogrzewania i szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych.~~
- ~~D.5. zaawansowana organizacyjnie i technologicznie gospodarka odpadami.~~
- ~~D.6. rekultywacja terenów zdegradowanych.~~
- ~~D.7. współdziałanie w systemie zabezpieczeń przeciwpowodziowych.~~
- ~~D.8. wspieranie gospodarstw ekologicznych oraz upraw Inu i biomasy energetycznej.~~
- ~~D.9. doskonalenie form edukacji ekologicznej mieszkańców.~~
- ~~D.10. informowanie o stanie środowiska i promowanie osiągnięć miasta z zakresu ekologii.~~
- ~~D.11. wdrożenie modelowych rozwiązań z zakresu opieki nad zwierzętami.~~

~~D.12. udział w tworzeniu ponadregionalnego ośrodka badawczo-rozwojowego energii odnawialnych.~~

~~E. Wizerunek~~

~~Krosno – miasto znane, lubiane i szanowane. Podniesienie rangi miasta w regionie. Kształtowanie wizerunku Krosna jako miasta przyjaznego, otwartego na współpracę, mającego licznych partnerów i sympatyków w kraju i zagranicą.~~

~~E.1. dbanie o estetyczny wygląd miasta.~~

~~E.2. promowanie osiągnięć tradycyjnych branż gospodarki identyfikowanych z miastem Krosnem.~~

~~E.3. kreowanie korzystnego wizerunku miasta w Polsce i zagranicą.~~

~~E.4. współpraca z autorytetami i środowiskami sympatyzującymi z Krosnem.~~

~~E.5. współpraca z organizacjami społecznymi w zakresie wykorzystania ich osiągnięć do promocji miasta.~~

~~E.6. wykreowanie i zwiększenia rangi najważniejszych imprez cyklicznych odbywających się w mieście.~~

~~E.7. stałe doskonalenie funkcjonowania urzędów i instytucji publicznych.~~

~~E.8. rozwój współpracy i partycypacji obywatelskiej mieszkańców miasta.~~

~~E.9. skuteczne aplikowanie o środki zewnętrzne.~~

~~E.10. rozwój współpracy międzynarodowej z miastami partnerskimi.~~

~~Lista kluczowych zadań strategicznych~~

~~Obszar strategiczny A. Infrastruktura~~

~~1. budowa drugiej nitki obwodnicy, wraz z budową przejścia podziemnego do osiedla Traugutta pod obwodnicą i tunelu.~~

~~2. przebudowa ulic i skrzyżowań łączących się z drogą krajową nr 28.~~

~~3. opracowanie planu budowy parkingów i polityki parkingowej w mieście.~~

~~4. modernizacja ul. Łukasiewicza do ul. Niepodległości z przedłużeniem do ul. Witosa i do drogi G4.~~

~~5. sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru całego miasta, zgodnie z wieloletnim programem.~~

~~6. budowa mostu przy ulicy Asnyka.~~

~~7. budowa mostu przy ulicy Konopnickiej.~~

~~8. budowa drogi G4 łączącej ul. Jana Pawła II z ulicami Bieszczadzką i Korczyńską.~~

- ~~9. utworzenie Parku Kulturowego na obszarze zespołu staromiejskiego.~~
~~10. opracowanie kompleksowego studium zagospodarowania i wykorzystania lotniska.~~
~~11. wyznaczenie, udostępnienie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych w dzielnicach Turaszówka i Białobrzegi.~~

Obszar strategiczny B. Przedsiębiorczość

- ~~12. organizacja cyklicznych spotkań z przedsiębiorcami.~~
~~13. utrzymanie systemu pomocowego dla przedsięwzięć inwestycyjnych.~~
~~14. dokapitalizowanie funduszu poręczeń kredytowych i stworzenie funduszu mikropożyczek.~~
~~15. wyznaczenie nowej lokalizacji dla targowiska miejskiego.~~
~~16. budowa hotelu w, przy hali sportowej.~~

Obszar strategiczny C. Sfera społeczna.

- ~~17. utworzenie centrum rekreacyjno-sportowego przy ul. Bursaki (m.in. lodowisko, kryta pływalnia, skatepark).~~
~~18. stworzenie systemu ścieżek i tras rowerowych w powiązaniu z gminami ościennymi.~~
~~19. budowa boisk sportowych w dzielnicach; Suchodół, Polanka, Krościenko Niżne, Białobrzegi, Os. Traugutta i Os. Markiewicza.~~
~~20. budowa krytej pływalni przy SP 14.~~
~~21. modernizacja basenu w dzielnicy Turaszówka.~~
~~22. utworzenie Regionalnego Centrum Kultur Pogranicza — przebudowa Krośnieńskiego Domu Kultury.~~
~~23. budowa lokali mieszkalnych i socjalnych.~~
~~24. budowa miejskiego systemu teleinformatycznego z monitoringiem.~~
~~25. adaptacja terenu pomiędzy BWA, a PWSZ (wykorzystanie piwnic i tarasu widokowego).~~
~~26. rozbudowa ośrodka sportowego w Czarnorzekach.~~
~~27. utworzenie Centrum Rzemiosła (żywa wystawa tkactwa, Iniarstwa, koronkarstwa).~~
~~28. utworzenie Krośnieńskiego Centrum Integracji Społecznej.~~

Obszar strategiczny D. Ekologia

- ~~29. budowa zakładu unieszkodliwiania odpadów przy ulicy Białobrzeszkiej wraz z systemem odbioru i zagospodarowania odpadów.~~
~~30. rozdział kanalizacji sanitarnej od deszczowej.~~

- ~~31. budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Białobrzegi.~~
- ~~32. budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Turaszówka.~~
- ~~33. dokończenie budowy kanalizacji sanitarnej i deszczowej w pozostałych dzielnicach.~~
- ~~34. modernizacja kotłowni w celu ograniczenia emisji spalin.~~
- ~~35. zagospodarowanie Bulwaru potoku Lubatówka, z budową ścieżki ekologicznej.~~
- ~~36. współudział w systemie zabezpieczeń przeciwpowodziowych potoku Lubatówka i rzeki Wisłok.~~
- ~~37. budowa schroniska dla zwierząt przy ul. Białobrzeskiej.~~
- ~~38. wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii do ogrzewania obiektów użyteczności publicznej (m.in. schronisko dla zwierząt, hala, ośrodek rekreacyjno-sportowy Bursaki, basen Turaszówka).~~
- ~~39. modernizacja zakładu uzdatniania wody w Sieniawie.~~
- ~~40. modernizacja zakładu uzdatniania wody w Szczepańcowej.~~
- ~~41. modernizacja odcinków sieci wodociągowej.~~
- ~~42. budowa suszarni osadów na oczyszczalni ścieków w Krośnie.~~
- ~~43. modernizacja głównych kolektorów kanalizacji sanitarnej.~~

Obszar strategiczny E. Wizerunek

- ~~44. utworzenie Forum Organizacji Pozarządowych.~~
- ~~45. stworzenie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi dla realizacji niektórych zadań gminy.~~
- ~~46. pozyskanie nowych miast partnerskich.~~
- ~~47. podniesienie rangi najważniejszych imprez cyklicznych, takich jak: Międzynarodowe Zawody Balonowe, Festiwal Galicja, Karpackie Klimaty.~~
- ~~48. czynne uczestnictwo miasta w Tour Salon w Poznaniu oraz w targach Lato w Warszawie.~~
- ~~49. stworzenie Forum Krośnieńskiego w oparciu o miejski portal internetowy www.krosno.pl.~~
- ~~50. wdrożenie i utrzymanie certyfikatu dla Systemu Zarządzania Jakością Urzędu Miasta.~~

Zadania strategiczne wykonane

Obszar strategiczny A. Infrastruktura

- ~~sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w tym uchwalenie części z nich,~~

- ~~budowa mostu na ulicy Asnyka,~~
- ~~budowa mostu przy ulicy Konopnickiej (w trakcie realizacji),~~
- ~~przebudowa ulicy Zagórze,~~
- ~~modernizacja ulicy Żółkiewskiego,~~
- ~~dobudowa II jezdni obojścia Krosna w ciągu drogi krajowej nr 28 (w trakcie realizacji),~~
- ~~przebudowa skrzyżowania ulicy Podkarpackiej z ulicą Pużaka,~~
- ~~budowa ronda na skrzyżowaniu ul. Niepodległości z ul. Wojska Polskiego,~~
- ~~przebudowa ul. Bieszczadzkiej w rejonie skrzyżowań z ulicami Polna — Reymonta, Żniwna — Dmochowskiego,~~
- ~~przebudowa skrzyżowania ul. Podkarpackiej z ul. Witosa,~~
- ~~przebudowa skrzyżowania ul. Bema z ul. Wyspiańskiego,~~
- ~~przebudowa skrzyżowania ul. Niepodległości z ul. Lwowską,~~
- ~~przebudowa skrzyżowania ul. Podkarpackiej z ul. Tysiąclecia (w trakcie realizacji),~~
- ~~przebudowa skrzyżowania ul. Piłsudskiego z ul. Krakowską,~~
- ~~budowa bezkolizyjnego skrzyżowania ul. Lwowskiej z torami kolejowymi (w trakcie realizacji),~~
- ~~budowa kładki przy ulicy Okrzei oraz kładki dla pieszych przez rzekę Wisłok (w trakcie realizacji),~~
- ~~skoordynowanie czterech drogowych sygnalizacji świetlnych na skrzyżowaniach ul. Podkarpackiej z ulicami: Czajkowskiego, Jagiellońską, Grodzką i Lwowską,~~
- ~~przebudowa skrzyżowania ulicy Niepodległości i ulicy Wojska Polskiego,~~
- ~~wykonanie dobudowy drugiej jezdni obwodnicy na odcinku od ul. Zręcińskiej do ul. Składowej,~~
- ~~poszerzenie skrzyżowania ulic Czajkowskiego — Podkarpacka — Składowa,~~
- ~~wzmocnienie nawierzchni istniejącej jezdni ul. Podkarpackiej,~~
- ~~aktualizacja koncepcji budowy drogi „G” na odcinku od ulicy Zręcińskiej do ulicy Chopina,~~
- ~~budowa drogi G4 łączącej ulicę Jana Pawła II z ulicami Bieszczadzką i Korczyńską (w trakcie realizacji),~~

- ~~budowa zachodniej obwodnicy miasta (Z) pomiędzy ulicami Zręcińską i Bema (w trakcie realizacji),~~
- ~~budowa południowo-wschodniej obwodnicy miasta (droga G) pomiędzy ul. Zręcińską a ul. Korczyńską (w trakcie realizacji),~~
- ~~poprawa powiązań komunikacyjnych poprzez przebudowę skrzyżowania na ulicy Bohaterów Westerplatte w Krośnie wraz z modernizacją ciągu gminnych dróg dojazdowych,~~
- ~~poprawa powiązań komunikacyjnych regionu poprzez modernizację dróg powiatowych nr 1977R i 1979R w ciągu ulic Popiełuszki – Krakowska (w trakcie realizacji),~~
- ~~zwiększenie atrakcyjności miasta Krosna poprzez poprawę powiązań komunikacyjnych dróg dojazdowych do terenów inwestycyjnych i lotniska wzdłuż ulic Zręcińska – Lotników,~~
- ~~budowa ulicy Witosza,~~
- ~~rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 991 (w trakcie realizacji),~~
- ~~remont ulicy Tysiąclecia,~~
- ~~przebudowa ulic Chopina, Bursaki, Legionów, Piłsudskiego od ul. Wieniawskiego do mostu na potoku Lubatówka w Krośnie (w trakcie realizacji),~~
- ~~opracowanie kompleksowego studium zagospodarowania lotniska,~~
- ~~udostępnienie nowych terenów inwestycyjnych,~~
- ~~rewitalizacja nawierzchni w obrębie starego miasta,~~
- ~~utworzenie Ponadregionalnego Centrum Szkolenia Lotniczego (w trakcie realizacji),~~
- ~~rewitalizacja Zespołu Staromiejskiego (w trakcie realizacji),~~
- ~~zagospodarowanie Ogrodu Jordanowskiego przy ul. Grodzkiej.~~

Obszar strategiczny B. Przedsiębiorczość

- ~~budowa Galerii Portius wraz z hotelem,~~
- ~~wzbogacenie oferty szkolnictwa zawodowego o dwa zawody mechatronik oraz technik teleinformatyk,~~
- ~~ukierunkowanie edukacji pod kątem rynku pracy i przedsiębiorców,~~
- ~~organizacja spotkań z przedsiębiorcami oraz prowadzenie wspólnych działań samorządu i przedsiębiorców,~~

- ~~powołanie do funkcjonowania Krośnieńskiego Inkubatora Technologicznego KRINTECH Sp. z o.o.~~
- ~~wspieranie inwestycji na terenie miasta w tym zwolnienia od podatku od nieruchomości,~~
- ~~powołanie Regionalnego Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania Krosno (w trakcie realizacji),~~
- ~~regionalne Centrum Edukacji Zawodowej i Nowoczesnych Technologii w Krośnie (w trakcie realizacji),~~
- ~~promocja gospodarcza miasta.~~

Obszar strategiczny C- Sfera społeczna

- ~~zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, tj. prowadzenie zajęć dla dzieci ze środowisk patologicznych, udzielanie porad obywatelskich i prawnych, prowadzenie kuchni dla ubogich i schroniska dla bezdomnych, pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością, promocja zdrowia, organizacja i promocja honorowego krwiodawstwa, organizacja wypoczynku dzieci w formie półkolonii, organizacja i prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży, prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, prowadzenie kampanii informacyjnej na temat zagrożenia HIV i AIDS, udzielenie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wynikających z wychowania i ze sprawowania opieki nad dzieckiem, organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemami alkoholowymi oraz rodzin zagrożonych narkomanią, wsparcia rodzin w trudnej sytuacji życiowej,~~
- ~~budowa szerokopasmowej regionalnej sieci internetowej w Krośnie i powiecie krośnieńskim (w trakcie realizacji),~~
- ~~budowa lokali mieszkalnych i socjalnych, zwiększenie zasobów mieszkaniowych miasta,~~
- ~~utworzenie otwartych stref rekreacji dziecięcej w Krośnie obejmująca realizację obiektów sportowo-rekreacyjnych przy szkołach,~~
- ~~budowa krytej pływalni przy Miejskim Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi przy ulicy Wojska Polskiego,~~

- ~~termomodernizacja krytej pływalni o zasięgu regionalnym przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 w Krośnie,~~
- ~~przebudowa bursy międzyszkolnej przy ulicy Bohaterów Westerplatte,~~
- ~~utworzenie Regionalnego Centrum Kultur Pogranicza w Krośnie,~~
- ~~rozbudowa Krośnieńskiego Domu Kultury,~~
- ~~budowa lodowiska przy ulicy Bursaki,~~
- ~~adaptacja piwnicy i części parteru kamienicy Rynek 5 na cele wystawowo-koncertowe,~~
- ~~adaptacja piwnic przedprożowych krośnieńskiego rynku na cele kulturowe (w trakcie realizacji),~~
- ~~rozwój Krosna jako regionalnego ośrodka szkolnictwa i nauki w tym unowocześnienie systemu edukacji i bazy edukacyjnej,~~
- ~~pielęgnowanie kształcenia w tradycyjnych zawodach,~~
- ~~wspieranie kształcenia ustawicznego,~~
- ~~wspieranie osób wybitnie uzdolnionych,~~
- ~~dotowanie ze środków publicznych imprez kulturowych, sportowo-rekreacyjnych,~~
- ~~utworzenie forum organizacji pozarządowych,~~
- ~~utrzymanie funkcjonowania Gminnego Centrum Informacji,~~
- ~~wdrożenie wizyjnego systemu monitoringu bezpieczeństwa,~~
- ~~przewodzenie kampanii przeciwdziałania patologią,~~
- ~~zabezpieczenie dostępności do świadczeń lekarskich,~~
- ~~rozwój infrastruktury turystycznej na terenie wyciągu narciarskiego w Czarnorzekach (w trakcie realizacji),~~
- ~~utworzenie centrum rekreacyjno-sportowego przy ulicy Bursaki (w trakcie realizacji),~~
- ~~utworzenie tras rowerowych w Krośnie ul. Graniczna, Zielona, Rzeszowska, Legionów, Wojska Polskiego, Okrzei, Witosa, Tysiąclecia, Witosa, Bohaterów Westerplatte, Powstańców Warszawskich, Powstańców Śląskich, Lenarta, Witosa,~~
- ~~rozwój infrastruktury turystycznej na terenie stacji po ZHP w Woli Michowej (w trakcie realizacji),~~

- ~~utworzenie Parku Przyrody w dzielnicy Zawodzie,~~
- ~~remont hali sportowej przy ulicy Legionów,~~
- ~~rozwój regionalnego ośrodka kształcenia na odległość,~~
- ~~upowszechnienie edukacji informatycznej,~~
- ~~likwidowanie barier architektonicznych w szkołach i przedszkolach,~~
- ~~stwarzanie warunków do realizacji zajęć wychowania fizycznego w pływalniach,~~
- ~~rozwój kształcenia fizycznego,~~
- ~~doposażenie szkół w sprzęt i pomoce dydaktyczne,~~
- ~~budowa skateparku przy ul. Wojska Polskiego,~~
- ~~wdrożenie programów przeciwdziałania bezrobociu,~~
- ~~realizacja projektów społeczno – edukacyjnych,~~
- ~~stworzenie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych,~~
- ~~poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez modernizację bazy i doposażenie jednostek ochotniczych straży pożarnych,~~
- ~~rozwój transportu publicznego w Krośnie i okolicznych gminach poprzez zakup nowego taboru autobusowego oraz wdrożenie biletu elektronicznego w Miejskiej Komunikacji Samochodowej Sp. z o.o.~~
- ~~budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej Nr 5 (w trakcie realizacji).~~

Obszar strategiczny D. Ekologia

- ~~budowa schroniska dla zwierząt przy ulicy Białobrzesckiej,~~
- ~~rozdział kanalizacji sanitarnej od deszczowej w dzielnicy Zawodzie, Białobrzegi, Turaszówka, Polanka, Krościenko Niżne, Śródmieście oraz na Osiedlu Traugutta (przygotowanie dokumentacji projektowej do dalszych prac),~~
- ~~wykonanie rozdziału kanalizacji ogólnospławnej w rejonie stadionu przy ulicy Bursaki,~~
- ~~wykonanie kanalizacji sanitarnej w ulicach Piastowskiej, Wiejskiej, Wyszyńskiego, Lwowskiej, Bursaki, Batalionów Chłopskich, Rayskiego, Żółkiewskiego, Drzymały, Krakowskiej, Hutniczej, Wyspiańskiego, Bema, Długiej, Pola, Krzywej, Jana Pawła II, Sportowej, Klonowej, Rzeszowskiej, Długiej, Popieluszki, Stapińskiego, Lewakowskiego, Wolności, Czuchry, Łukasiewicza, Piłsudskiego, Czajkowskiego oraz os. Grota Roweckiego, ODK „Puchatek”, dzielnica Białobrzegi, Turaszówka,~~

- ~~Polanka oraz ulicach Starego Miasta (przygotowanie dokumentacji projektowej dla dalszych inwestycji),~~
- ~~• budowa kanalizacji deszczowej w ulicach Żółkiewskiego oraz os. Grota Roweckiego i dzielnicy Białobrzegi,~~
 - ~~• poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej poprzez rozwiązywanie problemów zagospodarowania odpadów – system zbierania, sortowania i unieszkodliwiania odpadów, modernizacja istniejącego składowiska odpadów,~~
 - ~~• doskonalenie form edukacji ekologicznej miasta,~~
 - ~~• udrożnienie koryta rzeki Wisłok,~~
 - ~~• udrożnienie i oczyszczenie cieków wodnych przy ulicy Jeleniówka,~~
 - ~~• modernizacja przepustu na potoku Ślęczka przy ulicy Wisze (w trakcie realizacji),~~
 - ~~• regulacja potoku Lubatówka,~~
 - ~~• odbudowa i remont bulwaru na prawym brzegu potoku Lubatówka,~~
 - ~~• czyszczenie cieków i rowów wodnych przy ulicy Chopina i Mazurkiewiczów,~~
 - ~~• prace konserwacyjne na potoku Małka,~~
 - ~~• przystąpienie do programu rejestracji i identyfikacji psów „Podaj Łapę”~~
 - ~~• poprawa stanu i efektywności wykorzystania infrastruktury energetycznej dzięki zastosowaniu odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej w Krośnie (w trakcie realizacji).~~

Obszar strategiczny E. Wizerunek

- ~~• doskonalenie funkcjonowania Urzędu Miasta Krosna – otrzymanie i utrzymanie certyfikatu PN-EN-ISO-9001:2001, prowadzenie akcji „Przejrzysta Polska”,~~
- ~~• opracowanie i wydanie Strategii Turystycznej Miasta Krosna,~~
- ~~• uczestnictwo miasta w targach „Lato w Warszawie”,~~
- ~~• podnoszenie rangi cyklicznych imprez odbywających się w mieście, tj. „Górskie Zawody Balonowe”, „Jarmark Krośnieński” w ramach Festiwalu Galicja, „Międzynarodowe Biennale Artystycznej Tkaniny Inianej „Z Krosna do Krosna”, „Karpackie Klimaty”, „Wyścig Kolarski Solidarności i Olimpijczyków”, „Krośnieńskie Spotkania Teatralne”, „Krośnieński Bieg Konstytucji”, „Bieg Niepodległości”, „Świetlne Miasto”, „Przebojowe Lato”,~~

- ~~• pozyskiwanie nowych miast partnerskich: Edwecht Niemcy, Zalaegerszeg Węgry, Sátoraljaújhely Węgry, Sárospatak Węgry, Užhorod Ukraina, Uherské Hradiště Republika Czeska, Kosice Słowacja,~~
- ~~• realizacja projektu „Krosno niepowtarzalne miasto w niepowtarzalnym miejscu”,~~
- ~~• skuteczne aplikowanie o środki zewnętrzne,~~
- ~~• dbanie o estetyczny wygląd miasta – utrzymanie terenów zieleni,~~
- ~~• modernizacja budynku Urzędu Miasta przy ulicy Staszica,~~
- ~~• rozwój współpracy i partycypacji obywatelskiej mieszkańców miasta,~~
- ~~• organizacja Centrum Dziedzictwa Szkła,~~
- modernizacja oficjalnej strony miasta.

Wizja miasta w roku 2022:

Krosno jest miastem inteligentnym, dbającym o jakość życia mieszkańców poprzez rozwój innowacyjnej gospodarki, edukacji, kultury z poszanowaniem środowiska.

Cele strategiczne w ramach obszarów strategicznych:

- konkurencyjna gospodarka - stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki, tworzącej nowe miejsca pracy poprzez podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta oraz wspieranie przedsiębiorczości
- kapitał ludzki i społeczny - wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego prowadzące do poprawy jakości życia mieszkańców
- przestrzeń i środowisko - kształtowanie przestrzeni miasta zapewniające rozwój gospodarczy z poszanowaniem środowiska

Priorytety działań w ramach obszarów strategicznych

KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Priorytet 1: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Cel: Tworzenie systemu wsparcia i warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz powstawania nowych miejsc pracy

Kierunki działań:

Rozwój systemu zachęt inwestycyjnych.

Ułatwianie startu nowym firmom, wspieranie samozatrudnienia.

Kompleksowe przygotowanie nowych obszarów dla rozwoju przemysłu i innowacyjnych usług.

Promocja gospodarcza i pozyskiwanie inwestorów.

Wspieranie współpracy sfer nauki i gospodarki sprzyjające transferowi wiedzy.

Wspieranie rozwoju instytucji otoczenia biznesu oraz sieci kooperacji.

Priorytet 2: TURYSTYKA

Cel: *Podniesienie atrakcyjności turystycznej miasta*

Kierunki działań:

Tworzenie produktów turystycznych.

Poprawa infrastruktury turystycznej.

Prowadzenie zintegrowanych działań promocyjnych i informacyjnych.

Wspieranie działań na rzecz rozwoju turystyki.

KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

Cel: *Wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego prowadzące do poprawy jakości życia mieszkańców*

Priorytet 1: ZDROWIE

Cel: *Podjęcie działań na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców.*

Kierunki działań:

Promowanie zdrowego stylu życia.

Wzmocnienie działań w zakresie profilaktyki zdrowia.

Wspieranie systemu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Przeciwdziałanie uzależnieniom.

Priorytet 2: SPORT I REKREACJA

Cel: *Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców*

Kierunki działań:

Upowszechnianie aktywności fizycznej.

Organizacja prestiżowych imprez sportowych.

Wspieranie rozwoju lokalnego sportu kwalifikowanego.

Rozbudowa bazy sportowej.

Kształtowanie przestrzeni dla rekreacji.

Priorytet 3: EDUKACJA

Cel: *Podnoszenie jakości kształcenia i wychowania.*

Kierunki działań:

Podnoszenie jakości i efektywności kształcenia oraz atrakcyjności nauczania.

Upowszechnianie dostępu do edukacji miejskiej i wyrównywanie szans edukacyjnych.

Wzmacnianie kształcenia zawodowego.

Wspieranie dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Poprawa stanu bazy oświatowej.

Upowszechnianie uczenia się przez całe życie.

Priorytet 4: KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

Cel: *Wzrost uczestnictwa i wyrównywanie szans w dostępie do kultury i dziedzictwa kulturowego.*

Kierunki działań:

Rozwój edukacji kulturalno – artystycznej dzieci, młodzieży i dorosłych.

Ułatwianie mieszkańcom uczestnictwa w życiu kulturalnym.

Rozwój atrakcyjnej, innowacyjnej oferty instytucji kultury.

Stworzenie przestrzeni dla działalności artystycznej i kulturalnej.

Wspieranie działań na rzecz dziedzictwa kulturowego.

Priorytet 5: AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Cel: *Zwiększenie aktywności społecznej.*

Kierunki działań:

Wspieranie inicjatyw społecznych poprawiających jakość życia mieszkańców.

Aktywizacja osób starszych.

Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej.

Włączanie społeczne osób zagrożonych marginalizacją.

Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych i niepełnosprawnych.

Zwiększanie udziału organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych.

Promowanie idei wolontariatu.

Priorytet 6: BEZPIECZEŃSTWO

Cel: *Zwiększenie bezpieczeństwa i porządku publicznego.*

Kierunki działań:

Zapobieganie przestępczości i rozwój monitoringu miejskiego.

Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Zapewnienie nowoczesnego i sprawnego systemu zarządzania kryzysowego.

Zapobieganie bezdomności zwierząt.

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Cel: Kształtowanie przestrzeni miasta zapewniające rozwój gospodarczy z poszanowaniem środowiska.

Priorytet 1: DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

Cel: Zwiększenie efektywności układu komunikacyjnego.

Kierunki działań:

Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Miasta oraz rozwój wewnętrznego układu komunikacyjnego.

Rozbudowa lotniska pod kątem wykorzystania jego potencjału dla celów m.in. biznesowych, szkoleniowych, komunikacyjnych.

Budowa zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych.

Zwiększenie wykorzystania transportu zbiorowego.

Optymalizacja systemu parkingowego.

Zwiększenie płynności ruchu.

Priorytet 2: PRZESTRZEŃ MIEJSKA

Cel: Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni miejskiej podnoszącej jakość życia mieszkańców

Kierunki działań:

Optymalizacja przestrzeni miejskiej.

Podnoszenie atrakcyjności Starego Miasta.

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

Zagospodarowanie terenów nadrzecznych.

Poprawa estetyki zieleni miejskiej.

Dostosowanie przestrzeni miejskiej do potrzeb osób niepełnosprawnych, starszych i rodziców z dziećmi.

Modernizacja systemu mieszkań komunalnych i socjalnych.

Priorytet 3: OCHRONA ŚRODOWISKA

Cel: Poprawa stanu środowiska i efektywności energetycznej.

Kierunki działań:

Poprawa efektywności energetycznej infrastruktury.

Zwiększenie stopnia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Poprawa czystości powietrza.

Zwiększenie efektywności gospodarki odpadami.
Optymalny rozwój infrastruktury wodno – ściekowej.
Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Priorytet 4: SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Cel: Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

Kierunki działań:

Rozwój sieci światłowodowej i szerokopasmowej.
Zwiększenie dostępu do informacji przestrzennej.
Rozwój zasobów cyfrowych.
Upowszechnienie usług e-administracji.

Projekty kluczowe dla miasta wymienione w strategii

OBSZAR STRATEGICZNY: KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych o powierzchni ok. 12,3 ha zlokalizowanych w sąsiedztwie lotniska (budowa infrastruktury podziemnej i drogi dojazdowej).

Rozwój bazy lokalowej Krośnieńskiego Inkubatora Technologicznego oraz wyspecjalizowanych form wsparcia przedsiębiorczych mieszkańców.

OBSZAR STRATEGICZNY: KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

Budowa krytego lodowiska, modernizacja basenów odkrytych, budowa ścianki wspinaczkowej, SPA, skateparku.

Modernizacja zabytkowego dworca PKP na potrzeby funkcjonowania „ETNOCENTRUM ziemi krośnieńskiej”

OBSZAR STRATEGICZNY: PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Połączenie ul. Podkarpackiej z ul. Okulickiego i ul. Marii Skłodowskiej – Curie, budowa nowego wiaduktu nad torami kolejowymi.

Budowa drogi „G” na odcinku ul. Lotników – Witosa – Sikorskiego.

Budowa drogi „Z” od ul. Korczyńskiej do ul. Krakowskiej

Budowa łącznika drogowego ul. Łukasiewicza – Czajkowskiego - Niepodległości

Utworzenie sieci ścieżek rowerowych, umożliwiających dojazd do pracy, do szkoły oraz rekreację dla mieszkańców miasta w powiązaniu z gminami ościennymi.

Modernizacja infrastruktury Miejskiej Komunikacji Samochodowej – wymiana taboru na niskoemisyjny, wdrożenie elektronicznego systemu zarządzania informacją pasażerską.

Budowa utwardzonej drogi startowej, dróg kołowania, płyt postojowych, lotniskowej stacji paliw oraz hangarów. Wdrożenie satelitarnych procedur nawigacyjnych.

Rozbudowa i przebudowa linii technologicznych przetwarzania odpadów (Bio-suszenie, RDF).

Rozbudowę Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów. składowisko stanowi tylko część całej Instalacji „RIPOK” – Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych) nazewnictwo określone jest w WPGO, który również w chwili obecnej jest na etapie gruntownej aktualizacji wraz z planem inwestycyjnym do niego. Obecnie z uwagi na prawodawstwo oraz kierunki rozwoju w zakresie unieszkodliwiania odpadów komunalnych poprzez ich składowanie rola składowisk będzie marginalizowana.

Przykładem powyższej zależności jest np. wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2016 r., zapisów zawartych w załączniku nr 4 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki z 16 lipca 2015 r., w sprawie dopuszczenia odpadów do składowania na składowiskach. Przepisy te określają min; zakres badań oraz kryteria jakie muszą spełniać odpady aby mogły być dopuszczone do składowania na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. (zakaz składowania frakcji palnej).

Budowę Bloku energetycznego opalanego paliwem alternatywnym w Oddziale Energetyki Ciepłej w Krośnie.)¹

3. GŁÓWNE PROJEKTY MIASTA NA KTÓRE SĄ LUB BYŁY POZYSKIWANE ŚRODKI ZEWNĘTRZNE – PROJEKTY ~~(CZĘŚCIOWO)~~¹ ZREALIZOWANE

- ~~• (poprawa powiązań komunikacyjnych poprzez przebudowę skrzyżowania na ulicy Bohaterów Westerplatte w Krośnie wraz z przebudową ciągu gminnych dróg dojazdowych,~~
- ~~• zwiększenie atrakcyjności miasta Krosna poprzez poprawę powiązań komunikacyjnych dróg dojazdowych do terenów inwestycyjnych i lotniska wzdłuż ulic: Zręcińska – Lotników,~~
- ~~• rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 991 od granic miasta do ulicy Betleja w Krośnie,~~

- ~~przebudowa ulic Chopina, Bursaki, Legionów, Piłsudskiego od ulicy Wieniawskiego do mostu na potoku Lubatówka w Krośnie,~~
- ~~poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego miasta Krosna poprzez remont potoku Lubatówka oraz odbudowę bulwaru na jego prawym brzegu.~~"Budowa szerokopasmowej regionalnej sieci internetowej w Krośnie i w powiecie krośnieńskim",
- „Utworzenie Regionalnego Centrum Kultur Pogranicza w Krośnie (Rozbudowa Krośnieńskiego Domu Kultury)",
- „Rozwój regionalnej infrastruktury drogowej poprzez modernizację ulicy Żółkiewskiego w Krośnie",
- „Instalacja wczesnego wykrywania pożaru dla Domu Pomocy Społecznej w Krośnie ul. Żwirki i Wigury 4a",
- „Adaptacja piwnicy i części parteru w XVI-w. kamienicy Rynek 5 w Krośnie na sale wystawowo-koncertowe",
- „Budowa mostu na ulicy Asnyka w Krośnie",
- „Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej poprzez rozwiązanie problemów zagospodarowania odpadów w regionie Krosna – Ochrona środowiska Krosna",
- "Modernizacja i przebudowa lokalnej infrastruktury drogowej w Krośnie na trasie prowadzącej do polsko-słowackiego przejścia granicznego w Barwinku",
- „Budowa parkingu oraz pawilonu techniczno-magazynowego przy orczykowym wyciągu narciarskim w Czarnorzekach",
- „Przebudowa ulicy Rzeszowskiej w Krośnie",
- "Przebudowa obwodnicy miasta Krosna w ciągu drogi krajowej nr 28 – skrzyżowanie ul. Podkarpackiej, Pużaka i Zręcińskiej",
- „Poprawa jakości kształcenia poprzez przebudowę warsztatów szkolnych w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 w Krośnie" (Nr projektu RPPK.05.01.00-18-074/08),
- Poprawa powiązań komunikacyjnych poprzez przebudowę skrzyżowania na ulicy Bohaterów Westerplatte w Krośnie wraz z modernizacją ciągu gminnych dróg dojazdowych,
- Zwiększenie atrakcyjności miasta Krosna poprzez poprawę powiązań komunikacyjnych dróg dojazdowych do terenów inwestycyjnych i lotniska wzdłuż ulic: Zręcińska – Lotników,
- Rekultywacja części środkowej składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Krośnie,
- Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego miasta Krosna poprzez remont potoku Lubatówka oraz odbudowę bulwaru na jego prawym brzegu,

- *Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez modernizację bazy i doposażenie jednostek ochotniczych straży pożarnych,*
- *Przebudowa stadionu lekkoatletycznego w Krośnie przy ulicy Bursaki 41,*
- *Budowa boiska o nawierzchni z trawy syntetycznej przy ulicy Bursaki w Krośnie w ramach programu Euroboisko,*
- *Poprawa jakości świadczonych usług w placówkach pomocy społecznej w Krośnie,*
- *Wywołanie efektu synergii działań w wyniku jednoczesnego wdrożenia programów profilaktyki i promocji zdrowia oraz kompleksowej opieki perinatalne,*
- *Kompleksowa termomodernizacja obiektów oświatowych w Krośnie,*
- *Rozwój transportu publicznego w Krośnie i okolicznych gminach poprzez zakup nowego taboru autobusowego oraz wdrożenie biletu elektronicznego w Miejskiej Komunikacji Samochodowej sp. z o.o.,*
- *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 991 od granic miasta do ul. Betleja w Krośnie,*
- *Poprawa stanu i efektywności wykorzystania infrastruktury energetycznej dzięki zastosowaniu odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej w Krośnie,*
- *Przebudowa ulic Chopina, Bursaki, Legionów, Piłsudskiego od ul. Wieniawskiego do mostu na rzece Lubatówka w Krośnie,*
- *Centrum Dziedzictwa Szkła w Krośnie,*
- *Rozwój infrastruktury turystyki aktywnej poprzez utworzenie transgranicznej sieci produktów turystycznych w Krośnie, Svidniku i Presovie,*
- *Zwiększenie dostępu do Internetu szansą wszechstronnego rozwoju mieszkańców miasta Krosna,*
- *PORZĄDKUJMY WSPÓLNY DOM – świadomość ekologiczna mieszkańców Krosna i Svidnika,*
- *Zwiększenie atrakcyjności miasta Krosna poprzez kompleksowe przygotowanie terenów pod inwestycje,*
- *Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej i Nowoczesnych Technologii w Krośnie,*
- *Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych Gminy Krosno,*
- *Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez rozbudowę sieci szerokopasmowej na terenie Gmin Krosno i Chorkówka,*
- *Poprawa powiązań komunikacyjnych w Krośnie poprzez rozbudowę ul. Decowskiego,*
- *Ekointegracja – współpraca Krosna i Svidnika dla rozwoju ekologii i innowacji,*
- *Zasmakuj w pograniczu – Szklane Krosno, Zabytkowy Bardejov,*
- *Zmniejszenie wykluczenia cyfrowego na obszarze Miasta Krosna,*

- *Rozwój strefy aktywności społeczno-gospodarczej w sąsiedztwie krośnieńskiego lotniska,*
- *Rewitalizacja Zespołu Staromiejskiego w Krośnie,*
- *Kompleksowa termomodernizacja obiektów oświatowych w Krośnie,*
- *Przebudowa i rozbudowa obwodnicy miasta Krosna w ciągu drogi krajowej nr 28 na odcinku od km 226+594 do km 237+962 wraz z dobudową drugiej jezdni,*
- *Partnerska budowa wspólnej przestrzeni turystycznej w oparciu o nowe centra sportu i rekreacji młodzieży,*
- *Wyższa jakość świadczonych usług poprzez modernizację infrastruktury i podnoszenie kwalifikacji kadry w Domu Pomocy Społecznej nr 1 w Krośnie,*
- *Akademia rekreacji ruchowej pogranicza – przez sport i rekreację ku współpracy i integracji,*
- *E-Usługi Miast i Gmin Podkarpackich,*
- *Artystyczne rynki pogranicza – Bardejov i Krosno)1.*

4. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na terenie miasta obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego opracowane po 1995 r. oraz zmiany planów opracowane po 2003 r. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania podano w poniższej tabeli.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na obszarze miasta Krosna					
Lp.	Nr uchwały	Data uchwalenia	Nr Dziennika Urzędowego	Data publikacji	Nazwa planu
1	XXX/621/97	27.06.1997	19 poz. 148	15.09.1997	KROŚCIENKO II
2	XXX/622/97	27.06.1997	19 poz. 149	15.09.1997	KROŚCIENKO III
3	XXXI/669/97	24.08.1997	22 poz. 165	14.10.1997	OBRĘB TURASZÓWKA I
4	IV/42/98	29.12.1998	4 poz. 72	25.03.1999	ŁUKASIEWICZA II
5	IV/43/98 <i>(tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 27 czerwca 2014 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2014 r. poz. 2226)1</i>	29.12.1998	4 poz. 73	25.03.1999	CENTRUM I
6	XV/325/99 <i>(tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta</i>	29.12.1999	12	29.02.2000	KROŚCIENKO V

	<i>Krosna z dnia 27 czerwca 2014 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2014 r. poz. 2229)1</i>				
7	XXIV/562/2000	30.10.2000	4 poz. 15	15.01.2001	BIĄŁOBRZEGI I
8	XXVI/582/2000	29.11.2000	9 poz. 113	12.02.2001	TRAUGUTTA – I
9	XXVII/619/2000	28.12.2000	14 poz. 243	15.03.2001	SUCHODÓŁ III
10	XXVIII/658/2001	31.01.2001	55 poz. 908	19.07.2001	TURASZÓWKA – II
11	XXXII/723/2001	30.05.2001	56 poz. 923	25.07.2001	SUCHODÓŁ IV
12	XXXIII/737/2001	28.06.2001	62 poz. 1100	17.08.2001	ŚRÓDMIEŚCIE II
13	XXXV/761/2001	29.08.2001	76 poz. 1334	13.10.2001	SUCHODÓŁ VI
14	XXXIX/867/2001	28.12.2001	2 poz. 18	17.01.2002	BIĄŁOBRZEGI III
15	XLIII/939/02	26.04.2002	35 poz. 704	27.06.2002	ŚRÓDMIEŚCIE – VI
16	XLV/981/02	25.06.2002	48 poz. 944	9.08.2002	ŚRÓDMIEŚCIE III
17	XLVI/1018/02	30.08.2002	66 poz. 1360	26.10.2002	ŚRÓDMIEŚCIE – I
18	XLVI/1019/02 <i>(tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 28 czerwca 2013 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2013 r. poz. 2811)1</i>	30.08.2002	66 poz. 1361	26.10.2002	KROŚCIENKO – VI
19	XLVIII/1062/02	7.10.2002	76 poz. 1465	26.11.2002	POLANKA II
20	III/57/02	30.12.2002	8 poz. 171	30.01.2003	SUCHODÓŁ VII
21	XLVI/1020/02	30.08.2002	15 poz. 297	1.03.2003	BIĄŁOBRZEGI II
22	III/59/02	30.12.2002	15 poz. 298	1.03.2003	ŚRÓDMIEŚCIE IV
23	III/55/02	30.12.2002	19 poz. 361	18.03.2003	KROŚCIENKO VII
24	III/56/02	30.12.2002	19 poz. 362	18.03.2003	KROŚCIENKO VIII
25	III/58/02	30.12.2002	19 poz. 363	18.03.2003	TURASZÓWKA V
26	VI/106/03	28.03.2003	43 poz. 873	16.05.2003	TURASZÓWKA – III
27	IX/158/03	30.05.2003	76 poz. 1385	28.07.2003	KROŚCIENKO IX
28	XII/243/03	26.09.2003	146 poz. 1901	27.10.2003	ŚRÓDMIEŚCIE VII
29	XXI/451/04	30.06.2004	104 poz. 1137	16.08.2004	TURASZÓWKA – IV
30	XXII/486/04 <i>(tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 27 czerwca 2014 r. Dz. U. Woj.</i>	31.08.2004	133 poz. 1550	1.12.2004	POLANKA I

	<i>Podkarpackiego z 2014 r. poz. 2228)1</i>				
31	XXIX/613/05	31.01.2005	50 poz. 592	13.04.2005	ŚRÓDMIEŚCIE V
32	XLIII/840/05	30.12.2005	173 poz. 3251	30.12.2005	ZM. ŚRÓDMIEŚCIE I
33	XLIII/841/05	30.12.2005	173 poz. 3252	30.12.2005	ZM. ŚRÓDMIEŚCIE I
34	XLIV/869/06	30.01.2006	9 poz. 146	23.02.2006	ZM. TURASZÓWKA IV
35	XLIV/870/06 <i>(teksty jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 27 marca 2014r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2014 r. poz. 1401)1</i>	30.01.2006	17 poz. 253	15.03.2006	KROŚCIENKO IV/04
36	XLVII/918/06	27.04.2006	79 poz. 1198	6.07.2006	TURASZÓWKA VI
37	LIII/1003/06	26.07.2006	107 poz. 1502	25.08.2006	POLANKA III
38	LV/1015/06	30.08.2006	126 poz. 1724	11.10.2006	POLANKA IV
39	XVII/265/07	26.10.2007	104 poz. 2340	10.12.2007	TURASZÓWKA VII
40	XVIII/292/07	30.11.2007	110 poz. 2902	17.12.2007	ZM. BIAŁOBRZEGI II
41	XXIX/507/08 <i>(tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 30 września 2014 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2014 r. poz. 2848)1</i>	28.08.2008	79 poz. 1850	9.10.2008	ŚRÓDMIEŚCIE VIII
42	XXXV/613/08	28.11.2008	101 poz. 2753	17.12.2008	KROŚCIENKO X
43	XXXV/614/08	28.11.2008	101 poz. 2754	17.12.2008	ZM. ŚRÓDMIEŚCIE I
44	XXXV/615/08 <i>(tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 28 sierpnia 2015 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2015 r. poz. 2817)1</i>	28.11.2008	101 poz. 2755	17.12.2008	ŚRÓDMIEŚCIE IX
45	XXXV/616/08 <i>(tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 29 listopada 2013 r.</i>	28.11.2008	101 poz. 2756	17.12.2008	ŚRÓDMIEŚCIE XII

	<i>Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2014 r. poz. 23)1</i>				
46	XXXV/617/08	28.11.2008	101 poz. 2757	17.12.2008	ŚRÓDMIEŚCIE XIII
47	XXXVII/679/09	30.01.2009	16 poz. 403	18.03.2009	ŚRÓDMIEŚCIE XIV
48	XXXVII/680/09	30.01.2009	16 poz. 404	18.03.2009	ŚRÓDMIEŚCIE XV
49	XLIII/831/09	26.06.2009	60 poz. 1475	30.07.2009	ZM. POLANKA III
50	LVI/1017/10	26.02.2010	26 poz. 589	6.04.2010	ZM. ŚRÓDMIEŚCIE VII
51	LVI/1018/10 <i>(tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 28 czerwca 2013 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2013 r. poz. 2811)1</i>	26.02.2010	23 poz. 543	29.03.2010	ZM. KROŚCIENKO VI
52	LXXI/1221/10	29.10.2010	123 poz. 2413	27.11.2010	ZM. ŁUKASIEWICZA II
53	LXXI/1222/10	29.10.2010	133 poz. 2705	10.12.2010	ZM. TRAUGUTTA – I
54	LXXII/1262/10	10.11.2010	118 poz. 2272	22.11.2010	STARE MIASTO 1
55	IX/130/11	11.03.2011	48 poz. 975	12.04.2011	KROŚCIENKO XI
56	XVIII/228/11	31.08.2011	156 poz. 2268	29.09.2011	ZM. ŚRÓDMIEŚCIE IV
57	XVIII/227/11 <i>(tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 27 czerwca 2014 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2014 r. poz. 2227)1</i>	31.08.2011	159 poz. 2301	5.10.2011	PRZEMYSŁOWA I
58	XXI/287/11	25.11.2011	201 poz. 3676	20.12.2011	SUCHODÓŁ IX
59	XXVIII/445/12	29.05.12	poz. 1477	03.07.2012	PRZEMYSŁOWA II
60	XXXII/506/12	30.08.12	poz. 1944	02.10.2012	KROŚCIENKO XVII
61	XXXII/507/12 <i>(tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 28 czerwca 2013 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2013 r. poz. 2811)1</i>	30.08.12	poz. 1958	03.10.2012	ZM. KROŚCIENKO VI
62	XXXIV/566/12 <i>(tekst jednolity Obwieszczenie</i>	26.10.2012	Poz. 2540	26.11.2012	ZM. ŚRÓDMIEŚCIE XII

	<i>Rady Miasta Krosna z dnia 29 listopada 2013 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2014 r. poz. 23)1</i>				
63	<i>XXXIX/750/13 (teksty jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 27 marca 2014 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2014 r. poz. 1401)1</i>	27.02.2013	Poz. 1977	19.04.2013	ZM. KROŚCIENKO IV
64	<i>XL/818/13 (tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 27 czerwca 2014 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2014 r. poz. 2226)1</i>	27.03.2013	Poz. 2038	25.04.2013	ZM. CENTRUM I
65	<i>XL/819/13 (tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 27 czerwca 2014 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2014 r. poz. 2229)1</i>	27.03.2013	Poz. 2039	25.04.2013	ZM. KROŚCIENKO V
66	<i>XL/820/13 (tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 27 czerwca 2014 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2014 r. poz. 2848)1</i>	27.03.2013	Poz. 2040	25.04.2013	ZM. PRZEMYSŁOWA I
67	<i>XLII/842/13</i>	26.04.2013	Poz. 2360	4.06.2013	SUCHODÓŁ X - część A
68	<i>XLII/843/13 (tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 27 czerwca 2014 r. Dz. U. Woj.</i>	26.04.2013	Poz. 2346	3.06.2013	ZM. POLANKA I

	<i>Podkarpackiego z 2014 r. poz. 2228)1</i>				
<i>(69</i>	<i>(XLV/896/13 (tekst jednolity Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 30 września 2014 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2014 r. poz. 2848)</i>	<i>28.06.2013</i>	<i>Poz. 3097</i>	<i>28.08.2013</i>	<i>ZM. ŚRÓDMIEŚCIE VIII</i>
<i>70</i>	<i>LIX/1341/14 (Obwieszczenie Rady Miasta Krosna z dnia 28 sierpnia 2015 r. Dz. U. Woj. Podkarpackiego z 2015 r. poz. 2817)1</i>	<i>27.06.2014</i>	<i>Poz. 2144</i>	<i>30.07.2014</i>	<i>ZM. ŚRÓDMIEŚCIE IX</i>
<i>71</i>	<i>LIX/1342/14</i>	<i>27.06.2014</i>	<i>Poz. 2163</i>	<i>4.08.2014</i>	<i>ZM. TURASZÓWKA II</i>
<i>72</i>	<i>LXII/1421/14</i>	<i>30.09.2014</i>	<i>Poz. 2896</i>	<i>7.11.2014</i>	<i>SUCHODÓŁ X - strefa inwestycyjna</i>
<i>73</i>	<i>III/41/14</i>	<i>30.12.2014</i>	<i>Poz. 298</i>	<i>9.02.2015</i>	<i>ZM. POLANKA IV</i>
<i>74</i>	<i>XIX/397/15</i>	<i>30.12.2016</i>	<i>Poz. 625</i>	<i>15.02.2016</i>	<i>Białobrzegi VI)1</i>

IV. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA

1.ZASADY I ZAKRES USTALEŃ STUDIUM

Jako podstawowe kryterium kształtowania kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uznano stworzenie w mieście warunków przestrzenno - funkcjonalnych i technicznych umożliwiających zbudowanie spójnej przestrzeni o zdefiniowanej strukturze, z wyraźnym strefowaniem zespołów głównych funkcji. W oparciu o to kryterium umożliwiające wprowadzenie ładu przestrzennego w strukturze przestrzennej miasta, wskazano obszary predestynowane do wykreowania dominujących funkcji ograniczonych przestrzennie (rejony koncentracji usług publicznych, główne przestrzenie publiczne miasta, tereny rozwojowe o funkcjach produkcyjno – magazynowych i usługowych, mieszkaniowych oraz rekreacyjnych i wreszcie obszary wyłączone z procesów inwestycyjnych ze względu na ich wartości przyrodnicze) wraz z określeniem zasady ich wzajemnego komunikacyjnego powiązania i udostępniania.

Jako podstawową zasadę tworzenia ładu przestrzennego na terenach zabudowanych o dobrym stanie technicznym przyjęto podejmowanie sukcesywnych

przedsięwzięć adaptacyjnych do nowych potrzeb i modernizacyjnych, bez radykalnych przekształceń „dużej skali”. Dla obszarów zagospodarowanych wadliwie lub ekstensywnie przyjęto zasadę efektywnej aktywizacji przez radykalne przekształcenia oraz realizację nowych założeń programowo - przestrzennych.

Uznano, że racjonalność struktury przestrzennej miasta powinna wynikać z działań porządkujących, modernizacyjnych i rozwojowych możliwych do zrealizowania nie tylko w skali miasta, ale i z wykorzystaniem budżetu Państwa oraz znaczących inwestycji prywatnych. W związku z tym w Studium wskazano obszary rozwoju funkcji o istotnym znaczeniu dla obsługi miasta oraz obszary mogące przyjąć funkcje i program o znaczeniu regionalnym i krajowym.

Najistotniejsze atuty miasta to:

- ~~(sieć dróg krajowych, dobra dostępność komunikacyjna droga krajowa i dwie drogi wojewódzkie przebiegające przez Krosno, bliskość drogi międzynarodowej,)~~¹
- atrakcyjne, zabytkowe centrum miasta,
- istniejące lotnisko położone blisko centrum miasta,
- istniejące rezerwy terenów do zagospodarowania,
- wysoki poziom wydatków inwestycyjnych z budżetu miasta (m.in. na rozwój infrastruktury),
- ~~(niski stopień zanieczyszczenia środowiska,)~~¹
- doświadczenie kadr w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych i realizacji projektów inwestycyjnych,
- silnie rozwinięty przemysł szklarski (silna identyfikacja Krosna ze szkłem),
- znaczna ilość podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą w mieście,
- duża liczba silnych zakładów i firm przemysłowych (produkcyjnych) o wysokim stopniu dostosowania do wymogów gospodarki rynkowej,
- przygraniczne położenie miasta,
- istniejące zasoby ludzkie, dobrze wykwalifikowana kadra,
- niska stopa bezrobocia,
- wysokie walory krajobrazowo - historyczne,
- istniejący w mieście Wojewódzki Szpital Podkarpacki im. Jana Pawła II,

- nowoczesna hala widowiskowo - sportowa,
- bogata oferta edukacyjna, wysoki poziom szkolnictwa,
- dobry dostęp do służby zdrowia,
- dobre warunki mieszkaniowe,
- wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego,
- dobrze rozwinięta baza i dostępność usług kultury oraz sportu i rekreacji,
- dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna w mieście, w tym system wodno – kanalizacyjny, oczyszczalnia ścieków, Zakład Unieszkodliwiania Odpadów,
- wysoki odsetek odpadów poddawanych recyklingowi,
- duże zasoby wody,
- wysoki stopień gazyfikacji miasta,
- dobra współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi,
- położenie w bliskiej odległości od atrakcyjnych obszarów górskich,
- relatywnie wysoki poziom budżetu miasta na 1 mieszkańca.

***(Główne zagrożenia rozwoju miasta: Uwarunkowania utrudniające rozwój miasta:)*1**

- niedostateczny rozwój układu komunikacyjnego miasta w zakresie komunikacji wewnętrznej,
- brak określenia warunków zagospodarowania dla wszystkich terenów inwestycyjnych oraz terenów perspektywicznego rozwoju miasta – brak uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla całego miasta,
- niskie nakłady inwestycyjne na ochronę przyrody,
- braki w uzbrojeniu terenów w kanalizację,
- brak pełnego rozdziału kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- niedostateczne wykorzystanie czystych źródeł energii odnawialnej,
- częściowa regulacja rzeki Wisłok oraz zbyt małe zaangażowanie w realizację infrastruktury przeciwpowodziowej,
- niedostateczny udział w ogólnej powierzchni miasta terenów zieleni urządzonej: parki, skwery, tereny sportowo - rekreacyjne,
- peryferyjne położenie miasta w stosunku do głównych centrów życia gospodarczego Polski,

- brak pełnego wykorzystania możliwości lotniska w zakresie gospodarczo - turystycznym dla małych i średnich samolotów,
- brak przełożenia współpracy z miastami partnerskimi na inwestycje i szerszą współpracę gospodarczą,
- był mała liczba turystów, w tym turystów zagranicznych,
- negatywna lokalizacja targowiska miejskiego powodująca dysharmonie przestrzenną historycznego centrum miasta i głównych terenów rekreacyjnych,
- migracja wykształconej młodzieży do najlepiej rozwiniętych ośrodków naukowo - przemysłowo - gospodarczych,
- zahamowanie rozwoju dużych przedsiębiorstw wymagających wysokiego zatrudnienia (np. Krośnieńskich Hut Szkła „Krosno” S.A.),
- słaba dostępność transportowa miasta realizowana zbiorowymi środkami transportu szczególnie w zakresie połączeń międzyregionalnych i międzynarodowych,
- brak perspektywy rozwoju dla przemysłu naftowego,
- starzenie się społeczeństwa, niski przyrost naturalny,
- niekorzystna sytuacja demograficzna (m.in. w zakresie liczby małżeństw i urodzeń).

Szanse rozwojowe miasta:

- możliwość rozbudowy lotniska,
- współpraca między samorządami na szczeblu lokalnym i regionalnym,
- duże zasoby dobrze wykształconej młodzieży (bezrobotnej),
- szybki rozwój regionu,
- wysoki poziom, zróżnicowanie i zaawansowanie przedsiębiorstw, powiązania z gospodarką ogólnopolską i zagraniczną,
- przejęcie funkcji tranzytowych w kierunku Bieszczad i Beskidu Niskiego,
- bliskość uzdrowisk i duża baza turystyczna do wykorzystania,
- rozwój istniejącej bazy sportowo - rekreacyjnej i obiektów towarzyszących,
- rozwój instytucji kultury ich wzmocnienie i nadanie rangi ponadregionalnej,
- rozwój instrumentów finansowania budownictwa mieszkaniowego,
- wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców,

- rozwój działań promocyjnych oraz utrwalenie imprez cyklicznych w mieście.

Podstawą formalną sporządzania Studium jest uchwała Nr VIII/109/2011 Rady Miasta Krosna z dnia 25 lutego 2011r. w sprawie przystąpienia do sporządzania Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krosna.

Przedmiot i cel niniejszego opracowania (zwanego dalej „Studium”) określa art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (~~(Dz. U. z 2012r. poz. 647 z późn.)~~ (Dz. U z 2016 r. poz. 778, z późn. zm.)¹).

Celem opracowania Studium jest określenie polityki przestrzennej miasta, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. W Studium określa się: z jednej strony uwarunkowania wymienione w art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wynikające z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy,
- stanu prawnego gruntów,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,

- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej,

z drugiej zaś strony, na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy, w Studium określa się kierunki rozwoju wynikające w szczególności z:

- kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów,
- kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym terenów wyłączonych spod zabudowy,
- obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego,
- obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
- obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy,
- obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² i obszarów przestrzeni publicznej,
- obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne,
- kierunków i zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i obszarów osuwania się mas ziemnych,
- obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny,
- obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujących na nich ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy

z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271),

- obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji,
- granic terenów zamkniętych i ich stref ochronnych,
- innych obszarów problemowych, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Dla Miasta Krosna, w granicach administracyjnych, w chwili obecnej obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, które było dotychczas kilka razy zmieniane. Na podstawie obowiązującego Studium sporządzono kilkadziesiąt planów miejscowych, a kolejne plany lub ich zmiany są sporządzane. Uwarunkowania obowiązującego Studium są aktualne na rok 1998, tj. rok zatwierdzenia zmiany Studium i jest oczywistym, że uwarunkowania wymagane art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dotyczące np. dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu, stanu prawnego gruntów oraz stanu systemów komunikacyjnych i infrastruktury technicznej uległy znacznej dezaktualizacji. Obowiązujące Studium w części tekstowej i graficznej nie określa pełnego zakresu wymaganego w art. 10 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a także Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz wymogów dotyczących materiałów planistycznych, skali opracowań kartograficznych, stosowanych oznaczeń, nazewnictwa i standardów oraz sposobu dokumentowania prac planistycznych. Studium nie odzwierciedla również w pełnym zakresie zamierzeń inwestycyjnych miasta spowodowanych istotnymi zmianami sytuacji społeczno – gospodarczej miasta i regionu oraz zmienionych zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrody (nowe obiekty i obszary podlegające ochronie). Istotne braki dotyczą również zmian dotyczących ochrony przeciwpowodziowej miasta i terenów górniczych. Istotnym czynnikiem powodującym konieczność realizacji Studium w trybie sporządzania nowego studium jest również fakt wystąpienia istotnych zmian w planach rozwoju sieci infrastruktury technicznej i systemie komunikacji miasta.

Studium obejmuje obszar miasta w jego granicach administracyjnych. W Studium uwzględniono zasady oraz ustalenia określone w:

- ~~(„Strategii rozwoju miasta Krosna na lata 2004 – 2013”,~~
- ~~„Planie rozwoju lokalnego miasta Krosna na lata 2004 – 2013”,~~
- ~~„Programie ochrony środowiska dla miasta Krosna na lata 2005 – 2015”,~~
- *Programie ochrony środowiska dla miasta Krosna na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022,*
- ~~„Planie gospodarki odpadami dla miasta Krosna na lata 2005 – 2015”,~~
- *Strategii Rozwoju Miasta Krosna na lata 2014 – 2022,*
- *Aktualizacji planu gospodarki odpadami dla miasta Krosna na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem lat 2012 – 2019.)¹*

2. CELE ROZWOJU MIASTA

Zgodnie z dokumentami strategicznymi miasta nadrzędny cel rozwoju miasta wyraża się w haśle: zrównoważony rozwój jako podstawa działań planistycznych i realizacyjnych.

Zrównoważony rozwój uwzględniający potrzeby obecnego i przyszłych pokoleń jest traktowany jako strategiczna zasada działania (planistyczna i realizacyjna) w sferze społecznej, gospodarczej i ekologicznej, która zakłada osiągnięcie następujących celów strategicznych:

- w sferze infrastruktury technicznej - **stała poprawa warunków życia mieszkańców,**
- w sferze gospodarczej - **rozwój gospodarki lokalnej,**
- w sferze ekologicznej - **ochrona i rewaloryzacja środowiska przyrodniczego.**

Z przyjętych strategicznych celów rozwoju wynika, że deklarowaną intencją władz miasta jest dążenie do tego, aby stawało się ono w coraz większym stopniu miastem nowoczesnym, zamożnym oraz atrakcyjnym do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej, a także potrafiącym sprostać wymogom Unii Europejskiej.

Dla zrealizowania zdefiniowanych wyżej celów strategicznych sformułowano następujące cele operacyjne, którym będą służyć wymienione działania:

Krosno – **gminą zapewniającą harmonijny rozwój struktury przestrzenno-funkcjonalnej miasta między innymi poprzez:**

- aktywizację i podniesienie prestiżu centrum usługowo-administracyjnego miasta,

- modernizację zabudowy śródmiejskiej,
- koncentrację usług w centrum miasta i innych rejonach miasta,
- harmonijne kształtowanie strefy peryferyjnej i jej powiązanie z centralną częścią miasta,
- utworzenie systemu powiązań przyrodniczych poszczególnych rejonów miasta.

Krosno – **gminą zapewniającą jak najlepszy standard świadczonych usług społecznych między innymi poprzez:**

- zapewnienie dogodnych warunków dla realizacji potrzeb i aspiracji mieszkańców,
- zapewnienie obsługi mieszkańców w zakresie usług publicznych na poziomie akceptowanych standardów jakościowych i ilościowych,
- zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej miasta,
- pełne wyposażenie zabudowy w infrastrukturę techniczną,
- utrwalenie istniejących i utworzenie nowych atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących zaspokojeniu potrzeb w dziedzinie wypoczynku, rekreacji i usług,
- dalszą rozbudowę szkolnictwa średniego i wyższego odpowiadającego aktualnym potrzebom rynku i aspiracjom społecznym.

Krosno – **gminą tworzącą korzystne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej, między innymi poprzez:**

- opracowanie brakujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i skuteczne egzekwowanie ich ustaleń,
- rozwój lokalnego rynku pracy i biznesu,
- modernizację istniejącego przemysłu i rozwój wysokich technologii,
- rozwój usług z zakresu turystyki i kultury,
- wykorzystanie lotniska dla potrzeb biznesu i turystyki.

Krosno – **gminą wyposażoną w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz dobrze skomunikowaną z otoczeniem między innymi poprzez:**

- sukcesywne uzupełnienie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- budowę sieci kanalizacji deszczowej na terenach zurbanizowanych,
- rozbudowę składowiska odpadów,
- modernizację drogi krajowej Nr 28,

- *(przebudowę dróg wojewódzkich Nr 990 i 991,)1*
- budowę obwodnic miasta,
- modernizację istniejących i budowę nowych dróg miejskich,
- budowa oraz modernizacja chodników i oświetlenia ulicznego,
- rozbudowę systemu ścieżek rowerowych,
- rozwój transportu publicznego,
- utrzymanie i dalszy rozwój funkcji lotniska.

Krosno – **gminą chroniącą zasoby środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego między innymi poprzez:**

- zachowanie i wyeksponowanie wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu decydujących o tożsamości kulturowej Krosna (obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa podkarpackiego i gminnej ewidencji zabytków),
- kształtowanie atrakcyjnego oblicza miasta, a szczególnie jego przestrzeni publicznych,
- kształtowanie harmonijnego krajobrazu kulturowego dzielnic podmiejskich,
- *(dalszą rewitalizacją Starego Miasta)1,*
- zachowanie istniejących wartości środowiska przyrodniczego,
- objęcie ochroną prawną obszarów o najwyższych wartościach środowiska przyrodniczego,
- rozwój, porządkowanie i pielęgnację terenów zieleni urządzonej w obrębie istniejących obszarów zabudowy mieszkaniowej,
- organizowanie i wspieranie działań w zakresie ograniczania uciążliwości zanieczyszczeń i hałasu występujących wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu.

Krosno – **gminą wspierającą działania na rzecz integracji i aktywizacji mieszkańców.**

Krosno – **gminą zapewniającą sprawną, przyjazną i profesjonalną administrację samorządową między innymi poprzez** utrzymanie wysokich standardów funkcjonowania Urzędu Miasta oraz jednostek budżetowych miasta.

3. KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO MIASTA

Zmiany struktury przestrzennej Krosna - rozumianej jako rozmieszczenie i wzajemne relacje podstawowych elementów składowych miasta - wynikają w znacznym stopniu z uwarunkowań zewnętrznych, związanych z usytuowaniem w regionie, tj. funkcji jednego z głównych ośrodków społeczno – gospodarczych województwa podkarpackiego.

Zmiany struktury przestrzennej miasta wynikają również z uwarunkowań wewnętrznych, takich, jak:

- dotychczasowego zagospodarowania i użytkowania terenów,
- zobowiązań formalno - prawnych wynikających z ustaleń obowiązujących planów miejscowych i decyzji administracyjnych (decyzje o pozwoleniu na budowę i decyzje o warunkach zabudowy),
- stopnia realizacji ustaleń dotychczas obowiązującego Studium,
- stanu środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego,
- warunków i jakości życia mieszkańców,
- tendencji demograficznej, migracji i możliwości rozwoju gminy,
- własności gruntów,
- tempa realizacji inwestycji celu publicznego w tym infrastruktury technicznej i układu drogowego.

Zmiany struktury przestrzennej miasta Krosna przyjęte w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta wiążą się z wiodącymi funkcjami miasta:

mieszkaniową - jednorodziną i w bardzo ograniczonym terenie w zakresie wielorodzinną,

koncentracji usług centrotwórczych - w centrum miasta i w lokalnych centrach usługowych,

usługową, magazynową, logistyczną i produkcyjną – realizowaną w istniejących terenach przemysłowo – usługowych i na nowych terenach szczególnie w okolicach lotniska, oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów, ciągu ulicy Bieszczadzkiej oraz obszarów wskazanych do realizacji usług handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²,

rekreacyjną - w skali lokalnej i ponadlokalnej z wykorzystaniem doliny rzeki Wisłoka, potoku Lubatówka, istniejących terenów zieleni urządzonej i ogrodów działkowych, centrum sportowo – rekreacyjnego w rejonie ulicy Legionów, projektowanych form ochrony przyrody oraz organizacją szlaków turystyki rowerowej, zachowania walorów kulturowych i przyrodniczych – realizowanej poprzez ochronę istniejących wartościowych obiektów i obszarów chronionych lub wskazanych do ochrony.

Perspektywiczny rozwój miasta, polegający na wzroście jakościowym i ilościowym, będzie miał miejsce nie tylko na terenach zainwestowanych poprzez modernizację lub rozbudowę, ale również na terenach niezainwestowanych poprzez wprowadzenie nowych form zagospodarowania i przeznaczenia terenów. Generalnie utrzymuje się kierunki struktury funkcjonalno – przestrzennej miasta określone w obowiązującym dotychczas Studium.

Podział na część rolniczą i miejską miasta uległ zatarciu. Tereny rolne w niewielkim procencie są wykorzystywane jako tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Z tego powodu obszary terenów rolnych położonych na peryferiach miasta rezerwuje się jako potencjalne tereny rozwoju.

Analiza zmian w zagospodarowaniu miasta potwierdza sukcesywny, proces przekształcania w wielofunkcyjną strefę zurbanizowaną, w której strukturę przyrodniczą stanowią kompleks leśny w Turaszówce i pasma otwartych dolin rzecznych Wisłoka i potoku Lubatówka, dolin mniejszych cieków wodnych i rowów melioracyjnych. Pasma dolin cieków pełnią funkcje powiązań wewnątrz obszaru miasta, ale również powiązań zewnętrznych.

Podstawą wszelkich działań na terenie miasta winien być nakaz zachowania istniejących walorów środowiska przyrodniczego, co oznacza, że urbanizacja powinna być wykluczona w kompleksach leśnych, w dolinach cieków, na terenach o wyjątkowych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, a skupiać się na terenach o mniejszych wartościach przyrodniczych. Polityka przestrzenna powinna polegać na kształtowaniu ciągłego przestrzennie, sieciowego układu terenów biologicznie czynnych wzdłuż dolin cieków, powiązanego z terenami otwartymi, położonymi poza granicami miasta. Należy zachować tereny zieleni zapewniającej mieszkańcom właściwe warunki rekreacji

i wypoczynku, w tym tereny zieleni urządzonej, ogrodów działkowych, parków i zieleni naturalnej.

Strukturę funkcjonalno - przestrzenną miasta tworzą obszary zróżnicowane pod względem funkcji, rozwijających się form aktywności, w tym aktywności gospodarczej oraz uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych. W wyniku analiz dotyczących uwarunkowań, w tym systemu przyrodniczego, środowiska kulturowego oraz stopnia dostępności terenu i projektowanych zamierzeń na terenie miasta, wyodrębniono w Studium obszary funkcjonalno-przestrzenne, z podziałem na strefy:

strefa centrum - tereny zainwestowane stanowiące centrum administracyjne miasta, na których przewiduje się zachowanie przeznaczenia dominującego i uzupełnienia zabudowy istniejącej z nasileniem działań mających na celu rozwój centrotwórczej funkcji o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym oraz ochronę istniejących zasobów kulturowych miasta – zespół staromiejski,

strefa śródmiejska - tereny zainwestowane posiadające dogodne warunki obsługi komunikacyjnej i wyposażenie w infrastrukturę techniczną będące efektem wielofunkcyjnego rozwoju miasta. Podstawowym kierunkiem działań w tych terenach jest zachowanie, rozbudowa i uzupełnienie istniejącej zabudowy mieszkaniowej, usługowej, magazynowej i produkcyjnej, logistyki oraz rekreacji. Z działań inwestycyjnych należy wyłączyć tereny tworzące system przyrodniczy miasta doliny Wisłoka i potoku Lubatówka. Szczególny nacisk w działaniach inwestycyjnych należy położyć na zachowanie i odbudowę zniszczonych elementów historycznych założeń urbanistycznych zarówno mieszkaniowych jak i przemysłowych oraz ochronę istniejącej zabudowy historycznej (rejon koncentracji zabudowy historycznej miasta),

strefa zurbanizowana - obejmuje tereny zainwestowane będące efektem dotychczasowego rozwoju zagospodarowania podmiejskiego miasta z wyraźną dominacją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i w wybranych miejscach również funkcji usługowo – produkcyjnej. Działania w tej strefie będą polegać na dalszym rozwoju funkcji, w tym na terenach niezagospodarowanych. Rozwój zagospodarowania powinien odbywać się na podstawie planów zagospodarowania przestrzennego. Szczególny nacisk należy położyć na poprawę obsługi komunikacyjnej tych terenów i rozwój infrastruktury technicznej. Z działań inwestycyjnych należy wyłączyć tereny tworzące system przyrodniczy miasta.

(Generalne zasady rozwoju miasta powinny brać pod uwagę przede wszystkim nowe rozwiązania komunikacyjne poprawiające dostępność komunikacyjną, uruchamianie terenów inwestycyjnych i terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.)¹

4. UKŁAD FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY, USTALENIA

W wyodrębnionych w Studium obszarach funkcjonalnych wyznaczone zostały tereny dla głównych funkcji: mieszkalnictwa, usług, aktywności gospodarczej (usług, magazynowania, produkcji) i rekreacji oraz tereny wyłączone z zainwestowania ze względu na pełnienie przez nie istotnych funkcji w systemie przyrodniczym miasta. Tereny te w części przeznaczone są pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Uwzględniając zróżnicowane zasady polityki zagospodarowania i rozwoju wydzielono oraz oznaczono następujące kategorie obszarów:

- AU** – obszar centrum administracyjno – usługowego Krosna,
- M1** – obszar zabudowy śródmiejskiej,
- M2** – obszar zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług,
- M3** – obszar intensywnej zabudowy jednorodzinnej i usług,
- M4** – obszar ekstensywnej zabudowy jednorodzinnej i usług,
- U1** – obszar koncentracji usług centrotwórczych,
- U2** – obszar rozwoju aktywności gospodarczej związanej z magazynami, logistyką, usługami, usługami wystawienniczymi i inkubatorami technologii oraz produkcji opartej na wysokich technologiach,
- U3** – obszar rozwoju aktywności gospodarczej związanej z produkcją, składami, magazynami i usługami,
- UP** – obszar koncentracji usług publicznych,
- US** – obszar usług sportu i rekreacji,
- UC** – obszar rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²,
- I** – obszar infrastruktury technicznej,
- ZC** – obszar cmentarzy,
- ZD** – obszar ogródków działkowych,
- ZL** – obszar lasów i zadrzewień,
- ZP** – obszar zieleni naturalnej,

ZP1 – obszar zieleni urządzonej.

Podział miasta na obszary funkcjonalno-przestrzenne jest wynikiem zróżnicowanych warunków i możliwości zagospodarowania poszczególnych jego części. Dla wyodrębnionych w strukturze miasta obszarów ustalono podstawowy kierunek przeznaczenia terenów i podstawowe standardy ich zagospodarowania.

Standardy, uwzględniające wymagania ładu przestrzennego odnoszą się do określonych w Studium:

- powierzchni biologicznie czynnej (wskaźnik minimalny do uszczegółowienia w planach zagospodarowania przestrzennego),
- maksymalnych powierzchni zabudowy (wskaźnik orientacyjny do uszczegółowienia w planach zagospodarowania przestrzennego),
- maksymalnej wysokości zabudowy wyrażonej w metrach, *(obejmującej również wysokość obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej oraz obiektów trudnodostrzegalnych z powietrza. Maksymalna wysokość zabudowy określona szczegółowo w tabelach dla wyodrębnionych w studium obszarów nie dotyczy obiektów charakteryzujących się ponadprzeciętną wysokością, takich jak: kościoły, kominy obiektów przemysłowych, silosy dominanty przestrzenne, jupitery, maszty, zbiorniki. Wysokość tych obiektów nie może przekroczyć rzędnej 325 m n.p.m., przy jednoczesnym uwzględnieniu sąsiedztwa lotniska w Krośnie,)*¹
- minimalnej powierzchni nowo wydzielanych działek budowlanych (wskaźnik orientacyjny do uszczegółowienia w planach zagospodarowania przestrzennego).

We wszystkich obszarach dopuszcza się realizację garaży, wiat, budynków gospodarczych, obiektów małej architektury, zieleni urządzonej, obiektów oraz urządzeń infrastruktury technicznej, w tym telekomunikacyjnej, dróg publicznych i wewnętrznych (przy czym ich lokalizację należy ustalić w planach miejscowych według zapotrzebowania). Ustalenie odpowiednich parametrów i wskaźników dla poszczególnych terenów również powinno zostać doprecyzowane w planach miejscowych sporządzanych po uchwaleniu Studium.

Odstępstwa od parametrów i wskaźników zabudowy dla poszczególnych obszarów dotyczą wyłącznie terenów miasta, na których obowiązują w chwili obecnej miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego – w takim przypadku Studium dopuszcza przyjęcie zasad zagospodarowania terenów określonych w poszczególnych planach.

~~(Wyjątek od tej zasady stanowi zmiana ustaleń obowiązujących planów. W tym przypadku należy przyjąć zasady zagospodarowania terenów i parametry oraz wskaźniki zabudowy określone w treści niniejszego Studium.)¹~~

Ustalone w Studium zasady zagospodarowania terenów oraz parametry i wskaźniki zabudowy dotyczą realizacji nowych obiektów budowlanych. Dla istniejącej zabudowy dopuszcza się zachowanie jej obecnej formy z możliwością remontów i innych działań mających utrzymać ją w dobrym stanie technicznym.

~~(Podane w ustaleniach szczegółowych wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu powinny bilansować się w ramach wyznaczonego na rysunku Studium terenu i powinny być uszczegółowiane w miejscowych planach zagospodarowania.)¹~~

Kierunki zagospodarowania przestrzennego i struktura funkcjonalno - przestrzenna miasta zostały przedstawione na załączniku graficznym - „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego, Kształtowanie Struktury Przestrzennej Miasta” wykonanym w skali 1:10000 i stanowiącym załącznik nr 3A.

Tereny przeznaczone do zabudowy i zagospodarowania określone w Studium uwzględniają istniejący stan zagospodarowania, dyspozycje obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz prognozowane potrzeby. Granice obszarów funkcjonalnych ze względu na skalę opracowania należy traktować jako wytyczne do opracowywanych lub zmienianych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, gdzie zostaną uszczegółowione. Szczegółowe rozstrzygnięcia dotyczące przeznaczenia poszczególnych działek, w tym granic terenów wskazanych na rysunku Studium symbolami graficznymi, powinny następować w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

~~(Na załączniku graficznym wskazano granice zasięgu rezerw terenów inwestycyjnych, które nie powinny być wykorzystane w okresie perspektywicznym 30 lat (ze względu na określony w studium bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, obejmujący również maksymalne zapotrzebowanie miasta na nową zabudowę). Dopuszczenie inwestycji w tych obszarach jest możliwe wyłącznie w przypadku wyczerpania rezerw terenowych, położonych poza granicami tych obszarów.)¹~~

4.1. Obszar centrum administracyjno – usługowego Krosna (AU) – teren oznaczony symbolem 1.AU

Jest to najważniejszy obszar przestrzeni publicznych w Krośnie, obszar koncentracji funkcji administracyjno – usługowych, w znacznej mierze decydujący o wizerunku i atrakcyjności całego miasta. Obejmuje najstarszą część układu prawie w całości objętego ochroną dziedzictwa kulturowego. Z tego względu kształtowanie zabudowy mieszkaniowo - usługowej oraz otwartych przestrzeni publicznych powinna zostać podporządkowana zasadom ochrony przy równoczesnym dążeniu do systematycznego podnoszenia prestiżu i znaczenia tego fragmentu miasta.

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- przestrzenie publiczne między innymi dla organizacji plenerowych wydarzeń kulturalnych i społecznych,
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna realizowana w obrębie historycznych pierzei ulic w formie kamienic,
- usługi publiczne lub komercyjne, w szczególności: usługi handlu detalicznego, obiekty administracyjno - biurowe, usługi oświaty, nauki, edukacji, odnowy biologicznej i ochrony zdrowia, opieki społecznej, sportu i rekreacji, kultury, projektowania i pracy twórczej, hoteli i gastronomii, turystyki, drobne usługi rzemieślnicze takie jak usługi fryzjerskie, kosmetyczne, pralnicze oraz drobne usługi napraw sprzętu codziennego użytku,
- zabudowa wokół rynku - budynki w pierzei ciągłej jako kamieniczki w zabudowie szeregowej z wjazdami bramowymi.

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- lokalizowanie usług w parterach budynków mieszkalnych,
- zmiana funkcji budynków mieszkaniowych na usługowe,
- urządzenia infrastruktury technicznej, w tym związane z zapewnieniem potrzeb parkingowych i ochrony środowiska dla potrzeb zagospodarowania działek oraz potrzeb lokalnych lub ponadlokalnych, zieleni urządzonej.

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

- formy zabudowy – wolnostojąca, bliźniacza, szeregowa i grupowa w kwartałach zabudowy historycznej,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 5%;

- maksymalna powierzchnia zabudowy – 90%;
- maksymalna wysokość budynków – w nawiązaniu do istniejącej zabudowy historycznej, przy czym nie dopuszcza się lokalizacji obiektów o wysokości powyżej 15m,
- geometria dachów – dachy zharmonizowane z dachami zabudowy historycznej,
- minimalna powierzchnia nowo wydzielanej działki budowlanej – 200m²,
- wydzielane działki powinny być dostosowane wielkością i kształtem do sposobu zagospodarowania oraz do potrzeb związanych z funkcjonowaniem projektowanych urządzeń i obiektów oraz ustaloną funkcją.

4.2. Obszar zabudowy śródmiejskiej (M1) – tereny oznaczone symbolami 1.M1, 2.M1, 3.M1

Obszar obejmuje swoim zasięgiem centralnie położone części miasta rozlokowane wokół historycznego centrum, wzdłuż jego głównych ulic oraz mniejsze obszary stanowiące enklawy przestrzenne wśród innych funkcji. Obszar charakteryzuje się różnorodnością typów zabudowy mieszkaniowej. Występują tu zespoły zarówno zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej jak i usługowej. Cały obszar charakteryzuje się stosunkowo dużą intensywnością zabudowy i znacznym zróżnicowaniem jej stanu technicznego, estetycznego oraz kompozycji urbanistycznej.

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
- usługi komercyjne lub publiczne w szczególności: usługi handlu detalicznego, obiekty administracyjno - biurowe, usługi oświaty, nauki, edukacji, odnowy biologicznej i ochrony zdrowia, opieki społecznej, sportu i rekreacji, kultury, projektowania i pracy twórczej, hoteli i gastronomii, turystyki, działalności weterynaryjnej, drobne usługi rzemieślnicze takie jak usługi fryzjerskie, kosmetyczne, pralnicze i drobne usługi napraw sprzętu codziennego użytku.

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- urządzenia infrastruktury technicznej, w tym związane z zapewnieniem potrzeb parkingowych i ochrony środowiska dla potrzeb zagospodarowania działek oraz potrzeb lokalnych lub ponadlokalnych, zieleń urządzona,

- usługi inne, lokalizowane wzdłuż dróg publicznych w tzw. ulicówkach – za wyjątkiem usług mogących stanowić źródło uciążliwości dla zabudowy mieszkaniowej, w tym usług handlu hurtowego, usług obsługi komunikacji i stacji paliw oraz usług związanych z realizacją baz dla pojazdów transportu towarowego,

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

Oznaczenie terenu	Forma zabudowy	Maksymalny procent zabudowy	Minimalny procent powierzchni biologicznie czynnej	Maksymalna wysokość zabudowy	Minimalna powierzchnia działki budowlanej	
1.M1	usługowa	(60% 70%) ¹	(20 10 %) ¹	(15 18 m) ¹	500 m ²	
	mieszkaniowa wielorodzinna	(60% 70%) ¹				
	mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	50%		(15 m) ¹	(400 m²) ¹	
	mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza	60%			(400 350 m²) ¹	
2.M1	usługowa	(50% 70%) ¹	(25 15 %) ¹	(12 15 m) ¹	600 m ²	
	mieszkaniowa wielorodzinna	(50% 60%) ¹				
	mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	(50% 60%) ¹		(12 m) ¹		
	mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza	60%			(400 350 m²) ¹	
3.M1	usługowa	(60% 70%) ¹	(10% 5%) ¹	(15 25 m) ¹	700 m ²	
	mieszkaniowa wielorodzinna	60%		15%	(15 25 m) ¹	(700 500 m²) ¹
	mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	50%		20%	15 m	(700 600 m²) ¹
	mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza	60%				(400-350 m²) ¹
	mieszkaniowa jednorodzinna szeregową	60%				(300 200 m²) ¹

4.3. Obszar zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług (M2) – tereny oznaczone symbolami 1.M2, 2.M2, 3.M2, 4.M2, 5.M2, 6.M2, 7.M2

Obszar obejmuje osiedla powojennej zabudowy wielorodzinnej Krosna ukształtowanej w formie wieloblokowych osiedli mieszkaniowych wymagające przekształceń mających na celu wzrost estetyki poszczególnych osiedli.

W celu poprawy walorów przestrzennych i estetycznych zagospodarowania poszczególnych obszarów konieczne jest podjęcie działań zmierzających w stronę:

- poprawy estetyki i standardu technicznego budynków (kolorystyka, detal itp.),
- wprowadzenia urządzonej zieleni wysokiej i komponowanej zieleni niskiej,
- wzbogacenia obszarów tzw. małą architekturą o wysokim poziomie technicznym i estetycznym,
- dbałości o atrakcyjne nawierzchnie, urządzenie ciągów spacerowych, placów i ścieżek rowerowych,
- lokalizowania nowych budynków mieszkaniowych wielorodzinnych i usługowych.

Granicami obszarów objęto również nowe tereny inwestycyjne zlokalizowane w południowej części miasta. Działania w tych obszarach powinny obejmować realizację spójnych architektonicznie i przestrzennie osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych z towarzyszeniem usług profilowanych głównie na zaspokojenie potrzeb mieszkańców nowych osiedli.

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- usługi w szczególności: administracyjno - biurowe, usługi handlu detalicznego, oświaty, nauki, edukacji, odnowy biologicznej i ochrony zdrowia, opieki społecznej, sportu i rekreacji, kultury, projektowania i pracy twórczej, gastronomii, turystyki, działalności weterynaryjnej, drobne usługi rzemieślnicze, takie jak usługi fryzjerskie, kosmetyczne, pralnicze oraz drobne usługi napraw sprzętu codziennego użytku,
- zachowanie enklaw istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,

- urządzenia infrastruktury technicznej, w tym związane z zapewnieniem potrzeb parkingowych i ochrony środowiska dla potrzeb zagospodarowania działek oraz potrzeb lokalnych lub ponadlokalnych, zieleń urządzone,

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

Oznaczenie terenu	Forma zabudowy	Maksymalny procent zabudowy	Minimalny procent powierzchni biologicznie czynnej	Maksymalna wysokość zabudowy	Minimalna powierzchnia działki budowlanej
1.M2	mieszkaniowa wielorodzinna	(40% 50%) ¹	(40% 30%) ¹	(17 21 m) ¹	(700 600 m²) ¹
	usługowa			(12 15 m) ¹	
2.M2	mieszkaniowa wielorodzinna	(50% 70%) ¹	(25% 10%) ¹	(20 25 m) ¹	800 m ²
	usługowa			(12 18 m) ¹	
3.M2	mieszkaniowa wielorodzinna	(50% 60%) ¹	(30% 20%) ¹	(16 18 m) ¹	700 m ²
	usługowa			(12 15 m) ¹	
4.M2	mieszkaniowa wielorodzinna	(45% 60%) ¹	(35% 20%) ¹	16 m	(2500 1500 m²) ¹
	usługowa			12 m	
5.M2	mieszkaniowa wielorodzinna	(50% 40%) ¹	(30% 40%) ¹	(12 30 m) ¹	600 m ²
	usługowa			(9 18 m) ¹	
6.M2	mieszkaniowa wielorodzinna	(50% 60%) ¹	(30% 15%) ¹	(21 30) ¹ m	(1500 1000 m²) ¹
	usługowa			(15 25 m) ¹	
7.M2	mieszkaniowa wielorodzinna	60%	20%	18 m	(700 600 m²) ¹
	usługowa			(12 20 m) ¹	

4.4. Obszar intensywnej zabudowy jednorodzinnej i usług (M3) – tereny oznaczone symbolami 1.M3, 2.M3, 3.M3, 4.M3, 5.M3, 6.M3, ~~7.M3, 8.M3~~¹

Obszar obejmuje część miasta charakteryzującą się przede wszystkim przewagą jednorodzinnej intensywniej zabudowy mieszkaniowej lokalizowanej na prywatnych działkach oraz nowe tereny przeznaczone pod tą funkcję. Cechą

charakterystyczną jest również znaczny udział w zagospodarowaniu obszaru usług i drobnej produkcji.

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- wbudowane usługi towarzyszące, a w szczególności: usługi handlu detalicznego, działalności biurowej, oświaty, nauki, edukacji, odnowy biologicznej i ochrony zdrowia, apteki, usługi opieki społecznej, sportu i rekreacji, kultury, projektowania i pracy twórczej, gastronomii, turystyki, wynajmu, działalności weterynaryjnej, drobnych usług rzemieślniczych takie jak usługi fryzjerskie, kosmetyczne, pralnicze oraz drobne usługi naprawcze sprzętu codziennego użytku.

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- wolnostojące usługi komercyjne lub publiczne w szczególności: usługi handlu detalicznego, obiekty administracyjno - biurowe, usługi oświaty, nauki, edukacji, odnowy biologicznej i ochrony zdrowia, opieki społecznej, sportu i rekreacji, kultury, projektowania i pracy twórczej, hoteli i gastronomii, turystyki, działalności weterynaryjnej, drobne usługi rzemieślnicze takie jak usługi fryzjerskie, kosmetyczne, pralnicze oraz drobne usługi napraw sprzętu codziennego użytku,
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (budynki mieszkaniowe wielorodzinne maksymalnie do ~~(6 9)~~1 lokali mieszkalnych),
- urządzenia infrastruktury technicznej, w tym związane z zapewnieniem potrzeb parkingowych i ochrony środowiska dla potrzeb zagospodarowania działek oraz potrzeb lokalnych lub ponadlokalnych, zieleń urządzona,

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

Oznaczenie terenu	Forma zabudowy	Maksymalny procent zabudowy	Minimalny procent powierzchni biologicznie czynnej	Maksymalna wysokość zabudowy	Minimalna powierzchnia działki budowlanej
1.M3	usługowa, mieszkaniowa wielorodzinna	(50% 60%) 1	(30% 20%) 1	(40 14 m) 1	(700 600 m²) 1
	mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	(40% 50%) 1	30%		(700 500 m²) 1

	mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza	<i>(50% 60%)1</i>	20%		<i>(450-350 m²)1</i>
	mieszkaniowa jednorodzinna szeregowa	<i>(60% 70%)</i>	<i>(20% 15%)1</i>		<i>(350 250 m²)1</i>
2.M3	usługowa, mieszkaniowa wielorodzinna mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	<i>(40% 50%)1</i>	30%	<i>(12 12 m)1</i>	<i>(600 500 m²)1</i>
3.M3	usługowa, mieszkaniowa wielorodzinna mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	<i>(40% 50%)1</i>	30%	10 m	500 m ²
4.M3	usługowa, mieszkaniowa wielorodzinna mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza mieszkaniowa jednorodzinna szeregowa	60%	20%	<i>(12 15 m)1</i>	<i>(700 600 m²)1</i>
	mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	<i>(40% 50%)1</i>	30%	<i>(12 m)1</i>	<i>(500 400 m²)1</i>
	mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza	50%	25%		<i>(400 300 m²)1</i>
	mieszkaniowa jednorodzinna szeregowa	60%	20%		<i>(300 200 m²)1</i>
5.M3	usługowa, mieszkaniowa wielorodzinna mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza <i>(mieszkaniowa jednorodzinna szeregowa)1</i>	<i>(50% 60%)1</i>	<i>(30% 20%)1</i>	12 m	<i>(700 600 m²)1</i>
	mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	<i>(40% 50%)1</i>	30%		600 m ²
	mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza	<i>(50% 60%)1</i>	20%		450 m ²
	<i>(mieszkaniowa jednorodzinna szeregowa)1</i>	<i>(60%)1</i>	<i>(20%)1</i>		<i>(300 m²)1</i>

6.M3	usługowa, mieszkaniowa wielorodzinna	60%	20%	(12 16 m) 1	900 m ²
	mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	(40% 50%) 1	30%	(12 m)1	500 m ²
	mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza	60%	20%		400 m ²
	mieszkaniowa jednorodzinna szeregowa	60%	20%		300 m ²
(7.M3)1	<i>(usługowa, mieszkaniowa wielorodzinna)1</i>	<i>(60%)1</i>	<i>(20%)1</i>		<i>(9 m)1</i>
	<i>(mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca)1</i>	<i>(50%)1</i>	<i>(30%)1</i>		<i>(600 m²)1</i>
	<i>(mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza)1</i>	<i>(50%)1</i>	<i>(20%)1</i>		<i>(450 m²)1</i>
	<i>(mieszkaniowa jednorodzinna szeregowa)1</i>	<i>(60%)1</i>	<i>(20%)1</i>		<i>(200 m²)1</i>
(8.M3)1	<i>(usługowa, mieszkaniowa wielorodzinna)1</i>	<i>(60%)1</i>	<i>(20%)1</i>	<i>(7 m)1</i>	<i>(600 m²)1</i>
	<i>(mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca)1</i>	<i>(50%)1</i>	<i>(30%)1</i>		<i>(600 m²)1</i>
	<i>(mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza)1</i>	<i>(50%)1</i>	<i>(20%)1</i>		<i>(450 m²)1</i>
	<i>(mieszkaniowa jednorodzinna szeregowa)1</i>	<i>(60%)1</i>	<i>(20%)1</i>		<i>(200 m²)1</i>

4.5. Obszar ekstensywnej zabudowy jednorodzinnej i usług (M4) – tereny oznaczone symbolami 1.M4, 2.M4, 3.M4, 4.M4, 5.M4

Obszar obejmuje rozległą strefę przedmieść Krosna położonych w granicznych rejonach miasta, łączącą się z zabudową sąsiednich gmin. W obszarach przeważa ekstensywna zabudowa jednorodzinna o podmiejskim lub wiejskim charakterze oraz towarzysząca jej indywidualna zabudowa związana z działalnością gospodarczą mieszkańców. Typowy jest również układ przestrzenny zabudowy: najstarsze części jednostek osadniczych zlokalizowane wzdłuż historycznych dróg, nowsze fragmenty rozprzestrzenione na gruntach stopniowo dzielonych na działki budowlane. Zespoły zabudowy sąsiadują z terenami niezagospodarowanymi częściowo wykorzystywanymi rolniczo, które również zostały objęte granicami obszaru.

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- wbudowane usługi towarzyszące, a w szczególności: usługi handlu detalicznego, działalności biurowej, oświaty, nauki, edukacji, odnowy biologicznej i ochrony zdrowia, apteki, usługi opieki społecznej, sportu i rekreacji, kultury, projektowania i pracy twórczej, gastronomii, turystyki, wynajmu, działalności weterynaryjnej, drobnych usług rzemieślniczych takie jak usługi fryzjerskie, kosmetyczne, pralnicze oraz drobne usługi naprawcze sprzętu codziennego użytku.

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- wolnostojące usługi komercyjne lub publiczne: w szczególności: usługi handlu detalicznego, obiekty administracyjno - biurowe, usługi oświaty, nauki, edukacji, odnowy biologicznej i ochrony zdrowia, opieki społecznej, sportu i rekreacji, kultury, projektowania i pracy twórczej, hoteli i gastronomii, turystyki, działalności weterynaryjnej, drobne usługi rzemieślnicze takie jak usługi fryzjerskie, kosmetyczne, pralnicze oraz drobne usługi napraw sprzętu codziennego użytku,
- zachowanie zabudowy zagrodowej,
- urządzenia infrastruktury technicznej, w tym związane z zapewnieniem potrzeb parkingowych i ochrony środowiska dla potrzeb zagospodarowania działek oraz potrzeb lokalnych lub ponadlokalnych, zieleń urządzona,

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

Oznaczenie terenu	Forma zabudowy	Maksymalny procent zabudowy	Minimalny procent powierzchni biologicznie czynnej	Maksymalna wysokość zabudowy	Minimalna powierzchnia działki budowlanej
1.M4	usługowa	<i>(40% 60%)1</i>	<i>(40% 20%)1</i>	12 m	<i>(900 800 m²)1</i>
	mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	<i>(35% 40%)1</i>	<i>(50% 40%)1</i>		
	<i>(mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza)1</i>	<i>(50%)1</i>	<i>(30%)1</i>		<i>(400 m²)1</i>
	<i>(mieszkaniowa jednorodzinna szeregową)1</i>	<i>(60%)</i>	<i>(20%)1</i>		<i>(300 m²)1</i>
2.M4	usługowa	<i>(40% 60%)1</i>	<i>(40% 20%)1</i>	10 m	<i>(900 700 m²)1</i>
	mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	<i>(30% 50%)1</i>	<i>(50% 30%)1</i>		
3.M4	usługowa	<i>(40% 50%)1</i>	<i>(40% 30%)1</i>	<i>(12 14 m)1</i>	<i>(600-500 m²)1</i>
	mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	<i>(50%)1</i>	<i>(30%)1</i>	<i>(12 m)1</i>	
4.M4	usługowa	<i>(30% 40%)1</i>	<i>(50% 40%)1</i>	<i>(10 12 m)1</i>	1000 m ²
	mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	<i>(30%)1</i>	<i>(50%)1</i>	<i>(10 m)1</i>	
5.M4	usługowa	<i>(40% 50%)1</i>	<i>(40% 30%)1</i>	10 m	<i>(1000 800 m²)1</i>
	mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	<i>(30% 40%)1</i>	<i>(50% 40%)1</i>		<i>(900 700 m²)1</i>
	mieszkaniowa jednorodzinna bliźniacza	<i>(40% 30%)1</i>	<i>(40% 50%)1</i>		<i>(500 450 m²)1</i>

4.6. Obszar koncentracji usług centrotwórczych (U1) – tereny oznaczone symbolami 1.U1, 2.U1, 3.U1, 4.U1, 5.U1(, 6.U1, 7.U1)1

Obszar obejmuje tereny przeznaczone do rozwoju usług o charakterze centrotwórczym. Podstawą wyznaczenia tego obszaru jest konieczność wytworzenia stref o podstawowej funkcji obszarów predysponowanych do wytworzenia ponadlokalnych i osiedlowych centrów koncentracji usług ogólnobytowych służących zaspokojeniu potrzeb społeczności miasta w wymiarze ogólnomiejskim i lokalnym. Lokalizację poszczególnych stref wskazano ze względu na istniejące zagospodarowanie umożliwiające dostosowanie istniejącej (*i projektowanej*)1 zabudowy do potrzeb obszaru lub położenie przestrzenne stanowiące dogodną lokalizację do pełnienia wskazanych funkcji w przyszłości.

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- wolnostojące usługi komercyjne lub publiczne w szczególności: usługi handlu detalicznego, obiekty administracyjno - biurowe, usługi oświaty, nauki, edukacji, odnowy biologicznej i ochrony zdrowia, opieki społecznej, sportu i rekreacji, kultury, projektowania i pracy twórczej, hoteli i gastronomii, turystyki (w tym hotele, pensjonaty i inne obiekty zbiorowego zamieszkania turystów), działalności weterynaryjnej, drobne usługi rzemieślnicze takie jak usługi fryzjerskie, kosmetyczne, pralnicze oraz drobne usługi napraw sprzętu codziennego użytku.

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- lokale mieszkaniowe wbudowane w budynki usługowe realizowane na potrzeby własne właściciela prowadzącego działalność usługową,
- dopuszczenie przeznaczenia całych obszarów lub ich części na tereny o funkcji zieleni urządzonej o charakterze parkowo – rekreacyjnym,
- urządzenia infrastruktury technicznej, w tym związane z zapewnieniem potrzeb parkingowych i ochrony środowiska dla potrzeb zagospodarowania działek oraz potrzeb lokalnych lub ponadlokalnych, zieleni urządzonej,

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

Oznaczenie terenu	Forma zabudowy	Maksymalny procent zabudowy	Minimalny procent powierzchni biologicznie czynnej	Maksymalna wysokość zabudowy	Minimalna powierzchnia działki budowlanej
1.U1	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	60%	20%	(±0-15 m) ¹	(±000 800 m ²) ¹
2.U1	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	(60% 70%) ¹	(20% 10%) ¹	(±2 15 m) ¹	(600 500 m ²) ¹
3.U1	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	(50% 60%) ¹	(30% 20%) ¹	(±0 12 m) ¹	500 m ²
4.U1	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	(40% 50%) ¹	(40% 30%) ¹	12 m	(±000 800 m ²) ¹
5.U1	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	(60% 70%) ¹	(20% 10%) ¹	15 m	700 m ²
(6.U1) ¹	(obiekty wolnostojące lub połączone w grupy) ¹	(70%) ¹	(5%) ¹	(14 m) ¹	(600 m ²) ¹
(7.U1) ¹	(obiekty wolnostojące lub połączone w grupy) ¹	(70%) ¹	(5%) ¹	(10 m) ¹	(500 m ²) ¹

4.7. Obszar rozwoju aktywności gospodarczej związanej z magazynami, logistyką, usługami, usługami wystawienniczymi i inkubatorami technologii oraz produkcji ~~(opartej na wysokich technologiach, w tym z zakresu wysokich technologii)~~¹ (U2) – tereny oznaczone symbolami 1.U2, 2.U2, 3.U2, 4.U2(, 4.U2/a)¹

Podstawowym kierunkiem zagospodarowania tego obszaru jest tworzenie warunków dla rozwoju komercyjnych form gospodarki z zakresu usług, logistyki

i magazynowaniem towarów. W granicach obszaru szczególny nacisk należy położyć na tworzenie parków technologicznych opartych na współczesnych technologiach. W sytuacjach uzasadnionych potrzebami inwestycyjnymi miasta dopuszcza się realizację technologii obejmujących działalność produkcyjną. W obszarze dopuszcza się również realizację funkcji wystawienniczych.

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- intensywna zabudowa o funkcji usługowej, w tym centra konferencyjno - wystawiennicze, centra logistyczne, wielofunkcyjne centra ponadlokalne, działalność produkcyjna.
- ~~(na obszarze 4.U2/a – elektrownie fotowoltaiczne.)1~~

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- zabudowa produkcyjna z zakresu produkcji opartej na wysokich technologiach,
- urządzenia infrastruktury technicznej, w tym związane z zapewnieniem potrzeb parkingowych i ochrony środowiska dla potrzeb zagospodarowania działek oraz potrzeb lokalnych lub ponadlokalnych, zieleń urządzona,
- ~~(schronisko dla zwierząt (działki 1741, 1740, 1794 obręb Białobrzegi).)1~~

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

Oznaczenie terenu	Forma zabudowy	Maksymalny procent zabudowy	Minimalny procent powierzchni biologicznie czynnej	Maksymalna wysokość zabudowy	Minimalna powierzchnia działki budowlanej
1.U2	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	(60% 70%)1	(20% 10%)1	(± 16 m)1	500 m ²
2.U2	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	70%	10%	12 m	1000 m ²
3.U2	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	70%	10%	(± 15 m)1	(2000 1500 m²)
4.U2	obiekty wolnostojące	(60% 70%)1	(20% 10%)1	(± 18 m)1	700 m ²

	lub połączone w grupy				
--	--------------------------	--	--	--	--

~~(Zasady zagospodarowania na obszarze 4U2/a w przypadku realizacji elektrowni fotowoltaicznych:~~

- ~~• dopuszczenie realizacji wszelkich urządzeń i obiektów obsługujących elektrownie fotowoltaiczne;~~
- ~~• dopuszczenie realizacji urządzeń nadziemnych i podziemnych oraz infrastruktury technicznej związanej z funkcjonowaniem elektrowni fotowoltaicznych wraz ze stacjami transformatorowymi lub rozdzielczymi;~~
- ~~• dopuszczenie budowy obiektów energetyki fotowoltaicznej w zakresie nie oddziałującym znacząco na środowisko po identyfikacji i ograniczeniu do minimum ryzyka przyrodniczego oraz niekorzystnego oddziaływania na środowisko akustyczne i krajobraz;~~
- ~~• nakaz połączenia poszczególnych elektrowni fotowoltaicznych z istniejącym systemem energetycznym za pośrednictwem linii elektroenergetycznych średniego napięcia oraz ewentualnie stacji SN/WN z dopuszczeniem realizacji linii wysokiego napięcia, po minimalizacji ich oddziaływanie na środowisko oraz krajobraz, ze wskazaniem na realizację systemów kablowych (podziemnych) – prowadzenie napowietrznych linii wysokiego napięcia możliwe jedynie w wyjątkowych przypadkach;~~
- ~~• nakaz ustalenia lokalizacji stacji SN/WN a także przebiegu dróg i sieci oraz lokalizacji urządzeń związanych z eksploatacją elektrowni fotowoltaicznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;~~
- ~~• w związku z tym, że elektrownie fotowoltaiczne są inwestycjami oddziałującymi na środowisko w sposób niewymagający zastosowania stref ochronnych, w Studium nie określa się ich.)¹~~

4.8. Obszar rozwoju aktywności gospodarczej związanej z produkcją, składami, magazynami i usługami (U3) – tereny oznaczone symbolami 1.U3, 2.U3, 3.U3, 4.U3

Obszar obejmuje zwarte strefy zabudowy związane z przemysłem, tereny istniejących dzielnic przemysłowych miasta oraz nowe tereny wskazane do rozwoju działalności gospodarczej ze szczególnym naciskiem na rozwój zabudowy przemysłowej.

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- produkcja i usługi w szczególności: przetwórstwo przemysłowe, przetwórstwo rolno - spożywcze, konfekcjonowanie, parki przemysłowe, handel hurtowy i ekspozycyjny, składy, magazyny, bazy, usługi handlu detalicznego, usługi transportu, obsługa techniczna i naprawa pojazdów mechanicznych, stacje paliw wraz z zapleczem, biura, administracja, banki, pośrednictwo finansowe, centra usługowo - handlowe, usługi hotelowe, gastronomia, centra konferencyjne, centra wystawiennicze,
- handel paliwami i gazem płynnym, usługi dla potrzeb motoryzacji,
- w granicach obszarów górniczych zachowanie oraz dopuszczenie rozbudowy istniejących obiektów, urządzeń i infrastruktury technologicznej kopalni.

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- urządzenia infrastruktury technicznej, w tym związane z zapewnieniem potrzeb parkingowych i ochrony środowiska dla potrzeb zagospodarowania działek oraz potrzeb lokalnych lub ponadlokalnych, zieleń urządzone,

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

Oznaczenie terenu	Forma zabudowy	Maksymalny procent zabudowy	Minimalny procent powierzchni biologicznie czynnej	Maksymalna wysokość zabudowy	Minimalna powierzchnia działki budowlanej
1.U3	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	<i>(75% 80%)¹</i>	5%	<i>(7 20 m, przy czym maksymalną wysokość zabudowy należy uszczegółwić w planach miejscowych po uwzględnieniu sąsiedztwa lotniska w Krośnie) 1</i>	<i>(1000 700 m²)¹</i>

2.U3	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	<i>(70% 80%)1</i>	<i>(10% 5%)1</i>	<i>(10 18 dla zabudowy i 30 m dla pozostałych obiektów)1</i>	700 m ²
3.U3	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	<i>(70% 80%)1</i>	<i>(10% 5%)1</i>	12 m	700 m ²
4.U3	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	<i>(70% 80%)1</i>	<i>(10% 5%)1</i>	16 m	<i>(1000 700 m²)1</i>

4.9. Obszary koncentracji usług publicznych (UP) – tereny oznaczone symbolami 1.UP, 2.UP, 3.UP, 4.UP

Obszar obejmuje rejony koncentracji usług publicznych typu: służba zdrowia, opieka społeczna, oświata i wychowanie, kultura, administracja, sport. Lokalizacja i wybór profilu usług wymaga rozpatrywania w trzech aspektach:

- usług o charakterze podstawowym, gdzie kryterium lokalizacji oprócz standardów obsługi winna być racjonalna dostępność placówki - obiektu. Planowanie lokalizacji tego rodzaju usług jest jednoznacznie związane z powstawaniem kompleksów nowej zabudowy mieszkaniowej i jej intensywności (nowe osiedla bądź dogęszczanie istniejących). Sprecyzowanie zasad lokalizacji terenów usług publicznych oraz ich profilu następować będzie w toku sporządzania planów miejscowych. Tereny o istniejącym zagospodarowaniu zgodnym z funkcją obszaru wskazuje się do zachowania lub zmiany profilu usług według potrzeb miasta,
- usług o charakterze ponadpodstawowym, gdzie podstawowym kryterium jest standard obsługi i liczba potencjalnych użytkowników. Sprecyzowanie ich lokalizacji nastąpić powinno w toku sporządzania planów miejscowych,
- rezygnacji z urządzania wybranych terenów w kierunku usług publicznych i zmianę na obszar U1 w przypadku braku celowości realizacji usług publicznych (brak zapotrzebowania miasta na usługi tego typu).

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- usługi publiczne, a w szczególności: obiekty administracyjno - biurowe, oświaty, nauki, edukacji, ochrony zdrowia, usługi opieki społecznej, sportu

(w szczególności: stadiony, boiska, hale sportowe, sale wielofunkcyjne, baseny) i rekreacji, kultury (w szczególności: biblioteki, pracownie artystyczne, domy kultury, świetlice, muzea, sale wystawowe, izby pamięci) oraz kultu religijnego (kościół, obiekty administracyjne związane z pracą duszpasterską, obiekty zbiorowego zamieszkania związane z pracą duszpasterską, plebanie, klasztory).

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- usługi komercyjne z wykluczeniem usług handlu paliwami i gazem płynnym oraz usług dla potrzeb motoryzacji,
- place lub inne miejsca przestrzeni publicznych między innymi dla organizacji plenerowych wydarzeń kulturalnych i społecznych,
- zespoły usługowo - handlowe, z wbudowaną funkcją mieszkaniową w formie lokali mieszkaniowych przeznaczonych na potrzeby mieszkaniowe pracowników obiektów usługowych,
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna na potrzeby wspólnoty samorządowej,
- urządzenia infrastruktury technicznej, w tym związane z zapewnieniem potrzeb parkingowych i ochrony środowiska dla potrzeb zagospodarowania działek oraz potrzeb lokalnych lub ponadlokalnych, zieleń urządzona,

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

Oznaczenie terenu	Forma zabudowy	Maksymalny procent zabudowy	Minimalny procent powierzchni biologicznie czynnej	Maksymalna wysokość zabudowy	Minimalna powierzchnia działki budowlanej
1.UP	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	(55% 70%) ¹	(25% 10%) ¹	(10 15 m) ¹	1000 m ²
2.UP	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	(50% 70%) ¹	(30% 10%) ¹	(12 15 m) ¹	700 m ²
3.UP	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	70%	10%	(16 20 m) ¹	700 m ²

4.UP	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	70%	10%	21 m	1000 m ²
------	--	-----	-----	------	---------------------

4.10. Obszar usług sportu i rekreacji (US) – tereny oznaczone symbolami 1.US, 2.US, 3.US

Obszar obejmuje główne tereny rekreacyjno - sportowe miasta. Podstawowy kierunek zagospodarowania obszaru to:

- wykorzystanie terenów pod lokalizację urządzeń i obiektów sportowych i rekreacyjnych,
- wykorzystanie istniejącej zieleni dla ukształtowania atrakcyjnych terenów parkowych,
- powiązanie z sąsiednimi obszarami przewidzianymi do utworzenia parków publicznych,
- sukcesywna likwidacja istniejącego na terenie 3.US targowiska, przy czym do czasu znalezienia innej lokalizacji na targowisko dopuszcza się jego funkcjonowanie. Dopuszcza się również realizację hal wystawienniczo - ekspozycyjnych, w których można lokalizować obiekty handlu detalicznego.

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- usługi sportu i rekreacji.

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- usługi publiczne i komercyjne z wykluczeniem usług dla potrzeb motoryzacji,
- dopuszczenie na terenie oznaczonym symbolem 3.US realizacji regionalnego centrum wystawienniczo - ekspozycyjnego z dopuszczeniem realizacji obiektów handlowych, w tym handlu wyrobami rękodzieła, gastronomii i artykułów spożywczych charakterystycznych dla regionu,
- place lub inne miejsca przestrzeni publicznych między innymi dla organizacji plenerowych wydarzeń kulturalnych i społecznych,
- urządzenia infrastruktury technicznej, w tym związane z zapewnieniem potrzeb parkingowych i ochrony środowiska dla potrzeb zagospodarowania działek oraz potrzeb lokalnych lub ponadlokalnych, zieleń urządzona,

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

Oznaczenie terenu	Forma zabudowy	Maksymalny procent zabudowy	Minimalny procent powierzchni biologicznie czynnej	Maksymalna wysokość zabudowy	Minimalna powierzchnia działki budowlanej
1.US	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	50%	30%	(± 16 m) ¹	2000 m ²
2.US	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	(30% 50%) ¹	(50% 30%) ¹	(± 12 m) ¹	3000 m ²
3.US	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	(40% 50%) ¹	(40% 50%) ¹	(± 16 m) ¹	1500 m ²

4.11. Obszar rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m² (UC) – tereny oznaczone symbolami 1.UC, 2.UC, 3.UC

W obszarach przeznaczonych pod obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m² w przypadku ich realizacji należy stworzyć zespoły wielofunkcyjne o charakterze handlowo - usługowym przy zastosowaniu zasad określonych poniżej. W granicach strefy wyznaczonej w centrum miasta na terenie przemysłowym należy zachować budynek główny Huty Szkła nr 1. W przypadku zaniechania realizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m² (spowodowanej brakiem potrzeb inwestycyjnych do realizacji takich obiektów) dopuszcza się zmianę podstawowej funkcji obszaru na U2.

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m².

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- intensywna zabudowa o funkcji usługowej,
- handel paliwami i gazem płynnym, usługi dla potrzeb motoryzacji,

- urządzenia infrastruktury technicznej, w tym związane z zapewnieniem potrzeb parkingowych i ochrony środowiska dla potrzeb zagospodarowania działek oraz potrzeb lokalnych lub ponadlokalnych, zieleni urządzonej,

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

Oznaczenie terenu	Forma zabudowy	Maksymalny procent zabudowy	Minimalny procent powierzchni biologicznie czynnej	Maksymalna wysokość zabudowy	Minimalna powierzchnia działki budowlanej
1.UC	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	(70% 80%) ¹	(10% 5%) ¹	(16 18 m) ¹	1500 m ²
2.UC	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	(70% 80%) ¹	(10% 5%) ¹	(16 21 m) ¹	3000 m ²
3.UC	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	(70% 80%) ¹	(20% 5%) ¹	(12 16 m) ¹	1000 m ²

4.12. Obszar infrastruktury technicznej (I) – tereny oznaczone symbolami 1.I, 2.I, 3.I, 4.I, 5.I, 6.I, 7.I

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- 1.I – bazy i obiekty administracyjne gospodarki komunalnej,
- 2.I – obiekty, sieci i urządzenia infrastruktury ciepłowniczej, ciepłownia miejska, *(blok kogeneracyjny opalany zrębką drzewną, blok energetyczny opalany paliwem alternatywnym,)*¹
- 3.I – obiekty, sieci i urządzenia infrastruktury elektroenergetycznej – Główne Punkty Zasilania,
- 4.I – obiekty, sieci i urządzenia infrastruktury gazowej – stacje redukcyjno – pomiarowe,
- 5.I – obiekty, sieci i urządzenia infrastruktury kanalizacyjnej – oczyszczalnia ścieków,

- **6.I** – obiekty, sieci i urządzenia infrastruktury składowania, usuwania i unieszkodliwiania odpadów – składowisko odpadów, instalacje unieszkodliwiania odpadów, zagospodarowanie terenu należy realizować tak aby nie stanowił on źródła żerowania ptaków, zgodnie z art. 87 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002r. – Prawo Lotnicze (Dz. U. z 2012r. poz. 933 z późn. zm.)
- **7.I** – obiekty, sieci i urządzenia komunikacji lotniczej – lotnisko w Krośnie,
- **(Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:**

<i>Oznaczenie terenu</i>	<i>Maksymalny procent zabudowy</i>	<i>Minimalny procent powierzchni biologicznie czynnej</i>	<i>Maksymalna wysokość zabudowy</i>
<i>1.I</i>	<i>80%</i>	<i>10%</i>	<i>16 m</i>
<i>2.I</i>	<i>90%</i>	<i>5%</i>	<i>21 m</i>
<i>3.I</i>	<i>90%</i>	<i>5%</i>	<i>16 m</i>
<i>4.I</i>	<i>90%</i>	<i>5%</i>	<i>10 m</i>
<i>5.I</i>	<i>90%</i>	<i>5%</i>	<i>21 m</i>
<i>6.I</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>16 m</i>
<i>7.I</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>Wg zapotrzebowania technologicznego</i>

)1

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

- dopuszczenie lokalizacji wszelkich obiektów i urządzeń niezbędnych do realizacji i funkcjonowania obszaru.

4.13. Obszar cmentarzy (ZC) – tereny oznaczone symbolami 1.ZC

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- tereny cmentarzy wraz z towarzyszącymi obiektami i urządzeniami związanymi z pochówkiem zmarłych.

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- obiekty i urządzenia niezbędne ze względów funkcjonalnych (w szczególności: kaplice cmentarne, grobowce, pomniki, domy pogrzebowe, budynki administracji cmentarza), urządzenia budowlane i infrastruktury technicznej oraz ochrony

środowiska dla potrzeb cmentarza lub potrzeb lokalnych, parkingi, zieleni urządzonej, obiekty małej architektury,

- obiekty handlowe.

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 20%,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 10%,
- maksymalna wysokość budynków – 12 m,
- minimalna powierzchnia nowo wydzielanej działki budowlanej – wydzielane działki muszą być dostosowane wielkością i kształtem do sposobu zagospodarowania oraz do potrzeb związanych z funkcjonowaniem projektowanych urządzeń i obiektów oraz ustaloną funkcją,
- cmentarze powinny być projektowane jako założenia parkowe z nasadzeniami szpalerowymi zieleni wysokiej izolującej wzdłuż ogrodzenia terenu oraz wzdłuż głównych alei, powierzchnie grzebalne oraz kolumbaria należy projektować z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie przepisów odrębnych.

4.14. Obszar ogrodów działkowych (ZD) – tereny oznaczone symbolami 1.ZD

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- tereny ogrodów działkowych – urządzenia użyteczności publicznej, służące zaspokajaniu potrzeb wypoczynkowych, rekreacyjnych i innych potrzeb społecznych oraz działki do prowadzenia upraw ogrodniczych na własne potrzeby.

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- obiekty i urządzenia niezbędne ze względów funkcjonalnych (w szczególności: altanki, budynek administracyjny).

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 80%,
- maksymalna powierzchnia zabudowy – 10%,
- maksymalna powierzchnia altanki – 35m²,
- maksymalna wysokość budynków administracyjnych – 9 m,
- maksymalna wysokość altanek – 4m przy dachach płaskich i 5m przy dachach skośnych,

- maksymalna powierzchnia działek – 500m²,
- minimalna powierzchnia działek – 300m².

4.15. Obszar lasów i zadrzewień (ZL) – tereny oznaczone symbolami 1.ZL

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- tereny leśne oraz zadrzewienia, jako podstawowe kierunki zagospodarowania tego obszaru przyjmuje się funkcje ochronne i krajobrazowe. Tereny stanowią podstawowy element systemu przyrodniczego miasta.

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- parkingi leśne i urządzenia turystyczne,
- podziemne sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i ochrony środowiska dla potrzeb lokalnych lub ponadlokalnych.

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 95%.

4.16 Obszar zieleni naturalnej (ZP) – tereny oznaczone symbolami 1.ZP

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- tereny zieleni naturalnej nieurządzonej o funkcjach ekologicznych, tereny zieleni cennej pod względem przyrodniczo – krajobrazowym. W skład obszaru wchodzi elementy tworzące system przyrodniczy miasta.

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- zachowanie istniejącej zabudowy z prawem do działań remontowych,
- ścieżki rowerowe,
- mała architektura.

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 95%.

4.17. Obszar zieleni urządzonej (ZP1) – tereny oznaczone symbolami 1.ZP1, 2.ZP1, 3.ZP1

Podstawowy kierunek przeznaczenia terenu:

- ochrona istniejących powierzchni i form zagospodarowania zieleni urządzonej przed likwidacją oraz kształtowanie nowych powierzchni zieleni urządzonej w podziale na tereny oznaczone symbolami:

- 1.ZP1 – zieleń urządzona: skwery, zespoły zieleni z dopuszczeniem realizacji obiektów małej architektury,
- 2.ZP1 – parki, ogrody jordanowskie, zespoły rekreacyjno – parkowe z towarzyszącą zabudową. Dopuszczenie realizacji terenowych urządzeń sportu i rekreacji (ścieżki rowerowe, boiska, place zabaw) z towarzyszącą małą architekturą, pawilonów ogrodowych, muszli koncertowych, hal sportowo - koncertowych oraz budynków usługowych z zakresu nauki, oświaty, sportu i rekreacji, kultury, turystyki (w tym hotele, pensjonaty i inne obiekty zbiorowego zamieszkania turystów) oraz gastronomi,
- 3.ZP1 – zabytkowe cmentarze, podstawowy kierunek działań powinien koncentrować się na ochronie istniejących obiektów zabytkowych, istniejącego starodrzewu oraz historycznych założeń przestrzennych.

Dopuszczalny kierunek przeznaczenia terenu:

- urządzenia i obiekty terenowe związane ze sportem i rekreacją, w tym przestrzenie publiczne między innymi dla organizacji plenerowych wydarzeń kulturalnych i społecznych,
- zachowanie istniejącej zabudowy,
- urządzenia infrastruktury technicznej i ochrony środowiska dla potrzeb zagospodarowania działek oraz potrzeb lokalnych lub ponadlokalnych, zieleń urządzona.

Parametry zabudowy i zagospodarowania terenu:

Oznaczenie terenu	Forma zabudowy	Maksymalny procent zabudowy	Minimalny procent powierzchni biologicznie czynnej	Maksymalna wysokość zabudowy	Minimalna powierzchnia działki budowlanej
1.ZP1	-	-	85%	-	-
2.ZP1	obiekty wolnostojące lub połączone w grupy	15%	65%	12 m, dopuszczenie dominant i indywidualnie projektowanych budynków usług	3000 m ²

3.ZP1	-	-	90%	-	-
-------	---	---	-----	---	---

5. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Wielowiekowy rozwój osadnictwa na terenie dzisiejszego Krosna spowodował znaczne przekształcenia środowiska przyrodniczego, tak iż w chwili obecnej jedynie niewielkie fragmenty terenu posiadają szatę roślinną zbliżoną do naturalnych siedlisk charakterystycznych dla regionu. Istniejące fragmenty naturalnych zespołów roślinnych reprezentują jednakże dość duże zróżnicowanie warunków siedliskowych (podmokłe tereny w dolinie Wisłoka, potoku Lubatówka i mniejszych cieków wodnych, strome zbocza doliny o różnych ekspozycjach, wierzchowina trzeciorzędowa, kompleks leśny w dzielnicy Turaszówka oraz mniejsze powierzchnie zadrzewień śródpolnych). Stan potencjału biotycznego tych terenów oraz ich ekspozycja przestrzenna umożliwiają włączenie ich do systemu powiązań przyrodniczych miasta. Ich funkcja w tym systemie obejmować powinna wykorzystanie ich do budowania systemu powiązań przyrodniczych i zachowania w stanie umożliwiającym poprawę walorów krajobrazowo – estetycznych miasta. Zachowanie bioróżnorodności tych terenów wymaga zachowania powiązań przyrodniczych dolin rzecznych z terenami sąsiednimi, pozostawienia w stanie obecnym izolowanych obszarów lasów i zadrzewień.

Nie mniej ważne dla miasta jest zapewnienie dostępności terenów zielonych dla mieszkańców. Realizacja tego celu wymaga podjęcia działań w kierunku kształtowania krajobrazu miasta z uwzględnieniem zachowania istniejących terenów zieleni urządzonej i tworzenia nowych terenów zielonych spełniających oprócz funkcji ekologicznej także funkcje rekreacyjną i upiększającą.

Zachowaniu istniejących walorów środowiska powinno służyć stosowanie właściwych proporcji oraz względnie równomiernego rozmieszczenia na terenie miasta obszarów biologicznie czynnych oraz terenów biologicznie pasywnych, niezagospodarowanych.

Podstawowe zasady kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta z uwzględnieniem zasad ochrony istniejącego potencjału przyrodniczego powinny opierać się o następujące zasady:

- zachowanie i ochrona zieleni istniejącej,
- zapobieganie dalszej fragmentacji i zmniejszaniu powierzchni cennych dla funkcjonowania systemu przyrodniczego miasta,
- uzupełnianie zadrzewień zgodnie z siedliskiem, głównie wzdłuż cieków wodnych i w obniżeniach terenowych oraz wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- pozostawianie jako ważnych nisz ekologicznych – zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz fragmentów zabagnionych,
- zachowanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej terenów zielonych – poprzez oszczędne gospodarowanie przestrzenią i ograniczanie niepotrzebnych cięć tej przestrzeni,
- ochrona przed nadmiernym zainwestowaniem terenów otwartych,
- zagęszczanie zabudowy mieszkaniowej i jej koncentracja na terenach już zainwestowanych (zmniejszenie skutków rozwoju mieszkalnictwa na terenach niewystarczająco uzbrojonych i cennych przyrodniczo bądź o gorszych warunkach geotechnicznych, ochrona terenów otwartych przed niepotrzebnym, spontanicznym czy chaotycznym zainwestowaniem),
- uzależnianie rozwoju zabudowy, o charakterze osiedlowym od wyeliminowania istniejących braków infrastrukturalnych – zwłaszcza rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej obsługującej cały teren,
- dopuszczenie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko jedynie na terenach usługowo – przemysłowych oraz terenach infrastruktury technicznej i pod warunkiem wprowadzenia dla takich przedsięwzięć odpowiednich ograniczeń dla zagospodarowania w ich bezpośrednim sąsiedztwie – dotyczy to między innymi: cmentarzy, napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia, gazociągów wysokiego i średniego ciśnienia, wież telefonii komórkowej, linii kolejowej oraz dróg publicznych.

W celu ochrony środowiska przyrodniczego miasta w Studium wskazuje się projektowany system przyrodniczy miasta. Składa się on z elementów o różnej wartości przyrodniczej budujących i wspomagających go. Relacje przestrzenne jego poszczególnych elementów mają zapewnić jego trwałość i ciągłość oraz możliwość powiązania go

z elementami systemów przyrodniczych gmin sąsiednich oraz elementami systemu przyrodniczego województwa.

Podstawowymi elementami przestrzennymi wchodzącymi w skład systemu przyrodniczego miasta są:

- doliny rzeczne wraz z roślinnością nadbrzeżną,
- doliny potoków oraz roślinność towarzysząca ważniejszym rowom melioracyjnym,
- istniejące zadrzewienia i kompleks leśny w dzielnicy Turaszówka,
- istniejące tereny zieleni urządzonej, w tym zespoły zieleni objęte ochroną prawną,
- tereny ogródków działkowych,
- inne tereny o znacznej wartości przyrodniczej i krajobrazowej predysponowane do tworzenia terenów publicznej zieleni urządzonej w formie parków miejskich.

Ze względu na zróżnicowanie wartości zasobów przyrody, a co za tym idzie różnej funkcji jaką mogą pełnić w systemie przyrodniczym miasta, wyodrębnia się następujące rodzaje obszarów:

- Obszary objęte prawną ochroną przyrody,
- Obszary ochrony istniejących zasobów – tereny tworzące system przyrodniczy miasta,
- Obszary wspomagające system przyrodniczy miasta,
- Obszary o szczególnym znaczeniu estetycznym dla ekspozycji Starego Miasta.

5.1. Obszary objęte prawną ochroną przyrody

Obszar Natura 2000 PLH 180030 – Wisłok Środkowy z dopływami

Najważniejszą zasadą odnoszącą się do obszarów Natura 2000 jest ta, która mówi iż zabronione jest podejmowanie działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na rośliny i zwierzęta gatunków, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Druga bardzo ważna zasada odnosząca się do obszarów Natura 2000 mówi, iż projekty planów ochrony i projekty zmian do przyjętych planów oraz planowane przedsięwzięcia, które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszarów Natura 2000 lub projektowanych obszarów Natura 2000, ani też nie wynikają z potrzeb tej ochrony, a które mogą znacząco oddziaływać na te obszary, wymagają przeprowadzenia

postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, czyli sprawdzenia rodzaju i skali zagrożenia, jakie mogą wywołać te działania. Obowiązek ten wypływa z obowiązujących przepisów prawa z zakresu ochrony przyrody i środowiska. Bardzo istotne jest bowiem, by na obszary Natura 2000 nie wprowadzać nowych zagrożeń i nie uruchamiać żadnej uciążliwej dla środowiska działalności.

Ochrona siedlisk i gatunków nie jest zależna wyłącznie od typowych działań z dziedziny ochrony przyrody, a więc działań bezpośrednio nakierowanych na ochronę tych walorów przyrodniczych, choć są one bardzo ważne, ale w dużym stopniu od sposobów gospodarowania na tych obszarach. Bardzo istotne dla ochrony tych walorów jest uwzględnianie w gospodarce rolnej, leśnej, wodnej, rybackiej potrzeb ochrony tych walorów, między innymi poprzez prowadzenie działań gospodarczych w tych dziedzinach metodami sprzyjającymi ochronie siedlisk i gatunków uznanych za ważne dla całej Europy poprzez niedopuszczanie do nadmiernej intensyfikacji działań w tych dziedzinach.

Zidentyfikowane zagrożenia dla Obszaru Natura 2000 PLH 180030 – Wisłok Środkowy z dopływami to:

- zanieczyszczenia wód,
- ścieki komunalne i przemysłowe,
- zaśmiecenie terenu (wszędzie duże ilości śmieci),
- zanieczyszczenia obszarowe z pól uprawnych,
- ograniczenie możliwości wędrówki ryb w górę rzeki poprzez zbiorniki zaporowe w Besku i Rzeszowie,
- wypłylenie, zamulenie (bariera biologiczna dla ryb reofilnych),
- eksploatacja kruszywa z koryta powodująca zanikanie kamienistych tarlisk litofilnych gatunków ryb,
- nadmierna zabudowa terenów zalewowych,
- rolnicze i przemysłowe zagospodarowanie terasy zalewowej,
- kłusownictwo w odniesieniu do większych gatunków ryb (m.in. boleń, brzana, świnka),
- regulacje oraz przegradzanie rzek, w tym małych dopływów będących miejscem rozrodu lub schronienia w przypadku dużych wezbrań.

Potencjalne zagrożenia dla Obszaru Natura 2000 PLH 180030 – Wisłok Środkowy z doływami to:

- dalsze regulowanie cieków wodnych,
- wzrost ilości zanieczyszczeń komunalnych,
- brak drożności cieków,
- melioracje dolin rzecznych i obniżanie poziomu wód gruntowych.

Ponadto, zagrożeniami dla chronionych siedlisk w granicach Obszaru Natura 2000 PLH 180030 – Wisłok Środkowy z doływami są:

Dla łąk zmiennowilgotnych:

- przemiany sukcesyjne wskutek wkraczania trzcinnika pospolitego,
- intensyfikacja koszenia (przekształcenie w łąki rajgrasowe).

Dla łąk ekstensywnie użytkowanych:

- przemiany sukcesyjne spowodowane brakiem koszenia,
- zmiany form gospodarowania np. zaoranie.

Dla łągów i grądów:

- zaśmiecanie,
- karczowanie.

Działania ochronne w granicach Obszaru Natura 2000 PLH 180030 – Wisłok Środkowy z doływami powinny obejmować:

- wyłączenie korytarza rzeki Wisłok z terenów inwestycyjnych,
- przestrzeganie zakazu usuwania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i gleby,
- ograniczenie zmian użytkowania gruntów w dolinie rzeki Wisłok,
- ograniczenie melioracji terenów,
- ograniczenie regulacji doływów rzeki Wisłok,
- wprowadzenie zakazu wycinki drzew w zasięgu doliny rzeki Wisłok, za wyjątkiem działań związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym i zapewnieniem bezpieczeństwa powszechnego,
- wytyczenie ścieżek pieszych i rowerowych w celu ograniczenia nadmiernej antropopresji na siedliska chronione,

- wprowadzenie zorganizowanego systemu usuwania odpadów z tras turystycznych (pieszych i rowerowych).

Istniejący użytek ekologiczny „Dolina potoku Badoń”, istniejące pomniki przyrody oraz projektowane stanowisko dokumentacyjne.

Zakres ochrony powinien obejmować przestrzeganie wszelkich zasad określonych w dokumentach powołujących je do życia, a w szczególności zakaz:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszarów i obiektów,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budowy, odbudowy, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- umieszczania tablic reklamowych.

5.2. Obszary ochrony istniejących zasobów przyrody

Obszary te obejmują strefy oznaczone w studium symbolami ZP. Poszczególne elementy środowiska wchodzące w skład tych obszarów to:

- koryto rzeki Wiśłok wraz z zadrzewieniami położonymi na obu brzegach oraz na terasach rzecznych i zboczach doliny wznoszących się ponad korytem. Obejmują one również częściowo zakola rzeki i jej rozlewiska,
- tereny położone wzdłuż potoków wraz z zadrzewieniami przy korytach oraz z fragmentami trwałych użytków zielonych,
- pasmo zadrzewień i terenów otwartych położonych w rejonach ulic Korczyńskiej i Zielonej,
- zadrzewienia na skarpach w rejonie ulic Ikara, Bursaki, Wieniawskiego,
- zakrzewienia i zespoły zieleni spontanicznej na skarpach w rejonie ulicy Zagórze,
- zespoły roślinności łąkowej i zadrzewień w rejonach ulic Łąkowej, Zręcińskiej,

- kompleks leśny w dzielnicy Turaszówka oraz kompleks zadrzewień w rejonie składowiska odpadów.

Dla terenów tworzących system przyrodniczy gminy ustala się:

- zakaz zabudowy,
- użytkowanie gruntów w formie trwałych użytków zielonych lub zadrzewień i lasów,
- zakaz dokonywania trwałych zmian stosunków wodnych, a w szczególności prowadzenia odwodnień i innych robót powodujących trwałe obniżenie poziomu wód podziemnych lub ograniczenie zasilania poziomów wodonośnych, cieków i zbiorników wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i racjonalna gospodarka wodna,
- prowadzenie gospodarki leśnej na warunkach określonych w planach urządzenia lasu,
- zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających naturalne formy rzeźby terenu i obniżających walory krajobrazowe, za wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym, w tym utrzymaniem, budową, odbudową i modernizacją urządzeń wodnych.

5.3. Obszary wspomagające system przyrodniczy miasta

Obszary wspomagające pełnią w strukturze miasta funkcje lokalnych węzłów ekologicznych, ułatwiają powiązania przyrodnicze poszczególnych elementów systemu oraz zdecydowanie poprawiają walory krajobrazowe i przestrzenne poszczególnych rejonów miasta. Stanowią one również jeden z głównych elementów zasobu terenów rekreacyjnych miasta. W chwili obecnej są one tylko w niewielkim stopniu zadrzewione. Do obszarów tych zalicza się: tereny zieleni urządzonej istniejące i projektowane oznaczone w Studium symbolem ZP1, tereny ogrodów działkowych oznaczone w Studium symbolem ZD oraz cmentarzy oznaczonych w Studium symbolem ZC. W większości przypadków prawidłowe funkcjonowanie tych obszarów w systemie przyrodniczym miasta wymaga wzbogacenia istniejącej szaty roślinnej głównie poprzez wprowadzanie nowych zespołów zieleni w ramach tworzenia ogólnodostępnych terenów zieleni urządzonej i odbudowę zespołów zieleni w istniejących terenach parkowych.

5.4. Obszary o szczególnym znaczeniu dla upiększenia Starego Miasta

Obszary obejmują tereny zielone na skarpach starówki. Kształtowanie tych terenów zielonych, również pod względem składu gatunkowego roślinności, rozmieszczenia drzew i krzewów, zabiegów pielęgnacyjnych, a także rekreacyjnego ich wykorzystania powinno być podporządkowane wymogom estetycznym wynikającym z konieczności ochrony i upiększania wizerunku historycznego centrum Krosna. Wymagane jest również wprowadzenie zakazu lokalizacji nowej zabudowy.

5.5. Polityka kształtowania i ochrony środowiska przyrodniczego

Działania samorządu miasta na rzecz poprawy stanu środowiska przyrodniczego są integralną częścią dążeń do poprawy jakości życia mieszkańców, a ochrona jego zasobów nieodzownym warunkiem trwałego utrzymania tej jakości na satysfakcjonującym poziomie. Celem polityki kształtowania i ochrony środowiska przyrodniczego jest umożliwienie obecnym i przyszłym mieszkańcom miasta racjonalnego korzystania z jego zasobów. Realizacja polityki miasta w tym zakresie powinna być dostosowana do poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego. Główne działania miasta, w tym zakresie w rozbiciu na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego przedstawiono poniżej.

Rzeźba powierzchni ziemi

Polityka zagospodarowania przestrzennego miasta zmierzać będzie do zachowania i wyeksponowania w krajobrazie następujących charakterystycznych elementów rzeźby powierzchni ziemi:

- wzgórze Starego Miasta. Stanowi ono integralną całość wraz z zabudową Zespołu Staromiejskiego. Odpowiednie jego wyeksponowanie polegać będzie na:
 - urządzeniu i systematycznej pielęgnacji terenów zielonych na skarpach wzgórza,
 - urządzeniu terenów zielonych w dolinie potoku Lubatówka pomiędzy ulicami J. Piłsudskiego i F. Czajkowskiego,
 - zagospodarowaniu północnego podnóża wzgórza pomiędzy stadionem sportowym, a ul. Niepodległości z zachowaniem walorów widokowych wzgórza i jego zabudowy.

Jednym z najistotniejszych działań umożliwiających zachowanie wyjątkowo atrakcyjnych form ukształtowania powierzchni ziemi miasta Krosna jest przyjęcie zasady, że w realizacji zespołów zabudowy na terenach otwartych należy unikać makroniwelacji terenu na znacznych powierzchniach a poszczególne obiekty budowlane powinny być wkomponowane w istniejący krajobraz.

Wody powierzchniowe

Przepływające przez miasto potoki, cieki wodne oraz rzeka Wiśłok są elementem urozmaicającym krajobraz, a ich obrzeża są z reguły wykorzystywane jako przestrzeń rekreacyjna, niemniej funkcję taką mogą pełnić jedynie wody czyste. W Krośnie podjęto szeroki program działań ograniczających zanieczyszczenie Wiśłoka, potoku Lubatówka i mniejszych cieków przepływających przez miasto.

W celu ochrony wód powierzchniowych i ich jakości należy:

- dążyć do uzyskania co najmniej II klasy jakości wód powierzchniowych,
- utrzymać melioracje terenów,
- dążyć do docelowego uzbrojenia w sieci wodociągową i kanalizacyjną wszystkich terenów zurbanizowanych,
- monitorować system gospodarki odpadami, w szczególności w zakresie likwidacji nielegalnych składowisk odpadów,
- wprowadzić zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do środowiska,
- zachować dostęp do terenów zieleni naturalnej w dolinach rzek oraz w otoczeniu stawów i zbiorników retencyjnych.

Ważnym elementem ograniczającym dopływ zanieczyszczeń obszarowych do rzek jest pozostawianie wszędzie gdzie jest to możliwe naturalnych obrzeży lub wprowadzanie zieleni urządzonej oraz wyposażenie kanalizacji deszczowej w urządzenia oczyszczające wody opadowe.

Kolejnym istotnym kierunkiem działań na rzecz ochrony wód powierzchniowych jest ochrona istniejących urządzeń melioracyjnych poprzez ich naprawę, modernizację i zakaz ich niszczenia, w tym zasypywania. Istotnym działaniem ochronnym jest zabezpieczenie istniejącego drenażu podstawowego przed nieuzasadnionymi i niekontrolowanymi zmianami w przebiegu poszczególnych drenów. Podstawowe działania w mieście w zakresie sieci melioracji powinny obejmować:

- regulację i udroźnienia potoków,
- ochrona przed powodzią zlewni rzeki Wisłok.

Ponadto planowana jest budowa suchych zbiorników przeciwpowodziowych (polderów przepływowych) w zlewni potoków: Śmierdziączka, Ślączka i Olszyny zlokalizowanych na terenie gmin Korczyna, Krościenko Wyżne i Krosno.

Na załączniku Nr 3B wskazano zasięg terenów zmeliorowanych w mieście. Na terenach tych znajdują się dreny melioracyjne umożliwiające odwodnienie tych terenów. Realizacja poszczególnych funkcji w strefach funkcjonalnych wymagać będzie inwentaryzacji drenów na poszczególnych działkach budowlanych. Istotnym jest aby przed realizacją obiektów budowlanych zmienić przebieg drenów w sposób umożliwiający działanie tych urządzeń na terenach sąsiednich. Przebudowa lub likwidacja drenów w sposób nieuporządkowany prowadzić może do stagnowania wód w terenach zmeliorowanych.

Wody podziemne

Priorytetem w ochronie wód podziemnych na terenie miasta powinna być ochrona zbiornika wód podziemnych GZWP nr 432 – Dolina rzeki Wisłok stanowiącego perspektywiczne źródło zaopatrzenia w wodę wysokiej jakości. Powinna ona polegać na:

- sukcesywnej rozbudowie systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków aż do objęcia nimi całości terenów zainwestowania miejskiego,
- ograniczeniu lokalizacji obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych do obiektów niezbędnych dla funkcjonowania miasta.

Zanik rolnictwa na terenie miasta oraz rozwój sieci wodno – kanalizacyjnej powinien w przyszłości wyeliminować zagrożenie zanieczyszczeń wód podziemnych do minimum.

Plan gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły

W dalszym rozwoju miasta należy zadbać o umożliwienie realizacji celów środowiskowych określonych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły. Są to:

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych, ustalonych na mocy art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej

W pierwszym cyklu planowania gospodarowania wodami w Polsce, cele środowiskowe dla części wód zostały oparte głównie na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych

określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych. Zastosowane podejście, polegające na przyjęciu za cele środowiskowe wartości granicznych odpowiadających dobremu stanowi wód, związane było z niekompletnym zrealizowaniem prac w zakresie opracowania warunków referencyjnych dla poszczególnych typów wód, a tym samym brakiem możliwości ustalenia wartości celów środowiskowych wg charakterystycznych wymagań względem poszczególnych typów we wszystkich kategoriach wód. Dodatkowo, z uwagi na trwające prace w zakresie opracowywania metodyk oceny stanu hydromorfologicznego oraz fakt, że monitoring w zakresie badań stanu chemicznego jest jeszcze w fazie kształtowania i rozbudowy, ustalenie celów środowiskowych zostało oparte o dostępne wartości graniczne wskaźników podanych w rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych ustalonych na mocy Art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej

Zgodnie z definicją umieszczoną w Ramowej Dyrektywie Wodnej dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”. Art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu nie pogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Jakość powietrza i klimat akustyczny

Poprawa jakości powietrza do stanu satysfakcjonującego mieszkańców i zachowującego standardy jakości zgodnie z przepisami ochrony środowiska wymaga równoczesnego działania na rzecz redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących z trzech głównych źródeł: zakładów przemysłowych, ogrzewania budynków mieszkaniowych i ruchu drogowego.

Redukcja zanieczyszczeń przemysłowych polegać będzie na:

- dalszej modernizacji istniejących zakładów w kierunku redukcji ilości emitowanych zanieczyszczeń,
- wykluczeniu z procesów przemysłowych technologii powodujących emisje zanieczyszczeń do atmosfery lub stwarzających możliwość wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Redukcja zanieczyszczeń powietrza powstających w wyniku ogrzewania budynków polegać będzie na:

- modernizacji systemu ogrzewania w kierunku zmniejszenia zużycia ciepła oraz większego udziału paliw ekologicznie czystszych w produkcji ciepła, m.in. gazu ziemnego i węgla o obniżonej zawartości siarki,
- modernizacji kotłowni lokalnych,
- zwiększeniu udziału odnawialnych źródeł energii w zaopatrzeniu miasta w ciepło,
- wyposażeniu indywidualnych odbiorców ciepła w liczniki,
- redukcji zużycia ciepła w budynkach poprzez izolację istniejących budynków i sformułowanie w planach miejscowych odpowiednich wymagań w stosunku do nowych budynków,
- utrzymaniu i rozbudowie systemu zaopatrzenia w gaz umożliwiające wykorzystanie gazu do indywidualnego ogrzewania budynków mieszkaniowych,
- *(dla nowo budowanych budynków mieszkalnych przewiduje się zaopatrzenie w energię cieplną z indywidualnych kotłowni. Dopuszcza się stosowanie paliw*

ekologicznych: gazowych, płynnych, energii elektrycznej (pompy ciepła), biomasy oraz tam gdzie jest to możliwe podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej.)¹

Redukcja zanieczyszczeń transportowych polegać będzie na:

- rozbudowie i modernizacji układu drogowego w kierunku eliminacji ruchu tranzytowego z obszaru centrum miasta,
- tworzeniu pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu,
- tworzeniu warunków dla rozwoju innych sposobów poruszania się niż samochód osobowy poprzez:
 - budowę ścieżek rowerowych i tras pieszych,
 - tworzenie pomieszczeń dla przechowywania rowerów w budynkach mieszkalnych, zakładach pracy i obiektach usług publicznych,
 - elektryfikację linii kolejowej,
 - rozwój komunikacji autobusowej w mieście nadążający za rozwojem struktury przestrzennej miasta,
- redukcji ilości przejazdów samochodowych wewnątrz miasta poprzez uporządkowanie przestrzenne działalności gospodarczej na terenie miasta oraz wprowadzenie organizacji ruchu.

Poprawa klimatu akustycznego następować będzie poprzez ograniczanie ruchu komunikacyjnego w strefie śródmiejskiej miasta, a także przez stosowanie zabezpieczeń technicznych (ekrany), a w razie potrzeby zabezpieczeń akustycznych wewnątrz budynków na terenach gdzie zanotowano przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

6. POLITYKA OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW, DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ I KSZTAŁTOWANIA KRAJOBRAZU MIASTA

Celem polityki ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej oraz kształtowania krajobrazu miasta jest:

- zachowanie wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu decydujących o tożsamości kulturowej Krosna,
- kształtowanie atrakcyjnego oblicza miasta, a szczególnie przestrzeni publicznych miasta,

- kształtowanie harmonijnego krajobrazu kulturowego dzielnic podmiejskich przy równoczesnym uwzględnieniu potrzeby poprawy jakości życia mieszkańców oraz tworzenia warunków do aktywizacji gospodarki miasta.

Realizacja polityki w skali całego miasta polegać będzie na:

- ochronie obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa podkarpackiego i gminnej ewidencji zabytków,
- ochronie zabytków archeologicznych wchodzących w zasięg stanowisk archeologicznych,
- utrzymaniu złożonej historycznej struktury przestrzennej centrum miasta i zwiększeniu stopnia jej czytelności poprzez:
 - zachowanie przestrzennego wyodrębnienia zespołu zabudowy Starego Miasta, a w szczególności konfiguracji terenu, przebiegu cieków wodnych wraz z towarzyszącymi terenami zieleni,
 - porządkowanie zabudowy i sposobu zagospodarowania terenów u podnóża wzgórza Starego Miasta,
 - zachowanie zasadniczej dyspozycji przestrzennej centrum administracyjno - kulturalnego pochodzącego z przełomu XIX/XX w. (rejon ul. Staszica i ul. Niepodległości) opartej o Plac Konstytucji 3 Maja i promienisty układ głównych ulic,
 - zachowanie zasadniczych cech rozplanowania osiedla naftowego dawne „Działki” (rejon ul. Kolejowej i ul. Lewakowskiego),
 - ~~(rewitalizację zespołu zabudowy Starego Miasta oraz części zabudowy Śródmieścia obejmującej dawne centrum administracyjno – kulturalne z zachowaniem jego wartości kulturowych i zwiększeniem wartości użytkowych, atrakcyjności oraz wzbogaceniem tradycyjnej usługowo – handlowej funkcji tej części miasta,)~~¹
 - podnoszenie atrakcyjności przestrzeni publicznych miasta poprzez porządkowanie i modernizację ważnych wnętrz urbanistycznych oraz tworzącej je zabudowy,
 - opracowanie programu określającego możliwości przekształceń zasobów kulturowych wymienionych obszarów, a w szczególności programu modernizacji głównych wnętrz urbanistycznych,

- stworzenie preferencji finansowych i organizacyjnych dla rewaloryzacji szczególnie cennych obiektów położonych w obrębie przestrzeni publicznych,
- koordynację działań poszczególnych inwestorów w oparciu o plan miejscowy uwzględniający elementy programu modernizacji wnętrz urbanistycznych przestrzeni publicznych,
- współdziałanie w podejmowaniu działań ochronnych dotyczących obiektów i zespołów zabytkowych prawnie chronionych oraz postulowanych do objęcia ochroną, a w szczególności pozyskiwaniu i stwarzaniu zachęt dla zainteresowanych zagospodarowaniem i odnową obiektów zabytkowych,
- promowanie walorów zasobów dziedzictwa kulturowego miasta przez różnorodne formy działalności informacyjnej, np. utworzenie szlaku dziedzictwa kulturowego na obszarze miasta,
- przeciwdziałanie degradacji panoramy zespołu zabudowy Starego Miasta polegającej na wprowadzaniu elementów przesłaniających i konkurujących, bądź zmianie dotychczasowej kompozycji sylwety tej części miasta,
- przeciwdziałanie degradacji i zniszczeniu obiektu starej huty jako obiektu techniki,
- utrzymanie dotychczasowych warunków percepcji panoramy Starego Miasta wzdłuż ciągu widokowego od skrzyżowania ul. Krakowskiej z ul. Łukasiewicza i dalej wzdłuż ul. Krakowskiej,
- przeciwdziałanie dewastacji krajobrazu miasta elementami nowo projektowanej infrastruktury technicznej poprzez zmianę szczególnie wyeksponowanej krajobrazowo lokalizacji lub maskowanie zielenią,
- kształtowanie zespołów współczesnej zabudowy obszarów peryferyjnych miasta zgodnie z lokalną tradycją i dążenie do podniesienia ich atrakcyjności, oraz przeciwdziałanie tendencjom do rozpraszania zabudowy,
- promowanie wykorzystywania i przystosowania obiektów o wartościach kulturowych na cele usługowe,

- prowadzenie gospodarki przestrzennej ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu przed utratą oraz niepożądanymi przekształceniami na wyodrębnionych w Studium i opisanych poniżej strefach.

Strefy ochrony konserwatorskiej wyznaczone w Studium:

- ~~(strefa rewitalizacji zabudowy – obejmująca zespół zabudowy Starego Miasta oraz dawne centrum administracyjno – kulturalne w rejonie ulicy Staszica)1~~
- **strefa ochrony i kształtowania krajobrazu miejskiego** – obejmująca: dzielnicę dawne „Działki” w rejonie ul. Kolejowej, Kościuszki, Łukasiewicza wraz z cmentarzem, zespół zabudowy nad potokiem Lubatówka (rejon między ul. Podwale, Tkacką, Grodzką i Łukasiewicza), zespół zabudowy na prawym brzegu Wisłoka - część dzielnicy Białostrzegi i Zawodzie,
- ~~(strefa rehabilitacji zabudowy miejskiej – obejmująca: dawne zaplecze mieszkalne lotniska pochodzące z okresu międzywojennego, obszar dawnej huty szkła, obszar zabudowy miejskiej w rejonie ulic Grodzkiej, Parkowej i Niepodległości, zespół dawnego szpitala, obszar zabudowy w rejonie ulicy Lwowskiej, zespół zabudowy na lewym brzegu potoku Lubatówka w rejonie ulic Olejarskiej i Łukasiewicza, zespół parkowy i szkoła w Suchodole,)1~~
- **strefa ochrony ekspozycji Starego Miasta** – obejmująca: obszary otwarte nad Wisłokiem i potokiem Lubatówka, obszar centrum rekreacyjno - wypoczynkowego przy ulicy Legionów wraz z targowiskiem miejskim, Ogród Jordanowski przy ulicy Parkowej,
- **strefa ochrony konserwatorskiej zespołu budynków przemysłowych i technicznych** – obejmująca: relikty dawnej rafinerii w rejonie ulicy Naftowej, zabudowę starej huty szkła w rejonie ulicy Grodzkiej oraz relikty historycznej zabudowy technicznej lotniska w Krośnie (w tym wieże),
- **strefa ochrony archeologicznej** – obejmująca stanowiska archeologiczne.

W ramach działań realizacyjnych polityki miasta z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego należy położyć szczególny nacisk na ochronę:

- osi urbanistycznych, w tym renesansowej osi urbanistycznej Starego Miasta,
- dominant historycznych,

- punktów widokowych,
- średniowiecznego układu urbanistycznego,
- zespołów zabudowy o układach urbanistycznych wykształconych na przełomie XIX i XX wieku,
- zespołów zieleni objętej ochroną.

6.1. Zakres ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa podkarpackiego, wraz z zasięgiem ochrony konserwatorskiej obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa podkarpackiego

Studium ustala dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ich stref ochronnych następujące zasady:

- nakaz bezwzględnej ochrony,
- nakaz uwzględnienia we wszelkich działaniach inwestorskich realizowanych w obiektach i na nieruchomościach wpisanych do rejestru zabytków obowiązujących przepisów z zakresu ochrony zabytków i dóbr kultury.

6.2. Zakres ochrony obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków

Studium ustala dla obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków następujące zasady:

- nakaz ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiednich ustaleń, co do zasad i metod ochrony zabytków i obiektów o cennych wartościach kulturowych,
- zapewnienie właściwego użytkowania obiektów zabytkowych,
- w szczególnych przypadkach pozyskiwanie obiektów zabytkowych przez miasto i wtórne ich zbycie, nabywcom gwarantującym właściwe ich utrzymanie lub zagospodarowanie,
- dopuszczenie rozbiórki obiektów w przypadku złego stanu technicznego pod warunkiem wykonania pełnej dokumentacji architektonicznej obiektów.

6.3. Zasady ochronne w poszczególnych strefach

~~(Strefa rewitalizacji zabudowy~~

~~Dla obszaru miasta Krosna od 2005r. obowiązuje Program Rewitalizacji Miasta Krosna na lata 2005-2013. Zgodnie z tym programem na 9 obszarach wytypowanych do rewitalizacji będzie realizowanych ponad 85 projektów obejmujących m.in. rewitalizację Zespołu Staromiejskiego, rewitalizację lotniska, budowę ścieżek rowerowych, odnowę architektoniczną pierzei zabudowy Osiedla Tysiąclecia, zabudowy dworcowej, poprawę estetyki i termomodernizację osiedli mieszkaniowych przy ul. Grodzkiej, rewaloryzację Starego Cmentarza, rekultywację i zagospodarowanie wolnych terenów zieleni.~~

~~Na obszarze zabytkowego centrum przyjmuje się następujące kierunki działania i zasady zagospodarowania:~~

- ~~• ochrona układu przestrzennego przed przekształceniami oraz ochrona obiektów i zespołów zabytkowych prawnie chronionych jak i nieobjętych ochroną prawną, a także ich otoczenia przed zmianami mogącymi spowodować degradację ich wartości historycznych, estetycznych i architektonicznych,~~
- ~~• dopuszczenie do modernizacji pod względem użytkowym i technicznym istniejącej zabudowy oraz lokalizacji nowej zabudowy bez ograniczeń dla współczesnej formy architektonicznej, pod warunkiem uwzględnienia zasadniczych cech formy architektonicznej zabudowy historycznej, w tym ograniczenia gabarytu nowej zabudowy do wysokości zabudowy historycznej,~~
- ~~• niedopuszczenie do nadbudowy istniejącej zabudowy w obrębie zespołu Starego Miasta ponad gabaryt pionowy zabudowy przyrynkowej,~~
- ~~• wzbogacenie funkcji usługowych obszaru, przy jednoczesnym ograniczeniu rozwoju usług wymagających znacznych kubatur i gabarytów pionowych oraz stanowiących cel ruchu kołowego,~~
- ~~• wykluczenie rozwoju działalności gospodarczej (wytwórczości i usług) wymagających przekształceń istniejącego układu przestrzennego,~~
- ~~• atrakcyjne urządzenie przestrzeni publicznych w drodze ich porządkowania oraz odnowy sposobu zagospodarowania i otaczającej zabudowy z ekspozycją zespołów, obiektów zabytkowych oraz ważniejszych, nie w pełni czytelnych obecnie~~

- ~~elementów układów urbanistycznych: przedlokacyjnego, średniowiecznego i renesansowego,~~
- ~~• wprowadzenie komponowanych posadzek głównych placów i ulic, właściwego oświetlenia oraz regulacji dotyczących formy reklam,~~
 - ~~• porządkowanie zabudowy wewnątrzblokowej, położonej na tyłach działek (pierzeje przyrynkowe),~~
 - ~~• wyeksponowanie przebiegu murów obronnych oraz porządkowanie istniejącej zieleni porastającej skarpy wzgórza Starego Miasta w celu zapewnienia dostatecznej ekspozycji sylwety Starego Miasta,~~
 - ~~• uwzględnienie w podejmowanych działaniach inwestycyjnych wiążących się z wykonywaniem szerokoprzestrzennych wykopów i niwelacji terenu zasad zagospodarowania terenów określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego~~
 - ~~• uwzględnienie w działaniach inwestycyjnych:~~
 - ~~○ ochrony kształtu działek w obrębie Starego Miasta,~~
 - ~~○ ochrony przed przekształceniem przebiegu głównych ulic i kształtu placów,~~
 - ~~○ zachowania obiektów i zespołów zabytkowych postulowanych do objęcia ochroną oraz ich formy architektonicznej przed przekształceniami prowadzonymi do obniżenia wartości historycznych, estetycznych i architektonicznych,~~
 - ~~○ zasadniczych cech formy architektonicznej zabudowy historycznej.)¹~~

Strefa ochrony i kształtowania krajobrazu miejskiego

W zasięgu strefy przyjmuje się następujące kierunki działania i zasady zagospodarowania:

- zachowanie i ochrona przed niekontrolowanym przekształceniem historycznie ukształtowanego układu przestrzennego oraz zachowanie obiektów i zespołów wskazanych do objęcia ochroną na mocy ustaleń planów miejscowych (w tym obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków),
- dopuszczenie rozbudowy, modernizacji, wymiany i lokalizowania nowej zabudowy pod warunkiem odpowiedniego ukształtowania formy architektonicznej oraz pod warunkiem, że działania te nie spowodują obniżenia wartości

kulturowych otoczenia chronionych i wskazanych do objęcia ochroną obiektów i zespołów zabytkowych oraz terenów zieleni urządzonej,

- zachowanie istniejących zadrzewień i zespołów zieleni,
- wykluczenie działań powodujących degradację otoczenia obiektów i zespołów chronionych i wskazanych do objęcia ochroną,
- porządkowanie i odnowa głównych przestrzeni publicznych.

~~(Strefa rehabilitacji zabudowy miejskiej~~

~~W zasięgu strefy przyjmuje się następujące kierunki działania i zasady zagospodarowania:~~

- ~~• porządkowanie i uzupełnianie istniejącej zabudowy oraz dążenie do jej modernizacji użytkowej i technicznej,~~
- ~~• dopuszczenie rozbudowy, wymiany i lokalizowania nowej zabudowy pod warunkiem kształtowania formy architektonicznej w nawiązaniu do lokalnej tradycji i pod warunkiem, że działania te nie spowodują obniżenia wartości kulturowych otoczenia wskazanych do objęcia ochroną obiektów i zespołów zabytkowych oraz nie ograniczą ekspozycji sylwety Starego Miasta,~~
- ~~• zachowanie obiektów i zespołów zabytkowych wskazanych do objęcia ochroną w planach miejscowych (w tym wpisanych do gminnej ewidencji zabytków),~~
- ~~• zachowanie historycznie ukształtowanej sieci dróg i istniejących zadrzewień.)¹~~

Strefa ochrony ekspozycji Starego Miasta

W zasięgu strefy przyjmuje się następujące kierunki działania i zasady zagospodarowania:

- zachowanie terenów otwartych, umożliwiających ekspozycję sylwety Starego Miasta oraz wykluczenie lokalizacji nowej zabudowy kubaturowej w obrębie płaszczyzny ekspozycji,
- porządkowanie sposobu zagospodarowania i urządzenia terenów zieleni, ze szczególnym uwzględnieniem utrzymania płaszczyzny ekspozycji Starego Miasta między ul. Legionów, a Wiśtokiem,
- zachowanie istniejących zadrzewień i założeń zieleni oraz przebiegu koryt cieków wodnych,

- ochrona warunków percepcji poprzez wykluczenie lokalizacji zabudowy wzdłuż głównych ciągów widokowych w otoczeniu punktów widokowych.

Strefa ochrony konserwatorskiej zespołu budynków przemysłowych:

W zasięgu strefy przyjmuje się następujące kierunki działania i zasady zagospodarowania:

- dopuszczenie realizacji nowej zabudowy według porządku kształtującego kompozycje istniejącej zabytkowej zabudowy,
- stosowanie spójnej formy architektonicznej, obejmującej m.in. konstrukcję dachów, rodzaj detali architektonicznych, rodzaj stosowanych materiałów na elewacjach i dachach budynków, kolorystykę elewacji i dachów, wszystkich budynków, w tym zabudowy towarzyszącej, lokalizowanych w obrębie działki budowlanej lub zespołu zabudowy lokalizowanego w obrębie działki inwestycyjnej.

Strefa ochrony archeologicznej

W zasięgu strefy przyjmuje się następujące kierunki działania i zasady zagospodarowania:

- prowadzenia nadzorów i badań archeologicznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa z zakresu ochrony zabytków i dóbr kultury.

7. POLITYKA KSZTAŁTOWANIA SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO

W polityce zagospodarowania przestrzennego miasta przyjęto następujące zasady konstrukcji docelowego modelu obsługi komunikacyjnej miasta:

- wprowadzenie zasady uspokojenia ruchu w centrum miasta, poprzez ograniczenie dostępności komunikacyjnej tej części miasta,
- zwiększenie efektywności pracy układu, w sposób zabezpieczający obsługę ruchu wewnętrznego i zewnętrznego na odpowiednich standardach,
- zwiększenie elastyczności układu, poprzez dostosowanie go do możliwości efektywnego sterowania ruchem (antyawaryjność układu),
- zabezpieczenie odpowiednich rezerw terenowych dla przewidywanych inwestycji infrastruktury komunikacyjnej.

Biorąc pod uwagę aktualne uwarunkowania przestrzenno - ekonomiczne, w Studium został zaprojektowany układ dróg zabezpieczający obsługę kierunkową głównych ciężarów ruchu. Model układu, zbliżony do rusztowo - obwodnicowego, umożliwia segregację i poprawne funkcjonalnie prowadzenie ruchu zewnętrznego i wewnętrznego. Przebieg i lokalizację poszczególnych elementów układu komunikacyjnego miasta przedstawiono na załączniku graficznym Nr 3C.

Ruch tranzytowy ma w Krośnie ograniczone znaczenie ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo drogi krajowej nr 9, przebiegającej poza granicami miasta, która prowadzi ruch na kierunku: przejście graniczne Barwinek - Rzeszów - Radom. Ograniczone znaczenie ruchu tranzytowego dla układu komunikacyjnego miasta powoduje, że istniejący ciąg ulic Bema, Jana Pawła II, Podkarpacka i Bieszczadzka sprawujący dotychczas w mieście funkcję głównego połączenia komunikacyjnego, obsługującego zarówno ruch tranzytowy jak i wewnętrzny, może zostać zachowany. W celu zachowania funkcjonalności układu tych ulic konieczne jest natomiast dostosowanie tych dróg do minimalnej klasy technicznej drogi głównej. Optymalnym rozwiązaniem byłoby jednak dostosowanie tego układu do klasy technicznej drogi głównej ruchu przyspieszonego, ze względu na pełnione funkcje w układzie komunikacyjnym miasta (główna arteria komunikacyjna Krosna). Ruch docelowo - źródłowy z gmin ościennych do Krosna jest wprowadzany do miasta po śladzie drogi krajowej, istniejących dróg wojewódzkich, w klasie technicznej dróg zbiorczych oraz innych dróg lokalnych. W chwili obecnej ruch ten jest kierunkowany do centrum miasta oraz ciągu ulic Bema, Jana Pawła II, Podkarpackiej i Bieszczadzkiej. Nałożenie się ruchu zewnętrznego i wewnętrznego przy takim układzie komunikacyjnym w centrum miasta powoduje znaczne utrudnienia komunikacyjne.

W celu poprawy tego stanu w Studium wskazuje się konieczność realizacji układu obwodnic, realizowanych w minimalnej klasie dróg zbiorczych. Wskazany układ obwodnicowy ma za zadanie nie tylko umożliwić rozrząd ruchu zewnętrznego w granicach miasta z pominięciem jego centrum, ale również zapewnić połączenia pomiędzy poszczególnymi dzielnicami miasta, bez konieczności wjazdu do jego centrum. W celu zapewnienia odpowiedniej obsługi komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych w Studium wskazuje się szereg dróg mających stanowić podstawę układu

komunikacyjnego nowych osiedli mieszkaniowych i zespołów zabudowy usługowo - przemysłowej.

(Dla funkcjonowania systemu komunikacyjnego miasta niezbędna jest realizacja projektów komunikacyjnych łączących system miasta z terenami sąsiednimi, a przede wszystkim:

- *budowy drogi łączącej planowany węzeł S-19 w Miejscu Piastowym z drogą krajową nr 28 (ul. Bieszczadzka), który umożliwi udrożnienie ruchu na modernizowanym odcinku drogi,*
- *połączenia ul. Sikorskiego w Krośnie z drogą krajową nr 19,*
- *łączników drogowych wykorzystujących przebudowywany układ dróg miejskich miasta Krosna z planowaną drogą Kielce – Nowy Korczyn – Tarnów – Barwinek.)¹*

W celu zapewnienia odpowiednich zasad obsługi komunikacyjnej miasta zaleca się kształtowanie systemów komunikacyjnych w układzie podstawowych trzech stref o zróżnicowanym podziale zadań przewozowych (pomiędzy komunikację zbiorową, indywidualną, pieszą). Granice stref najłatwiej wyznaczyć poprzez ograniczenie ciągami komunikacyjnymi, które umożliwiają bezpośrednie sterowanie dostępnością. W Studium dla Krosna proponuje się następujący podział:

- **Strefa komunikacyjna A**, tzw. Centralna obejmująca ściśle centrum miasta. Priorytetu w strefie należy udzielić komunikacji zbiorowej, ruchowi pieszemu, rowerowemu, a także transportowi obsługującemu strefę (dostawy i wywóz odpadków). Transport indywidualny powinien być ograniczony m.in. przez eliminację ruchu międzydzielnicowego, restrykcyjną politykę parkingową (opłaty, ograniczenia czasu postoju) i odpowiednią organizację ruchu;
- **Strefa komunikacyjna B** - pośrednia, obejmująca strefę śródmiejską miasta. W strefie tej równolegle może funkcjonować transport zbiorowy i indywidualny, w przypadkach konfliktowych lokalnie może występować konieczność ograniczenie transportu indywidualnego na korzyść transportu zbiorowego, mogą również występować ograniczenia parkingowe. W związku z tym, że strefa ta przejmuje ruch z obszarów peryferyjnych do strefy centralnej, wymagana jest także dbałości o ruch pieszy i rowerowy. Na granicy strefy B i C może już być prowadzony ruch tranzytowy;

- **Strefa komunikacyjna C** - peryferyjna, obejmująca strefę podmiejską, w której warunki dla transportu indywidualnego można kształtować swobodnie, w dostosowaniu do potrzeb. Obszary tej strefy powinny być obsługiwane przez rozgałęziony system komunikacji zbiorowej zapewniający wygodny dojazd do stref A i B. Ilość miejsc parkingowych powinna być zgodna z potrzebami wynikającymi ze sposobów zagospodarowania poszczególnych rejonów strefy.

Dla Krosna jednym z podstawowych zadań umożliwiających wprowadzenie efektywnych zmian w organizacji ruchu w centrum jest realizacja przebiecia ul. Łukasiewicza i tym samym domknięcie obwodnicy centrum od strony południowej miasta oraz modernizacja skrzyżowań.

7.1. Zakres i podstawowe zasady działania

Niezbędny zakres oraz zasady działania władz miasta mające na celu realizację przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego, to:

- współpraca, udokumentowana występującymi potrzebami komunikacyjnymi - z administracją wojewódzką i centralną - odnośnie przyspieszenia realizacji docelowego układu węzła dróg zewnętrznych,
- realizacja tych miejskich inwestycji komunikacyjnych, które są spójne logicznie z powstawaniem nowych generatorów ruchu - w wyniku kolejności realizacji programu rozwoju miasta,
- utrzymywanie, poprzez regulowanie praw własności, niezbędnych rezerw pod rozbudowę układu komunikacyjnego,
- zabezpieczenie niezbędnych realizacji, poprzez odpowiednią konstrukcję budżetu miasta.

7.2. Zasady kształtowania sieci drogowej

Zaleca się, zgodnie z wymogami normowymi, przyjęcie rezerwy na pasy ulic zależnie od ich klas funkcjonalnych. W wyszczególnieniu podano szerokości pasów regulacyjnych o wielkościach średnich, z uwagi na konieczność rezerw na prowadzenie infrastruktury towarzyszącej ulicy, ścieżek rowerowych, osłon izolacyjnych, itp. Ze względu na istniejącą zabudowę, szczególnie w śródmieściu miasta, należy dopuścić zachowanie istniejących i utrwalonych w przestrzeni linii zabudowy, pomimo

niezachowania wymaganych szerokości. Śródmieście, ze względu na intensywność zagospodarowania, musi pracować niejako na granicy zalecanych standardów.

Minimalne szerokości pasów drogowych:

klasa G:

- 2/2 – zalecany 45 m (minimum 35 m),
- 1/4 – zalecany 40 m (minimum 35 m),
- 1/2 – zalecany 35 m (minimum 25 m),

klasa Z:

- 2/2 - zalecany 40 m (minimum 30 m),
- 1/4 - zalecany 35 m (minimum 30 m),
- 1/2 - zalecany 30 m (minimum 20 m),

klasa L 1/2:

- zalecany 25 m (minimum 12 m),

ulice lokalne i dojazdowe (nie objęte problematyką studium):

- minimum 12 m dla dróg lokalnych,
- 10 m dla dróg dojazdowych.

Dopuszcza się w sytuacjach uzasadnionych potrzebami miasta zmianę klas poszczególnych dróg wskazanych na załączniku Nr 3C.

Dla projektowania układów komunikacji pieszej i rowerowej należy przyjąć następujące zasady:

Ścieżki rowerowe:

Usytuowanie ścieżki rowerowej powinno zapewnić bezpieczeństwo ruchu. Przy ulicach klasy G i Z pas dla rowerów powinien być oddzielony przynajmniej znakami poziomymi. Minimalna szerokość ścieżki powinna wynosić 1,5 m. Wskazuje się na konieczność realizacji ścieżek rowerowych w ramach budowy nowych dróg i przebudowy istniejących. Priorytetem jest realizacja ścieżek rowerowych wzdłuż Wisłoka i Lubatówki.

Chodniki – ciągi piesze

- 2,0 m - minimum szerokości ciągu bezpośrednio przy jezdni, przy modernizacji w wyjątkowych warunkach dopuszcza się 1,25 m,
- 1,5 m - minimum samodzielnego ciągu odsuniętego od jezdni lub niezależnego.

Niezwykle istotnym problemem z racji poprawności rozwiązań komunikacyjnych, mającym też wpływ na płynność i bezpieczeństwo ruchu, jest zachowanie odpowiedniej akcesji układu komunikacyjnego, zgodnego z klasyfikacją funkcjonalną ulic. Chodzi o odpowiednie odstępy między skrzyżowaniami na trasach w zależności od ich funkcji, a także dopuszczenie liczby włączeń i wyłączeń (czyli możliwości zjazdu i wjazdu na prawe skrzyty) do wyższych klas ulic.

Na rysunku Studium wyznaczono drogi główne (z możliwością podniesienia klasy dróg do dróg głównych ruchu przyspieszonego, wynikającą z potrzeb komunikacyjnych miasta), zbiorcze oraz ważniejsze drogi lokalne dla utworzenia układu komunikacyjnego obsługującego istniejące tereny zainwestowane i tereny rozwojowe. Drogi publiczne o znaczeniu drugorzędym powinny być wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Do dróg publicznych należy zaliczyć, niezależnie od natężenia ruchu na drodze, drogi stanowiące dojazd do usług publicznych, w szczególności obiektów administracji publicznej, usług oświaty, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury i nauki lub ogólnodostępnych usług niepublicznych, w których następuje koncentracja ludności, wymagająca zapewnienia warunków bezpieczeństwa publicznego.

Przy ustalaniu przebiegu dróg, w miejscowych planach należy uwzględniać warunki wynikające z istniejącego zagospodarowania oraz ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, w szczególności uwarunkowań ochrony środowiska, ochrony dóbr kultury i zabytków. Określone symbolami graficznymi na rysunku studium korytarze pod planowane drogi należy traktować orientacyjnie, jako wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Szczegółowe trasowanie dróg powinno następować w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem uwarunkowań terenowych i podziałów nieruchomości.

Dla wszystkich ulic projektowanych w Studium pożądane jest opracowanie studiów przedprojektowych (wykonywanych przed przystąpieniem do sporządzenia planów miejscowych) mających na celu skonkretyzowanie ich przebiegów. Dotyczy to w szczególności sposobu projektowanych dróg klasy Z.

7.3. Zasady polityki parkingowej

Polityka parkingowa powinna stanowić część polityki komunikacyjnej prowadzonej kompleksowo w całym mieście. W odniesieniu do parkingów istotne jest przyjęcie zasad, czy organizowane będą duże parkingi, tzw. strategiczne, czy też korzystniejszy dla miasta będzie system parkingów rozproszonych.

Po analizie możliwych efektów rozwiązań wydaje się słuszne zarekomendowanie systemu parkingów rozproszonych dostosowanych i wykorzystujących maksymalnie strukturę miejską. Duże parkingi strategiczne, o ile plany miejscowe potwierdzą możliwość pozyskania terenu, powinny powstać przy obwodnicy centrum, czyli w rejonie ulicy Legionów (po stronie północnej) i po południowej stronie projektowanego odcinka ulicy Łukasiewicza. Należy zachować istniejące parkingi strategiczne w sąsiedztwie kompleksu urzędów: Wojewódzkiego, PZU, ZUS, PKO S.A.

Miejsca parkingowe służące do obsługi poszczególnych terenów powinny być budowane na terenie inwestycji, tzn. na działce budowlanej, na której realizowana jest inwestycja. Minimalna ilość miejsc parkingowych powinna być obliczona wg wskaźników w zależności od planowanego zagospodarowania. Zaleca się, aby w sporządzanych planach miejscowych i ich zmianach określać minimalne wskaźniki parkingowe dla obiektów nowo wznoszonych i rozbudowywanych, na następującym poziomie:

- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - 2 m.p./dom,
- dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej - 1 m.p./1 lokal mieszkalny do 60 m² i 2 m. p./1 lokal mieszkalny powyżej 60 m²,
- dla obiektów administracji - 25 m.p./1000 m² p.uż.,
- dla usług, w tym usług handlu (sklep, punkt usługowy) - 30 m.p./1000 m² powierzchni użytkowej (nie mniej niż 3-4 miejsca na sklep, punkt usługowy),
- dla centrów logistycznych, obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², hurtowni - 50 m.p./1000 m² p.uż.,
- dla targowisk - 35 m.p./1000 m² powierzchni targowej lub 1,5 m. p./stoisko,
- dla zakładów produkcyjnych, - 20 m.p./100 zatrudnionych,
- dla oświaty - 30 m.p./100 zatrudnionych,
- dla obiektów sportowych i rekreacyjnych - 20 m.p./ 1000 m² p.uż.,
- dla publicznych przychodni zdrowia - 10 m.p./1000 m² p.uż.

Dopuszcza się urządzenie parkingów ogólnodostępnych w liniach rozgraniczających dróg – pod warunkiem zachowania wymaganych parametrów technicznych. Dopuszcza się urządzenie miejsc parkingowych podziemnych pod terenami o innym przeznaczeniu (np. pod boiskami, terenami zielonymi, obiektami usługowymi itp.).

Niezbędne jest wyznaczenie dla transportu ciężkiego parkingów w rejonie węzłów komunikacyjnych. Parkingi te powinny posiadać odpowiednią infrastrukturę, zapewniającą komfort odpoczynku osobom korzystającym.

7.4. Lotnisko

W Studium zakłada się przebudowę lotniska. Główne funkcje, które pełnić będzie lotnisko:

- funkcja szkoleniowa,
- obsługa tzw. lotnictwa ogólnego (general aviation),
- w miarę potrzeb możliwe będzie uruchomienie małej komunikacji pasażerskiej (np. aero –taxi).

Realizacja funkcji lotniska wymaga podjęcia działań mających na celu:

- budowę utwardzonych dróg startowych, dróg kołowania i płyt postojowych,
- modernizację sprzętu i infrastruktury ułatwiającej prowadzenie operacji lotniczych,
- utrzymanie ograniczonej wysokości obiektów budowlanych w strefach nalotów.

(Plan Generalny rozwoju lotniska przewiduje stopniowe dojście do statusu lotniska użytku publicznego o pełnej certyfikacji jak dla portów lotniczych.)¹

Część terenu miasta objęta jest także ograniczeniami wysokości zabudowy wokół lotniska „Iwonicz” .

7.5. Komunikacja zbiorowa

Celem rozwoju komunikacji zbiorowej jest poprawa standardu obsługi, w tym zapewnienie możliwości korzystania z niej wszystkim mieszkańcom miasta. Obsługa miasta nadal będzie opierać się o system linii autobusowych, a docelowo będzie wspomagana linią kolejową, która wymaga modernizacji i przede wszystkim elektryfikacji.

Przewiduje się utrzymanie połączeń autobusowych z Rzeszowem i sąsiednimi gminami. Jako priorytet wskazuje się konieczność zachowania regularnych połączeń z Warszawą.

Komunikacja miejska powinna zapewnić obsługę obszarów z istniejącym zagospodarowaniem, a w następnej kolejności obszarów planowanego zainwestowania po wybudowaniu nowych elementów układu drogowego. Rozwiązania i parametry techniczne dróg w planach miejscowych oraz projektach budowlanych powinny uwzględniać prowadzenie komunikacji autobusowej (odpowiednia szerokość i nośność nawierzchni jezdni, rezerwy terenu na przystanki i pętle autobusowe oraz miejsca na wiaty przystankowe).

7.6. Ruch rowerowy

Celem wyznaczenia ciągów rowerowych jest zapewnienie powiązań między rejonami mieszkaniowymi i miejscami pracy, szkołami, handlem i usługami oraz terenami rekreacyjnymi miasta. Na rysunku Studium wskazuje się sieć dróg rowerowych w nawiązaniu do projektowanych i istniejących dróg oraz orientacyjny przebieg wzdłuż rzeki Wisłok i potoku Lubatówka. Dopuszcza się realizację ścieżek rowerowych na pozostałych drogach, w tym na drogach o mniejszym ruchu (uspokojonym), wspólnie z ruchem pojazdów samochodowych.

Konieczne będzie również tworzenie miejsc do przechowywania i parkowania rowerów, szczególnie przy szkołach, obiektach handlowych i usługowych, przystankach kolejowych i w ścisłym centrum miasta. Oprócz ścieżek rowerowych, których przebiegi określono na rysunku Studium, w miarę budowy nowych dróg i modernizacji istniejących, każdorazowo powinna być przeanalizowana możliwość i celowość budowy ścieżek rowerowych.

(Zgodnie z „Koncepcją programowo – przestrzenną mającą charakter rozwiązania strategicznego dla całego obszaru funkcjonalnego krośnieńsko – jasielskiego ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury drogowej i kolejowej oraz kierunków rozwoju turystyki” przez miasto Krosno mają przebiegać:

- *Łącznik pomiędzy Wschodnim Szlakiem Rowerowym „Green Velo”, a Transgranicznym Szlakiem Rowerowym „Beskidzkie Muzea”,*
- *Łącznik pomiędzy Wschodnim Szlakiem Rowerowym „Green Velo”, a Słowacją,*

- szlak Trzcinica – Dębowiec – Żarnowiec – Krosno.)¹

(7.7. Komunikacja kolejowa

W mieście Krosno zakłada się konieczność modernizacji linii kolejowej nr 108.

Najważniejsze potrzeby w zakresie modernizacji linii obejmują:

- *modernizacja nawierzchni kolejowej, przejazdów kolejowych i bocznic,*
- *remont obiektów inżynierskich – mostów i przepustów,*
- *ujednolicenie wysokości peronów z uwzględnieniem parametrów technicznych kursującego taboru i komfortu podróżnych podczas wsiadania i wysiadania,*
- *zadaszenie i oświetlenie peronów,*
- *remont dworców na stacji Krosno oraz na przystanku Krosno – Miasto,*
- *budowa zadaszonych wiat przystankowych wraz z toaletami a także oświetlenia przystanków Krosno – Turaszówka i Krosno – Polanka, przystanki zostały oznaczone na załączniku granicznym do studium nr 3C,*
- *stworzenie multimodalnego węzła przesiadkowego przy stacji Krosno (kolej, MKS, PKS, busy, taxi) oraz przystosowanie parkingu pod funkcje park&ride,*
- *realizacja punktów przesiadkowych w bezpośrednim sąsiedztwie przystanków kolejowych – powiązanie linii kolejowej z komunikacją autobusową (przystanki autobusowe) i indywidualną (parkingi park&ride, stojaki na rowery),*
- *budowa parkingów przy przystanku Krosno – Miasto i Krosno – Polanka,*
- *budowa ciągu pieszego prowadzącego do przystanku Krosno – Turaszówka,*
- *modernizacja infrastruktury stacji Krosno pod kątem transportu towarowego,*
- *utworzenie nowych przystanków: Krosno – Huta Szkła, Krosno – Centrum, Krosno – Galeria VIVO, przystanki zostały oznaczone na załączniku granicznym do studium nr 3C.*

Dla rozwoju transportu kolejowego niezwykle istotną inwestycją jest budowa łącznicy kolejowej pomiędzy liniami 108 i 106 (realizowana poza granicami miasta Krosna). Realizacja tego projektu pozwoli na znaczące skrócenie czasu przejazdu pociągów między Rzeszowem a Krosnem, Sanokiem i Zagórzem, dzięki czemu przejazd kolejką na tym odcinku stanie się konkurencyjny w stosunku do transportu drogowego. Inwestycja umożliwi również realizację szybkich połączeń regionalnych, a także

połączeń dalekobieżnych z największymi miastami kraju. Poprawi dostępność komunikacyjną południowych części województwa podkarpackiego, zarówno wewnętrzną – dojazd do miejsc pracy i nauki mieszkańców regionu, a także zewnętrzną – połączenie będzie wykorzystywane zarówno przez turystów, jak i przez przedsiębiorców do transportu towarowego. Dzięki budowie łącznicy zwiększy się również atrakcyjność polsko – słowackiego kolejowego przejścia granicznego w Nowym Łupkowie (linia nr 107), przez co wzrośnie znaczenie województwa podkarpackiego w międzynarodowej wymianie osób i towarów. Budowa łącznicy ma szansę przyczynić się również do realizacji dalekobieżnego połączenia Krościenko – Zagórz – Krosno – Rzeszów – Warszawa, które po wznowieniu połączeń z Ukrainą mogłoby prowadzić do Chyrowa.

Strategiczną dla miasta inwestycją drogowo – kolejową w zakresie kompleksowej reorganizacji układu transportowego Krosna jest projekt "Przebudowy i rozbudowy ul. Lwowskiej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 991 od km 3+449 do km 4+221". Jest to projekt komplementarny do projektu kolejowego planowanego do realizacji przez PKP PLK S.A. na tym odcinku linii 108, który m. in. poprzez wprowadzenie dwupoziomowych skrzyżowań ulic z linią kolejową, przyczyni się do likwidacji problemów komunikacyjnych na skrzyżowaniach układu drogowego z linią kolejową nr 108, a przez to do poprawy bezpieczeństwa w ruchu kołowym. Projekt zakłada m. in. poprowadzenie obniżonej niwelety linii kolejowej w konstrukcji oporowej. Niweletę od km 70+050 ukształtowano w 2,5 ‰ pochyleniu, aż do km 70+725. Na tym odcinku linia ma przebiegać pod ul. Piastowską, ul. Lwowską i ul. Hallera. Zgodnie z założeniami koncepcji, budynek dworca i peron przystanku Krosno Miasto, zlokalizowanego pomiędzy ul. Lwowską i ul. Hallera, będzie wymagał przebudowy i dostosowania do projektowanej niwelety. Na dalszym odcinku ok. 1375 m profil, poprzez zmienne pochylenie, odpowiednio 7,5, 12,5, 10,0, i 4,53 ‰ nawiązuje do istniejących rzędnych niwelety.)¹

8. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY

8.1. Zaopatrzenie w wodę

W studium wprowadza się zasadę, że rozbudowa sieci wodno - kanalizacyjnej realizowana będzie sukcesywnie dla wszystkich obszarów urbanizowanych. W dalszym etapie przewiduje się objęcie nowych terenów w miarę wzrostu zaludnienia.

Zasady obsługi ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę ustala się przy założeniach, że:

- wszyscy mieszkańcy miasta na terenach objętych zasięgiem działania zorganizowanych wodociągów będą mieli możliwość korzystania z wody wodociągowej,
- woda będzie doprowadzona do poszczególnych posesji,
- budynki mieszkaniowe będą wyposażone w podstawowe urządzenia sanitarne.

Dopuszcza się ujęcia lokalne dla usług i produkcji oraz do celów przeciwpożarowych. Dopuszcza się również wykorzystanie wody pochodzącej z sieci miejskiej w procesach technologicznych prowadzonej działalności gospodarczej.

Bilans zapotrzebowania wody

- na cele bytowo-gospodarcze - 750 l/M,d,
- na cele użyteczności publicznej - 75 l/M,d,
- przemysł drobny, usługi - 75 l/M,d,
- utrzymanie zieleni, ulic - 50 l/M,d,
- woda ppoż. oraz straty na sieci - 50 l/M,d,
- Razem - **1000 l/M,d.**

Aktualnie możliwości produkcyjne trzech głównych zakładów wodociągowych (w Iskrzyni, Szczepańcowej i Sieniawie) są wykorzystywane zaledwie w ok. 50%. Sytuację tą można zaliczyć do zaszłości inwestycyjnych, gdyż główne inwestycje przemysłowe i mieszkaniowe w mieście zaprojektowano i zrealizowano w końcu lat 70, a więc w okresie stale rosnącego zapotrzebowania na wodę. Wynikało to zarówno z dynamicznego rozwoju urbanistycznego i gospodarczego Krosna jak i powszechnego stosowania wodochłonnych technologii przemysłowych, a także z nieoszczędnego gospodarowania wodą. Bardzo wyraźne zwiększenie opłat za pobór wody oraz likwidacja części zakładów przemysłowych, a także wprowadzenie nowych technologii spowodowało, że obecnie

Krosno dysponuje zasobami wody pitnej przewyższającymi znacznie aktualne i prognozowane zapotrzebowanie. W tej sytuacji polityka miasta zmierza w kierunku zwiększenia rentowności istniejących Zakładów Uzdatniania Wody poprzez zaopatrywanie w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze sąsiednich gmin. Zasadę tę uznaje się za prawidłową, gdyż prowadzi do pełniejszego wykorzystania potencjalnych możliwości ujęć wody i systemu wodociągowego.

Realizacja założonych celów polityki miasta w tym zakresie wymaga realizacji następujących działań:

- systematycznej renowacji i modernizacji obiektów i urządzeń do ujmowania i uzdatniania wody,
- renowacji i rozbudowy systemu rozprowadzania wody (magistrale, zbiorniki wyrównawcze, pompownie, sieć rozdzielcza),
- zwiększenia obszaru obsługiwanego przez ZUW w Sieniawie.

8.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków komunalnych i spływów opadowych

Docelowy system odprowadzania ścieków bytowych w mieście będzie opierał się na dopływie wszystkich ścieków do istniejącej oczyszczalni ścieków. Odprowadzenie ścieków odbywać się będzie w systemie kanalizacji grawitacyjnej z elementami kanalizacji ciśnieniowej. Docelowo zakłada się pełne uzbrojenie wszystkich terenów zurbanizowanych w mieście w kanalizację sanitarną. Na terenach podmiejskich o niskim zaludnieniu przejściowo, do czasu realizacji sieci kanalizacyjnej dopuszcza się stosowanie indywidualnych rozwiązań opartych na szczelnych zbiornikach bezodpływowych.

Krosno przyjęło słuszną z punktu widzenia ochrony wód politykę, odbioru ścieków nie tylko z terenu miasta, ale i z sąsiednich gmin zaopatrywanych w wodę z ujęć administrowanych przez MPGK w Krośnie. Dodatkowym atutem tego rozwiązania jest możliwość ograniczenia dopływu ścieków do obszarów stref ochronnych ujęć wody, które obsługują Krosno i otaczające go gminy. Docelowo zakłada się całkowity rozdział kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Wody opadowe będą w związku z tym odprowadzane poprzez system kanalizacji deszczowej. W przypadku braku możliwości włączenia terenów do sieci kanalizacji deszczowej dopuszcza się odprowadzanie wód opadowych do gruntu pod warunkiem podczyszczenia ich do norm określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska 24 lipca 2009r. w sprawie warunków jakie należy spełniać przy wprowadzeniu

ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984 z późn. zm.). Ścieki przemysłowe powinny być gromadzone w zbiornikach bezodpływowych i wywożone do oczyszczalni ścieków. Przyjęcie technologii odprowadzania ich do kanalizacji sanitarnej jest możliwe wyłącznie pod warunkiem podczyszczenia ich w separatorach lub innych urządzeniach do stanu umożliwiającego ich odprowadzenie do kanalizacji sanitarnej. Ustala się zakaz realizacji powierzchni ażurowych pozwalających na przedostawanie się wód opadowych do gruntu bez podczyszczenia na parkingach o powierzchni powyżej 0,1 ha. Wody opadowe odprowadzane z parkingów, o których mowa w/w należy podczyścić do norm określonych w rozporządzeniu wymienionym wcześniej.

Realizacja założonych celów polityki miasta w tym zakresie wymaga realizacji następujących działań:

- utylizacji osadów ściekowych,
- gruntownej przebudowy systemu kanalizacji śródmieścia (z typu ogólnospławnego na rozdzielczy),
- renowacji części kolektorów i ograniczenia dopływu do kanalizacji sanitarnej wód drenażowych,
- stopniowego wdrażania projektów systemu kanalizacyjnego dla wszystkich intensywniej zainwestowanych terenów miasta i sąsiednich gmin,
- wykonania kanalizacji deszczowej,
- budowy przy wylotach głównych kolektorów burzowych urządzeń (tzw. komór PFZ), do oczyszczania pierwszego, najsilniej zanieczyszczonego spływu wód opadowych.

8.3. Sieć elektroenergetyczna

W Studium zakłada się, że energia elektryczna dostarczana będzie wszystkim odbiorcom na tradycyjne cele przygotowywania posiłków, podgrzewania wody użytkowej, oświetlenia pomieszczeń. Zakres wykorzystania energii elektrycznej na te cele będzie zależał od tempa rozwoju sieci gazowej oraz przyjętych technologii realizacji nowych budynków. Przewiduje się, że wraz z rozwojem sieci gazowej zużycie energii elektrycznej do celów ogólnobytowych będzie maleć. Do ogrzewania pomieszczeń energia elektryczna używana będzie w niewielkim zakresie. Przewiduje się wzrost wykorzystania energii

elektrycznej do celów klimatyzacji. Zakłada się również zaopatrzenie w energię elektryczną wszystkich obiektów usługowych i przemysłowych, zarówno do celów technologicznych jak i socjalnych.

Główne cele polityki rozwoju sieci elektroenergetycznej w mieście są następujące:

- zapewnienie dostaw mocy i energii elektrycznej do stref potencjalnego rozwoju zabudowy mieszkaniowej i stref rozwoju aktywności gospodarczej, realizowanej poprzez rozbudowę istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia,
- modernizacja, w celu zwiększenia niezawodności dostaw i jakości dostarczanej energii, ponad 20% linii kablowych średniego napięcia na terenie miasta, mających zbyt małe przekroje w stosunku do występujących obciążeń,
- zapewnienie dostaw, mocy i energii elektrycznej, odpowiadających pojawiającemu się zapotrzebowaniu na pozostałych obszarach miasta,
- zwiększenie niezawodności dostaw energii elektrycznej i jakości dostarczanej energii poprzez rozbudowę sieci rozdzielczej średniego napięcia, budowę stacji transformatorowo-rozdzielczych średniego na niskie napięcie, rozbudowę sieci rozdzielczej niskiego napięcia,
- poprawa krajobrazu miejskiego realizowana poprzez kablowanie napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia oraz wykonywanie odcinków linii elektroenergetycznych na obszarach zainwestowania miejskiego w wersji kablowej, a stacji transformatorowo-rozdzielczych w wersji wewnętrznej,
- racjonalizacja oświetlenia miejsc publicznych, ulic, placów i dróg znajdujących się na terenie miasta i stanowiących mienie komunalne.

Elektroenergetyczna sieć tranzytowa wysokiego napięcia jest już wykonana. Przewiduje się jedynie możliwość realizacji linii dwutorowej 110 kV, odcinek od linii „Krosno – Białobrzegi – Frysztak” do stacji Iskrzynia z możliwością realizacji stacji GPZ. W chwili obecnej nie ma możliwości wskazania lokalizacyjnego tej linii. Ustala się, że w przypadku konieczności jej realizacji powinna być ona zrealizowana w pasie technologicznym istniejącej linii 400 kV. Lokalizacja stacji GPZ powinna zostać wykonana w obszarze przeznaczonym na cele działalności gospodarczej.

8.4. Sieć telekomunikacyjna

Aktualne potrzeby i tendencje rozwoju pozwalają przewidywać, że nastąpi całkowite nasycenie zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne. Konieczna będzie rozbudowa sieci kanalizacji kablowej i szafek kablowych do pojemności wymaganych w poszczególnych rejonach. Urządzenia telekomunikacyjne nie wywołują konieczności zabezpieczeń terenu pod strefy ochronne. Telekomunikacja nie jest warunkiem rozwoju miasta, ale jest standardem warunkującym lokalizację obiektów usługowych i działalności gospodarczej. Nie wyklucza się konieczności budowy nowych masztów dla stacji bazowych telefonii komórkowej oraz innych urządzeń teletransmisyjnych dla poprawy odbioru telefonii komórkowej. Na całym obszarze miasta dopuszcza się realizację obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych bez ograniczeń. Szczegółowe zasady lokalizacji obiektów i urządzeń infrastruktury sieciowej na terenach planowanej zabudowy oraz stacji bazowych telefonii komórkowej powinny zostać określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Jednym z podstawowych celów polityki miasta w zakresie sieci telekomunikacyjnej jest dalsza rozbudowa szerokopasmowej sieci telekomunikacyjnej.

Przy realizacji urządzeń telekomunikacyjnych, w tym z zakresu łączności publicznej należy uwzględnić strefy ograniczenia wysokości dla obiektów lokalizowanych w pobliżu lotniska w Krośnie i lotniska „Iwonicz”.

8.5. Sieć ciepłownicza

Zakłada się, że w Krośnie dostawa ciepła będzie odbywać się dwutorowo – z miejskiej sieci ciepłowniczej i ze źródeł indywidualnych. Przy czym przyjmuje się zasadę, że ciepło pochodzące ze źródeł indywidualnych powinno być zmniejszane na rzecz miejskiej sieci ciepłowniczej.

W celu realizacji powyższego celu należy przyjąć zasady rozwoju sieci ciepłowniczej:

- zapewnienie dostaw ciepła, w miarę pojawiających się potrzeb, do obszaru rozwoju zabudowy mieszkaniowej,
- zapewnienie dostaw ciepła, w miarę artykułowanych potrzeb, do obszarów rozwoju aktywności gospodarczej,

- rozbudowa miejskiej sieci ciepłowniczej w sposób skoordynowany z rozwojem sieci gazowej w celu uniknięcia pokrywania się źródeł energii,
- zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń, emitowanych do atmosfery przez ciepłownie i lokalne kotłownie na terenie miasta,
- likwidacja nieefektywnych lokalnych kotłowni z kotłami węglowymi,
- stosowanie w ciepłowniach z kotłami węglowymi wysokokalorycznego węgla o zmniejszonej zawartości siarki,
- stosowanie wysokowydajnych urządzeń oczyszczających spaliny.

8.6. Sieć gazowa

Pomimo faktu, że stan gazyfikacji obszaru miasta jest bardzo dobry, to jednak w związku ze znacznym powiększeniem terenów inwestycyjnych w jego granicach, zakłada się konieczność dalszej rozbudowy sieci rozdzielczej średnio- i niskoprężnej.

W celu zaspokojenia potrzeb w zakresie sieci gazowej należy przyjąć następujące zasady:

- dostarczanie gazu będzie następować w miarę potrzeb z istniejących podziemnych sieci,
- dalsza gazyfikacja będzie możliwa (w tym podłączenie nowych odbiorców do sieci), o ile istnieją warunki techniczne do tego, że nowi odbiorcy mogą być przyłączeni do sieci na zasadach określonych w obowiązujących w tym zakresie przepisach odrębnych,
- wokół gazociągów należy przyjąć odpowiednie strefy ochronne: odległości podstawowe lub strefy kontrolowane o szerokościach i zasadach zagospodarowania terenów w ich zasięgu zgodnych z obowiązującymi w tym zakresie przepisami odrębnymi.
- w liniach rozgraniczających dróg publicznych i niepublicznych stanowiących dostęp z terenów z zabudową, należy rezerwować trasy dla sieci gazociągów,
- gazociągi, które w wyniku modernizacji dróg znalazłyby się pod jezdnią należy przenieść w pas poza jezdnię na koszt Inwestora przedsięwzięcia,
- podczas prowadzenia prac budowlano - montażowych istniejące gazociągi należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem przez ciężki sprzęt budowlany, samochody itp.

W celu zapewnienia pełnej dostawy gazu do miasta oraz w celach tranzytowych konieczna jest realizacja wysokoprężnego gazociągu DN ~~(700 1000)~~1 mm do Strachociny.

8.7. Gospodarka odpadami

~~(Z punktu widzenia zapewnienia mieszkańcom odpowiednich standardów polityka miasta jest prowadzona prawidłowo, gdyż uzyskano bardzo wysoki (ok. 98%) stopień usuwania odpadów.)~~1 Odpady komunalne z terenu miasta są umieszczane na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne administrowanym przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Krosno Sp. z o.o.

~~(Odpady powstające na terenie miasta kierowane są do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ulicy Białobrzeskiej. W celu zabezpieczenia potrzeb miasta w tym zakresie w Studium wskazano niezbędną rezerwę terenową do powiększenia istniejącego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów. Realizacja tego celu wymaga zwiększenia rezerwy terenu dla składowiska odpadów i Zakładu Utylizacji)~~1.

W celu zabezpieczenia wód podziemnych i powierzchniowych przed skażeniami ustala się nakaz stosowania zabezpieczeń izolujących infiltracje do gruntu wód odciekowych ze składowiska odpadów i Zakładu ~~(Utylizacji Unieszkodliwiania)~~1 Odpadów oraz stosowanie urządzeń umożliwiających podczyszczenie tych wód do stanu uniemożliwiającego skażenie gruntu i wód podziemnych.

8.8. Cmentarze

W Krośnie potrzeby w zakresie cmentarnictwa nie są w pełni zabezpieczone. W celu zmiany tej sytuacji niezbędne jest podjęcie działań umożliwiających zwiększenie powierzchni cmentarzy. Realizacja tego zadania będzie wykonana poprzez powiększenie istniejących cmentarzy komunalnych.

9. POLITYKA WYPOSAŻENIA MIASTA W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ

Edukacja stanowi jeden z najważniejszych priorytetów w rozwoju miasta. Wszelkie działania w zakresie edukacji winny być ukierunkowane na wszechstronny rozwój i wychowanie młodego człowieka. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych

i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.

Najważniejszymi celami polityki oświatowej miasta Krosna są:

- podnoszenie jakości kształcenia, wychowania i opieki w szkołach oraz w placówkach oświatowych,
- zwiększenie powszechności dostępu do usług edukacyjnych,
- tworzenie warunków do rozwoju aktywności dzieci i młodzieży,
- racjonalne finansowanie zadań oświatowych.

Przyjęte cele, miasto zamierza realizować wskazując na najważniejsze kierunki działań i sposoby ich realizacji. W podejmowanych działaniach za szczególnie ważne uznaje się kształcenie i wychowanie uczniów niepełnosprawnych.

Cele oświatowe w mieście będą realizowane poprzez kierunki działań:

- poprawa warunków bazowych funkcjonowania szkół i placówek oświatowych (remontowanie oraz ochrona substancji szkół i placówek, budowa i modernizacja sal gimnastycznych oraz boisk przy szkołach, unowocześnianie wyposażenia sal dydaktycznych oraz pracowni w sprzęt i pomoce dydaktyczne, usuwanie barier architektonicznych w szkołach i placówkach, zagospodarowanie terenów przy szkołach i przedszkolach pod kątem wspomagania zajęć edukacyjnych i rekreacyjnych, zapewnienie młodzieży uczącej się spoza Krosna możliwości zamieszkiwania w internacie lub bursie szkolnej),
- poprawa jakości pracy kadry pedagogicznej szkół i placówek oświatowych (zatrudnianie przez dyrektorów szkół i placówek oświatowych nauczycieli z najwyższymi kwalifikacjami, wspieranie finansowe doskonalenia i doksztalcania nauczycieli, tworzenie jednolitej bazy danych o szkołach i placówkach oraz bieżąca jej aktualizacja),
- zapewnienie optymalnych warunków organizacyjnych realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego oraz opieki (zabezpieczenie miejsc w przedszkolach i oddziałach żłobkowych dla dzieci wszystkich potrzebujących mieszkańców Krosna.),
- wspieranie uczniów szczególnie uzdolnionych (stwarzanie uczniom szczególnie uzdolnionym warunków do realizacji indywidualnych programów nauczania

oraz ukończenia szkoły każdego typu w skróconym czasie, zabezpieczenie środków na zajęcia przygotowujące do olimpiad przedmiotowych i konkursów ogólnopolskich dla uczniów objętych indywidualnym tokiem lub programem nauczania),

- zapewnienie pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom i młodzieży,
- wprowadzanie programów promujących zdrowie i profilaktykę uzależnień,
- dostosowywanie oferty edukacyjnej do potrzeb dzieci, młodzieży i dorosłych,
- tworzenie warunków do kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- umożliwienie realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki w klasach socjoterapeutycznych, wyrównawczych i w ramach OHP,
- zapewnienie wsparcia finansowego dzieciom i młodzieży,
- tworzenie warunków dla rozwoju oświaty niepublicznej,
- tworzenie warunków do aktywności pozalekcyjnej i pozaszkolnej dzieci i młodzieży,
- tworzenie warunków do rozwijania działalności organizacji młodzieżowych w szkołach i placówkach oświatowych,
- rozwijanie współpracy z lokalną społecznością (rady dzielnic, organizacje mieszkańców),
- rozwijanie samorządności uczniów,
- efektywne gospodarowanie majątkiem miasta Krosna,
- obniżanie kosztów utrzymania budynków oświatowych (opracowanie programu remontów budynków oświatowych, wprowadzenie efektywnych systemów ogrzewania i oświetlenia placówek, przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych),
- obniżanie kosztów kształcenia uczniów,
- racjonalizacja sieci szkół i wydatków oświatowych.

Rozwój usług o charakterze komercyjnym (handel, gastronomia, usługi bytowe, obsługa transportu i komunikacji, turystyka i rekreacja itp.) regulowany będzie poprzez istniejące zapotrzebowanie na nie, a większość tego rodzaju placówek - urządzeń lokalizowana będzie w ramach terenów budowlanych oraz w granicach wyodrębnionych

obszarów predysponowanych dla lokalizacji komercyjnej działalności gospodarczej. W sferze opieki społecznej główne zadanie to utrzymanie istniejących jednostek w stanie wysokiej funkcjonalności.

10. ASPEKTY OBRONNE NA OBSZARZE MIASTA

Podstawowe cele polityki miasta w tym zakresie to:

- uwzględnienie w zagospodarowaniu miasta przebiegu przez miasto tras przewozu materiałów niebezpiecznych wiodących ulicą Podkarpacką (transport samochodowy) oraz istniejącą linią kolejową (transport kolejowy),
- uwzględnienie w zagospodarowaniu lotniska oraz terenu przy Szpitalu Wojewódzkim lądowisk dla helikopterów,
- konieczność rozbudowy istniejącej sieci monitoringu bezpieczeństwa.

11. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO, W TYM O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW ZADAŃ RZĄDOWYCH

Propozycja listy inwestycji i przedsięwzięć publicznych jest wynikiem przyjętych przez Radę Miasta celów rozwoju, kierunków zagospodarowania przestrzennego, zasad polityki przestrzennej *(oraz Programu Rozwoju Lokalnego)*¹.

Rada Miasta odpowiedzialna jest za realizację zadań publicznych. W celu ich zrealizowania musi podjąć działania organizacyjne i prawne oraz określić źródła finansowania.

Wykaz głównych inwestycji służących realizacji lokalnych celów publicznych:

KOMUNIKACJA

- dobudowa II jezdni obejścia Krosna w ciągu drogi krajowej nr 28 *(inwestycja realizowana w ramach zadania „Przebudowa i rozbudowa obwodnicy miasta Krosna w ciągu drogi krajowej nr 28 na odcinku od km 226+594 do km 237-962 w Krośnie”)*¹
- budowa południowo - wschodniej obwodnicy miasta pomiędzy ulicami Zręcińską i Korczyńską,
- obwodnica północna odcinek od ul. Krakowskiej do ul. Białobrzeszkiej,

- budowa zachodniej obwodnicy miasta pomiędzy ulicami Zręcińską i Bema,
- modernizacja dróg nr 1977R i 1979R w ciągu ulic Popiełuszki – Krakowska,
- rozbudowa dróg dojazdowych do terenów inwestycyjnych i lotniska wzdłuż ulic Zręcińska – Lotników,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 991,
- ~~(przebudowa ulic Chopina, Bursaki, Legionów, Piłsudskiego od ul. Wieniawskiego do mostu na potoku Lubatówka w Krośnie,)~~¹
- ~~(budowa i modernizacja ulicy Pużaka,)~~¹
- budowa układu dróg średnicowych w rejonie ulic Łukasiewicza, Grodzka, Niepodległości,
- ~~(przebudowa ulicy Chopina,)~~¹
- realizacja obejścia drogą zbiorczą ulicy Składowej – przedłużenie ulicy Czajkowskiego,
- przebudowa skrzyżowania ul. Podkarpackiej z ul. Tysiąclecia,
- budowa mostu przy ulicy Konopnickiej,
- budowa parkingów przy ul. Krakowskiej i Kolejowej,
- budowa zielonych parkingów na terenie miasta,
- przebudowa torowiska kolejowego w celu umożliwienia przejazdu bezkolizyjnego na odcinku od ul. Grodzkiej do ul. Sikorskiego,
- budowa bezkolizyjnego skrzyżowania ul. Lwowskiej z torami kolejowymi,
- budowa parkingu przy ulicy Okrzei oraz kładki dla pieszych przez rzekę Wisłok,
- przedłużenie ulicy Konopnickiej na odcinku pomiędzy Krakowską i Tysiąclecia.
- ~~(przebudowa ulicy Sikorskiego,)~~¹

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I GOSPODARKA KOMUNALNA

- kompleksowy rozdział kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Krośnie,
- dokończenie budowy kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- modernizacja procesów technologicznych uzdatniania wody w 3 ujęciach wody,
- przebudowa sieci kanalizacyjnej połączona z modernizacją dróg miejskich,
- modernizacja ciepłowni miejskiej w celu ograniczenia emisji spalin,
- opracowanie programu wykorzystania źródeł geotermalnych,

- uruchomienie kolektorów słonecznych w budynkach użyteczności publicznej i rekreacyjnej,
- pozyskanie energii elektrycznej w oparciu o źródła energii odnawialnej,
- wykorzystanie biogazu pozyskiwanego z biomasy w zakładzie utylizacji odpadów, (ZEC),
- modernizacja i rozbudowa składowiska odpadów i sposobu ich zagospodarowania,
- rozbudowa cmentarzy przy ulicach Wyszyńskiego i Wyspiańskiego,
- pozyskanie i uzbrojenie terenu pod inwestycje usługowo – produkcyjne.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

- dalsza rozbudowa i modernizacja bazy rekreacyjno –sportowej przy ul. Bursaki,
- dalsza rewitalizacja zespołu Staromiejskiego,
- dokończenie adaptacji piwnicy i części parteru w XVI wiecznej kamienicy Rynek 5 w Krośnie na galerię i sale wystawowo-koncertowe,
- rozbudowa tras i ścieżek rowerowych,
- rozbudowa i modernizacja stoku narciarskiego w Czarnorzekach,
- rekreacyjne wykorzystanie terenów zrekultywowanego wysypiska na osiedlu Traugutta,
- dalsza rozbudowa boisk sportowych w dzielnicach mieszkaniowych.

ROZWÓJ GOSPODARCZY

- modernizacja infrastruktury lotniska wraz z przyległymi terenami i zapleczem techniczno - socjalnym pod kątem wykorzystania na cele przemysłowo - komunikacyjno - turystyczne,
- zmiana lokalizacji targowiska miejskiego,
- realizacja targowiska, na którym prowadzony będzie obrót zwierzętami. W Studium proponuje się połączenie targowiska związanego z obrotem zwierzętami i przeniesionego targowiska miejskiego. Wskazuje się również, że połączona powierzchnia targowa powinna być zrealizowana w obszarze 2.U3 położonym pomiędzy torami kolejowymi, a ulicami Baczyńskiego i Popiełuszki.

INWESTYCJE SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

- budowa odcinka drogi międzyregionalnej nr 28 relacji Jasto-Sanok,
- modernizacja drogi krajowej nr 28 w tym południowa obwodnica miasta,

- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 991,
- modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej, w tym budowa łącznicy kolejowej Turaszówka - Przybówka,
- modernizacja i rozbudowa lotniska w Krośnie,
- utworzenie strefy ochrony sanitarnej ujęcia powierzchniowego wody Zwięczyca dla Rzeszowa,
- budowa linii 2 x 110 kV, odcinek od linii „Krosno – Białobrzegi – Frysztak” do stacji Iskrzynia,
- budowa GPZ „Krosno - Białobrzegi” i dodatkowej linii 110 kV do zasilania stacji. W Studium konieczność realizacji GPZ i linii uzależnia się od istniejącego zapotrzebowania związanego ze wzrostem odbiorców energii elektrycznej. Wskazuje się również, że optymalnym rozwiązaniem w przypadku konieczności realizacji tych inwestycji jest poprowadzenie linii 110 kV w korytarzu technologicznym istniejącej linii 400 kV oraz rozbudowę istniejącego GPZ położonego w dzielnicy Krościenko Niżne,
- modernizacja i budowa wałów przeciwpowodziowych wzdłuż rzeki Wisłok i potoku Lubatówka,
- regulacja rzek i potoków na obszarze miasta,
- budowa wysokoprężnego gazociągu DN (~~700~~ 1000)1 mm do Strachociny.

12. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

12.1. Wyodrębnienie obszarów do sporządzenia planów miejscowych

W Studium wyodrębniono następujące obszary, dla których ustala się wskazania do sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- obszary (i tereny) górnicze, na których realizacja polityki rozwoju zagospodarowania miasta powinna uwzględniać możliwość wydobycia surowców mineralnych w sposób określony w stosownych koncesjach omówionych we wcześniejszych rozdziałach niniejszego studium - **PM.I**,

- obszary, na których podstawową funkcją jest ochrona zasobów przyrody i krajobrazu, w tym kulturowego - **PM.II**,
- obszary wymagające ustalenia szczegółowych zasad i warunków zagospodarowania - **PM.III**:
 - **PM.IIIa** - ze względu na konieczność przekształcenia gruntów o charakterze rolniczym (układ własności, dojazd) w tereny zabudowy mieszkaniowej,
 - **PM.IIIb** - ze względu na projektowaną koncentrację inwestycji usługowo - produkcyjnych,
 - **PM.IIIc** - ze względu na projektowaną zorganizowaną działalność inwestycyjną,
 - **PM.III d** - ze względu na obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²,
 - **PM.IIIe** - ze względu na lotnisko i strefy nalotów,
 - *(PM.III f - ze względu na sposób zagospodarowania cmentarzy i terenów położonych w zasięgu stref sanitarnych od cmentarzy,)*¹
- obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspakajania potrzeb mieszkańców, poprawy jakości życia i sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno - przestrzenne. Do tych obszarów zakwalifikowano rejony koncentracji usług centrotwórczych, publicznych oraz sportu i rekreacji. Obszary obejmują również rejony miasta włączone w Studium do obszarów przestrzeni publicznych - **PM.IV**.

12.2. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W Studium do obszarów, dla których istnieje obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zakwalifikowano:

- obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², określone w Studium,
- obszary przestrzeni publicznych, określone w Studium.

Studium nie wskazuje konieczności sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń

i podziału nieruchomości ze względu na brak potrzeby wyznaczenia takich obszarów w granicach miasta Krosna.

Niezależnie od określonych w Studium obszarów, dla których istnieje obowiązek sporządzenia planów miejscowych obowiązek ten może dotyczyć również innych obszarów w przypadku zmiany przepisów odrębnych.

12.3. Obszary, dla których miasto zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Celem miasta jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru. Założony cel jest skutecznie realizowany. W chwili obecnej uchwały Rady Miasta Krosna w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmują wszystkie rejony miasta, dla których nie obowiązują jeszcze plany miejscowe. Poszczególne uchwały Rady Miasta Krosna są sukcesywnie realizowane w miarę istniejących możliwości.

Wykaz uchwał Rady Miasta Krosna w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zawiera poniższa tabela.

Lp.	Nr Uchwały Rady Miasta Krosna o przystąpieniu do sporządzenia planu	Data podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu	Nazwa MPZP
1.	2	3	4
1	XXXIX/762/05	30.09. 2005 r.	„Śródmieście X”
2	XXXIX/762/05	30.09. 2005 r.	„Śródmieście XI”
3	XVIII/291/07	30.11.2007 r.	(„Białobrzegi VI”) ¹ „Przemysłowa III”
4	XXIX/539/08	28.08.2008 r.	(„Suchodół VIII”) ¹ „Krościenko XII” „Krościenko XIII” „Krościenko XIV”
5	XXXVI/645/08	30.12.2008 r.	„Turaszówka VIII” „Turaszówka IX”
(6)	XXXVI/646/08	30.12.2008 r.	„Suchodół XI” ¹
(7 6) ¹	LII/995/09	30.12.2009 r.	„Białobrzegi VII” „Białobrzegi VIII”

(8 7)1	LXXI/1219/10	29.10.2010 r.	„Polanka V”
(9 8)1	XXI/288/11	25.11.2011 r.	„Krościenko XV” „Krościenko XVI”
(9	LXII/1419/14	30.09.2014 r.	„Suchodół XI”)1

12.4. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Obowiązkowy zakres ustaleń planów miejscowych określony został w przepisach Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm.). Poniżej określono wytyczne do miejscowych planów dla obszarów wyodrębnionych w Studium i oznaczonych symbolami PM.I, PM.II, PM.IIIa, PM.IIIb, PM.IIIc, PM.IIIId, PM.IIIe, PM.IV. Wytyczne określono dla obszarów miasta, na których w chwili uchwalenia Studium nie obowiązują plany miejscowe. Wytyczne określone symbolami na załączniku graficznym Nr 3A należy stosować dla całych obszarów wyodrębnionych na tym załączniku. W zagospodarowaniu terenów, na których obowiązują już miejscowe plany zagospodarowania należy stosować zasady w nich określone. W przypadku zmiany tych planów należy uwzględnić w ich ustaleniach zasady określone w niniejszym Studium dla poszczególnych obszarów.

Wytyczne planistyczne dla wyodrębnionych w studium obszarów:

❖ PM.I :

Kształtowanie zabudowy w tym obszarze wymaga:

- porządkowania układów urbanistycznych poprzez racjonalne ukształtowanie sieci ulic oraz regulację układów własności (reparcelacje),
- dbałości o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie dopuszczalnych form zabudowy (gabaryt, kształt dachu) oraz zasad regulacji dotyczących linii zabudowy, pierzei, dominant, akcentów architektonicznych itp.

W planach miejscowych dla tych obszarów należy uwzględnić występowanie obszarów o szczególnym sposobie zagospodarowania terenów i obszarów górniczych, wg zasad określonych w rozdziale niniejszego Studium – „17. Tereny i obszary górnicze”.

❖ PM.II:

Kształtowanie zagospodarowania w tym obszarze wymaga:

- wykluczenia możliwości realizacji nowej zabudowy, za wyjątkiem obszarów, dla których ze względu na funkcje jaką mają pełnić w strukturze przestrzennej

miasta w Studium dopuszczono realizację obiektów budowlanych. Możliwość realizacji zabudowy na wybranych obszarach, wraz z niezbędnymi jej parametrami określono w rozdziale Studium – „**4. Układ funkcjonalno-przestrzenny, ustalenia**”,

- wskazania zakresu ochrony obszarów.

❖ **PM.IIIa:**

W planach miejscowych dla obszarów obejmujących tereny z istniejącą zabudową należy ustalić:

- zasady i warunki podziału terenów na działki budowlane (reparcelacja gruntów),
- zasady kształtowania powiązań widokowych, w tym: osie widokowe, ciągi widokowe, dominanty krajobrazowe, płaszczyzny ekspozycji,
- warunki dostępności dla podstawowych usług publicznych (szkoła podstawowa, przychodnia zdrowia),
- zasady kształtowania lokalnego układu komunikacyjnego o parametrach zgodnych z obowiązującymi standardami i jego powiązania z układem zewnętrznym.

Zagospodarowanie przestrzenne obszarów otwartych bez istniejącej zabudowy wymaga:

- intensyfikacji zainwestowania w granicach terenów budowlanych,
- zachowania i utrwalenia historycznych układów urbanistycznych (sieci dróg, cieków wodnych, zadrzewień, obiektów objętych ochroną itp.),
- zagospodarowania nowych terenów po wcześniejszym wytyczeniu racjonalnej sieci ulic i dojazdów oraz ustaleniu zasad dokonywania wtórnych podziałów gruntów (w planach miejscowych),
- regulacji dotyczących funkcji uzupełniających w terenach budowlanych w celu wyodrębnienia terenów typowo mieszkaniowych pozbawionych możliwości lokalizowania usług i produkcji oraz terenów o dopuszczalnym przemieszaniu użytkowania,

W obszarach należy dodatkowo uwzględnić:

- przebieg projektowanych dróg systemu podstawowego miasta,
- obszary prawnej ochrony przyrody i zabytków,
- obszary wymagające szczególnych warunków zagospodarowania.

❖ **PM.IIIb:**

Rozwój obszarów wymaga:

- pełnego uzbrojenia terenów,
- koordynacji zamierzeń inwestorów w celu intensywnego wykorzystania obszarów i maksymalnie ograniczonego negatywnego oddziaływania na środowisko,
- szczególnej dbałości o efekty przestrzenne zabudowy (gabaryty, detal, wysokiej jakości materiały wykończeniowe, urządzone tereny zieleni, placów, parkingów itp.),
- szczególnej dbałości o wysoką estetykę, atrakcyjność i funkcjonalność zabudowy dla obszarów położonych przy głównych węzłach komunikacyjnych,
- poprawy estetyki i standardu technicznego istniejących budynków (kolorystyka, detal, zwieńczenia dachami itp.),
- wprowadzenia urządzonej zieleni wysokiej i zakomponowanie zieleni niskiej,
- wzbogacenia obszarów tzw. małą architekturą o wysokim poziomie technicznym i estetycznym,
- dbałości o atrakcyjne nawierzchnie, urządzenie ciągów spacerowych, placów i ścieżek rowerowych.

❖ **PM.IIIc:**

Rozwój obszarów wymaga:

- przekształceń istniejących terenów użytkowanych rolniczo w tereny zabudowy miejskiej,
- ukształtowania racjonalnych sieci ulic i placów publicznych tworzących szkielet nowych układów przestrzennych,
- ukształtowania ogólnodostępnych terenów zieleni tworzących ciągły system powiązań z terenami zewnętrznymi,
- zapewnienia programu usług publicznych niezbędnych dla obsługi zespołów mieszkaniowych,
- uzupełnienia funkcji mieszkaniowych zabudową usługową komercyjną lub lokalizowania pojedynczych obiektów komercyjnych w tych obszarach przy uprzednim sporządzeniu szczegółowych analiz skutków wpływu ich realizacji na rozwój i prawidłowe funkcjonowanie struktury miasta,

- ograniczenia rozproszonego zainwestowania nieobjętego regulacją przestrzenną dotyczącą całych obszarów,
- uwzględnienia przebiegu projektowanych dróg układu podstawowego miasta.

❖ PM.IIIId

Lokalizacja obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² wymaga:

- koordynacji działań inwestorów, w celu zapewnienia spójności przestrzennej i funkcjonalnej realizowanych wielofunkcyjnych zespołów zabudowy o charakterze handlowo - usługowym,
- wprowadzenia ochrony obiektów zabytkowych dla lokalizacji obszaru w centrum miasta stworzonej na bazie istniejącego obiektu starej huty przy ul. Grodzkiej,
- określenia zasad kształtowania lokalnego układu dróg i dojazdów o prawidłowych parametrach i w powiązaniu z układem zewnętrznym.

❖ PM.IIIe:

Uwzględnienie funkcjonalności lotniska i stref nalotów wymaga:

- zachowania przeznaczenia terenów pod lotnisko i działalność związaną z funkcją lotniska,
- uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów nie związanych bezpośrednio z funkcją lotniska ograniczeń związanych ze strefami nalotów,
- określenia zasad kształtowania lokalnego układu komunikacyjnego oraz jego powiązania z systemem zewnętrznym i wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
W strefach nalotów lotniska Krosno i „Iwonicz” należy wprowadzić ustalenia

związane z:

- zakazem przekraczania ograniczeń wysokości zabudowy, określonych w dokumentacji rejestracyjnej lotniska Krosno,
- ograniczeniem wysokości obiektów trudno dostrzegalnych z powietrza, w tym napowietrznych linii, masztów, anten, usytuowanych w zasięgu podejścia (powinny być one niższe, o co najmniej 10 m od dopuszczalnej wysokości zabudowy wyznaczonej przez powierzchnie ograniczające, zgodnie z przepisami odrębnymi),

- obowiązkiem zgłoszenia przeszkód lotniczych oraz oznakowania ich, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- zakazem budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych, które mogą stanowić źródło żerowania ptaków w otoczeniu lotniska, tj. w odległości 5 km od jego granicy, zgodnie przepisami odrębnymi,
- zakazem lokalizowania w strefach nalotów masztów stacji bazowych telefonii komórkowej, nowych sieci/linii napowietrznych, a dla istniejących ustalenie konieczności ich skablowania,
- ograniczeniem zabudowy mieszkaniowej w strefie nalotu lotnisk Krosno i „Iwonicz” lub określeniem warunków technicznych dla budynków mieszkalnych poprzez zastosowanie zabezpieczeń (np. okna dźwiękochłonne) ograniczających krótkotrwałą (w momencie startu i lądowania) emisję hałasu.

❖ **(PM.III f)**

Uwzględnienie, wynikających z obowiązujących w tym zakresie przepisach odrębnych, zakazu lokalizacji w zasięgu strefy 50 m nowej zabudowy mieszkaniowej, niemieszkalnej związanej z przechowywaniem i przetwarzaniem żywności, ujęć wody oraz dopuszczenia lokalizowania w zasięgu strefy 150 m zabudowy mieszkaniowej i niemieszkalnej związanej z przechowywaniem i przetwarzaniem żywności pod warunkiem uzbrojenia budynków w infrastrukturę wodociągową.

Zasięg stref sanitarnych od cmentarzy oznaczony na załącznikach graficznych do Studium należy doprecyzować w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, ustalając je od powierzchni grzebalnych (w terenach ZC dopuszcza się przeznaczenie terenu pod obsługę cmentarzy, w szczególności dotyczy to parkingów, zieleni urządzonej i usług komercyjnych).¹

❖ **PM.IV**

Zagospodarowanie obszarów wymaga:

- intensyfikacji podstawowej dla tych obszarów funkcji poprzez lokalizowanie nowych obiektów usług publicznych i centrotwórczych,
- pozyskiwania na cele usług publicznych gruntów nie będących własnością miasta,
- szczególnej dbałości o jakość przestrzeni publicznych (ulic, placów, parkingów, terenów zieleni itp.),

- zwiększenia atrakcyjności obszarów poprzez dopuszczenie do lokalizacji w obrębie usług publicznych towarzyszących im innych usług o charakterze komercyjnym,
- realizację zespołów zieleni urządzonej w sposób atrakcyjny do rekreacji i wypoczynku mieszkańców miasta (ciągi piesze, obiekty małej architektury, ścieżki rowerowe).

13. OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ I ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M²

W Studium wyznaczono obszary przestrzeni publicznych, w których szczególnie należy uwypuklić te cechy przestrzeni, które mają podkreślać ich rolę reprezentacyjną, krajobrazową oraz społeczną. Zasady dalszego rozwoju tych obszarów określono zarówno w formie parametrów urbanistycznych, jak i w formie wytycznych do sporządzanych po uchwaleniu Studium miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na terenie Krosna główne obszary przestrzeni publicznych obejmują: obszar zabudowy śródmiejskiej (historyczne centrum miasta), plac zebrania religijnych przy pomniku Jana Pawła II i tereny sąsiednie, tereny sportowo-rekreacyjne i tereny koncentracji usług administracyjnych. Do przestrzeni publicznych zaliczono również wybrane obszary usług publicznych (tereny UP), tereny usług centrotwórczych (tereny U1), usług sportu i rekreacji (US) oraz tereny zieleni urządzonej (ZP1) stanowiące ponadlokalne i lokalne centra koncentracji tych usług. Polityka przestrzenna miasta zmierzać będzie do powiązania ze sobą poszczególnych przestrzeni publicznych w zwarty system charakteryzujący się wysokimi walorami przestrzennymi, decydującymi o randze miasta. Do prawidłowego funkcjonowania systemu szczególnie ważna jest rozbudowa sieci dróg publicznych oraz odpowiednie nasycenie przestrzeni publicznych terenami ogólnodostępnej zieleni urządzonej zachęcającej do spotkań, wypoczynku i organizowania imprez kulturalnych.

Główne działania miasta w celu rozwoju przestrzeni publicznych będą obejmować:

- powiązanie systemu ulicznego gminy z drogami o charakterze ponadlokalnym,
- przebudowę i rozbudowę podsystemów transportowych,
- rozbudowę systemów infrastruktury technicznej (dozbrojenie obszarów),
- udostępnienie terenów dla inwestycji strategicznych o znaczeniu ogólnomiejskim,

- wprowadzenie ładu przestrzennego (uatrakcyjnienie przestrzeni publicznych) w strefach decydujących o wizerunku miasta (centrum, główne ciągi uliczne),
- pozyskanie terenów budowlanych powiększających zasoby mienia komunalnego m.in. poprzez wykup gruntów,
- tworzenie warunków łatwej dostępności terenów dla inwestycji wpływających na jakość życia (ład przestrzenny, dostęp do usług),
- rewaloryzację i eksponowanie wartości kulturowych gminy.

W Studium wskazano również obszary, w których dopuszcza się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Zasady zagospodarowania tych obszarów zostały szczegółowo opisane we wcześniejszych rozdziałach.

14. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

W mieście pomimo znacznej wartości użytkowej gleb nie prowadzi się produkcji rolniczej na dużą skalę. Grunty orne występują głównie w postaci nieużytków rolniczych. Biorąc pod uwagę ten fakt przyjęto zasadę, że grunty rolne stanowią rezerwę terenową miasta i będą zabudowywane w miarę jego rozwoju. Do tego czasu na obszarach tych produkcję rolniczą można prowadzić bez przeszkód.

Grunty leśne w mieście ograniczają się do zwartego kompleksu leśnego w dzielnicy Turaszówka. Podstawowe działania w zakresie gospodarki leśnej zostały określone w przepisach odrębnych. Istotne natomiast w zagospodarowaniu terenów sąsiadujących z gruntami leśnymi (położonymi również poza granicami miasta) jest zachowanie zakazu zabudowy w odległości mniejszej niż 15 m od granicy gruntów leśnych. Na terenie miasta występuje, oprócz wymienionego wcześniej kompleksu leśnego szereg zadrzewień, które nie mają jednak statusu gruntów leśnych.

15. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

~~(Sposób zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią musi uwzględniać zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych w zakresie ochrony przed powodzią. Zasięg terenów szczególnego zagrożenia~~

~~powodzią został zaakceptowany przez Dyrektora RZGW w Krakowie, a jego granice zostały wskazane w opracowaniu pt. "Określenie zagrożenia powodziowego w zlewni Wisłoka". Oprócz obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w Studium wskazuje się również maksymalny zasięg zalewu wodą Q1%. Zasięg obszarów szczególnego zagrożenia powodzią stanowią obszary bezpośrednio zagrożone powodzią, natomiast obszary maksymalnego zalewu wodą Q1% należy traktować jako obszary mogące podlegać zagrożeniu zalania wodami powodziowymi.~~

W obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów ustawy Prawo Wodne.)¹

Polityka miasta w zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarów maksymalnego zasięgu zalewu wodą Q1% polegać będzie na:

- ograniczeniu powierzchni przeznaczonych do zainwestowania,
- niezwiększaniu intensywności zabudowy w obrębie już wyznaczonych terenów do zainwestowania,
- uwzględnieniu uwarunkowań lokalnych i dostosowanie rozwiązań konstrukcyjno - technicznych obiektów kubaturowych do zagrożeń związanych z oddziaływaniem wód powierzchniowych (zalaniem, podmyciem, przemieszczeniem koryta rzeki),
- poprzedzaniu lokalizacji obiektów kubaturowych rozpoznaniem geologicznym podłoża i w razie potrzeby przeprowadzenie wcześniejszej kompleksowej regulacji cieków wodnych, polegającej na wykonaniu umocnienia zapobiegającego erozji brzegowej,
- wykorzystaniu terenów zalewowych na cele lokalizacji terenów zieleni i urządzeń rekreacyjnych oraz innych obiektów, których zalanie nie spowoduje znacznych strat materialnych ani zagrożenia dla środowiska (np. parkingi). Możliwe jest także rolnicze wykorzystanie terenu bez możliwości lokalizacji nowych obiektów kubaturowych,
- kształtowaniu zieleni wysokiej na terenach zagrożonych w sposób nie utrudniający przepływu wód powodziowych,
- kształtowaniu układu komunikacyjnego w sposób umożliwiający szybką ewakuację ludności w terenów zagrożonych.

Zasady zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią określone powyżej stanowią ogólne założenia polityki miasta w zakresie ochrony przeciwpowodziowej. Należy jednak pamiętać, że dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przede wszystkim zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia określone w ustawie Prawo wodne, w zakresie ochrony przed powodzią.

W związku z faktem, że sama regulacja rzeki Wisłok i potoku Lubatówka nie wystarczy do pełnego zabezpieczenia miasta przed powodzią konieczne jest wykonanie wałów przeciwpowodziowych na tych ciekach wodnych. Lokalizacja obwałowań może być wskazana na podstawie opracowań technicznych ich lokalizacji. W chwili obecnej opracowania takie nie zostały sporządzone w związku z tym lokalizację wałów przeciwpowodziowych należy uwzględnić w sporządzanych planach miejscowych na terenach przylegających do rzeki Wisłok i potoku Lubatówka.

~~(Na terenie Krosna występują również tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych. Zostały one wyznaczone na załączniku graficznym Nr 3B. Ochrona przed osuwaniem się mas ziemnych przez miasto polegać będzie na:~~

- ~~• ograniczeniu w zainwestowaniu obszarów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych,~~
- ~~• nakazie zabezpieczenia istniejącej zabudowy na terenach zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych przed skutkami ruchów masowych,~~
- ~~• obowiązku wykonania ekspertyzy geologiczno - inżynierskiej dla inwestycji infrastruktury technicznej realizowanej na obszarach zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych oraz nakazu uwzględnienia jej wyników w projekcie inwestycji,~~
- ~~• stabilizacji podłoża w sposób umożliwiający zachowanie bezpieczeństwa na terenach sąsiadujących z osuwiskami.~~

~~Dla oznaczonych w studium osuwisk aktywnych ciągle i okresowo powinien obowiązywać zakaz realizacji nowej zabudowy oraz nakaz zabezpieczenia osuwisk stwarzającymi zagrożenie dla terenów z nimi sąsiadujących.~~

~~Natomiast dla osuwisk nieaktywnych i terenów zagrożonych ruchami masowymi powinien obowiązywać:~~

- ~~• nakaz wykonania przed realizacją jakiegokolwiek inwestycji związanej z robotami ziemnymi oraz realizacją zabudowy odpowiedniej dokumentacji geologiczno - inżynierskiej, która określi możliwość oraz warunki realizacji planowanej inwestycji,~~

- *nakaz wykonania zabezpieczeń przed osuwaniem się mas ziemnych,*
- *obowiązek zabezpieczenia istniejących skarp oraz skarp powstałych w wyniku prac ziemnych, z zastosowaniem materiałów naturalnych typu kamień i drewno oraz roślinności (z możliwością zastosowania geokraty) oraz uwzględnienie przy realizacji inwestycji zasad określonych w dokumentacji geologiczno – inżynierskiej.)¹*

16. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na terenie miasta nie występują obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

17. TERENY I OBSZARY GÓRNICZE

W zagospodarowaniu terenów i obszarów górniczych „Krościenko I”, „Turaszówka I,„ oraz „Potok” należy uwzględnić:

- zakaz podejmowania działań mogących utrudnić lub uniemożliwić wydobycie surowców zgodnie z obowiązującymi koncesjami,
- wymogi bezpieczeństwa powszechnego, w tym ze względu na ryzyko eksplozji i pożaru,
- *(obowiązek zachowania stref ochronnych dla otworów pozytywnych, tłoczni ropy naftowej, tłoczni gazu ziemnego, zbiorników na ropę naftową i gaz ziemny i łapaczek ropy naftowej R=50 m oraz otworów zlikwidowanych R=5 m od dróg publicznych, linii kolejowych, budynków administracyjnych i mieszkalnych oraz innych obiektów z otwartym ogniem niezwiązanych z ruchem zakładu górniczego, wyznaczonych na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 812). Wyjątek stanowią odwierty, dla których strefa została zmniejszona na podstawie wydanych decyzji KRZG PGNiG S.A. w Warszawie Oddział w Sanoku, tj.*
 - *Dla złoża Krościenko - odwiert Kronem 15 (K-15) – do 35 m, odwiert Kronem 4 (K-4) – do 26 m, bateria zbiorników manipulacyjnych Kronem*

Góra – do 35 m, odwiert Kronem 12 (K-12) – do 30 m, bateria zbiorników manipulacyjnych OZR – 4 „Bateria Kronem 12” – do 35 m,

- **Dla złoża Turaszówka** – odwiert Amelia 78 (A78) – 30 m, odwiert Amelia 64 (A64) – 30 m, odwiert Ewa 15 – 30 m, odwiert Amelia 12 (A12) – 27 m, odwiert Amelia 14 (A14) – 27 m, odwiert Amelia 33 (A33) – 35 m, odwiert Amelia 37 (A37) – 35 m, odwiert Amelia 76 (A76) – 20 m, odwiert Amelia 10 (A10) – 35 m, bateria zbiorników roboczych i łapaczki 3 – komorowej OT Stabilizacja – 15 m, tłoczni ropy OT Stabilizacja – 15 m, odwiert Amelia 112 (A112) – 27 m, odwiert Amelia 113 (A113) – 23 m, zbiornik technologiczny V – 50 m³ – OZR – 2 „Kierat Wschód” – 45 m, tłoczni ropy OZR – 2 „Kierat Wschód” – 45 m, zbiornik przy łapaczce 3 – komorowej pozostawionej na cieku wodnym przy OZR – 2 „Kierat Wschód” – 35 m,
- obowiązek zachowania odległości obrysów obiektów terenowych od gazociągów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 16 kwietnia 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 640),
- obowiązek zachowania strefy ochronnej od czynnych ropociągów wynoszącej 1 m od osi ropociągu w obydwie strony,
- dopuszczenie zmniejszenia stref od innych nie wymienionych powyżej urządzeń górniczych na podstawie indywidualnej weryfikacji stref ochronnych przez kierownika ruchu zakładu górniczego wykonana dla inwestycji lokalizowanych w pobliżu odwiertów,
- ~~obowiązek zachowania strefy ochronnej wynikającej z przepisów Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011r. Nr 163 poz. 981), tj. 50 m od czynnych odwiertów, baterii zbiorników, zbiorników podziemnych i naziemnych na ropę naftową i wodę złożową, zbiorników na gaz ziemny, separatorów, tłoczni ropy naftowej oraz łapaczek,~~
- ~~obowiązek zachowania stref ochronnych wolnych od zabudowy:~~
 - ~~dla otworów czynnych oznaczonych symbolami na załączniku nr 3B: A113 (Amelia 113) 50 m, A78 (Amelia 78) 30 m, A64 (Amelia 64) 30 m, E15 (Ewa 15) 30 m, E7 (Ewa 7) 30 m, A12 (Amelia 12) 27 m, A14 (Amelia 14) 27 m, A33 (Amelia 33) – 35 m, A37 (Amelia 37) 35 m, K 15 (Kronem 15) 35 m, K 4 (Kronem 4) – 26 m,~~

- ~~○ dla budynku tłoczni ropy rej. Potok Dół 30 m,~~
- ~~○ dla baterii zbiorników manipulacyjnych Kronem Góra 35 m,~~
- ~~○ dla zlikwidowanych odwiertów oznaczonych symbolami na załączniku nr 3B 5 m,~~
- ~~○ dla ropociągów oznaczonych symbolami na załączniku nr 3B 6 m, licząc od rzutu budynków mieszkaniowych w zabudowie jedno- i wielorodzinnej oraz budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego, 3 m od rzutu budynków niemieszkalnych, 3 m od granicy terenu do obiektów przemysłowych,)~~1

- minimalizację uciążliwości spowodowanych emisją gazów i pyłów do atmosfery w wyniku eksploatacji złóż,
- obowiązujące przepisy dotyczące stref ochronnych (minimalnych odległości do obiektów terenowych) od istniejących obiektów budowlanych zakładu górniczego związanych z wydobywaniem gazu ziemnego i ropy naftowej, a w szczególności obiektów eksploatacyjnych (czynnych i zlikwidowanych), urządzeń i instalacji technologicznych,
- ~~(obowiązek zachowania odległości obrysów obiektów terenowych od gazociągów i ropociągów, zgodnie z przepisami odrębnymi,)~~1
- możliwość budowy nowych urządzeń, przebudowy, rozbudowy, remontu i rozbiórki istniejących urządzeń związanych z technologią wydobywczą, w ramach zasięgu odległości bezpiecznych od sieci gazowych i odwiertów, obiektów budowlanych oraz innych urządzeń infrastruktury technicznej związanych z eksploatacją gazu ziemnego i ropy naftowej,
- zasady prowadzenia eksploatacji oraz zagospodarowania terenów określone w obowiązujących przepisach Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze ~~((Dz. U. z 2011r. Nr 163 poz. 981) Dz. U. z 2015 r. poz. 196)~~1 oraz obowiązujących koncesji na wydobycie surowców,
- umożliwienie realizacji koncesji poszukiwawczych na terenie miasta w zakresie prac poszukiwawczych na terenach wolnych od zabudowy, tj. badań geofizycznych, wierceń za gazem ziemnym i ropą naftową oraz budowy gazociągów i ropociągów od nowych odwiertów ośrodka zbioru gazu i ropy naftowej.

18. OBSZARY WYMAGAJĄCE SZCZEGÓLNYCH SPOSOBÓW ZAGOSPODAROWANIA O OGRANICZONYCH MOŻLIWOŚCIACH INWESTYCYJNYCH

W Studium wskazuje się strefy o ograniczonych możliwościach inwestycyjnych wyznaczone:

- od cmentarzy: strefy sanitarne 50 i 150 m,

w zasięgu których wprowadza się:

- nakaz zaopatrzenia w wodę z sieci wodociągowej wszystkich użytkowników,
- nakaz docelowego odprowadzania ścieków sanitarnych do zorganizowanego systemu kanalizacji dopuszczając do czasu realizacji zorganizowanego systemu kanalizacji odprowadzanie ścieków sanitarnych do szczelnych zbiorników, opróżnianych taborem asenizacyjnym,
- w zasięgu strefy 50 m zakaz realizacji zabudowy mieszkaniowej, usług publicznych oraz ujęć wody i przewodów wodociągowych,
- w zasięgu strefy 150 m zakaz lokalizowania ujęć wody,
- *(zasięg stref sanitarnych od cmentarzy, oznaczony na załącznikach graficznych do Studium, należy doprecyzować w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, ustalając je od powierzchni grzebalnych,)*¹

- strefy technologiczne i strefy kontrolowane od gazociągów wysokiego ciśnienia, w tym od projektowanego gazociągu wysokoprężnego dn *(700 1000 mm)*¹ oraz istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Turaszówka – Gliniczek DN 300 PN40 MOP=0,98 MPa:

- szerokość stref oraz ograniczenia w zagospodarowaniu terenów zostały określone w obowiązujących w tym zakresie przepisach odrębnych, zasięg stref i ograniczenia dla zagospodarowania terenów należy uwzględnić w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

- w zasięgu wyznaczonej strefy ochronnej od istniejącej linii elektroenergetycznej 400 kV – 51 m

- zakaz lokalizowania obiektów budowlanych.

- od istniejących i projektowanych gazociągów niskiego i średniego ciśnienia oraz przyłączy gazowych

- obowiązek zachowania stref określonych w rozdziale studium - „8.6. Sieć gazowa”.

- od linii elektroenergetycznych 110 kV oraz od linii elektroenergetycznych 15 kV

- nakaz zachowania stref ochronnych 12,5m dla linii 110 kV i 7,5 m dla linii 15 kV, licząc w każdą stronę od osi linii,
- zakaz lokalizowania budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi w zasięgu stref ochronnych.

- od terenów kolejowych

- zakaz sytuowania budynków w odległości mniejszej niż 10 m od granicy terenów kolejowych, z tym że odległość ta nie może być mniejsza niż 20 m od skrajnego toru,
- nakaz sytuowania budynków z pomieszczeniami na pobyt stały ludzi poza zasięgiem zagrożeń i uciążliwości linii kolejowych,
- dopuszczenie sytuowania budynków i budowli w miejscach, gdzie dopuszczalne poziomy hałasu nie przekraczają wartości progowych.

- w zasięgu strefy ograniczenia wysokości zabudowy od lotniska

- w zasięgu strefy ustala się, że dla budynków wraz z urządzeniami lokalizowanymi na ich dachach, należy zachować wysokość jaką powinny spełniać obiekty budowlane w otoczeniu lotnisk, natomiast dla obiektów trudnostrzegalnych z powietrza jak: napowietrzne linie, maszty, stacje bazowe telefonii komórkowej itp. usytuowanych w powierzchni podejścia, wysokość zabudowy powinna być pomniejszona o co najmniej 10 metrów od dopuszczalnych wysokości zabudowy, określonych w dokumentacji rejestracyjnej lotniska Krosno. Ograniczenie wysokości obiektów dotyczy również inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

19. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REKULTYWACJI LUB REHABILITACJI

~~(Na obszarze miasta występuje ograniczona ilość obszarów wymagających szczególnych działań na rzecz poprawy obecnych warunków przestrzennych.~~

~~Główne działania miasta w celu poprawy warunków zagospodarowania terenów wymagających likwidacji dysharmonii przestrzennych to kontynuowanie rewitalizacji Starego Miasta. Stan zaawansowania tej rewitalizacji oraz konsekwencja działań miasta w tym zakresie powodują, że obszar Starego Miasta nie można zakwalifikować~~

~~do obszarów wymagających zdecydowanych i pilnych działań na rzecz poprawy stanu zagospodarowania.~~

~~Przekształceń i rehabilitacji w mieście wymagają natomiast obszary i obiekty objęte gminną ewidencją zabytków oraz obszary wskazane do rozwoju funkcji związanych ze sportem i rekreacją, szczególnie dotyczy to obszaru miasta położonego w rejonie ulic Bursaki i Legionów.~~

W związku z przepisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.) miasto przystąpiło do prac nad opracowaniem Programu rewitalizacji Miasta Krosna na lata 2016 – 2020. W chwili obecnej przeprowadzono wstępne analizy, na podstawie, których wytypowano dwa obszary o szczególnej koncentracji zjawisk – Dzielnica Polanka oraz Osiedle Tysiąclecia. Obszary te częściowo zostały uznane za obszary przeznaczone do rewitalizacji. Granice obszarów rewitalizacji wyznaczone na podstawie przepisów wcześniej cytowanej ustawy zostaną uszczegółowione w trakcie dalszych prac nad Programem, w których zostanie zweryfikowany ich zasięg pod względem zgodności z przepisami cytowanej ustawy, w tym przepisów mówiących o tym, że obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminny oraz zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W ramach obszaru rewitalizacji w Programie zostaną również wskazane obszary zdegradowane.

jego rozwoju. Uwarunkowania obowiązującego Studium są aktualne na początek 2000r., w związku z czym uległy one znacznej dezaktualizacji. Analiza wniosków złożonych po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium, a także do obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wykazała, że obowiązujące dokumenty prawa miejscowego nie spełniają oczekiwań mieszkańców miasta wnioskujących o wyznaczenie nowych terenów dla zainwestowania lub zmianę warunków inwestowania.

Ponieważ w myśl ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm.) plan miejscowy nie może naruszać ustaleń studium nie ma możliwości sporządzenia zmiany obowiązujących planów miejscowych i spełnienia oczekiwań mieszkańców. Potrzeba opracowania Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krosna wynika zarówno z przesłanek formalnych, merytorycznych jak i oczekiwań mieszkańców. Obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego sporządzane było w znacznej części w nieaktualnym już systemie prawnym. Należało przystosować zakres i formę Studium do obecnych wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm.) oraz wymogów określonych w rozporządzeniu wykonawczym Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004r. Nr 118 poz. 1233).

Biorąc pod uwagę powyższe opracowany dokument ma formę jednolitego i kompletnego Studium.

Przy opracowaniu Studium kierowano się kryteriami wynikającymi ze stanu istniejącego, szeregu uwarunkowań, w tym przepisów odrębnych - szczególnie w zakresie ochrony środowiska, ochrony przyrody, dóbr kultury oraz zapewnieniem bezpieczeństwa mieszkańców w związku z ograniczeniami wynikającymi m.in. z lokalizacji na obszarze gminy dróg o znaczeniu ponadlokalnym oraz uwarunkowaniami związanymi z zagrożeniami powodziowymi i osuwaniem się mas ziemnych. Rozstrzygnięcia planistyczne nastąpiły przede wszystkim przy uwzględnieniu wymogów ładu przestrzennego i zapewnienia zrównoważonego rozwoju. Oznacza to, że poszerzone tereny budowlane wyznaczone zostały przy zachowaniu wartości środowiska, przyrody,

środowiska kulturowego, a przede wszystkim walorów krajobrazowych. Tereny przeznaczone pod zainwestowanie objęte strefami urbanizacji intensywnej i ograniczonego rozwoju, wyznaczono jako poszerzenie i uporządkowanie istniejących terenów budowlanych. Tereny z zabudową istniejącą oraz w jej bliskim sąsiedztwie ujęte zostały w obszar „kontynuacji zabudowy” natomiast tereny nowe, a niezabudowane – jako „potencjalne tereny rozwoju”. Zróżnicowanie takie pozwoliło na określenie odpowiednich parametrów i wskaźników urbanistycznych. Przy sporządzaniu Studium uwzględniono dotychczasową politykę przestrzenną miasta wynikającą z opracowań planistycznych, uwzględniając zasady oraz ustalenia określone w:

- „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju”,
- „Strategii rozwoju miasta Krosna na lata ~~(2004–2013)~~ 2014 – 2022”,
- ~~„Planie rozwoju lokalnego miasta Krosna na lata 2004 – 2013”,~~
- ~~„Programie ochrony środowiska dla miasta Krosna na lata 2005 – 2015”,~~
- ~~„Planie gospodarki odpadami dla miasta Krosna na lata 2005 – 2015”.~~
- *Programie ochrony środowiska dla miasta Krosna na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022.)¹*

Jako podstawowy kierunek i cel dla rozwoju miasta Krosno przyjęto:

- zrównoważony rozwój uwzględniający potrzeby obecnego i przyszłych pokoleń jako strategiczną zasadę działania (planistyczną i realizacyjną) w sferze społecznej, gospodarczej i ekologicznej, która zakłada osiągnięcie następujących celów strategicznych:
- w sferze infrastruktury technicznej - stała poprawa warunków życia mieszkańców,
- w sferze gospodarczej - rozwój gospodarki lokalnej,
- w sferze ekologicznej - ochrona i rewaloryzacja środowiska przyrodniczego,
- w sferze kulturowej - ochrona i rewitalizacja elementów przestrzeni miasta decydującej o jego dziedzictwie kulturowym.

Określona w Studium struktura funkcjonalno - przestrzenna miasta ma umożliwić realizację założonych celów. Wpłynie ona również na uatrakcyjnienie obszaru miasta i zwiększenie oferty dla mieszkańców oraz turystów. W celu określenia wyraźnych zasad

rozwoju gminy przyjęto ogólny podział gminy na 3 strefy funkcjonalno-przestrzenne: „strefę centrum” „strefę śródmiejską” oraz „strefę urbanizowaną”.

Dla stref określono wiodące funkcje i kierunki rozwoju. W strefach zostały wskazane różne formy ochrony terenów zainwestowanych – w tym ochrony wartości kulturowych, ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych. Zostały również zidentyfikowane i określone zabezpieczenia w obszarach z istniejącymi zagrożeniami. Ochroną przed nowym zainwestowaniem zostały objęte obszary o wysokich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych. Obszary te są bogactwem miasta, dlatego też ich ochrona jest jednym z priorytetów polityki przestrzennej miasta. Założono zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta, które nastąpi poprzez zwiększenie oferty usługowej w zakresie bazy turystycznej. Rozwojowi turystyki i rekreacji sprzyja dostępność komunikacyjna miasta i zapotrzebowanie na turystykę m.in. weekendową. Dotyczy to nie tylko turystów, ale i osiedlających się nowych mieszkańców, dla których obszar miasta pełni funkcje „sypialni”. Utrzymanie terenów mieszkaniowych oraz wyznaczenie nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe powinno być uwarunkowane zachowaniem wymogów ładu przestrzennego i walorów środowiska przyrodniczego, w szczególności przy realizacji budownictwa skoncentrowanego. Jednym z celów poprawy jakości życia mieszkańców jest ukształtowanie obszarów przestrzeni publicznych w celu ożywienia centrum miasta i „centrów wspomagających”. Prowadzenie sprzyjającej polityki związanej z rozwojem usług, tj. tworzenia nowych lokalizacji dla usług przyszłościowych, takich jak parki technologiczne, centra logistyczne czy nowe bazy hotelowe, ma doprowadzić do ożywienia gospodarczego miasta i stworzenia nowych miejsc pracy. Lokalizacja usług lokalnych związanych z obsługą miasta, handlem zorganizowanym w zakresie istniejących i przewidywanych terenów usługowych i produkcyjnych, handlem detalicznym w ramach terenów mieszkaniowych, jak również innych usług generujących miejsca pracy zapewnić ma sprawne funkcjonowanie miasta, zaspokajając jednocześnie potrzeby mieszkańców. Dobra dostępność komunikacyjna miasta, sprzyja rozwojowi miasta, w tym przede wszystkim sektora usługowego. Sukcesywna i konsekwentna realizacja kierunków rozwoju wyznaczonych w niniejszym dokumencie powinna w perspektywie spowodować wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i mieszkaniowej miasta.

(Zmiana studium wynika z konieczności uściślenia polityki przestrzennej miasta w wymiarze lokalnym i dostosowania jej do realnych potrzeb mieszkańców miasta)

oraz zamierzeń inwestycyjnych miasta. Uznano, że nowe możliwości rozwoju miasta oraz uwzględnienie interesu społeczności lokalnej uzasadnia wprowadzenie zmian w procesie tworzenia polityki przestrzennej. Obowiązujące dotychczas Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Krosno, nie wyczerpywało wszystkich możliwości rozwoju w poszczególnych rejonach miasta oraz nie spełniało wszystkich oczekiwań lokalnej społeczności w zakresie profilu i zasięgu wytyczonych w Studium obszarów funkcjonalno - przestrzennych.

Brak Zmiany Studium, szczególnie w zakresie zmian zasięgu poszczególnych obszarów funkcjonalnych, ograniczyłby możliwości inwestycyjne terenów i uniemożliwiłby określenie szczegółowych zasad zagospodarowania terenów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W myśl ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.) plan miejscowy nie może naruszać ustaleń studium i tym samym nie ma możliwości sporządzenia zmiany obowiązującego planu miejscowego bez zachowania zgodności jego ustaleń z ustaleniami studium.

Przy opracowaniu Zmiany Studium kierowano się kryteriami wynikającymi ze stanu istniejącego, szeregu uwarunkowań, w tym przepisów odrębnych - szczególnie w zakresie ochrony środowiska, ochrony przyrody, dóbr kultury oraz zapewnieniem bezpieczeństwa mieszkańców w związku z zagrożeniem powodziowym. Ustalenia Studium zmieniono w zakresie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i innych obszarów wymagających szczególnych warunków zagospodarowania terenów (strefy sanitarne od cmentarzy). Rozstrzygnięcia planistyczne nastąpiły przy uwzględnieniu wymogów ładu przestrzennego i zapewnienia zrównoważonego rozwoju. Oznacza to, że poszerzone tereny budowlane nie będą negatywnie wpływać na wartości środowiska, przyrody, środowiska kulturowego, i walory krajobrazowe. Przy sporządzaniu Zmiany Studium uwzględniono również zmiany w zagospodarowaniu miasta wynikające z dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, tj. strategii rozwoju miasta i planu zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego.

Określona w Studium struktura funkcjonalno - przestrzenna ma umożliwić realizację założonych celów. Wpłynie ona na uatrakcyjnienie inwestycyjne gminy i zwiększenie oferty zarówno dla jej mieszkańców oraz turystów.

Najistotniejsze zmiany w zakresie delimitacji przestrzennej terenów dokonano w sąsiedztwie lotniska. Zmiany studium dotyczą zarówno funkcji wyodrębnionych terenów (zmiana zasięgu terenów zieleni na tereny inwestycyjne) oraz zmiany wskaźnika maksymalnej wysokości zabudowy. Istotną zmianą jest również poszerzenie zasięgu terenów obudowy biologicznej potoku Lubatówka – kosztem terenów inwestycyjnych. Wszystkie zmiany wymienione powyżej wymagają zmian planów miejscowych (w części gdzie obecnie obowiązują) lub sporządzenia planów miejscach gdzie jeszcze nie zostały opracowane.

W Zmianie Studium uzupełniono ustalenia studium ze zmienionych przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.) w związku z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.), w tym bilansu terenów i maksymalnego zapotrzebowania miasta na tereny budowlane.

Analiza potrzeb i możliwości rozwoju Miasta Krosna została wykonana jako oddzielny dokument. Analizy przeprowadzone w niej zostały uwzględnione w Studium, szczególnie w zakresie uwarunkowań demograficznych i zasadności wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych. Wnioski wynikające z analizy wskazują, jednoznacznie, że rezerwy terenowe na cele inwestycyjne w mieście mają zbyt dużą powierzchnię, w stosunku do sytuacji demograficznej miasta i możliwości miasta w zakresie uzbrojenia terenów w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną. Wnioski zawarte w analizie wskazują również, że tereny objęte Zmianą Studium nie mają wpływu na strukturę przestrzenną całego miasta, wskazaną w Studium. Mają one charakter lokalny i odpowiadają bieżącemu zainteresowaniu inwestycyjnemu miasta. W związku z faktem, że są one związane z wnioskami inwestycyjnymi złożonymi do Zmiany Studium można założyć, że zostaną one wykorzystane w pierwszej kolejności i pokryją bieżące zapotrzebowanie miasta na cele inwestycyjne. Zmiana Studium powoduje zwiększenie zasięgu terenów inwestycyjnych miasta w stosunku do terenów wyłączonych z zabudowy jedynie o 5,15 ha. Pozostałe zmiany funkcji terenów wykonywane są w ramach stref funkcjonalno – przestrzennych o przeznaczeniu inwestycyjnym wyznaczonych w obowiązującym studium.)¹